Skaitmenino
Katalikų
Biblioteka
katbib.lt

Š. KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS
NR. 464

MEDITACIJOS

ARBA

Dvasiški Mąstymai

Prancūziškai parašė
Kun. CHAIGNONAS

Antrąjį leidimą rengė kun. M. Vaitkus.

Pirmoji knyga

KAUNAS
„Šviesos" spaustuvė, Jakšto gatvė, Nr. 2 Tel. Nr. 20-95.
1929 m.

Nr. 1995.

IMPRIMATUR.

Kaunas, 6 augusti 1929

† Joseph, Archieppus

REKOLEKCIJOMS PATARIAME PASIRINKTI SEKANČIAS MEDITACIJAS.

Pirmajai dienai.

1. Kam žmogus yra paskirtas arba kurs yra aukščiausiasis žmogaus tikslas? (I mąstymas).
   Arba: Kas tai yra krikščionis ir kaip krikščionis turi rūpintis savo išganymu? (III mąst.).
2. Kokiomis priemonėmis žmogus gali pasiekti išganymą? (II mąst).
   Arba: Apie amžinybės atminimą (VI mąst.).
3. Apie bausmę už nuodėmę (VIII mąst.).
   Arba: Apie mūsų pačių nuodėmes (XIV mąst.).

Antrajai dienai.

1. Apie mirtį (XXVII mąst.).
   Arba: Apie teisingo ir nusidėjėlio mirtį (XXVIII mąst.).
2. Apie teismą po mirties (XXX mąst.).
   Arba: Koki bus teisingos sielos garbė ir kas laukia nusidėjėlio paskutiniajame teisme XXXI mąst.).
3. Apie pragarą (XXXII mąst.).

Trečiajai dienai.

1. Apie palaidūno sūnaus sugrįžimą (XXXIII mąst.).
   Arba: Apie trejopą gailestingą Dievo elgimąsi su nusidėjėliu (XXXIV mąst.).

2. Apie Atgailos sakramentą (XXXV mąst.). Arba: Kaip reikia naudotis Atgailos sakramentu? (XXXVI mąst.).
3. Apie krikščioniškąją vilti (XXXIX mąst.). Arba: Palyginimas apie figos medį, t. y. apie gerus atgailos vaisius (XL mąst.).

40 valandų atlaidams.

Pirmajai dienai.

1. Kam žmogus yra paskirtas? (I mąst.). Arba: Kas tai yra krikščionis ir kaip krikščionis turi rūpintis savo išganymu? (III mąst.).
2. Apie bausmę už nuodėmę (VIII mąst.). Arba: Apie mūsų pačių nuodėmes (XIV mąst.).

Antrajai dienai.

1. Apie mirtį (XXVII mąst.). Arba: Apie teisingo ir nusidėjėlio mirtį (XXVIII mąst.).
2. Apie teismą po mirties (XXX mąst.). Arba: koki bus teisingos sielos garbė ir kas laukia nusidėjėlio paskutiniajame teisme? (XXXI mąst.).

Trečiajai dienai.

1. Apie pragarą (XXXII mąst.).
2. Apie palaidūno sūnaus sugrįžimą (XXXIII mąst.). Arba: Apie trejopą gailestingą Dievo elgimąsi su nusidėjėliu (XXXIV mąst.).

ĮŽANGA.

Ši knyga skiriama visiems katalikams, tai yra, ne tik dievobaimingiesiems, bet ir tiems, kurie dar gali tapti dvievobaimingi, nors iki šiolei dar neklausė Dievo malonės balso, kuris visus kviečia prie dievobaimingumo. Kiekvienas, kas tikrai rūpinasi savo išganymu, ras sau naudos tuose mąstymuose; bet ypač naudinga bus ta knyga sieloms, kurios jau yra pažinusios, kas tai yra šis pasaulis, kurioms jau yra įkyrėję jo klaidingi viliojimai, ir kurios dar nėra atradusios vadovo, galinčio jas išmokyti, kaip reikia atlikti dvasiškus mąstymus, ir tokiu būdu parodančio joms tikrą aukštesnės tobulybės kelią. Dvejopos rūšies žmones turime mintyje, išleisdami tuos mąstymus: visų pirma, tuos, kurie jau žino, kas tai yra mąstymai, ir labiau ar mažiau sėkmingai yra jau vartoję tą šventą priemonę; o antra, tuos, kurie lig šiol dar nepažino mąstymų, arba dar nebuvo gerai ištyrę, koks svarbus ir naudingas tai dalykas, arba kurie sau mano, jog dvasiškas mąstymas yra jiems baisiai sunkus darbas. Labai geistumėm padėti šioje įžangoje pirmiesiems, kad jie išmoktų dar geriau vartoti tai, ką jau pirmiau vartojo; o antriesiems norėtumėm čia įkalbėti, jog mąstymai yra daiktas kiekvienam prieinamas, šventas, tikinčiajai sielai atilsis ir dvasiškų linksmybių šaltinis; trokštumėm paraginti juos prie

dūmojimų, kuriais pašvęstų savo dvasią ir tikresni pasidarytų išganymą.

Mąstymui, kaip ir šventumui, į kurį mąstymai veda, reikia dviejų dalykų: kad Dievas suteiktų malonės ir kad žmogus pasidarbuotų drauge su tąja malone. Dūmojimas yra dovana šv. Dvasios, kuri, kaip sako šv. Povilas, „prašo už mus neišpasakojamais dūsavimais“ (Rym. 8, 26); bet, antra vertus, dūmojimas yra taipogi tikras mokslas ir turi, kaip ir kiekvienas mokslas, savo taisyklių. Paduodame čia trumpai svarbiausiuosius įstatus ir nurodymus, paliečiančius dvasiškąjį dūmojimą; juos galima rasti garsingiausiųjų dvasiškųjų rašytojų raštuose.

I. Mąstymas yra kiekvienos maldos siela; gali būti malda ir be lūpų judinimo; bet be mąstymo malda tampa sausa, kaip lapas, nuskintas nuo šakos, iš kurios jis imdavo sulčių. Kitaip sakant, dūmojimas yra daiktas ne tik labai naudingas, bet ir būtinai reikalingas kiekvienai sielai, tiek tai, kuri vos tėra pradėjusi tikrai krikščioniškai gyventi, tiek ir tai, kuri geidžia žengti aukščiau dorybėje ir tobulybėje.

Visų pirma, kad galėtumei pradėti dievobaimingai gyventi, turi įgyti širdies skaistybės; tam dalykui pasiekti yra būtina dažna išpažintis ir nuolatinis marinimasis: išpažintis dildo kaltybę, o nusimarinimas saugoja, kad nebenusikalstumėm; bet ir išpažintis, ir marinimasis yra reikalingi dūmojimo. Išpažintin einant, reikia, kad nusidėjėlis neapkęstų savo nuodėmės; bet, norint jos neapkęsti, reikia visų pirma pažinti nuodėmės nedorumą; kaip gi tai pažinsi be apmąstymo? Taip pat su marinimusi: tai, kas nemalonu yra jautuliams, yra nemalonu ir žmogaus prigimčiai; todėl niekad siela nenorės išsižadėti to, ką myli, o daryti tai, ko bijo, jei per dūmo-

jimus nepakils aukščiau už savo įgimtuosius palinkimus. Dūmojimas yra it pirmas žingsnis sielos, žengiančios tobulybės keliu. Bet tuo keliu toli nenueisi, jeigu nevartosi dūmojimų. Dūmojimai aiškiai parodys tau, kokie menki ir nepatvarūs yra pasaulio dalykai, ir atsitrauksi nuo jų; pagalios dūmojimuose pažinsi ir pradėsi branginti Dievo gerumą ir malonę, atsigręši į Dievą ir su Juo susijungsi; tai yra žmogaus tobulumo pamatas, kad meile susijungtų su Dievu. Ką reiškia dvasiškai mąstyti? Reiškia prisiminti amžinąsias tiesas, leisti joms, kad lyg permerktų mus, pažadinti savyj tuos jausmus, kuriuos gali pagimdyti anos tiesos, pasirinkti tąsias tiesas savo gyvenimo taisyklėmis.

Kiekvienas mąstymas esti sustatomas iš trijų dalių: proto svarstymų, širdies jausmų ir valios pasiryžimų; kitaip sakant, mąstymas yra trijų sielos jėgų darbavimasis: atminties, proto, valios. Atmintis patiekia, ką dūmoti; protas tai perkratinėja, vadinas, dūmoja; o valia žadina tinkamų jausmų ir pasižadėjimų.

Iš to pasirodo, jog dūmojimas, griežtai imant, tėra tik viena dvasinės maldos dalis, tai yra, proto veikimas. Bet ir tai aišku, jog dūmojimas yra dvasinės maldos pamatas, kadangi tik iš supratimo tegali gimti jausmai ir pažadėjimai; dėliai to tatai paprastoje kalboje dūmojimas ir dvasinė malda laikomi tuo pat daiktu. Dūmojimo būdai gali būti įvairūs, kaip įvairi yra dūmojimo medžiaga ir kaip įvairus esti dūmojančiojo prisiruošimas; apskritai sakant, turime laikytis tos nuomonės, kad dūmojimuose nėra būtini gilūs galvojimai, kad mintys turi būti negudrios, neprašmatnios; jos turi savaime tekėti iš tiesos, apie kurią mąstai. Mąstymo būdai turi būti tokie, kokius kiekvienas mano esant jam patogesnius. Jeigu kurs įvairių būdų, kokius

paduoda dvasiškieji rašytojai, patiktų tau, pasiėmęs vartok ji; priešingai, jeigu jauti, kad kietas dūmojimo būdas per daug tave varžo, gali ir turi ji pamesti.

Jeigu tau būtų sunku, ypač pradžioje, dūmoti protu, elkis pagal šv. Liudviko Grenadiečio ir šv. Pranciškaus Saleziečio patarimą: mąstyk iš knygų; perskaityk pirmąjį punktą, o jei jame tavęs nesujudins nė viena mintis, vėl imkis knygos, perskaityk atsidėjęs dvejetą eilučių, truputį apsistok, rūpinkis pažadinti savyje tinkamų jausmų, ar gailesio, ar dėkingumo, ar kokių kitų. Paskiau skaityk tokiu pat būdu toliau. Jeigu kuri mintis stipriau tave pajudins, sustok prie jos ir neeik toliau, iki visus iš jos vaisius surinksi. Kad tavęs netrukdytų dūmojime perdaug didis tavo vaizduotės greitumas ir nepatvarumas, gerai būtų pririšus ją prie kokios vietos ar asmens ir taip įsivaizdavus paslaptį, apie kurią dūmoji, lyg kad savo akimis ją matytumei. Jeigu, sakysime, mąstai apie Išganytojo gimimą, persikelk į Betliejaus kūtelę; jeigu dūmoji apie Jėzaus mirtį, stokis ant Kalvarijos kalno, jeigu apie Viešpaties persimainymą, užženk su Juo ant Taboro kalno. Jeigu mąstai apie pragarą, nuženk dvasia į tą kančių vietą; jeigu apie kokią tiesą, užrašytą Evangelijoje, įsivaizduok, jog V. Jėzus pats stovi prieš tave ir skelbia tau aną tiesą. Juo toliau dūmosi, juo retesni darysis galvojimai; užtat kas kartą dažniau kils iš tavo širdies dievobaimingi jausmai ir šventi geismai, o kils jie kas kartą karštesni ir karštesni; juo toliau, juo labiau širdis pamėgs tiesą, apie kurią dūmoja, juo mieliau penėsis jąja; gana kartais vieno žodžio, kad galėtumei mąstymu pripildyti visą laiką, kurs buvo maldai paskirtas.

III. Kaip protas turi svarstyti, taip valia — žadinti jausmų ir aktų. Dievo tiesos yra tai saulė,

kuri ne tik apšviečia, bet ir sušildo, ir vaisingą daro. Nežaisk bergždžiomis mintimis, dūmodamas apie tikėjimo tiesas, tik rūpinkis, kad tas tiesas kuo geriausiai prie savęs pritaikintumei; nes tuo tiktai tikslu Dievas tave apšviečia, kad taptumei geresnis. Dievas pirmiausia ieško ir trokšta tavo širdies; užtat aišku, kad dvasios maldoje svarbesni ir būtinesni yra jausmai, negu mąstymai ir protavimai. Jausmais vadiname visus gerus geidimus ir sujudimus, atsirandančius sieloje tikėjimo tiesas besvarstant, pv., įvairių dorybių aktai, kaip va: tikėjimas, viltis, meilė, pagarbinimas, paties savęs aukojimas, gailesis už nuodėmes ir t. t. Tokiems jausmams padedant, širdis atsitolina nuo kūrinių, o jungiasi su Dievu. Žadink savyje tuos jausmus kuo dažniausiai, tačiau neįtempdamas per daug savo dvasios jėgų ir per daug nesikamuodamas.

IV. Svarbiausias valios veiksmas mąstyme yra pasiketinimai; visada turi daryti tinkamų pasižadėjimų, ne tik kada jauti džiaugsmo maldoje, bet ir tuomet, kada jauties esąs šaltas. Dūmojimas be priežadų dažniausiai yra vien tuščias laiko gaišinimas. Ne tai yra pats maldos gerumas, kad džiaugies joje dievobaimingų jausmų saldybe, bet tai, kad maldoj gauni dvasiai naudos. Nors jaustumeis esąs labai šaltas, jei tik pareisi nuo mąstymo tvirtai pasižadėjęs pasitaisyti ir vykinti Dievo valią, tikrai žinok, jog laiko veltui nesi praleidęs. Bet žinok ir tai, jog perdaug bendri pasiketinimai, kaip va: kad mylėsi Viešpatį Dievą visa savo širdimi, kad saugosies nusidėjimų, — nedaug tau tesuteiks naudos. Rūpinkis, kiek galėdamas, kad tavo prižadėjimai būtų aiškiau pareiškiami, pavyzdžiui: kad pasisaugosi to ar ano dalyko, arba kad būsi tylus ir kantrus ypač tame atsitikime, ar dar kad pasiduosi Dievo valiai tame priepuolyje, kurs tave yra prispaudęs, ar tame pažeminime, ar ligoj, kurie yra tave

ištikę. Gali taip pat pasirinkti kokią dorybę ir pasižadėti, jog per dieną padirbsi keletą tos dorybės liepiamų darbų. Bet ypačiai turėk omenyje didžiausiąją savo ydą, ir tegu aplink ją sukas visi tavo priežadai. Jeigu paskui, nepajėgęs ištesėti savo priežadų, vėl atkristumei, būk drąsus, tuojau vėl kelkis ir, pirmajai progai atsitikus, atitaisyk, ką bloga buvai padaręs.

V. Kas nori vertai ir naudingai atlikti šventąjį mąstymą, turi prie jo prisiruošti. Vienas jau žvilgsnys į begalę Viešpaties Didenybę reikalauja, kad niekados nestotum Jo akivaizdon nepasirengęs, lyg kad netyčiomis. Be to, dar kiekvienas pripažins, jog didžiam darbui reikia ir didžio rengimos; o kas gali tau būti didesnis, aukštesnis ir svarbesnis dalykas už tą pasikalbėjimą su Dievu, kuriame tariamasi apie tavo amžinąją būtį?!

Dvejopai galima mąstymui prisiruošti. Tolimesnis prisiruošimas — kad pirmiausia saugotumeis dvasios išsiblaškymo, o gyventumei, kiek įstengdamas, pakelta Dievop dvasia; antra — kad laikytumei savo širdį skaisčią, be nusidėjimo dėmių, ir išsivaduotumei, kiek žmogaus silpnybė išgali, nuo visų nevykusių prisirišimų ir palinkimų; pagaliau trečia — kad jau iš vakaro, jeigu galima, atsidėjęs perskaitinėtumei dūmojimo punktus.

Artimesnysis prisiruošimas turi taipogi tris dalis. Visų pirma, stokis Dievo akivaizdoje ir kuo nuolankiausiai pagarbink Jį; toliau, apvalyk ir pakelk prie Dievo savo intenciją; pagalios, šaukis į Šventąją Dvasią. Gyvai tikėti, jog Dievas yra čia pat, yra tai — dvasiškojo mąstymo siela, saulė, ugnis: siela, nes dūmojimą gaivina; saulė, nes apšviečia; ugnis, nes šildo. Dvejopu būdu galima pastatyti save Dievo akivaizdoje: arba mąstyk, jog Jėzus iš dangaus ar nuo altoriaus veizi į tave; ar-

ba prisimink, ko tave tikėjimas moko, — jog tu stovi prieš Dievą, jog esi Dievuje ir Dievas tavyje, jog Dievas yra visur; užtat, nors ir gali atsitolinti nuo Jo tuo, kad liausies Jį mylėjęs, tačiau niekad neįstengsi pasišalinti iš Jo akivaizdos.

Antra, pagarbinęs Dievą, paaukok Jam tą laiką, kurį pašvęsi dūmojimui, paaukok ir patį dūmojimą, prisipažindamas, jog nori tą darbą atlikti dėliai Jo meilės ir nieko kito netrokšti, vien tik padaryti tai, ko Jis nori.

Pagaliau, karštai prašyk Šv. Dvasią, kad tau padėtų, pasižeminęs ir išpažindamas, jog neįveiksi nieko gero net pamąstyti, jeigu Šv. Dvasia tau nepadės, nei pakelti savo širdies, jei Šv. Dvasia nepatrauks, nei pažadinti savyje dieviškosios meilės jausmų, jei tavęs Šv. Dvasia neatgaivins ir nesušildys.

VI. Mąstymo pabaiga turi tris punktus: dėkojimą, pasiaukojimą ir prašymą. Sakyk ačiu Dievui už tą garbę, kuri tau liko suteikta, kad Dievas leido tau pabūti savo akivaizdoje; sakyk ačiu Jam už gerus įkvėpimus ir norus, kuriuos tavyje teikės sužadinti. Aukok Jam savo sielą, kūną, protą ir širdį, o ypačiai pasiketinimus, kuriuos padarei. Melsk, kad teiktųs juos palaiminti ir, gailestingai atsižiūrėdamas į tavo silpnumą ir nepastovumą, suteiktų tau malonės, kad galėtumei pasiketinimus įvykint. Taipogi šaukis į V. Jėzų, į švenčiausiąją Jo Motiną ir šventuosius savo Globėjus, ypač į Globėjus tos dorybės, kurią įgyti geidi.

Tokie yra mąstymo įstatai ir taisyklės pagal šv. Ignoto metodą.

VII. Be paprastojo dūmojimo, rasi dar šioje knygoje kitu du būdus dvasiškiems dūmojimams atlikti, tai yra kontempliaciją ir dūmojimą su jautulių pagalba. Paprastajam dūmojimui medžiagą patiekia

minties tiesos (abstractae), o kontempliacijai—įsikūnijusios tiesos, arba, tiesiai sakant, kiekvienas atsitikimas iš Jėzaus, šv. Panelės arba Šventųjų gyvenimo. Kontempliacijoj yra tie patys įžanginiai punktai ir toks pat atminties ir valios darbavimos, kaip ir dūmojime; bet užtat protas mažiau veikia, ir tuomi tat kontempliacija skirias nuo mąstymo, kad siela ne protauja, bet vaizduotėje mato didesniąsias Jėzaus Kristaus gyvenimo ir mirties paslaptis. Pirmiausia, įsižiūri į asmenis, veikiančius tose paslaptyse. Paskui, klauso, ką tie asmenys kalba ar žodžiais, ar mintimi. Galop, perkratinėja jų darbus, ar gerus, ar blogus, ir visame tame ieško sau pamokymo. Tačiau siela gali galvoti ir apie priežastis ir padarinius, ir kitokias aplinkybes tos paslapties, kurią kontempliacijoje mato.

Dabar antras mąstymo būdas — pasinaudojant jautulių pagalba. Žinoma, jog mūsų siela per vaizduotę gali net neprieinamus jautuliams daiktus padaryti prieinamus ir tokiu būdu tartumei juos regėti, girdėti, užuosti, ragauti ir palytėti. Pavyzdžiui, gali žmogus regėti dvasioje pragaro ugnį, girdėti prakeiktųjų rėksmus. Tokį įsivaizdavimą vadiname dūmojimu su jautulių pagalba.

VIII. Dar žodis apie minties nukrypimus dūmojime. Privalai kuo stipriausiai priešintis tiems nukrypimams, nes jie yra žalingiausiasis ginklas, kuriuo kovoja su tavim išganymo priešas. Gerai žino tamsybės dvasia, kad siela dūmojime susijungia su Dievu, o tuo pat daugiau šventumo įgyja ir pradeda ištikimiau laikytis išganymo kelio. Piktoji dvasia, geisdama, kad siela su Dievu nesusijungtų, o jeigu jau yra susijungusi, trokšdama tą vienybę suardyti, vargina sielą minties nukrypimais ir blogomis mintimis. Paskiau, naudodamos jos susikrimtimu, pataria jai, kad liautųs mąsčiusi, ir įkalba, būk toksai dūmojimas tai — laiko gaišini-

mas; būk, taip besimelsdama, negaunanti Dievo malonės, tik sukelianti Dievo rūstybę; būk menkesnė būtų nuodėmė visai nedūmoti, negu dūmoti taip nevykusiai... Ir daugelis lengvatikių sielų įkrinta į tuos žabangus: nenorėdamos neva Dievo užrūstinti, Jį apleidžia. „Nėra", sako vienas dvasiškas rašytojas: „nedoresnio ir nelaimingesnio būdo pertraukoms maldoje pašalinti, kaip kad dėliai jų pametama pati malda; to tik velnias ir nori, gerai žinodamas, kad, atitraukus sielą nuo malonių šaltinio, jinai turi išdžiūti ir pražūti" (O. Crosset).

Ne visų pertraukų kaltininkas esti velnias. Dažniausiai išsiblaškymas maldoje pareina iš tavęs paties — ar tai iš tavo silpnumo, ar iš tavo darbų ir rūpesčių, ar pagaliau, iš tavo geidulių. Jeigu išsiblaškymas maldoje gema iš tavo geidulių, o tu su jais nepakankamai tesi kovojęs, tai toks išsiblaškymas yra ne be nuodėmės: nors tas išsiblaškymas sukiltų tau nenorint, tačiau juk tu tyčia pasidavei pirmiau blogiems geiduliams, tuo pat juos sustiprinai ir taip tat laisvai padėjai išsiblaškymų priežastį. Kiti išsiblaškymai maldoje nerūstina Dievo, bet, priešingai, Dievo malonė juos pakenčia, pasigailėdama tavo silpnumo. Jeigu nematai savyj jokios kaltės, kad esi maldoj išsiblaškęs, tai manyk, jog tai ar pagundos, ar kūno silpnumo padariniai, ir būk įsitikinęs, jog, nežiūrint tų pertraukų, tavo mąstymas bus Dievui meilus. Jeigu numanai pats esąs išsiblaškymo kaltininkas, tai atsiprašyk Dievo ir pažadėk, jog budriau saugosi save, ir priimk savo užšalimą maldoje, kaip užsipelnytą bausmę, o ir taip dar labai gerai atliksi dūmojimą.

IX. Šv. Ignoto dvasiškųjų mąstymų knyga nors ir mažutė, bet turinio vertybe prilygsta, kaip sako š. Karolius Boromiejus, dideliausioms knygoms. Daug kartų Bažnyčia yra tą knygą pagyrusi ir pa-

tarusi tikintiesiems, kad ją skaitytų ir ja naudotųs. Galima pasakyti, jog toje knygoje telpa visas mokslas apie tai, kaip reikia nusidėjėlį atversti ir atvertus vesti kaskart tobulesniais keliais. Visas tos knygos planas remiasi šv. Augustino žodžiais: „Žmogus eina pas Dievą per Dievą-Žmogų"; tai reiškia, žmogus turi atlikti ilgą kelionę; tos kelionės pradžioje yra nuodėmė, gale — Dievas; o kelias, kurs veda prie to tikslo, yra Dievas-Žmogus. Turime tuose žodžiuose gerai pažymėtą trejopą tiesų rūšį: visų pirma, tiesos apvalančios, arba teisinančios, nes jos pamoko žmogų, kaip reikia naikinti nuodėmę, kaip su ja kovoti, kaip panaikinti nuodėmės šaltinius ir padarinius; paskui eina tiesos, vedančios žmogų prie Dievo, kurs yra paskutinysis žmogaus siekinys, Jėzaus Kristaus pavyzdžio keliais; pagalios, eina tiesos, jungiančios žmogų su Dievu per meilę ir visišką sutaikinimą žmogaus valios su Dievo valia, nes tas yra paskutinis tikslas, prie kurio turi artintis kiekviena siela, trokštanti tobulybės.

Toks tatai yra apskritas minėtosios knygos planas. Jisai bus ir mums vadovu. Pagal tą planą į pirmąjį tomą įdėsime mąstymų, kurie parodys, nuoko turi prasidėti krikščioniškasis šventumas.

MĄSTYMO BŪDAI.

Tolimesnis prisiruošimas:

1. Jautulių užmigdymas. 2. Dvasios pakėlimas. 3. Gilus pasižeminimas.

Artimesnis prisiruošimas:

1. Perskaityk vakarą mąstymo punktus. 2. Pabudęs pamąstyk apie juos. 3. Pažadink savyj tinkamų jausmų. 4. Mąstyti eik ramiai, pažadinęs vilti ir pasižeminęs.

1. Mąstymo pradžia.

Primink, jog Dievas tave mato ir veizi į tave. Paklausk save, kas esi? ką ketini daryti? kieno akyse? kokiu tikslu?

Malda prieš mąstymą.

Prašyk iš Dievo malonės, kad mąstyme visi tavo jautuliai ir veiksmai patarnautų Jo garbei.

Įžanginiai punktai.

1. Apskritai primink sau tiesą ar paslapti, apie kurią keti dūmoti. 2. Pasirink vietą. 3. Prašyk malonės, idant mąstyme tiesą pažintumei ir ją vykinti panorėtumei.

2. Patsai mąstymas.

Mankštink atmintį, protą ir valią.

Atmintį:

Įsivaizduok daiktą, apie kurį mąstai, ir visas jo aplinkybes.

Protą:

Padūmok, 1) kas yra toje tiesoje įsistebėti verta? 2) Kurį turi pažymėti jos praktišką davinį? Kurios yra to davinio priežastys? Padorumas, naudingumas, malonumas,

lengvumas, reikalingumas. 4) Kaip iki šiolei elgdavais su ta tiesa? 5) Ką turi daryti ateityje? 6) Kurias turi nuveikti kliūtis? Kurių priemonių turi griebtis?

Valią:

1. Per visą mąstymą žadink savyj dievobaimingų jausmų, taipogi tikėjimo, meilės, gailesio, dėkingumo, džiaugsmo, garbinimo aktų. 2. Ypačiai atmink, kad reikia prašyti ir karštai prašyti, nes prašymas yra geriausia priemonė tapti turtingam malonėmis ir Dievo dovanomis. 3. Padaryk pasiketinimų

a) praktiškų,

b) reikalingų tau pačiam,

c) paremtų pasižeminimu, nepasitikėjimu savo jėga, pasitikėjimu Dievu. Dar naujų dalykų maldauk, ypač, kad suteiktų pagalbos tavo priežadams įvykinti.

3. Mąstymo pabaiga.

Pakartok dvasioje ir patvirtink priežadus, kuriuos esi padaręs.

Dvasios pašnekesys.

Papasakok Dievui Tėvui, Viešpačiui Jėzui, Šv. Panelei ir šventiesiems apie savo reikalus ir norus.

Malda prieš kiekvieną mąstymą.

Tikiu, mano Dieve, jog Tu esi čia, prie pat manęs; geidžiu Tave pagarbinti taip, kaip Tave garbina visi šventieji danguje ir visi teisingieji ant žemės. Ačiu Tau, mano Dieve, už visas Tavo geraderybes, kuriomis mane nevertąjį iki šiol šelpei ir šelpi. Myliu Tave, mano Dieve, visa savo širdimi ir todėl nuoširdžiai gailiuos, kad Tave savo nuodėmėmis esu užrūstinęs; ypač dėl Tavo meilės neapkenčiu jų ir tvirtai prižadu, jog jau niekada, Tavo šventajai malonei padedant, daugiau nebenusidėsiu... Priimk, mano

Dieve, tą mano mąstymą savo garbei, taip pat ir kaipo atlyginimą už mano nusidėjimus ir už sielas skaistykloje esančias. Pasižeminęs maldauju malonės, kad galėčiau geral atlikti tą mąstymą. Prašau ypačiai jūsų pagalbos, švenčiausioji Marija, šventieji mano Globėjai ir šv. Angele mano Sarge! Amen.

Malda pabaigus mąstymą.

I.

Jėzau, gyvenąs Marijoje, ateik ir gyvenk Savo tarnuose. Suteik jiems savo šventumo dvasios, kad juose žibėtų tikrosios Tavo dorybės, kad jie suprastų Tavo paslaptis ir gyventų pagal jų mokslą. Suvaržyk visą priešo galybę savo dvasia savo garbei! Amen.

II.

Kristaus siela, pašvęsk mane!
Kristaus kūne, išganyk mane!
Kristaus krauje, pagirdyk mane!
Vanduo iš Kristaus šono, apiplauk mane!
Kristaus kančia, pastiprink mane!
Gerasis Jėzau, išklausyk mane!
Savo žaizdose paslėpk mane!
Neleisk, kad kuomet apleisčiau Tave!
Nuo piktojo priešo apgink mane!
Mirimo valandoje pavadink mane
Ir liepk man ateiti pas Tave,
Idant su Tavo šventaisiais garbinčiau Tave
Per amžių amžius! Amen.

III.

Priimk, Viešpatie, visą mano laisvę. Priimk atmintį, protą ir visą valią. Ką tik turiu ir ką vartoju, tai visa Tu man esi dovanojęs. Tau tai visa grąžinu ir visiškai atiduodu, kad pagal savo norą surėdytumei. Tik savo meilės ir malonės man suteik, o būsiu užtenkamai turtingas ir nieko daugiau negeisiu!

Arba:

Dėkoju Tau, be galo gerasis Dieve, už pamokymą, kurį man suteikei tame mąstyme. Gailiuos, kad aš lig šiol neelgiaus pagal tą šviesą, dabartės man suteiktąją. Prižadu niekados jau nebenusidėti, iš savo paklaidų atsikelti, o ypač šiandieną Tave ir artimą mylėti, padoriai elgtis ir tylėti. Ką tik šiandieną mąstysiu, kalbėsiu, darysiu ar kentėsiu — viską Tavo garbei ir už savo nusidėjimus Tau pašvenčiu ir aukoju. Dieve, pasigailėk manęs nusidėjėlio ir suteik man savo šventosios malonės! Amen.

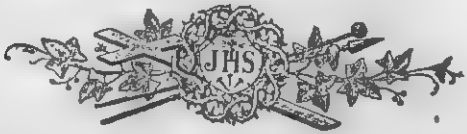

Dvasiški mąstymai.

Pirmoji dalis.

Krikščioniškojo tobulumo pradžia, arba tiesos, kurias randame pirmojoj šv. Ignotą mąstymų savaitėje.

Pirmasis skirsnys.

Apie žmogaus tikslą ir apie krikščionies tikslą. Apie krikščioniškosios sielos vertybę. Apie priemones, kurios veda šventumo keliu, kaip apskritai žmogų, taip ypač krikščionį.

I MĄSTYMAS.

Rekolekcijoms ir 40 valandų atlaidams.

Apie žmogaus tikslą.

I. Mano pradžia — Dievas.
II. Mano tikslas — Dievas.
III. Mano užmokesnis — Dievas.

Malda prieš mąstymą. Prašyk Dievą, kad Jis suteiktų tau malonės, idant tame mąstyme visos tavo mintys, visi tavo širdies jausmai, visi

tavo sielos veiksmai darbuotųs vien Aukščiausiojo garbei.

Pirmasis įžangos punktas. Palygink Dievą su begalėmis jūrėmis, iš kurių visos gerybės išplaukia ir vėl į jas sugrįžta, kaipo į savo atilsio vietą.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Viešpatį, kad tau duotų aiškiai suprasti, kam esi skirtas, ir suteiktų tau malonės, kad tame savo paskyrime rastumei pamokos visam savo gyvenimui. „Žmogus yra sutvertas, kad savo Viešpatį Dievą šlovintų ir garbintų, ir, tarnaudamas Jam, gautų pagaliau amžiną gyvenimą". Tie šv. Ignoto žodžiai atsako į sekančius tris klausimus, kurie yra žmogui svarbiausi: koki yra mano pradžia? kam aš esmi skirtas? kokį gausiu užmokesnį už gerą ėjimą tų pareigų, kurias turiu eiti, atsižiūrėdamas į savo pradžią ir tikslą?

Pirmasis punktas. Mano pradžia — Dievas. Dievas yra mano Kūrėjas ir tikras Tėvas. „Žmogus sutvertas". Pakilk dvasioje nuo padarinių prie priežasčių, suskaityk mintyje visus kūrinius, kurie yra po kits kito pasirodę, prieisi prie pirmosios pradžios, nuo kurios ta visa kūrinių eilė prasideda, prieisi prie Dievo.

Dievas visų pirma kas yra? Jisai yra viso ko pradžia; „Aš esmi, kursai esmi", sako Jis pats apie save (Moz. II). Dievas yra pirmutinė Būtybė; buvo tai vienatinė Būtybė, kol dar nebuvo nieko sutverta. Koks gilus pasistebėjimas pripildo sielą, pamąsčius apie tą amžinybę, kurioje nieko daugiau nematai, tik vieną Dievą! Kaip siela gali giliai paskęsti dūmojime apie tą Didybę, tą visų gerybių Šaltinį, tą Dievą, kurs nieko sau nereikalauja, kurs pats

savyje yra be galo laimingas ir buvo be galo laimingas prieš amžius, kada dar nebuvo šio pasaulio nei tų nesuskaitomųjų kūrinių, kuriuos sutvėrė atėjus prieš amžius paskirtajam laikui. Pats Dievas yra viskas. „Mano Dievas ir viskas“. Tačiau toje ramybės ir garbės amžinybėje, kuri buvo prieš pasaulio sutvėrimą, Dievas, džiaugdamos savo laime, ir man palaimos skyrė. Paskyrė man malonių, kurios, po kita kitos vesdamos mane į šventumą, turi atvesti mane į laimę. „Jis mus išrinko pirm pasaulio įkūrimo, kad būtumėm jo akivaizdoje šventi“ (Epez. 1, 4). Davė man gyvasti, pavadino mane į šventąjį tikėjimą, į tą luomą, prie tų darbų; pagalios, paskyrė mane į dangų, suteikiamąjį išrinktiesiems, jeigu tik aš panorėsiu naudotis Jo malonėmis. „Amžina meile pamilau tave“ (Jer. 31). Dievas sutvėrė pasaulį, sutvėrė ir mane; sutvėrė mane, išrinkęs iš daugelio kitų galimųjų kūrinių, kuriuos galėjo sutverti mano vieton, tačiau niekados nebesutvers. Kodėl gi mane sutvėrei, palikdamas daug kitų nesutvertų? Tu pats, Viešpatie, apreiški man priežastį, sakydamas: „Pamilau tave“. Per amžius nešiojai mane savo širdyje; iš jos išėmei mane, idant pastatytumei gražiausiųjų kūrinių eilėje čia ant žemės: „maž kuo mažesnį už angelus“ (ps. 8). Mano siela sutverta pagal Dievo paveikslą; joje yra po trupinėlį Dievo tobulybių; pavyzdžiui: siela yra gavusi iš Kūrėjo protą ir laisvą valią; siela yra nemirtinga ir t. t.

Žmogau! Kas apsakys tavo gražumą? Stebiesi gražumu žvaigždžių, aukštai danguje kybančiųjų, stebiesi jūrių gilumu, saulės skaistumu... Bet už vis labiau stebėkis pats savimi. Tu esi paties Dievo paveikslas. O, siela! aukštesnė tu esi, negu dangus, gilesnė, negu didmarės, platesnė tu esi, negu visas pasaulis, didesnė už visą žemę su visais

jos dalykais... Elkis, kaip rodo tau aukštoji tavo padėtis, ir nežemink pati savęs, ieškodama laimės žemiškose gerybėse!

Dievas yra mano Kūrėjas, yra tad ir mano Viešpats; kaip viskas, kas tik yra manyje, yra Jo padaryta, taip lygiai visa, kas yra manyje, Jo yra. Ponas turi teisę reikalauti, kad tarnas jam tarnautų; karalius turi teisę reikalauti, kad pavaldiniai butų jam paklusnūs; tėvai — kad vaikai juos mylėtų ir gerbtų. Dievas yra didesnis už karalius, ponus, tėvus, nes yra visų žmonių Kūrėjas. Užtat, kaipo Jo kūriniai, Jo esame ir tai labiau, kaip kad tarnas yra savo pono, pavaldinys — savo karaliaus ir vaikas — savo tėvo.

O jau sykį sutvėręs mane, Dievas nuolat manim rūpinas; galima pasakyti, jog kiekvienoj valandoj Jis mane nelyginant vėl sutveria, nes nuolatai palaiko mano gyvybę; juk lygiai reikalinga yra Dievo visagalybė tam, kad mane laikytų vis gyvą, kaip kad buvo reikalinga tam, kad man gyvybę duotų... Ir iš tiesų, tas antrasis nepasiliaujantysis geradarymas turi manyje labiau žadinti dėkingumą, negu pirmasis. Nes, nors prieš mane sutversiant nieko nebuvau padaręs, kuo būčiau užsipelnęs tokią Tavo malonę, tačiau tada niekuo nebuvau dar nusikaltęs ir tapęs nevertas tos malonės, bet nuo to laiko, kaip gyvas esmi pasidaręs, kiek tai kartų esu jau Tau nusidėjęs! Iš tikrųjų, visai būtų teisinga, kad atimtumei iš manęs anas Tavo dovanas ir net pačią mano gyvybę! Ak, jau dabar daros man aišku! Jau pradedu pažinti savo pareigą! Jau pradedu gėdėtis paties savęs! Esu visiškas Dievo skolininkas, nes viską esu gavęs iš Dievo. Esu visą save pasiskolinęs iš Jo tiek sykių, kiek yra jau praėję valandų nuo mano sutvėrimo valandos, nes, kiek valandų esu pergyvenęs, tiek kartų Dievas yra man dovanojęs gyvybę... O aš

ne tik nemylėjau Jo, bet dar užmiršau Jį! Ir tas nusikaltimas yra dar mažiausiasis tarp mano nuodėmių! „Dievą, kurs tave pagimdė, tu apleidai ir užmiršai Viešpatį savo Sutvertoją“ (Moz. V, 32, 18). Ak! dabar jau išmanau, dėl ko pranašas kviečia mane, kad verkčiau Dievo akivaizdoje: „Verkime akivaizdoj Viešpaties, kurs mus padarė“ (ps. 94).

Antrasis punktas. Mano tikslas yra Dievas. Dievas yra begalė Išmintis; negalėjo jisai mane sutverti be reikalo. Kiekvienas daiktas yra kam nors skirtas; Dievas negalėjo duoti gyvybės nei ją palaikyti be kokios nors naudos, be kokio nors sumanymo, be tikslo. Kas tai do tikslas? „Tam liko žmogus sutvertas, kad savo Viešpatį Dievą garbintų“... Žiūrėk, mano siela! štai tau rodomas tavo tikslas, tavo paskyrimas. Būtinai reikia, kad jį pažintumei. Rūpinkis vienu tuo paskyrimu. Jeigu įstengsi tą tikslą pasiekti, būsi padariusi viską, būsi išganyta... „Viešpatį savo Dievą“... Štai turi tikslą, paskirtą visoms tavo dvasios jėgoms, galintį patenkinti visus tavo, kad ir drąsiausius, geidimus. Vienas Dievas tegali man tarti tokius žodžius: „Išskėsk savo geismus, išskleisk juos, kaip tinkamas: Aš galiu juos pasotinti“ (pl. ps. 80). Dievo ieško arba turi ieškoti mano siela: yra išėjusi iš Jo rankų ir geidžia prie Jo grįžti; jaučia savyje įgimtą palinkimą į tą savo jėgų ir gyvybės pradžią: geidžia Dievo.

„Mano siela trokšta Dievo, galingojo, gyvojo“ (ps. 41). Patsai net mano kūnas, jeigu kaip reikiant klauso sielos, jaučia gyvojo Dievo reikalingumą ir ieško Jo šventame džiaugsme: „Mano širdis ir mano kūnas linksmai šūkauja gyvajam Dievui“ (ps. 83). Tam mane Dievas sutvėrė ir palaiko, kad Jį garbinčiau ir Jam tarnaučiau. Die-

vas yra aukščiausia gražybė ir tam davė man protą, kad Jį pažinčiau. Dievas yra begalinė gerybė ir tam davė man širdį, kad Jį mylėčiau. Dievas yra aukščiausias Viešpats ir tam davė man visas sielos ir kūno galias, kad Jam tarnaučiau ir Jo klausyčiau. „Tikrai verta ir teisinga, priderama ir išganoma yra, kad visada ir visur dėkotumėm Tau, šventasis Viešpatie, Tėve visagalis, amžinasis Dieve“ (praefatio). Kas gi gali būti teisingesnis, kaip kad aš nuolat dėkočiau Tau, Dieve, ir garbinčiau Tave, nuolat pritaikindamas savo norus prie Tavo dieviškųjų norų? Nuolatos dėkoti Tau, garbinti Tave ir Tau tarnauti, juk tai — dalykas, kurs labiausiai pritinka protingai sielai, o ypač krikščionies sielai, apipiltajai Tavo geradarybėmis. Pripažindama Tavo dovanas ir už jas Tave šlovindama, siela tuo pat save pašlovina ir paaukština. Nelyginant Dievu pasidaro, kas taip mąsto, kaip Dievas, ir to tenori, ko Dievas, ir nieko kito nepažįsta, vien Dievo reikalą. O užtat ir man be galo naudinga ir pelninga, jeigu Tau dėkoju. „Pridera ir yra išganoma.“ Bet kaip susivienyti su Dievu? Jį garbinant, šlovinant, Jo klausant. Pažinti Dievą, Jį mylėti ir Jam tarnauti — tai yra mano artimiausias tikslas. Tai — būtinas tikslas. Esmi Dievo kūrinys; pridera, kad būčiau Dievo, turiu būti Dievo. Tas būtinumas pareina iš pačios Dievo ir žmogaus prigimties. To reikalauja pati teisybė ir protas. Nėra būtinas daiktas, kad gyvenčiau gerbiamas, mylimas, turtingas; nebuvo būtinas daiktas, kad aš pasaulį išvysčiau; bet, jeigu jau esu ant žemės, būtinai turiu gyventi Dievui.

Tai — garbingas paskyrimas. Ne tam likau sutvertas, kad tarnaučiau žmonėms, nei juo labiau, kad būčiau savo geidulių vergas; aukštesniems dalykams skyrė mane Dievas. Pavadintas Aukščiausiojo sūnumi, Jam vienam turiu tarnauti; o Jo

tarnai yra karaliai. Aš visas turiu Dievui tarnauti; Dievas yra visiškas mano valdovas; ir yra mano valdovas visuomet, nes kiekvienoj valandoj Dievas mane gyvą laiko sau, taigi visados turiu gyventi Dievui. Jis yra mano valdovas visur, nes, kur tik esmi, su Dievu esmi ir Dievo esmi, turiu Jį pripažinti savo Viešpatį esant. Dievas yra valdovas visko, ką tik turiu, kas esmi ir ką tik ketinu daryti. Dievas yra medžio Viešpats; Jo tad yra medžio vaisiai; yra aukščiausiasis medžio Viešpats, tad Jo yra visi vaisiai be jokios išimties: Jo garbei turi mano išmintis mąstyti, širdis mylėti ir liežuvis kalbėti... Dievas pareikalaus apyskaitos visų žodžių, be reikalo ištartųjų! Be abejo, didžios tai yra pareigos! Bet taip pat koks tatai bus didis mano laimingumas, jeigu ištikimai jas išeisiu!

Trečiasis punktas. Mano užmokesnis — Dievas. Dievas bus mano išganymas. Dievas taip geidžia mūsų laimės, kaip tikros savo garbės; todėl Jis nori, kad mes, kaip vien reikiant Jam tarnaudami, paragautumėm laimės. Galėjo Dievas iš musų reikalauti, kad Jam tarnautumėm, jokio užmokesnio mums už tai nežadėdamas; galėjo taip žmogui liepti: „Klausyk mano įsakymų, nes tai — tavo pareiga; jeigu įsakymų laikysies, nebūsi baudžiamas!“ Toks liepimas būtų buvęs teisingas, nors aštrus; ir to tatai aštrumo išvengė Dievo malonybė; Jo meilė sako tau: „Tarnauk man, o gausi gausų užmokesnį... Atiduosiu Tau save patį.. Aš esmi labai didis tavo užmokesnis“ (1 Moz.). O, palaimintasis užmokesni! O, saldžioji viltie! Po karo nugalėjimas, po vargo atilsis! Nors kelionė bus varginga ir per audras atlikta, tačiau galų gale išplauksiu į krantą, būsiu tėvynėje, savo Tėvo ir Dievo prieglobstyje ir širdyje; ir tars Jisai man: „Aš esmi tavo išganymas, aš tavo labai didis užmokesnis...“ Pagalios būsiu išganytas! Nuo

kokios nelaimės liksiu apsaugotas? „O nuo pragaro“, girdžiu atsakymą! „Ką padeda žmogui, jei jis laimėtų visą pasaulį, o savo sielai gautų nuostolio“ (Mat. 16, 26). Kad ir kažkaip būtų man sunku, turiu būtinai išganyti savo sielą!

Bet ir šiame gyvenime Dievas yra laimė tų, kurie Jam tinkamai tarnauja: išvaduoja jų išmintį nuo vargingų abejojimų, išvaduoja jų širdis nuo smarkių kūno geidulių, išvaduoja jų sąžinę nuo susikrimtimų ir priekaištų. „Daug ramybės tiems, kurie myli Tavo įstatymą!“ (ps. 118, 165). O priešingai, „sielvartas ir suspaudimas sielai kiekvieno žmogaus, kurs daro pikta“ (Rym. 2, 9). Dievas apsigyvena tose širdyse, kurios Jam visiškai atsiduoda, viešpatauja jose ir patvirtina jose aną ramybės karalystę, kuri prašoka visus jautulius. Gina tuos žmones nuo neprietelio užpuolimų, išklauso kiekvieną jų prašymą ir nujaučia kiekvieną jų troškimą. Jaučia prie jų Dievo Apvaizda, kaip jaučia motina prie vienatinio mylimo kūdikio lopšelio. Pats esu tai patyręs. Turėjau, rasi, praeityje ramių ir laimingų valandų; o kuomet? O, šventieji mano kūdikystės ir nekaltybės metai! O, šventoji mano pirmosios Komunijos dienele! Kaip gi man šiandieną saldu, ak, ir kaip kartu, juos prisiminus! Kaip gi iškalbingai ir kaip skaudžiai pareiškia jie man tą tiesą, kad „gera laikytis Dievo!“ (ps. 72).

P a g a r b i n i m o j a u s m a s. Vertas esi, Viešpatie mūsų Dieve, būti garbinamas, šlovinamas ir galingas vadinamas, nes Tu sutvėrei visus daiktus! „Ateikime, pagarbinkime ir parpulkime... Viešpaties akivaizdoj, kurs mus padarė, nes Jis Viešpats mūsų Dievas“ (Ps. 94, 6—7).

D ė k o j i m o i r m e i l ė s j a u s m a s. Mano Dieve! Tikrai amžina meile Tu myli mane. Iš savo Širdies išėmei mane, duodamas man gyvybę, ir

dabar ant rankų nešioji mane! Suteikei man gyvybę, apleidęs tiek daug kitų žmonių, kuriuos galėjai sutverti, o nesutvėrei! Sulyginai mane su angelais, kuriuos tam sutvėrei, kad Tave amžinai garbintų ir vykintų Tavo šventus įsakymus. Padarei mane draugu tikrojo savo Sūnaus, kurs atėjo ant žemės Tavęs pagarbinti. Padarei mane, vos drįstu ištarti, panašų į Tave patį, Viešpatie, kursai, pagal savo dieviškąją prigimtį, nieko nedarai nei daryti gali kitkam, vien savo garbei. Kaip gi tad turiu Tave mylėti, kad mane sutvėrei tokiai didžiai laimei!

Gailesio ir pasiryžimo aktas. Mano Dieve ir Viešpatie! kaip aš Tau iki šiolei tarnavau! Priderėjo, kad visus, net menkiausius darbus, kaip valgymą ar gėrimą, pavesčiau Tavo garbei (1 Kor. 10), o tuo tarpu aš, priešingai, kiek tai kartų ir didžius darbus dariau, vien į save teatsižiūrėdamas! Rasi niekada neesu dar nieko padaręs, trokšdamas vien Tau įtikti; bet, mano nelaimė, gerai žinau, jog daug kartų esu Tau pasipriešinęs ir Tau nusidėjęs! Koks tatai mano aklumas! Alkstu be laimės, žinau, jog vienas Dievas tegali tą mano badą nutildyti, tačiau, nieko nežiūrėdamas, nuolat ieškau žemiškuosiuose daiktuose to, ką viename Dievuje atrasti tegaliu. Argi tad visas mano amžius praeis, man taip nenaudingai besidarbuojant? Ak! kiek tai jau laiko sugaišinau, bemylėdamas niekniekius ir beieškodamas melo! Kiek tai jau žingsnių žengiau šalin nuo tikrojo kelio! Tai Tu, Viešpatie, taip maloningai viską surėdei, kad, kiek kartų buvau atsitolinęs nuo Tavęs, ne tik neradau laimės, bet pasijutau esąs apgautas ir suvargintas. O aš aklas nesupratau, kad Tujen, tokia kartybe pripildydamas mano žemiškuosius džiaugsmus, nori mane atitraukti nuo žemiškųjų daiktų, o patraukti prie savęs! O, Dieve! „Tu žinai mano neišmanymą, ir mano

nusikaltimai Tau nepaslėpti (ps. 68, 6).“ Tikrai neprotingai užsimiršdamas, rūpinaus lig šiolei perdaug maž visų reikalingiausiuoju reikalu, tai yra, savo paskutiniuoju paskyrimu. Ir ko susilauksiu, jeigu ir tų paliktųjų man dar kelių dienų nesunaudosiu savo praeitajam gyvenimui pataisyti?! Pasigailėk, Viešpatie, mano aklumo! užmiršk mano kaltes, o neleisk, kad kuomet dar apleisčiau Tave, mano Dieve, mano aukščiausioji Gerybe!

II MĄSTYMAS.

Apie priemones, kuriomis pasinaudojant galima paskutinįjį tikslą pasiekti, arba sielą išganyti.

Rekolekcijoms ir 40 valandų atlaidams.

Priemonės yra dvejopos: vienos prigimtinės, antros antprigimtinės. Prigimtinės priemonės, be sielos ir kūno jėgų, yra visi kūriniai ant žemės; antprigimtinės — Dievo malonės ir patsai Dievas.

I punktas. Kokiu būdu sutvertieji daiktai veda mus prie musų tikslo ir kaip reikia vartoti sutvertuosius daiktus, kad, jais pasinaudodami, galėtumėm prieiti prie savo tikslo.

II punktas. Antprigimtinės priemonės yra šios: Dievo malonė ir patsai Dievas.

Pirmasis įžangos punktas. Įsivaizduok pasaulį, lyg anuos Jokūbo laiptus, kuriuose tiek yra laipsnių, kiek yra kūrinių, o kuriais tujen turi žengti prie Dievo, paskutiniojo savo tikslo.

Patsai Dievas tų laiptų viršuje kviečia tave: „Lipk čionai, o padarysiu tave savo laimės dalininku“, ir rodo tau vainiką, kurį tau yra skyręs.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk malonės, kad gerai suprastumei, kaip ir kame kūriniai gali tau padėti išganymą pasiekti; prašyk taipogi tinkamos išminties ir tvirtybės, kad mokėtumei ir įstengtumei gerai suvartoti anas malones.

I punktas. Kokiu būdu sutvertieji daiktai veda mus prie mūsų tikslo ir kaip reikia juos vartoti, kad galėtumėm, jų pasigriebdami, nueiti prie savo tikslo.

Mūsų gyvenimo tikslas yra Dievą pažinti, Jį mylėti ir Jam tarnauti šiame gyvenime, kad Juo džiaugtumėmės amžinajame. Tuo tikslu liko sutverti visi daiktai, nors įvairiais būdais jie gali ir turi mums padėti.

Visų pirma, padeda mums pažinti Dievą. Pasaulio sutvarkymas pareiškia mums Sutvėrėjo išmintį: Dangūs skelbia Dievo garbę (ps. 18). Stato prieš mūsų akis Dievo tobulybes, o ypačiai — Jo galybę; marės rodo Jo neapglėbiamąją didybę; žaliuojančiųjų pievų meilumas primena Jo begalį grožį... Net piktasis žmogus, jau tuo pat, kad gyvena, liudija, jog Dievas yra kantrus ir gailestingas.

Antra, sutvertieji daiktai padeda mums Dievą pamilti kaskart labiau. Dievo gerybė taip gausiai apdovanojo mus viskuo, ir kiekviename kūrinyje Jo meilė mums tarnauja. Patsai Dievas apšviečia mus saulės šviesybe ir žemės vaisiais mus gaivina, žodžiu sakant, patsai Dievas tampa nelyginant mūsų tarnu ir nuoširdžiai mumis rūpinasi!.. Ar to per maža, kad taip silpnai Dievą temylime?!

Trečia, sutvertieji daiktai padeda mums Dievui tarnauti. Dievui tarnauti moko mus savo pavyz-

džiu kiekvienas nesuskaitomų Dievo kūrinių: „Tau viskas tarnauja (ps. 118)“. „Vėjas ir marės yra Jam paklusnūs (Iš. 4)“. Visi daro Viešpaties valią ir kaip ją daro! Daro džiaugdamies! „Žvaigždės davė šviesos pas savo sargybas ir pradžiugo (Bar. 3)“. Daro tai, ką Dievas liepia, su pagarba: „Išleidžia šviesą — ir eina, atšaukia — ir paklauso Jo, drebėdama (Bar. 3)“. Paklauso Viešpaties, negaišuodami. Daro, kas Dievo įsakyta, nuolat: „Tavo surėdymu diena laikosi (ps. 118)“. Saulė iki šiai dienai toje pat vietoje teka ir nusileidžia, kurioje yra jai Viešpats paskyręs! Kūriniai daro, kada Dievas to nori, net savo prigimčiai priešingus daiktus. Kad tik Dievas panorėtų, ugnis nustotų savo karštumo, marės sukietėtų ir pasidarytų pereinamos žmogaus kojai ir upės grįžtų atgal į savo versmes... O, Dieve! kaip gi Tave garbina ir šlovina visa, kas sutverta! Aš tiktai vienas tiek kartų esu sudrumzdęs Tau prideramčiąją garbę ir šlovę, nors ir kaipo žmogus, ir juo labiau kaipo krikščionis turėčiau būti pirmasis Tavo garbintojas! Aš vienas tiek kartų nenorėjau Tau tarnauti, nors didesnę, neg visi kiti kuriniai, turėjau pareigą daryti!

Ketvirta. Pagalios, ir per tai dar sutvertieji daiktai veda mus pas Dievą, kad duoda mums progos įsigyti dorybių, už kurias Jis patsai bus mūsų užmokesnis. Yra daiktų, kuriuos turime būtinai vartoti, jeigu norime palaikyti savo sveikatą ir gyvastį; čia tat pasirodo gera proga palavinti prisiturėjimo dorybę, išsižadant net ir leistinų dalykų. Yra dar daiktų, kur nemalonūs mūsų prigimčiai, bet tuo tarpu neišvengiami, kaip antai: ligos, neturtas, pikti priepuoliai; pasinaudok jais, kad pasidarytum kantrus, pasižeminęs, pasiduodąs Dievo valiai. Yra, pagaliau, daiktų, galinčių tave atitraukti nuo Dievo; kad išbūtumei Dievui ištikimas, turi būtinai išsižadėti savęs paties ir nusimarinti.

II. Kaip reikia vartoti sutvertuosius daiktus, kad padėtų mums pasiekti išganymą. „Visi sutvertieji daiktai, sako šv. Bernardas, yra mums Dievo duoti mūsų naudai; bet ne visi dalykai vienaip mums tarnauja. Vieni palaiko jėgas ir gyvastį; kiti tarnauja mums moksle, vėl kiti suteikia mums pasilinksminimo; kiti, pagaliau, padeda mums pasitaisyti arba mus išmėgina.“ Išmintingai tuos daiktus vartosime, jeigu vartosime, laikydamies Dievo valios ir atsižiūrėdami į tikrąjį savo reikalą. Šičia randi dvejopą pamokymą.

V i s ų p i r m a. Vartodamas tuos daiktus, be kurių apseiti negalima, pavyzdžiui, valgis, apsirėdymas, atilsis, mokėk pasitenkinti tuo, ko esi tikrai reikalingas, ir vartok dėkodamas Dievui, o išsižadėk to, kas nėra būtinai reikalinga. Tie kūriniai — sako vienas dievobaimingas rašytojas (Ryšardas) — savaime perspėja tave ir moko, sakydami: „Imk, atiduok, bijokis! Imk naudą, kurią galiu tau suteikti; atiduok padėkos užmokestį Tam, per kurį ir dėl kurio aš tau darau gera; bijokis teismo, kuriame gausi duoti apyskaitą, kaip manimi naudojais!“

Yra daiktų, su kuriais negali persiskirti, nors ir norėtumei: negali neregėti dangaus ir žemės, nesuseiti su žmonėmis, tarp kurių gyveni, negirdėti įvairių daiktų, liūdnų ar meilių, kurie atsiliepia tavo ausyse; bet kiekvienas toks daiktas turi ir tokią pusę, kuri rodo tau į Dievą; taigi ir naudokis, ir kilk mintimi ir širdimi į Dievą! Šventųjų kalboje tai vadinasi ieškoti Dievo kūriniuose.

A n t r a. Kas dėl daiktų, kuriais naudotis ar nesinaudoti palikta tavo nuožiūrai, kaip antai, pasirinkti tą ar kitą gyvenimo padėjimą, ieškoti turtų ir šlovės, ar nesirūpinti jais ir k., tai tebūna jie tau tartum buvę nebuvę, iki kolei suprasi, ar jie yra naudingi tavo išganymui, ar ne; neieškok ir neatmesk

jokio sutverto daikto dėl jo paties, bet atsižiūrėk į tai, ar jis padės, ar pakenks tau išganymo kely. Pati teisybė reikalauja, kad visuose daiktuose pripažintumei, jog tu esi visas ir visiškai Dievo pavaldinys, ir kad tą valdžią visada laikytumei pagarboj. Bet, jeigu nemoki ar nenori būti toks abejingas sutvertųjų daiktų akivaizdoje, jeigu juos pasirenki ir vartoji ne pagal Dievo valią, bet pagal savo užgaidas, tai išsilauži iš po Dievo valdžios ir neini teisingu keliu.

Kas gi tad priartina tave prie Dievo? Dvasiški dūmojimai, dvasios įkvėpimai. Tuos daiktus pasirink ir jais labiausiai rūpinkis; o kas tave atitolina nuo Dievo — užšalimai, pikti palinkimai — tai atmesk ir nugalėk!

Pašlovink Dievą visų kūrinių vardu. Sakyk su pranašu: „Palaiminkite visi Viešpaties darbai Viešpatį (Dan. 3)!“ Prižadėk ieškoti Dievo visuose daiktuose ir pavesti save Jam kas dieną.

Antrasis punktas. Antprigimtinės priemonės yra šios: Dievo malonės ir patsai Dievas. a) Dievo malonės, vadinas, visos pagalbos, kurias mums Dievas suteikia per Jėzaus Kristaus nuopelnus, kad mus išganytų. Yra visų pirma laukuojės malonės, kaip antai: Dievo žodis, Išganytojo ir šventųjų pavyzdžiai, sakramentai, įvairūs nuotykiai, vedantieji tave į šventumą, žodžiu sakant, visi žemiškieji atsitikimai, galintieji tave atitraukti nuo pikto, o vesti dorybės keliais. Yra taip pat viduojės malonės, o ypač pašvenčiamoji ir padedamoji malonė: dvasiški apšvietimai, dievobaimingi jausmai, šventa baimė, geri troškimai, išganomi įkvėpimai, žodžiu sakant, visa, kas tik tave atitraukia nuo sutvėrimų ir savimylės; o traukia prie Dievo, kas tik tave stiprina doriems darbams daryti ir duoda jėgų nugalėti pagundoms. O, mano siela! jei tu pažintumei Dievo dovaną (Jon. 4, 10)! Malonė yra turtas, aukš-

tesnis už visos šios žemės turtus. Kiekvienam žmogui Dievas suteikia tų malonių visokiais būdais ir įvairiose progose; bet ypač tave, tikinčioji siela. Dievas apipila jomis tikrai gausiai! Turi kas dieną bažnyčioje šv. Mišias, kuriose yra visų malonių šaltinis. Kas dieną gali daryti dvasiškus dūmojimus, kurie yra paprasti malonių upeliai. Bemaž kuo kas valandą koksai naujas tiesos spindulys ar naujas koksai šventas įkvėpimas aplanko tave! O, Dieve! kaip labai jau būčiau susijungęs su Tavim ir kokiu didžiu šventuoju jau būčiau tapęs, kad būčiau ištikimai ir gerai vartojęs tuos talentus! Bet kaip gi mažai naudojaus lig šiol tomis mane lankančiomis malonėmis! Ir ką aš Tau atsakysiu, kad tarsi man: „Šaukiau, o nenorėjai (Priežod. 1)". Labiau, negu Saulius, esu užsipelnęs išgirsti iš Tavo lūpų tą smarkią ištarmę: „Už tai, kad atmetei Viešpaties žodį, Viešpats atmetė tave", o malones ir dovanas, kur buvo tau skirtos, „atidavė tavo artimui, geresniam už tave (1 Kar. 15)". Iš tikrųjų, kaip galiu neišsigąsti tiekos savo pasipriešinimų Tavo malonėms, kad prisimenu, jog už tokį pat nesinaudojimą atėmei savo brangias dovanas nuo Helio, o davei Samuėliui, atėmei nuo Sauliaus, o atidavei Dovidui, nuo Judos — Motiejui, ir jog nuo vieno iš keturių dešimtų kankinių atėmei kančios vainiką ir davei vienam jo budeliui!... Tačiau, nors nevertas esmi, kad mane dar šelptumei savo meilės dovanomis, Tu, Dieve, juk lengvai duodies permaldaujamas. Kad užsirūstini, atsimeni savo gailestingumą (Hab. 3). Atmink ir mane iš savo gailestingumo! Nebausk manęs, Viešpatie, savo tylėjimu (ps. 34)! Prakalbėk dar į mano sielą, o duok savo tarnui paklusnią širdį, kad jau klausytų Tavo dieviškojo balso. „Kalbėk, Viešpatie, nes Tavo tarnas klauso (1 Kar. 3)".

b) Patsai Dievas: Dievas, neapsakomai mylįs žmogų, yra labai dosnus. Maža Jam buvo to, kad davė mums angelų sargais ir pavedė visus nesuskaitomuosius kūrinius; Jis dar atidavė mums save patį ir, būdamas patsai mūsų aukščiausiasis tikslas, patsai dar pasižadėjo padėti mums jį pasiekti. „Taip Dievas pamilo žmones, jog davė savo vienatinį Sūnų (Jon. 3, 16)". Ir Sūnus, pagal Tėvo norą, veikiant kartu šv. Dvasiai, noriai atidavė mums save patį. Koks gi tos dovanų dovanos tikslas? Vien tas, kad, turėdami rankose tą dovaną, kuri yra begalo naudinga, lengviau gautumėm išganymą. Ko gi dar gali trūkti mūsų išganymui, kad turime Jėzų? „O, neapsakomasis Dievo gailestingume!" šaukia šv. Anzelmas: „Tėvas sako man: štai duodu savo Sūnų; imk Jį ir paaukok man už save. Ir Sūnus taip pat sako: štai mane turi; aukok mane mano Tėvui, o bus atiduota Jam viskas, ką esi Jam kaltas".

Ko gi verti būtų visi mūsų pagarbinimai, dėkojimai, atgaila ir maldos, kad neturėtumėm Jėzaus! Bet, kad sujungsiu savo mintį su Jėzaus mintimi, savo jausmus su Jo jausmais, silpnus savo atgailos darbus su begaliniais Jo nuopelnais ir savo padėką su tąja padėka, kurią tiekia savo Tėvui V. Jėzus savo ir visų savo narių vardan: tuomet mano atgaila ir padėka bus įgijusi dideliausios vertės; kad savo maldas sujungsiu su Jėzaus maldomis ir sugraudintos savo širdies balsą su Jo kraujo balsu, o, tuomet, Tėve dangiškasis, žinau, jog bus Tau miela, žinau, jog neatstumsi manęs ir mano maldavimą išklausysi! O, koki tai man laimė, kad man leidžiama prisidengti ta brangia Kristaus nuopelnų skraiste! Koki tai laimė, kad galiu Jo pasižeminimu pridengti savo puikybę, Jo paklusnumu savo nepaklusnumą, Jo šventumu — savo piktybes ir Jo die-

višku gyvenimu — savo nuodėmingą gyvenimą! Ačiu sakau Jam; nors ir didelė mano negalia ir neturtas, nors niekas esu ir nieko nevertas, turiu tačiau, o Dieve, kuo užmokėti Tau už savo skolas; gana to, kad pulsiu prie Tavo Sūnaus, prie Jėzaus, vertojo ir geriausiojo Tavo tarno, o atrasiu Jame visa, ko man trūksta; per Jį išdildysiu visus savo nedoruosius darbus!

Stebėkis, dėkok, vilkis. Prižadėk, kad nuo šio laiko labiau branginsi malonės įkvėpimus ir geriau jų klausysi. Junkis, kiek galėdamas, nuolatai su Jėzumi intencijoje ir darbuose. Junkis su Juo ypač Komunijos sakramente; tenai Jėzus geriausiai ir karščiausiai kalba į savo tikinčiųjų širdis, prileidžia juos kuo arčiausiai prie savęs ir moko juos gyventi savo gyvenimu. Kiekviena Komunija, gerai priimta, yra didelis žingsnis kelyj į aną amžinąją laimę, kuriai esi skirtas.

Kadangi esame Dievo ir dėliai Dievo sutverti, turime Dievui ir tarnauti, tarnauti taip, kaip Jis nori, nes negalima Jam patikti, jeigu tarnaujame ne pagal Jo valią.

Viešpatie Dieve, visų daiktų Sutvėrėjau! išpažįstu, jog ir kaipo žmogus, ir kaipo tarnas, ir kaipo krikščionis turiu tarnauti Tau, mano Viešpatie ir Išganytojau! Išpažįstu vienkart, jog tai yra visų didžiausiasis žmogaus veikalas ir vienatinis, paskučiausiasis ir aukščiausiasis jo tikslas. Bet visa sunkenybė tame, kaip ištarnausiu Tau per visą savo gyvenimą, kad tasai mano tarnavimas Tau patiktų, kad, visuose daiktuose atsiduodamas Tavo valiai, likčiau išganytas. „Išpažinsiu Viešpačiui prieš save savo neteisybę“ (ps. 31, 5). Čia kūnas, savimylė ir visa mano pagadintoji prigimtis pakelia maištą. Kas daryti, mano išmintis aiškiai mato, bet valia per silpna. Ir nėra nieko aiškesnio mano išminčiai, bet kartu nie-

ko sunkesnio mano valiai. Pažįstu tą dangišką laimę — šaltai žiūrėti į žemės daiktus — juntu, jog Dievo malonė stipriai ragina taip elgtis, bet aš, nelaimingas žmogus, regiu kitokį įstatą savo sąnariuose, besipriešinantį mano išminties įstatui ir imantį mane verguvėn (Rym. 7), ir atitraukiantį mane nuo tokios didžios gerybės, kurios taip trokštu! Matau, kokie aiškūs yra akstinai, kur verčia mane būti abejingą priešais žemiškuosius daiktus: 1) reikalauja to pati teisybė, nes nepakęs Viešpats, kad Jam tarnas tarnautų pagal savo užgaidas, o ne pagal Jo valią; nei mums tai patinka, kad mums kas nori tarnauti ne pagal mūsų norą; ir net geradarybės, kur priešingos mūsų norui, tampa mums nemeilios; 2) matau ir aiškiai matau, kad to reikalauja tikra mūsų nauda: juk visi mūsų gerieji darbai niekais nueitų vien dėliai to, kad su Dievo noru nesutiktų; 3) išmanau ir labai išmanau, jog to reikalauja net mūsų laimė ant žemės; nes tas tik laimingas ant žemės, kas visada to tegeidžia, ko Dievas nori. Ak, nuolat mane baugina tie prakeiktųjų vaitojimai:

„Ką mums padėjo puikybė arba ką mums atnešė pasididžiavimas turtais (Išm. 5, 8)?“ Ūžia mano ausyse ta tiesa: kas lėtos, kad aš visko turėjau, o save pražudžiau! Ir ką man kenkia, kad aš kentėjau visokių vargų, o save išganiau! Ta tiesa, kaip saulės spindulys, apšviečia mano mintį ir, kaip aštrus erškėtis, duria man širdyje, tačiau, o nepalyginamoji mano negalia ir silpnybe, sukuos šalin nuo to šventojo Dievo noro, kuriam pasiduoti taip labai mane ragina pati teisybė, mano paties nauda ir laimė! O, Viešpatie! pajudink mano sielą! Parodyk savo peties galybę (Luk. 1) ir, kadangi Tavęs klauso net vėjai ir marės (Luk. 8), palenk ir tą priešingąją mano norą, o paverk ją savo galiai ir valiai! Viešpatie! Tu esi visagalis: paduok

man stipriąją savo ranką, nes be Tavęs nei pasijudinti, nei žengti negaliu!

III MĄSTYMAS.

Kas tai yra krikščionis ir kaip krikščionis turi rūpintis savo išganymu.

Yr tavyje dvejopas gyvenimas, labai nepanašus į viens antrą: vienas — prigimtinis, proto valdomasis; antras — antprigimtinis ir dieviškas, tikėjimo valdomasis. Pirmąjį turi iš Adomo; antrąjį suteikė tau Jėzus Kristus. Pirmuoju gyvenimu gyveni kaipo žmogus, antruoju — kaipo krikščionis. Kas tai yra krikščionis? Kad tai gerai suprastumei, pagalvok:

Pirmasis punktas. Koks yra krikščioniškos sielos vertumas, aukštumas ir gerumas.

Antrasis punktas. Kaip krikščionis turi rūpintis savo išganymu.

I punktas. Koks yra krikščioniškosios sielos vertumas? Krikščioniškosios sielos vertumas pareina iš to, kad jinai yra glaudžiai susijungusi su Kristum ir iš Kristaus turi viską, ką tik turi: šviesą, nuopelnus, veiklumą ir gyvybę. Pirmiausia, krikščioniškoji siela iš Kristaus turi tiesos šviesybės. „Aš, šviesa, atėjau į pasaulį, kad kiekvienas, kurs tiki į mane, nepasiliktų tamsybėje (Jon. 12, 46)". O šv. Povilas sako: „Kitados jūs buvote tamsybė; dabar esate šviesa Viešpatyje (Epez. 5, 8)". Jėzus apšviečia tave, kad pažintumei tuos daiktus, kurių už vis labiau esi reikalingas, kad pažintumei Dievą, save patį ir pasaulį. Jėzus suteikia tau Dievo pažinimo. Gali, tiesa, žmogus savo protu įgyti šioki tokį supratimą apie Dievą; bet įgimtoji šviesa yra

tarsi niekas, palyginus su tuo Dievo pažinimu, kurį įgijo per tikėjimą. Tikėjimas tave moko, jog nebuvo galima kitaip Dievo vertai pagarbinti ir Jam atsilyginti už nuodėmes, vien tik per dieviškąjį Jo Sūnų. Supranti užtat, koks didis yra Dievas! Tikėjimas tave moko, jog tas pats Dievo Sūnus tapo auka Dievui permaldauti; taigi apreiškia tau, koks šventas yra Dievas ir koks baisus yra Jo teisingumas! Tikėjimas tave moko, jog pats Dievas davė mieliausiąjį savo Sūnų, idant per Jį išganytų žmones; taigi, parodo tau, koks didis yra Dievo gailestingumas ir gerumas!

Apšviečia tave V. Jėzus, kad geriau save patį pažintumei, rodydamas tau, koki yra Jame ir per Jį tavo vertė. Įsikūnijęs Dievas padarė tave savo broliu; įsikūnijęs Dievas atidavė save patį, kad tave atpirktų! „Kelk, siela!“ šaukia šv. Augustinas: „veizėk, kokia brangia kaina esi atpirkta!“ „Taip brangiai“, pritaria šv. Eukerijus: „atsiėjo Atpirkimas, jog žmogus, galima sakyti, liko toks pat brangus, kaip Dievas.“

Pagaliau, Jėzus suteikia tau šviesos, kad pamatytumei, ko verti pasaulio turtai, šlovė, išmintis. Ei, koks gi menkas atrodys tau tas pasaulis, kad žvelgsi į jį Jėzaus akimis! Argi tai galimas daiktas, kad brangintumei tai, ką amžinoji Išmintis yra paniekusi!

Antra. Iš Kristaus yra visi krikščioniškosios sielos nuopelnai. Jokie darbai, jokios kančios, jokios aukos neturi vertės be Jėzaus Kristaus; be Kristaus visas mūsų teisingumas Dievo akyse yra lyg biaurus mėšlas (Izaj. 6). Malonius mus padarė mylimajame savo Sūnuje (Epez. 1), sako šv. Povilas; tai reiškia kitais žodžiais, jog tik per mieliausiąjį Sūnų galime pasidaryti meilūs Dievui.

Trečia. V. Jėzus veikia kartu su krikščioniškąja siela. Ką tik krikščioniškai darai, patsai

Kristus tai daro tavyje, su tavimi ir per tave. „Aš juose“, taip sako Jis Tėvui: „ir Tu manyje (Jon. 17, 23)“. Gyvena V. Jėzus krikščioniškoje sieloje. kaipo karalius savo karalystėje, ir valdo ją; gyvena joje, kaipo vairininkas savo laive, ir veda ją; gyvena, kaipo saulė regimajame pasaulyje, kuri apšviečia, sušildo ir gaivina ją.

Ketvirta. V. Jėzus yra krikščioniškosios sielos gyvybė. Jeigu atsiskiri nuo Kristaus, esi lyg šaka, nuo medžio atkirstoji, kuri, negaudama gaivinančiosios sulos, turi nudžiūti. V. Jėzus dėl to tik buvo atėjęs pas žmones, idant jiems duotų tą gyvybę, kuri yra paties Dievo gyvybė, ir skundžiasi ant tų, kurie nenori pas Jį ateiti ir priimti tos gyvybės: „Nenorite ateiti pas mane, kad turėtumėt gyvenimą (Jon. 5, 40)“. Jėzus atiduoda save patį kaipo gyvąją duoną (Jon. 6), idant, kaipo pats gyvena Tėvui, taip kiekvienas, kursai vertai Jį (Jėzų) priima, gyventų Jam (Jon. 6) ir iš Jo turėtų visą savo dvasiškąją būtybę, kaip kad Jis turi savo būtybę iš Tėvo.

O, krikščioniškoji siela! Suprask, koki tavo vertė! Tu esi įsikūnijusiojo Žodžio narys! Atmink, kas yra tavo galva! Esi Dievo Sūnaus brolis ir prietelis. Neženk žemyn iš tos aukštybės! Nežemink savęs, pasiduodamas geiduliams ir darydamas darbų, nepritinkančių tam tavo kilnumui!

Koks yra krikščioniškojo gyvenimo aukštumas? Krikščioniškasis gyvenimas, kaip matai, nėra tai kas kita, vien Kristaus gyvenimas žmogaus sieloje. Jėzaus dvasia, kaip sako vienas dvasiškas rašytojas, gaivina dvejopą kūną: vieną, kurį Jisai paėmė iš Marijos, antrąjį, kurį Jis pats sau pasidarė, atpirkdamas žmones; vieną — tikrą kūną, antrą — dievišką kūną, arba Bažnyčią. Taigi, ana dieviškoji Dvasia buvo Išganytojui dvejo-

pos gyvybės pradžia; pirmoji pasibaigė ant Kryžiaus, antroji visados esti mumyse. Per šventus mūsų darbus ir kentėjimus V. Jėzus nuolat garbina savo Tėvą ir garbins lig amžių pabaigos. Iš tikrųjų, krikščioniškasis gyvenimas nėra kitskas, tik Kristaus gyvenimo pailginimas. Kiekvienas, kas krikščioniškai gyvena, gali sakyti su šv. Povilu: „Esu gyvas, tačiau jau nebe aš, bet yra gyvas manyje Kristus (Galat. 2, 20)"; o tuos žodžius šv. Kajetonas šitaip išaiškina: visi mano veiksmai, išmanymas, mintijimas, meilė, džiaugsmas, liūdesys, geismai ir darbai jau nėra mano, jau ne iš manęs eina, bet iš Kristaus, kurs manyje veikia. Kiekviena tavo malda yra Jo maldos nutęsimas; kiekvienas darbas — Jo darbštaus gyvenimo pailginimas; kiekviena tavo kančia tai Jo besitęsianti kančia. Padūmok, kaip būtų paaukštinęs, kaip būtų ištobulinęs tas dieviškas Veikėjas tavo net menkiausiuosius darbus, kad būtumei Jam visiškai pavedęs rėdyti savo jausmus, jautulius, visą savo sielą, visą gyvenimą! Nes kiekvienas darbas, prie kurio pats Dievas prideda savo ranką, negali nebūti tobulas; tokio darbo vertumas turi būti begalis.

Ištikima siela nepažįsta kitokios išminties, kaip tik Jėzaus Kristaus, nes yra to kūno narys, kurio galva yra Kristus; užtat tai yra krikščioniui protingiausia — visiškai pasiduoti Kristaus protui ir valiai. Tai yra visa garbė, šventybė ir laimė, kokių tik gali žmogus trokšti. „Žinau žmogų Kristuje" (II Kor. 12, 2)", sako šv. Povilas; tai reiškia, žmogų tikėjimo ir meilės stipriai sujungtą su Kristumi, žmogų gyvenantį Kristaus dvasia ir besidarbuojantį tik pagal Kristaus įkvėpimus. Toks žmogus buvo šv. Povilas.

Paklausyk, ką toliau kalba šv. Povilas apie tokį žmogų: „Kurs buvo pagautas net į trečiąjį dangų (II Kor. 12, 2)". Dangaus vartai atsidarė

prieš jį, ir jis „girdėjo slaptingus žodžius, kurių nė vienam žmogui nevalia sakyti (II Kor. 12, 4)“, vadinas, daiktus ir paslaptis tokius įstabius, jog joks žmogaus liežuvis negalėtų jų apsakyti. Suprask iš tų žodžių, koks didelis tai džiaugsmas ir laimė, į kurią ir tave nuves krikščioniškas gyvenimas, jeigu tik leisi Jėzui palaikyti ir ištobulinti tą gyvenimą savo sieloje.

Penkta. Iš ko pareina krikščioniškojo gyvenimo gerumas? Trys yra svarbiausi dalykai, kur daro žmogų palankų į tikrai krikščionišką gyvenimą: ramumas, šventasis abejingumas ir šarpus Dievo įkvėpimams paklusnumas. „Ne drebėjime Viešpats (III Kar. 19, 11)“, sako šv. Dvasia, nei tokiame net sujudime, kursai būtų kilęs iš gryno ir švento uolumo Dievui tarnauti; nes juk „Jo vieta prirengta ramybėje (ps. 75)“ ir Dievas veikia ramiai. Kristaus malonė įplaukia į žmogaus sielą, kaip Siloės vandenys, kurie plaukia pamažu ir be ūžesio. Išmintingųjų žodžių, sako šv. Raštas, klausoma tylint (Ekl. 9). Juo labiau reikia, kad dvasia būtų rami ir tylėtų, jeigu išgirdo Dievą kalbant. Jeigu nori, kad Jėzus galėtų laisvai darbuotis tavyje, pirma sustiprink savo dvasios ramumą.

Pasistenk taipogi pasidaryti abejingas priešais sutvertuosius dalykus, taip kad būtumei paklusnus savo dieviškajai Galvai, ir kad V. Jėzus galėtų tave sunaudoti tokiam dalykui, kokiam panorės, ir taip, kaip panorės. Kaip rankai vis tiek, į tą ar į kitą šalį pajudins ją žmogus; kaip įnagė tai daro, ko nori darbininkas: taip ir tu leisk V. Jėzui, nė kiek nesipriešindamas, valdyti savo sielą ir kūną. Bet tam reikia, kad atsipalaiduotumei nuo visų negerų geidulių ir prisirišimų, o prisirištumei prie Viešpaties: „Mano siela“, sako šv. Raštas: „sutirpo, jam kalbant (Giesm. 5)“. Taip tegu sutirpsta tavo siela; tegu tampa lyg vandenim, kurs neturi savo

formos, bet prisiima formą to indo, į kurį jį įpilsi. Tegu tavo siela būna kiekvienoje valandoje prisirengusi prisiimti tokią išvaizdą, tokią gyvenimo padėtį, kokios nori Dievas. Tuomet būsi tikras krikščionis, kad galėsi sakyti su Dovidu: „Viešpatie, juk aš Tavo tarnas... sutraukei mano pančius. Tau aš atnašausiu šlovinimo auką (ps. 115, 16-17)"; esu Tau visiškai paklusnus!

Bet negalimas yra daiktas, kad įstengtumei taip tobulai pasiduoti Išganytojo dvasiai ir imti iš Jo tikros gyvybės, jeigu neišmoksi kuo veikiausiai pastebėti šviesos spindulius, kuriais Viešpats apšviečia tavo protą, ir dvasiškus įkvėpimus, kuriuos Jis žadina tavo širdyje. Turi būti kaipo anie gerieji tarnai, kurių akys, pagal šv. Rašto žodžius, ponų rankose, kurie pasergsta menkiausią ponų mostelėjimą ir tuoj įvykina. Turi nuolat veizėti, ką tau įsako daryti Jėzus; turi net pats pasiklausti: „Viešpatie, ko nori, kad daryčiau (Ap. Darb. 9, 6)?"

Jėzau, gyvenąs Marijoje, ateik ir gyvenk savo tarnuose; pašvęsk juos savo dvasia; gink juos savo galybe ir stiprink; išmokyk juos, kaip turi vaikščioti Tavo tobulybės keliais, kad pamėgtų Tavo tiesą ir dorybę ir kad galėtų vertai dalyvauti Tavo paslaptyse. Viešpatauk ant visos neprietelio galybės, kuri pasireiškia ir mumyse, o yra Tavo karalystei priešinga. Tegu tai padaro Tavo dvasia Tėvo garbei!

II punktas. Kaip turi rūpintis krikščionis savo išganymu. Tau sielos išganymas yra visų reikalingiausias, nors ir sunkus daiktas. Tavo sielos išganymas yra tavo paties darbas; taigi, patsai turi rimtai ir karštai darbuotis, jei nori, kad pasisektų save išganyti. Karalius kare gali nuveikti neprietelį per savuosius vadus, gali valdyti savo valstybę per ministerius. Taip pat kiekvienas žmogus savo

padėtyj ir savo pašaukime gali įvairių dalykų atlikti per kitus žmones: Vienas tik yra veiksmas, kurio niekam pavesti negalima; tasai veiksmas tai — savo sielos gelbėjimas. Patsai Dievas, nors tave sutvėrė be tavęs, neišganys tavęs be tavęs: toksai Jo noras, kad pats prisidėtumei prie savo laimės ir kuomet nors galėtumei sakyti sau, džiaugdamasis: „Pats užsidirbau tą nevystantį vainiką!“

Kad save pašvęstumei ir išganytumei, reikia, kad savo protą pavestumei valdyti tikėjimui, savo širdį — Dievo įsakymams; reikia, kad išsižadėtumei piktuin geidulių ir būtinai ir kuo geriausiai eitumei savo pareigas; žodžiu sakant, reikia, kad gerai vartotumei laisvąją savo valią. Sakyk pats, ar yra koks kitas dalykas, kursai galėtų labiau tavo būti?! „Ką žmogus sėja, tai ir pjaus (Gal. 6)“. „Atsilygins kiekvienam, žiūrėdamas jo darbų (Mat. 16, 27)“. Veizėk dar, kas čia svarstoma. Svarstoma, ar būsi amžinai laimingas, ar nelaimingas! Visko nustosi — garbės, laimės, kūno ir sielos, ir nustosi amžių amžiams, jeigu nusipelnysi prapulti; o priešingai, viską laimėsi, jeigu pasieksi išganymą. Nors visą gyvenimą praleistumei bevargdamas ir ašaras beliedamas, jei tik viską kentėsi tuo tikslu, kad savo sielą pašvęstumei, gausi danguje už tuos sopulius ir nuliūdimus gausų užmokesnį. Nėr ko kito berinktis: arba turi eiti prie to šventumo laipsnio, kurį Dievas yra parinkęs, ir gauti už tai dangų ir visą jo laimę, arba neiti keliu, kurį Dievas tau yra paskyręs, ir apsirinkti vietą pragare.

Yra tai, kaip regi, dalykas negirdėtai svarbus. Apie tokį dalyką tujen turi atsidėjęs pagalvoti. Jeigu nerūpinies savo siela, kame yra tavo protas? Argi tad tu myli save?! Nors savimylė neprotingoji yra blogas dalykas, bet krikščioniškoji paties savęs meilė, kuri rūpinas savo sielos išganymu, yra do-

rybė gyvai reikalinga, yra pareiga, kurią tau parodo vienkart ir tikėjimas, ir protas.

Sergėkis užšalimo, nes matai, jog tas užšalimas yra nuodėmė; nebūk žmonių nuomonės vergas, kad turėtumei dėl kokios ten prietelystės pražudyti savo sielą! Išmok iškentėti žmonių rūstybę, jeigu to prireiktų, norint išvengti Dievo rūstybės. „Kad turėčiau dvi sielas", pasakė vienas popiežius karaliui, kursai norėjo jam įkalbėti, kad padarytų blogą darbą: „gal vieną pašvęsčiau tavo meilei; bet turiu tik vieną sielą; tad atleisk, kad, mylėdamas ją, negaliu jos pražudyti kad ir dėl tavęs!"

Būk tvirtas. Neapkęsk to leipumo, kursai neįstengia pasipriešinti blogybei. — Iš meilės būk pasiryžęs padaryti, ko artimas prašo, jeigu tik tai leidžia sąžinė, jeigu neleidžia, tai nė žingsnio neužsileisk nė brangiausiam žmogui!

A n t r a. Sielos išganymas yra sunkus dalykas, bet būtinas; sunkus ne dėl to, kad pagalbos neturi, nes Dievas duoda tau gausiai reikalingųjų malonių, bet sunkus dėl to, kad mes esame silpni, kad sunku mums išsižadėti savęs kiekvienoje valandoje ir visuose dalykuose daryti tai, ką liepia sąžinė, nors mums tai ir labai nepatiktų, o vengti to, nuo ko draudžia mus sąžinė, nors tai kažkaip būtų mums brangu. „Jei kas nori eiti paskui manę, teišsižada pats savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir teseka manim" (Luk. 9, 23). Tasai nuolatinis paties savęs išsigynimas ir turėjimas savo prigimties po malonės jungu padaro kelią, vedantį išganyman, tokį siaurą, jog patsai Išganytojas, tarsi nusigandęs ano sunkumo, šaukia: „Kaip gi angšti vartai ir siauras kelias, kurs veda į gyvenimą, ir maža tų, kurie jį randa (Mat. 7, 14)! Tas kelias, gerai žinai, yra tai krikščioniškasis gyvenimas; o krikščioniškojo gyvenimo pamatas — nusimarinimas; jei nori Kristui gyventi, turi pats sau numirti.

Be abejo, dangaus karalystę nusipelnysi tik per didelį rūpestį: „Stenkitės įeiti (Luk. 13)“, sako V. Jėzus. Dykai jos negausi; reikia varu laužtis į dangų, nes „Dangaus karalystė kenčia prievartą ir smarkieji sau ją plėšia (Mat. 11, 12).“ Bet, kad ir kažin kaip atrodytų tau sunku, turi drąsiai imtis darbo! Įrodymų tai nereikalauja; čia gana vieno to, kad taip būtinai turi būti, kitaip besielgdamas, negausi amžinosios laimės paragauti. Veltui čia būtų priešintis; vienintelė išeiga — pasiduoti tam, kas yra būtina. Būsi drąsesnis, kad gerai suprasi, jog žūtbūt turi nugalėti sunkenybes. V. Jėzus į visus tavo išsikalbinėjimus atsako šitaip: „To vieno dalyko ir esate reikalingi!“ (palygink Luk. 10). Galime apsieiti be daugelio daiktų, bet be išganymo negalime. Galime pasiduoti visokioms nelaimėms; bet jokiu būdu negalime pasiduoti baisiausiai amžinos prapulties nelaimei! Neklausk, ar brangiai tau atsieis save išganyti, nes turi išganymą įgyti, kad ir kažkaip jisai būtų brangus! Ir, jeigu tu tikrai myli patsai save ir tikrai sau gero trokšti, tau nepasirodys baisi ta auka, kurią dabar gali laisvai paaukoti Dievui dėl Jo meilės. Tegu tave išgąsčiu perima atsiminimas anos baisios aukos, kurią suteiktumei pragarui, tyčia į ją puldamas. Kentėti turi ar čia, ar ten. O katro kentėjimo, pasakyk, privalai labiau bijoti: ar to, kurį patirsi, savo kryžių benešdamas paskui Išganytoją, ar to, kurį patirsi baisiose pragaro kančiose, jeigu negyvensi krikščioniškai?

Trečia. Sielos išganymas yra daiktas neatidėtinas. Turi darbuotis ne tik visomis jėgomis, bet ir negaišuodamas. Padūmok, kokią turi įvykinti užduotį! O ar daug laiko beturi?! Negali neprisipažinti, jog dar daug turi darbo, iki kol tapsi toks, koks turi būti krikščionis pagal Evangelijos žodžius. Kiek tai dar turi nuodėmių išdildyti, ganapadaryti! kiek pageidimų nugalėti ir dorybių

įgyti! O kiek beturi laiko tam didžiajam darbui atlikti? Gal turi užtikrintų keletą metų? Gal keletą mėnesių? Ak! šiandieną pradėsi tą darbą, o gal rytoj jau bus to darbo galas!... O, Dieve! kaip neapsakomai iškraipytas yra visas mano gyvenimas! Karštai geidžiu išganymo (nes kas gi jo negeistų?!); tačiau, maž tuomi tesirūpindamas, diena po dienos tęsdavaus, kad tik nepradėčiau darbo, kursai man turi suteikti amžinąją laimę! Iki šios valandos, besiderėdamas su savo sąžine, neįstengiau pasirinkti to vieno kelio, kurį man rodo ne tik tikėjimas, bet ir patsai protas! O, Viešpatie! norėjau pasišvęsti, bet ne taip, kaip Tu nori; norėjau tapti šventas, nekeldamas jokių sunkenybių, neneš-damas savo kryžiaus, nekryžiuodamas savo kūno piktų palinkimų! Tikėjaus sujungsiąs savyje šventumą su kūniškumu, nors žinojau, jog Tu kūniškąjį gyvenimą peiki! Norėjau, trumpai sakant, iškreipti Tavo Evangeliją ir tuos išganymo kelius, kuriuos iš begalinio savo gailestingumo Tu pats žmogui paskyrei. Norėjau tarytum priversti Tave, kad pripažintum dorybėmis mano kūniškuosius pageidimus ir papročius ir už juos duotumei man amžiną užmokesnį, nors patsai savo Kraują išliejai, kad juos pataisytumei, išgydytumei ir už juos ganapadarytumei! Šiandieną bent dėkoju Tau už tai, kad galop susisgribau, pamačiau savo klaidą ir ją, susigėdęs, išpažįstu! Sustiprink, Viešpatie, mane silpną! padaryk, kad ištverčiau, kad niekados jau nebepriešinčiaus tai Tavo tiesai, kuria mane apšviesti teikeis! Eisiu paskui tą švyturį, Tavo malonei padedant! Šiandieną, tuojau, nebelaukdamas nė valandėlės, prižadu, jog pradėsiu tuoj pat ir niekados nesiliausiu ištikimai gyvenęs pagal Tavo įsakymus! „Prisiekiau ir apsiėmiau sergėti Tavo teisybės nutarimus. (ps. 118, 106)."

IV MĄSTYMAS.

Kaip galime tapti šventi. Apie minčių kreipimą į dieviškuosius daiktus; apie laimingas tokio elgimosi pasėkas. Koks nelaimingas yra žmogus, paskendęs žemiškose mintyse.

I punktas. Jeigu keliame mintis prie dieviškų daiktų, tai grįžtame prie Dievo; pagundos atsitolina, ir mums lengviau yra išsisaugoti nuodėmių.

Visų pirmiausia, minties kėlimas prie dieviškų daiktų grąžina mus prie Dievo. Yra tai nelyginant pirmasis žingsnis, kurį žengia siela, begrįžtančioji iš nuodėmės į malonę, iš užšalusio gyvenimo į dievobaimingą. Kuriuo keliu palaidūnas sūnus grįžta į tėvo namus ir nusidėjėlis į dorybę? Ir vienas, ir antras visų pirma pajuto, jog reikia padūmoti apie save; ir vienas, ir antras pasinaudojo patogia valanda, kada Dievas atsiliepė nusigandusios sąžinės gilumoj: „Iki kolei klaidžiosi, it ištremtas iš savo sielos ir svetimas savo širdžiai?“ Abudu paklausė to įkvėpimo ir pradėjo mąstyti apie save, atėjo į protą, į tikėjimą, a t ė j o į s a v e (Luk. 15). Jiemdviem atsidarė akys: pasaulis dabar pasirodė jų akyse toks, koks iš tiesų yra; jau mato juodu savo paklydimus, pažįsta savo nuodėmes.

Tartum koksai aiškus Dievo šventumo, teisingumo ir gerumo spindulys apšvietė juodu ir kiaurai persėdo. Atsiminę Dievo šventumą, gėdis savo nuodėmių; atsiminę Jo gerumą, gėdis savo nedėkingumo; atsiminę teisingumą, išsigąsta. Ir taip iš didžių nusidėjėlių pasidaro didi šventieji. Tos atmainos pradžia bus ne kas kita, vien minties pakėlimas prie Dievo. Taip lygiai, kada atvirsta siela, kuri nuo pradžios buvo ištikima Dievui, o paskui apsileido, ir jai toksai pat minties pakėlimas prie Dievo suteikė tą patį pelną. Ieik į save, netikinčio-

ji siela; statyk save akivaizdoj to, kursai yra tarę: „Kad gi tu būtumei šaltas ar šiltas! Bet, kadangi tu esi drungnas, aš pradėsiu vemti tave iš savo burnos (Apreišk. 3, 15)". Padūmok apie tuos baisius žodžius! Pamąstyk, kur nukrisi, jeigu tave Viešpats pames! O jeigu dar ne visai teesi apkurtęs ir dar girdi malonės balsą, atsibusk iš sunkaus miego ir sugrąžink Dievui visą savo meilę, kaip kad grąžintinas yra svetimas daiktas, neteisiai paimtasis.

Antra. Minties kėlimas prie Dievo atitolina pagundas. Pakelti mintį prie Dievo yra tai, kitais žodžiais sakant, atitraukti išmintį, atmintį, protą, valią ir visas sielos jėgas nuo žemiškų daiktų ir pakreipti tas jėgas Dievop ir į dieviškus daiktus. Gyventi laikant mintį pakeltą prie Dievo, reiškia būti ramiam, nuolatai daboti save, kad visada gerai pasinaudotumėm Dievo malonėmis ir valdytumėm, kaip reikiant, savo prigimtį. Užtat siela, kurios mintis yra pakelta visad prie Dievo, šalinas, kiek galėdama, nuo kūrinių, o ieško Dievo ir Jo valios, idant jai įtiktų visame kame. Lengva suprasti, nuo kiek pagundų būtų laisva toki siela, kuri gyventų tuose dvasios tyruose. Šventieji moka atrasti sau tokius tyrus net tarp įvairių rūpesčių ir kasdienių darbų. Netikusioji ir pagrimzdusioji vien žemiškose mintyse siela nuolat išeidinėja iš savęs laukan penkiomis savo pajautimų durimis; nuolat paskendusi žemiškuose dalykuose, nuolat ieško to, kas miela prigimčiai. Visa nori pamatyti, visa išgirsti; savo širdžiai leidžia gėrėtis visokiais visokiausiais dalykais. Pilna tuščių minčių ir klaidingų sprendimų, sunkiai tegali atskirti, kas užginta, o kas leista; nesisaugoja daugybės pavojingų progų, arba, kitaip sakant, pati ieško pagundų...

Siela, turinčioji mintį pakeltą prie Dievo, elgias išmintingiau: pasirenka Aukščiausiąjį savo gy-

nėju; neprisiartina prie jos, kas pikta (palyg. ps. 90). Gali jos mintis kartais nukrypti, bet niekados jinai neišleis ilgam Dievo iš savo atminties; atmena neregimą liudytoją visų jos ne tik darbų, bet ir jausmų, ir minčių; veizėdama į Dievo veidą, lyg kad iš Jo akių skaito, ką Jis giria, o ką peikia, ir taip patsai Viešpats rodo jai kelią, kuriuo turi eiti (ps. 31). Budriai daboja savo sąmonę ir jautulius: „nelenda mirtis per jos langus ir neįeina į jos namus (Jer. 9—21)". Žodžiu sakant, dvasios kėlimas prie dieviškų daiktų tai — tikriausias sargas. Laiminga siela, kuri paveda save tokiai globai!

Trečia. Minčių kėlimas prie dieviškųjų daiktų saugoja sielą nuo nuodėmių. Juo geriau išmoksi gyventi, dvasią pakėlęs prie Dievo, juo tyresnis bus tavo gyvenimas. Nuodėmė yra tamsybės ir negalios padarinys; kiekviena nuodėmė yra paklydimas ir monai. Nuodėmei nugalėti ir išvengti reikia dviejų dalykų: šviesybės ir galybės, o jiedvi abidvi gema iš minties kėlimo prie Dievo. Žmogus, kursai turi pakėlęs mintį prie Dievo, visą save valdo, vartoja visą savo protą ir tikėjimą, ne monais, vien tiesa tevaduojasi; mato ir moka pažinti nuodėmę, nors kuo gudriausiai būtų užsidengusi viršuje dorybe, o mato nuodėmę tokią, koki jinai ir yra be galo biauri. Iš kur tasai žmogus gavo tokią aiškią pažintį? Iš to, kad regi nelyginant patį Dievą: regi Dievo didybę, visagalybę, teisybę ir gerybę: „Jo Karalių gražybėje regi jo akis (Izai. 33)"; „Vaikščiojo Dievo akivaizdoje (1 Moz. 17)". Kaip gi aišku daros jo sielai, kaip tik jis prisimena, jog Dievas-Teisėjas mato net labiausiai paslėptas žmogaus kančias!... Dievas čia pat, priešais mane... Dievas veizi į mane! Kaip gi stipriai ta Dievo akivaizda patvirtina ir vienkart apšviečia! Kiek duoda galios nugalėti visokioms

pagundoms ir visokioms nuodėmės progoms! Siela, pakilusioji prie Dievo, kaip tik pasergsta kokią pagundą, tuoj ją pastumia nuo savęs šalin, sakydama su nekaltuoju Juozapu: „Kaip gi galiu tą piktybę padaryti ir nusidėti savo Dievui? (1 Moz. 30)". Argi tad ašen įžeisčiau Dievą ir tokią piktybę padaryčiau, ir nusidėčiau Viešpačiui, o tai dar Jo akyse?! Argi pakelčiau maištą prieš Viešpatį, kurio turiu palankiausiai klausyti?! Argi paminčiau po kojų Jo įsakymus ir tai to paties Majestoto akyse, kursai mane baugina savo garbe, grožiu ir gerumu! Kaip gi tai galėčiau padaryti?!

Ak! galėtumei! ir tai gerai žino neprietelis. Gali visas tas nedorybes padaryti, jeigu išmesi iš savo atminties anas išganomąsias mintis. Todėl ir Šv. Raštas daugel vietose žmogaus paklydimus ir nuodėmes priskaito Dievo užmiršimui, o priešingai, ištvėrimą teisingume — Dievo atminimui. Užmiršai mane, neištikimasai mieste, sako Viešpats Jeruzalei per Jeremijo lūpas (Jer. 1): išmetei mane iš savo atminties; iš tos versmės išplaukė tas tavo nusidėjimų tvanas, kursai užliejo ant tavęs mano kerštо tvaną. Tokiu pat būdu ir Danielius paaiškina aną begėdišką senų vyrų užpuolimą nekaltos Zuzanos: „Iškreipė savo protą ir nukreipė savo akis, idant neveizėtų į dangų nei atmintų teisingų ištarmių (Dan. 13)". Taipogi Dovidas tai pačiai priežasčiai priskaito visokius bedievių paklydimus. Jie norėtų įkalbėti sau, būk Dievas taip pat jais nesirūpinąs, kaip jie nenori rūpintis Dievu; užmiršo, jog Jis yra smarkus visų nedorybių Atkeršytojas, ir todėl „subiaurioti yra jų keliai kiekvienu metu (ps. 10)". „Bet aš", taip sako toliau Karalius-Pranašas: „laikiaus Tavo liepimų ir liudijimų, nes visi mano keliai Tavo akivaizdoj (ps. 118, 168)".

„Palaiminti nesuteptieji kelyje (ps. 111, 1)“, palaiminti, nes gyvena aname ramume, kursai gema iš sielos nekaltumo. Ir tu gali tą laimę pasiekti; ir tavo siela taps skaisti ir vertesnė, negu buvo lig šiolei, jeigu tik norėsi gyventi, mintis pakėlęs prie dieviškųjų dalykų, ir nepagrimsi žemiškuose dalykuose. Bet tuščias visas tavo budėjimas, jeigu Viešpats neteiksis jausti su tavim (ps. 126). Šauk su Dovidu: „Sergėk mane, kaipo savo akies lėlelę (ps. 16, 8)“. „Pastatyk mane greta savęs (Job. 17)“ ir taip turėk prie savo šono, kad mintimi ir širdimi visados būčiau su Tavim. „Tuomet kiekvieno ranka tekovoja prieš mane (Job. 17, 3)“: joki neprietelių galybė nepakenks man, nes niekas nebegalės manęs atskirti nuo Tavęs!

II punktas. Apie laimingas sėkmes, pasidarančias bekeliant mintis prie dieviškų daiktų. Visų pirma, ūmas šventumo augimas; antra, laimingumas, bemaž kuo panašus į dangiškąjį.

a) Dvasiškas gyvenimas padidina šventumą, nes suteikia sielai daug malonių; gerais darbais ir nuopelnais sielos iždą pripildo; pagalios, laiko sielą budrią, kad niekados nepraleistų pro ausis Dievo balso, o tuč-tuoj jo paklausytų. Dievas, geisdamas žmogui suteikti gausių dovanų, pats ragina žmogų, kad tų dovanų prašytų; o kad sutinka sielą, norinčią jas prisiimti ir jomis naudotis pagal Apvaizdos valią, gausiai ir be saiko savo malonių tokiai sielai suteikia. Bet, norėdamas išprašyti sau dieviškų malonių ir gerai pasinaudoti jomis, turi pasiruošti; o nėra geresnio pasirengimo, kaip anas dvasiškasis nuošalumas, kuriame siela esti viena pati su vienu Dievu, kad patogiau būtų Jį pagarbinti ir pamaldauti. Toki siela, galima pasakyti, nuolat mąsto, nes turi išmintį ir širdį nuolat prie Dievo pakeltą. Visas jos gyvenimas yra nesiliau-

janti malda, nes yra nesiliaująs geismas. „Jeigu nuolat geidi Dievo“, sako šv. Augustinas: „nuolat meldies“. Nuolat prašo ir nuolat gauna, nes prašo, kaip pridera, garbindama Dievą ir vildamos. Siela per minties kėlimą prie Dievo yra tikras pačios savęs viešpats: visos jos jėgos yra jai paklusnios; kad ateina maldos laikas, nereikia jų gaudyti, tvarkyti, malšinti ir versti. Užtat ir malda esti gera ir maloni; siela supranta, ką lūpos kalba, ir jaučia tai širdimi; jaučia didį maldos gilumą ir maldoje atranda neišmatuojamą šviesos ir šventų jausmų iždą. Ir kaip pirm visko Viešpaties malda (Tėve mūsų), taip lygiai visos kitos gražios maldos, kurių mus V. Jėzus patsai ar per savo Bažnyčią išmokė, tokiai sielai nebus tušti žodžiai, nes, persisunkusi jausmais, kuriuos tos maldos sukelia, gali sakyti su šv. Povilu: „Melsiuos dvasia, bet melsiuos ir protu (1 Kor. 14, 15)“. Kaip žmogus, leidžiąs savo mintims laisvai klaidžioti, atstumia nuo savęs Dievo geradarybes arba bent sumažina jų išganomą vaisingumą, taip, priešingai, žmogus, pamėgęs dvasiškas mintis, gausiai gauna dangiškų dovanų, kurios jam esti labai naudingos. Žmogus, paskendęs žemiškuose daiktuose, vos-nevos teikias išvysti paaukotąją jam dvasiškąją šviesą arba net abejingai nusikreipia nuo jos. Taigi ir ne dyvai, kad Dievas duoda savo malonę budriai sielai, kuri ją iš karto pastebi ir jos brangumą pažįsta. Dievas suteikia savo malonę laisvai širdžiai, kuri kiekvieną valandą yra pasiryžusi klausyti malonės įkvėpimų.

b) Suteikdamas žmogui dangiškų dovanų, dvasios kėlimas padaugina žmogaus gerus darbus, arba, geriau, suteikia antprigimtinės vertybės visiems jo darbams, kad ir paprasčiausiems. Viena ta mintis „Dievas veizi į mane; Dievas džiaugsis manimi,

jeigu tą ar tą daiktą padarysiu dėliai Jo meilės", ragina sielą į darbą ir jos norus apkuopia, ir iš naujo užkuria joje gerų darbų troškimą; ir nuo to tatai pareina antprigimtinė vertė, kurią turi Dievo akyse net paprastieji teisingo žmogaus darbai. Negalimas yra daiktas, kad siela, gerai manančioji, norėtų kokiais nors darbais įtikti tik žmonėms ar savo įgimtiesiems jautuliams, nes atmena, jog tą patį darbą padaryti gali taip, kad gautų labai didės naudos, jeigu tik jį padarytų iš gero noro — iš Dievo meilės ir tokiu būdu, koksai Dievui patinka.

c) Pagalios, ne iš kitkur — vien iš išganomųjų minčių gema anas neprisirišimas prie sutvertųjų daiktų, o per tai žmogus prisiriša prie paties Dievo, o visa, kas yra ne Dievas, nieku palaiko. Iš tų pačių minčių gema ir anas širdies pakilimas ant to viso, kas yra iš žemės; nes kas gi norėtų dar rankioti dulkes, atradęs brangų akmenį! Ir ko verta yra žemė tam, kas geidžia dangaus! Ne iš kur kitur, tik iš to paties šaltinio išplaukia ana kantrybė ir nuostabi stiprybė kančiose, patvirtinta Viešpaties žodžiais, kad šio laiko kentėjimai negali lygintis su būsimąja garbe (Rym. 8, 18). Iš tos pačios versmės gema anas visiškas Dievo valiai pasidavimas, kursai tik to nori, ko Dievas nori ir kaip Dievas nori; žodžiu sakant, iš tos versmės gema gyvasis tikėjimas, kursai pats yra tikras teisingumas ir į tobulą teisingumą veda, nes visas esti susidaręs iš nesiliaujančių aktų visų dorybių. Tiesa, jog atsiranda tas pasidavimas Dievo valiai tada, kada žmogus jau yra nuraminęs savo jautulius, nes anoje dvasiškoje tyrumoje nieko kito nerasi, vieną tik Dievą. Pasakyk patsai, ar nereikia stačiai stebėtis tavo aklumu, jeigu bijai tos dvasiškosios vienumos dėl to, kad nieko joje nerasi, vien Dievą, o neišmanai to, jog, kas atrado Dievą, atrado visų gerybių šaltinį!

Antra, sielos kilimas prie Dievo suteikia jai laimės, kai kuriuose dalykuose panašios į dangiškąją. Tikroji sielos skaistybė, nepajudinamoji ramybė, neapsakomoji linksmybė, paties Viešpaties linksmybė — yra tos gerybės, kurių pilną saiką tegalima atrasti tik amžinajame gyvenime; bet dvasiškoji siela jau ir šiame gyvenime paragauja bent krislą kai kurių gerybių. Visų pirma, kaip į dangų niekas negali įeiti suteptas, nes nuodėmės danguje būti negali, kadangi siela regi ten Dievą visame Jo garbės ir gražybės Majestote, o regėdama, myli Jį visomis savo jėgomis: taip lygiai visuresančiojo Dievo atminimas suteikia tikinčiajai sielai lyg kokį begalinės Aukščiausiojo garbės spindulį, ir siela, galima sakyti, nebegali įžeisti Dievo. Baimė čia pinas su meile ir atitraukia sielą nuo to, kas yra priešinga Dievui. Koki tai laimė! „Dievo atminimas", sako šv. Jeronimas: „šalin nustumia visas nuodėmes". Be to dar, kaip kad joks daiktas neįstengia sudrumsti tos ramybės, kuria džiaugiasi danguje išrinktieji, nes gyvena mieste, kurį sergsta Viešpats (ps. 126) ir kuriam patsai teikės būti mūras (Giesmių Giesmė 8), taip lygiai dieviškųjų minčių pamėgimas ir nuolatinis Dievo akivaizdos atminimas išvaduoja žmogų nuo viso, kas galėtų sudrumsti sielos ramybę: nuramina pagundas, suvaldo tuščius geismus, atstumia visokią baimę.

Ko gi dar turi bijotis, jei žinai ir atmeni tai, jog visados yra prie tavęs tavo sargas ir apgynėjas, visagalis Dievas, kursai tave myli, kaipo geriausiasis tėvas ir kaipo mieliausioji motina nešioja tave savo prieglobsty, ir geru savo noru, kaipo nesulaužomu skydu, pridengia tave (ps. 5)?! Taip anas dievobaimingasis tyrų gyventojas, apie kurį pasakoja šventųjų gyvenimai, dieną ir naktį aštriai save vargindamas, visose atmainose, visuose priepuoliuose ir priespaudose būdavo visados ramus,

giedras ir linksmas; kad jį klausdavo kas nors, kodėl jisai, nepaisydamas visokių vargų ir rūpesčių, vis pasilieka toks giedras ir linksmas, jis atsakydavo: „Turiu Dievą ir viską turiu Dievuje, ir niekas man to iždo neišplėš".

Taip pat ir šv. Jonas Auksaburnis, kad jį baugino ištrėmimu, ramiai ir drąsiai atsakė Dovido žodžiais: Viešpaties yra žemė ir jos pilnuma (ps. 23): „išsiųskite mane į kokius norit tolimus ir žiaurius kraštus — visur atrasiu geriausiąjį savo prietelį, visur Dievas bus su manimi." Bet dar čia ne galas: yra dar kitoks ir didesnis už visa tai laimingumas, kuriuo džiaugiasi siela, pamėgusioji dieviškąsias mintis. „Pasilikite mano meilėje", sako Išganytojas savo mokiniams per paskutiniąją vakarienę: „tai aš jums kalbėjau, kad mano džiaugsmas butų jumyse, ir kad jūsų džiaugsmas būtų pilnas" (Jon. 15, 9—11)". Niekas, be abejo, negyvena ištvermingiau Išganytojo meilėje, kaip kad siela, besidžiaugiančioji dvasiškomis mintimis; niekas užtat taip gausiai neparagauja, kaip jinai, tos linksmybės, kurią Viešpats Jėzus yra pažadėjęs kiekvienam, kas gyvens Jo meilėje. Dvasiškoji siela per mąstymą pradeda šventąjį su Viešpatim gyvenimą, kuriame ragauja tikrosios linksmybės; ir susilaukusi yra siela tartum įžangos į dangaus laimę.

Paklausyk, ką sako apie tai šv. Augustinas; o yra tai liudytojas, kuriuo gali tikėti, nes liudija tai, ką pats buvo patyręs: „Kas į Tave įeina, Viešpatie, per mąstymus ir maldos dvasią, tas įeina į savo Viešpaties linksmybę ir nieko jau nebesibijo, ir yra jam labai gera tame, kurs yra labai geras". Karštai skaityk ir apmąstyk vieną vietą knygoje „Apie Kristaus sekimą"; yra tai pirmasis skirsnys antroj knygoj; atrasi ten labai gražų mokslą apie mums rūpimąją tiesą. „Išmok", sako maldingasis

tų knygų rašytojas: „paniekti žemės daiktus, o pasirinkti dvasiškuosius, ir išvysi ateinant pas save Dievo karalystę. Dievo karalystė yra tai ramybė ir linksmybė dvasioje. Jėzus ateis pas tave ir džiaugsmu tave pripildys, jeigu Jam savo viduje paruoši tinkamą gyvenimą". Ypač apgalvok ir pasistenk gerai suprasti šiuos gražius žodžius: „Dievas dažnai aplanko dvasiškąjį žmogų", nes žino, jog atras jį namie ir jog Jo malonės bus noriai priimtos. Dievas šneka su juo, kaip prietelis su prieteliu; o pašnekėti su Dievu saldu ir linksma. Dievas palinksmina jį, rodydamas iš tolo amžinąjį žemės vargų vaisių. Ir taip „gausiausias ramumas išsilieja ant tos dvasiškos sielos, ir labai drąsi daros jinai savo santykiuose su Aukščiausiuoju, taip jog stebis dangus!... Leisk, leisk Jėzui įeiti į save, o viskam kitam uždarą laikyk savo širdį!"

III punktas. Kokių nelaimingų padarinių susilaukia tas žmogus, kurs klaidžioja žemiškų minčių girioje. Tokio žmogaus gyvenimas yra nenaudingas, pilnas sunkenybių ir nelaimių.

Visų pirma, siela, pagrimzdusioji į žemiškas mintis, gyvena nenaudingai, kad ir būtų laisva nuo nuodėmės (tačiau tai yra sunkus ir beveik negalimas dalykas). Toki siela verta, kad ją Dievas atmestų jau dėliai to, kad jinai nedaro to gero, kurį turi daryti, nors ir nedarytų nieko pikto, kas pelnytų stačiai atmetimą. Šaka negali duoti vaisių, jeigu yra atlūžusi nuo medžio ir iš jo neima maisto; patsai save padarai visai nevaisingą, kaip tik atsiskiri nuo Kristaus, nes Kristus yra vynmedis, o tu — šaka (Jon. 15). Bet pasakyk patsai, ar neatsiskiri nuo Jo, kad išmeti Jį iš savo atminties ir širdies, o užleidi vietą savo sieloje visiems kūriniams? kad neleidi Viešpačiui dvasiškai rėdyti tavę, kaip kad Jisai norėtų? Paklausyk, siela, ir, pasižeminusi, padūmok apie tą Dievo Sūnaus spren-

dimą: „Kas pasilieka manyje, o aš jame, tas atneša daug vaisių... Jeigu kas manyje nepasilieka, išmestas bus laukan, kaipo šaka, ir padžius; paims ją, į ugnį įmes, ir degs“. Tą pačią tiesą apreiškė Viešpats dar Senajame Įstatyme šiais skaudžiais žodžiais, užrašytaisiais pas Ezekielį pranašą: „Žmogaus sūnau, kas dėsis su vynmedžiu, su visais gojaus medžiais? Argi paims medžio, kad padarytų iš jo kokį daiktą? Ar nutašys iš jo kablaitį, kad kybotų ant jo koks indas? Štai liko atiduotas ugnim sudeginti... (Ezek. 15). Vynmedis, sako šv. Augustinas, kartą pakirstas, nebebus naudingas nei artojui dirvoje, nei amatninkui amate; nebegalima kitko išsirinkti: arba palikti prie kamieno, arba eiti į ugnį. Tikrai liūdnas tai paveikslas sielos, atsidavusios vien žemiškoms mintims! Toki siela visai nenaudinga savo Viešpačiui: nebegalės Jo rankos padaryti iš jos to, ką pagal savo gailestingumą padaryti geidė. Iš laisvo noro, nors pati to neregi ir regėti nenori, jinai stojo eilėn tų žmonių, kurie, anot pranašo, neturi išminties: jie, nors ir turi protą, bet tas protas niekais išeina; neieškodami Dievo, nenaudojas protu taip, kaip kad Dievas buvo skyręs; todėl klaidžioja savo mintyse, nusigręžia nuo paskutiniojo savo tikslo ir tampa nenaudingi (ps. 13). Tikrai toki siela tampa nenaudinga visais atžvilgiais: nenaudinga Dievo garbei, nenaudinga artimų išganymui, nenaudinga sau pačiai. Ei! kaip gi jinai krimsis mirties valandoje! Kaip gi tuomet nusiminusi rūgos ant savęs pačios, sakydama: „Per visą gyvenimą dirbau, o ką užsidirbau? Pelniau gal truputį šlovės pas žmones; daug įvairių darbų nuveikiau; žmonės manė, aš esąs nusimanąs ir buklus; žmonės mane gerbė... Tiek darbavaus, o nieko neuždirbau! Turėjau tikėjimo; jo šviesos vedamas, būčiau galėjęs lengviau atrasti amžinąją laimę; bet aš velijau klausyti kūno jautu-

lių? Nuolat bėgiojau ir triūsiau... O kas man iš to! Ak! kad būčiau dėl Jėzaus meilės bent vandens atsigerti elgetai padavęs, didesnė būtų buvusi man nauda! „Veltui vargau. Be priežasties ir be naudos išaikvojau savo jėgą! (Izaj. 49, 4)".

Siela, įsižiūrėjusioji vien į žemiškuosius reikalus, gyvena vargingai, esti nuolat nerami ir susikrimtusi, nes niekados negali atrasti žemės dalykuose tos laimės, kurios juose ieško. Kaip jūroj per audrą vilnis vilnį veja ir smarkiai puola krantą, o krantas taip pat smarkiai atstumia jas atgal į jūrą: taip ir siela gauna pakelti karą, tik dar smarkesnį, nes dvasišką, kad kūno geiduliai pradeda ją užpuldinėti ir mėtyti. Susipratimo valandoje, kuri kartkartėmis, nors ir nelaukiama, ateina, sąžinė pradeda varginti, prikaišiodama sielai, kad ji nedora ir atsitraukė nuo tiesos; gėdos ir susigriaužimo varginama, siela bėga nuo savęs pačios, puola prie žemės linksmybių ir iš kiekvieno kūrinio, kurį sutinka kelyje, trokšta gauti to ramumo, kurio žinosi nerasianti savyje; praėjus trumpai monų valandai, jinai pamato, kad beesanti apsigaudinusi, nes tos žemiškosios gerybės tesuteikia jai liūdesio ir vargo; taip tatai, nuolat besimėtydama, siela nei viduje, nei iš viršaus negali rasti ramybės. „Teisinga tai bausmė, o Dieve!" šaukia šv. Augustinas: „ir palaimintas kartu Tavo gailestingumo surėdymas, jog, kas atsitolina nuo Tavęs, o kūriniuose ieško to labo, kurį Tu vienas duoti tegali, nes patsai esi aukščiausia Gerybė ir vienintelis gerumas visko, kas gera: vietoje ramybės, kurios ieško, teatranda vien nuliūdimo ir vargo; paskui pati jo nuodėmė daros jo kančia". Negalimas yra daiktas, kad žmogus taip visai apjaktų ir apkurstų, kad nebgirdėtų valandomis to dvasios balso, kursai jam labai baisius daiktus primena; negalimas daiktas, kad nežvelgtų kartais į ateinantį laiką ir nepabijo-

tų to, kas jo laukia amžinybėje; negalimas daiktas, kad sąžinė nepriverstų jo ne kartą labai susikrimsti, prisiminus, kaip jis gyvena, o kaip reikėtų gyventi.

Dvasiškoji siela savo varguose ir nuliūdimuose visados randa palinksminimo Dievuje; padeda savo sielvartus po Jėzaus kojomis ir pasistiprina karšta malda; nors vargai ją ir kamuoja, jinai skęsta šventoje linksmybėje. Žemiškoji siela, priešingai, pačiose savo tuščiose linksmybėse nieko neranda, vien tik kartybių ir nerimasties. „Sunaikinimas ir nelaimė jų keliuose (ps. 13, 3). Gyvenimas, pripildytasis vienais žemiškais dalykais, veda į prapultį. Rūpesnis dėl žemiškų daiktų priverčia sielą užmiršti tikėjimo tiesas ir perspėjimus, geso joje šviesą ir galią, kurių šaltinis yra tikėjimas. Siela, prislėgtoji vien žemės rūpesnių, atstumia malones, blogai suvartoja jau gautąsias malones, atidaro širdį visiems piktiesiems geiduliams ir pastato ją neapginkluotą priešais piktosios dvasios pagundas, o tokiu būdu lengvai įpuola nuodėmėn ir joje sukietėja... Pasakyk pats, argi tai ne baisus būvis, ir ar gali būti didesnė sielos nelaimė?! Nebodamas dvasiško gyvenimo, arba visai pamesi gerus darbus, arba juos darysi bykaip; bet, jeigu nesimelsi ar blogai melsies, jau būsi sau užrakinęs dieviškojo palaiminimo šaltinį; jau tavo darbai bus ne dvasiški, tai reiškia — be gyvybės; jau būsi kaip anas nevaisingasis figos medis, kurį prakeikė Dievas; būsi lyg kad nukirstoji ir atmestoji šaka; būsi lyg pavarytas šalin iš po Dievo akių, ir nebsergės tavęs Dievas taip, kaip tuos, kurie Jį myli, ir prarasi anas ypatingąsias malones, kuriomis Viešpats šelpia tikruosius savo tarnus, apgindamas juos nuo pikto ir visose dorybėse padėdamas... Argi po visko to neturi įvykti šv. Dvasios baisioji ištarmė: „Tuo laiku, kada mąstys pragaištančias mintis, pražus“ (Job. 6). Gali šian-

dieną, netikinčioji siela, išsisaugoti tos nelaimės: bet vienas tėra kelias: liaukis jau klaidžiojusi tarp žemiškųjų daiktų, kuriuose lig šiol nieko gero neradai, o ir niekados nerasi kitko, vien paikybę, melą, tuštybes. Įeik į save, grįžk prie Dievo; atrasi Jame tai, ko veltui ieškojai be Jo. Jisai — aukščiausioji Gerybė, visų linksmybių neišsemiama versmė. Grįžk, vargše karveli, grįžk pas Nojų, grįžk į laivą, pasislėpk Jėzaus širdy! Ten tiktai iš tikrųjų gyvensi! Žinai tai jau dabar, nes pats esi patyręs, žinai, kaip brangiai primokėjai už tai, kad Jėzų buvai apleidęs! Pamesk galų gale niekingas ir nuodėmingas kūniškojo gyvenimo linksmybes — ir paragausi tikrų, šventų linksmybių drauge su Dievu. Ne tau, balandėli, biaurusis juodvarnio ėdis! Palik juodvarnį prie pūvančių lavonų, o patsai bėk nuo tos smarvės ir puvesių! Tegu jau tas badas, nerimastis ir sąžinės kančios, kur nuolat tave vargina, kaip tik apleidai šventąją arką, priverčia tave greičiau grįžti! Grįžk pas Kristų, o Jisai išties savo rankas prie tavęs ir meiliai tave priims, ir papenės dangaus duona. O pargrįžęs, atmink, jog, kaip tas žmogus, kurs gyvena vien žemiškomis mintimis, kiekviename žingsnyje susitiks su žabangomis ir pagundomis, taip, priešingai, tikrą apgynimą, malonę, šventumą ir palaimą ras žmogus, kurs gyvena dvasiškomis mintimis, kurs jų niekados nepamiršta, o jei kuomet pamiršta, tai veikiai vėl, kaip ansai karvelis į laivą, prie jų grįžta.

V MĄSTYMAS.

Apie antrąjį dalyką, kurio nereikia pamiršti, norint šventu virsti, arba apie dvasiškąjį mąstymą.

1. Tikinčioji siela labai brangina dvasiškus mąstymus.
2. Kaip siela parodo juos branginanti.

Pirmasis punktas. Tikinčioji siela labai brangina dvasiškuosius mąstymus dėl naudos, kurios iš jų gali gauti. Yra tai nauda dvasiška, antprigimtinė ir amžina, taigi daug aukštesnė, nekaip visos žemiškosios gerybės. Mokytasis Suarėzas sakydavo, jog jis bevelytų išsižadėti viso savo mokslo, negu nutraukti nors valandėlę nuo to laiko, kurs buvo jo paskirtas mąstymui. Ir jis neperdėjo taip sakydamas; žinojo tas maldingasis vyras, ko verti yra tikėjimo, vilties, meilės, pagarbinimo ir pasižeminimo aktai, arba aktai, iš kurių esti sudedama malda; žinojo, prie ko veda žmogų tie aktai, koks yra jų nuopelnas ir koks užmokesnis teks už juos žmogui amžinajame gyvenime; žinojo, kaip brangiai atsiėjo Jėzui kiekviena toki gera mintis ir kiekvienas toksai šventas įkvėpimas, žodžiu sakant, kiekviena malonė, kurią žmogus gauna per dvasiškąjį mąstymą.

Nauda, pareinanti iš tų mąstymų, yra antprigimtinių gerybių skaičiuj, taigi yra nepalyginamai aukštesnė už visas prigimtines gerybes, o tai ypač dėl šių trijų priežasčių: pirma, nes patsai tų gerybių geidimas yra labai geras daiktas; antra, nes gana jų geisti — ir gausi jų; pagaliau, trečia, nes, juo karščiau jų kas geidžia, juo labiau jos paguodžia jį.

P i r m a. Jeigu geidi prigimtinių gerybių, kurių neturi, arba juo labiau tokių, kurių turėti negali, toksai geidimas nėra malonus daiktas, o tik kančia, kaip kad badas yra kančia kūnui. Visai kitaip

yra, geidžiant Dievo malonių. Toksai geidimas yra gražus palinkimas sielos, ieškančios Dievo, kursai yra pradžia ir šaltinis visko, kas gera; aišku, jog tasai geismas yra jau dorybė; jis padaro mus geresnius, nes priartina prie paskutiniojo tikslo. Nedyvai tad, jog siela randa tokiame troškime sau džiaugsmo.

Antra. Yra antras, lygiai gilus skirtas tarp dvasiškų ir prigimtinių gerybių. Prisirišti prie prigimtinių daiktų tai dar nereiškia jų gauti. Priešingai, jeigu alksti ir trokšti teisybės, būsi pasotintas (Mork. 5). Jeigu karštai geidi tų daiktų, kurie daro žmogų teisingą ir šventą, tuo pat priimi į širdį teisumo ir šventumo. Klausi, dėl ko? Dėl to, kad meldies; o juk malda iš tikrųjų nėra kitskas, tik šventas geidimas, arba, kaip sako pranašas, „širdies prisiruošimas"; o Dievas tokiu atveju visad išklauso: „alkstančius pripildė gerybių (Luk. 1)" šaukia Marija savo įkvėptoje giesmėje; o Senajame Įstate Izajas pranašas sako: **eikite vandens,** skubėkite! pirkite sau tikros laimės; nesibijokit, nors ir labai neturtingos būtumėt: čia nereikia pinigų, gana vieno geidimo... **Visi, kurie trokštate, ateikite pas vandenį; ir kurie neturite pinigų, skubinkitės, pirkitės... pirkite be pinigų"** (Izajas 55, 1). O Saliamonas kaip gavo išminties? Kad jos geidė. „Troškau", sako: „ir duota man išmanymo; šaukiaus — ir atėjo į mane išminties dvasia" (Išm. 7, 7).

Trečia. Pagalios, juo labiau geidi tų dvasiškųjų gerybių, juo labiau džiaugies jomis. Greit įkyrsta visos grynai žmogiškos ir grynai prigimtinės linksmybės, nes jos negali patenkinti sielos. Bet dvasiškosios gerybės niekad neįgrista. Priešingai, juo daugiau jų turi, juo labiau geidi; čia pasisotinimas nenaikina alkio, ir šis neina mažyn, tik vis didyn eina pasisotinimo malonumas. Šv.

Augustinas sako apie šventuosius danguje, kad jie „amžinai yra pilni savo laimės ir amžinai tos laimės geidžia“. Taip pat galima pasakyti ir apie teisiuosius ant žemės; nes iš ko kilsta šventųjų laimingumas danguje? iš tikro ir visiško susijungimo su Dievu; tas susijungimas prasideda jau čia, ant žemės, per mąstymus; užtat galima sakyti, jog mąstymai yra dangiškosios laimės pradžia ir pirmasis paragavimas. Argi neprivalai branginti mąstymų?!

Antrasis punktas. Kaip siela parodo, jog brangina mąstymus? Niekad jų neapleidžia, o mąstyti stengias kuo geriausiai.

Užšalęs žmogus noriai apleidžia maldą ir greit atranda įvairių pasiteisinimų. Maldingas žmogus, priešingai, nuliūsta, kad kas jam sutrukdo mąstymą ar jį sutrumpina bent kiek. Todėl toksai žmogus taip surėdo laiką ir taip viską apgalvoja, kad niekas negalėtų jam pertraukti dvasios maldos. Tiesa, kad mąstymai yra tik pagalba išganymui, ir išmintingas žmogus tiek tik prie jų prisiriša, kiek jie naudingi išganymui, todėl nebijo apleisti kartais Dievo dėl Dievo, tai reiškia, mąstymo dėl svarbesnio darbo, jeigu Viešpats taip liepia; mat, kaip sako šv. Pranciškus Salezietis, piktai tarnauja Dievui tas, kas nori ilsėtis, kada Dievas liepia darbuotis. Bet paklausk sąžinę, begu taip brangini mąstymus, jog niekad jų neapleidi, niekad jų nesutrumpini, vien dėl Dievo meilės ir tik Dievo valią darydamas! Miegui ir valgymui paskiri tiek laiko, kiek reikia; o argi taip jau menkas daiktas yra mąstymas, kad nenorime jam paskirti net pusės valandos! Argi siela nereikalinga yra pasistiprinimo? Argi manai, kad jai lengviau yra apseiti be dvasiškojo valgio, neg kūnui be maisto? Kad be reikalo patrumpini savo pasikalbėjimą su Dievu, argi nevagi iš Dievo tų va-

landėlių, kurias priderėjo Jam pašvęsti? Argi nebijai Jo rūstybės už tokį aukos vogimą (Izaj. 61). Ar siela yra dievobaiminga, ar ne, galima pažinti, pažiūrėjus, ar gerai ir ar paskirtuoju laiku atlieka mąstymus, taipogi ar netrumpina be tikro reikalo to laiko, kurį buvo pati paskyrusi mąstymui.

Dievobaimingoji siela uoliai rūpinas kuo geriausiai atlikti mąstymus. Ar tai dvasiškajame skaitytme klauso, ką Dievas jai pasakys, ar maldoje pati šneka su Dievu, visad atmena, jog tie dvasiškieji veiksmai yra tai draugavimas su dangumi; todėl, pradėdama ir atlikdama tuos šventus darbus, stengiasi šventai juos nudirbti. Nieko neužmiršta: nei tolesniojo prisiruošimo su artesniuoju, nei žemiškųjų minčių atmetimo, nei svarbiausiojo daikto — širdies priruošimo. Tokios sielos tikėjimo dvasia kas kartą stipryn eina; siela kas kartą geriau išmoksta išsižadėti savęs pačios; dvasios uolumas ir tikrasis šventumas vis auga.

Iš naujo pasižadėk ir paskiau laikyk savo pareiga kas dieną dievobaimingai atlikti dvasišką mąstymą. Mąstyme pasiieškok sau tokio pamokymo ar paraginimo, kurs per dieną padėtų tau nugalėti visokias pagundas. Taip susijungęs su Dievu maldoje, dar labiau su Juo susijungsi, jeigu būsi toks laimingas, kad galėsi išklausyti Mišių, o juo labiau, jeigu bus tau leista priimti šv. Komuniją. Paskui, apie pietus, valandą pamąstyk apie save; vakarą paskaityk ką nors dvasiška, aplankyk šv. Sakramentą ir, pagaliau, prieš eidamas gulti, padaryk sąžinės apyskaitą. Tokiu būdu atitaisysi savo paklydimus, kuriuos per dieną padarei; dvasia atsinaujins, ir sustiprės gerieji pasiketinimai. O jeigu kuomet pastebėsi, jog tave arba tingėjimas atitraukia nuo šventųjų darbų, arba, juos dirbdamas, jausies esąs užšalęs ir negalėsi suvaldyti atidos, arba atsiras pagunda juos sutrumpinti: atmink

Kristaus žodžius ir atsakyk gundytojui: „Man reikia būti tuose dalykuose, kurie yra mano Tėvo“ (Luk. 2).

VI MĄSTYMAS.

Rekol. ir 40 val. atl.

Dar apie kitą būdą, naudingą šventumui pasiekti, — apie amžinybės atminimą.

Pirmasis punktas. Yra amžinybė; kas tai yra amžinybė. Koki amžinybė manęs laukia.

Antrasis punktas. Nuo ko pareina žmogaus amžinybė? Bemaž kuo visi šios dalies mąstymai, labiausiai tos tiesos, kurias toliau sutiksi, semia savo galią ypač iš amžinybės atminimo; mintys apie amžinybę palenkia sielą pakelti kad ir sunkiausias aukas, by tik pasidarytų šventa. Ilgiau apsistokime prie amžinybės, prie tiesos, kuri yra labai galinga, ir pasistenkim ją kuo giliausiai įsidėti.

I punktas. 1) Yra amžinybė. Yra tai tiesa, apie kurią dūmoti mums priderėtų nuolatai ir su karščiausiu tikėjimu; tiesa pilna linksmybės teisingiesiems, pilna baimės nusidėjėliams. Žmonių nedorybė visais laikais stengėsi tą tiesą užtemdyti, bet veltui. Ką padės, jeigu užmerktumei akis, kad nematytumei saulės? Saulė vis bus saulė. Patsai protas pripažįsta, jog siela yra nemirtinga. Tikėjimas moko tave aiškiai ir tikrai, jog kuomet nors ir tavo kūnas kelsis, ir nuo tos valandos visam žmogui prasidės amžinybė. „Tikiu... į kūno... atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą“. Duos Teisėjas neatšaukiamąją savo ištarmę — ir eis (blogieji) į amžinąją kančią, o teisieji į amžinąjį gyvenimą (Mat. 25, 46).

Tikiu, Viešpatie, Tavo žodžiais, kuriuos man skelbia neklystančioji Tavo Bažnyčia; tikiu, jog, kad pasibaigs tas laikas, kuriame praeina viskas, įeisiu amžinybėn, kurioje jau niekas nebepraeina. Dangus ir žemė pražus; bet Tu, Dieve, visad būsi, ir aš taipogi, kaip kad Tu esi surėdęs. Ir mano metai, kaip ir Tavo, neliausis (ps. 101). Ta amžinybė, neatskiriamoji nuo Tavo esmės, pagal Tavo valią yra ir mano neatskiriama draugė. Todėl, kaip Tu patsai, taip lygiai ir aš būsiu per amžius.

2) Kas tai yra amžinybė? Joks liežuvis nepasakys to, ko joks protas išmanyti negali. Amžinybė yra nesuprantama, kaip ir patsai Dievas. Bet, kiek žmogaus protas gali pakelti, yra tai buvimas be galo, buvimas, kurio niekuo neišmatuosi. Yra tai būvis visados vienodas, kursai niekados neatsimaino. Neišmatuojamas tvėrimas, neatsimainąs būvis yra tai du vieninteliu dalyku, kuriuodu žmogus gali pasakyti apie amžinybę.

P i r m a. Tvėrimas be galo. Mūsų gadynė garsi mokslu ir išradimų daugybe. Visus daiktus ant žemės žmonės mano jau esą suskaitę, išmatavę žemės didumą, marių gilumą, žvaigždžių aukštumą ir jų kelius... Amžinybės tačiau žmonės niekada neišmatuos. Joksai mokslavyris niekada neišras tokio tvėrimo, kursai bent truputį prilygtų amžinybei. Kas tai yra amžinybė? Sugalvok skaitmenį, kurį nori, skaičiuok, kiek galėdamas, nepailginsi amžinybės nė vienu žingsniu; atimk, kiek tinkamas, nepatrumpinsi amžinybės nė per nago juodymą. Begalinė tai kelionė, jeigu, amžinai keliaudamas, nė vieno žingsnio neprisiartinsi prie galo! Kad žmogus numiršta, galima pasakyti, jog prasidėjo jo amžinybė; bet niekuomet negalėsi pasakyti, jog jisai jau išbuvo trečią, dešimtą ar bent tūkstantą dalį savo amžinybės. Visados jisai turės priešais save visą amžinybę, kaip kad būtų

ją ką tik pradėjęs. Visados, niekados! Tai — vienatiniu du žodžiu, kuriemdviem galima išreikšti amžinybės tvėrimą. Kaip ilgai šventoji siela bus danguje? Ar ilgai prakeiktoji kankinsis pragare? Visados... Kuomet amžinybė šventiesiems pasidarys ne taip meili, arba prakeiktiesiems ne taip baisi? Niekados... O, visados, o niekados!... O, amžinybe! Ak, kad tave pažinčiau, kaip kad šiandieną tave pažįsta mūsų tėvai, gentys, prieteliai, kuriuos mirtis jau yra nuo mūsų atskyrusi!...

Antra. Nebesimainąs būvis. Pakirstas medis virsta, bet nebeatsikelia. Kurioj vietoj kris, ten pasiliks (Eccl. 11). Galima padaryti, kad virtimas nebūtų nelaimingas; bet, sykį medis pavirto, jo nebepastatysi, nebeatgaivinsi... Į kurią pusę linksta medis? ar labai linksta? ar nuo seno? Į kurią pusę linksta, į tą ir virsta, o kur virs, ten ir bus; po šimto, po tūkstančio metų ten bus; kad žemė pražus, kad pasidarys nauja žemė ir naujas dangus, ten bus; po tiek milijonų amžių, kiek yra lašų jūrose, ten bus. Žmogaus gyvenimas ant žemės nuolat mainos. Jo būsimasis gyvenimas nebesimainys. Šiame gyvenime valanda eina po valandos, o viena į kitą nepanėši. Aname gyvenime, priešingai, laikas nebekruta ir nebesimaino. Ten jau po nakties nebeužstos diena, nei naktis nebetemdys dienos. Ten niekas nebepamažins linksmybių ir nebepalengvins sopulių. Jokios nėra tenai atmainos, kurios turėtų bijotis dangaus gyventojai, arba kurios galėtų trokšti prakeiktieji. Kad dar aname vienodame būvyje prakeiktieji neturėtų sąmonės, amžinybė galėtų būti jiems ne taip baisi. Bet, jausdami negirdėtus sopulius, nuolat aiškiai supras tie nelaimingieji tai, kad begalinė yra jų nelaimė, ir kad kentės be atvangos!... Ir visi tie amžinieji metai, kaipo koksai dideliausias ak-

muo, kiekvienoje valandoje slėgs pragaro gyventoją visa savo amžinybės sunkenybe...

O, Dieve! suteik bent truputį tikėjimo, truputį proto, drąsos, truputį atgailos, kol dar neesu įžengęs į tą neišmatuojamąją ir nepakrutinamąją amžinybę! Kaip tik peržengsiu tą baisų slenkstį, koks būsiu besąs pirmoje valandoje, toks ir pasiliksiu per amžius! Taigi, svarbiausias man daiktas, koks būsiu besąs toj valandoj, kad mane sutiks amžinybė.

3) Koki manęs laukia amžinybė? Kaip ant žemės kiekvienas žmogus turi priklausyti vienam dviejų miestų: ar Dievo, ar velnio miestui: taip ir aname pasaulyje visa žmonių giminė bus dvejopoje amžinybėje: užmokesnio amžinybėje, kuri bus didžiausias ir paskutinis Dievo gerybės pasireiškimas, ir bausmės amžinybėje, kuri bus begalinis Jo teisingumo pašlovinimas. Pirmojoje yra visos garbės ir visų linksmybių rinkinys, jokių vargų nedrumzdžiamas; antrojoje — visų sopulių tvanas, visokių paniekinimų ir visokio nusiminimo, be menkiausio palengvinimo. Amžinybė danguje, ar amžinybė pragare. Kiekvienas širdies sutvaksėjimas artina tave prie vieno ar prie antro galo; ir veikiau ar vėliau pateksi ar į vieną, ar į antrą amžinybę: nėra čia trečios išeigos; jeigu negausi dangaus vainiko, ipulsi į baisiąją pragaro tamsybę. Arba būsi su Dievu per amžius, regėsi Jo grožybę ir būsi su Juo laimingas; arba būsi atskirtas nuo Dievo per amžius, ir bus tau lemtos smarkios kančios, sąžinės griaužimas ir baisus dantų griežimas. Arba džiaugsies amžinai saldžia palaimintųjų draugija, begarbindamas su jais Viešpatį ir begiedodamas linksmą nugalėjimo giesmę; arba gyvensi amžinai su velniais, piktžodžiausi Dievui ir keiksi save patį.

Katra tų dviejų amžinybių tavęs laukia? Nežinai. Žinai tik, jog tarp tavęs ir amžinybės vienas tik žingsnis. Gana vieno kraujo sujudimo, gana vieno atsidūksėjimo, gana vieno tavo širdies sudrebėjimo — ir štai esi amžinybėje. Ir dar žinai, jog gali prarasti tą amžinybę, kurioje linksminas šventieji, o įkristi į tą, kurioje kenčia prakeiktieji. Mano siela! argi ta nežinia neturi pažadinti tavyje rūpesčio ir atsargumo, kad pasiryžusi būtumei pakelti viską, ko pareikalautų Dievas? O, amžinybe! šaukia šv. Augustinas, kas tave prisimena, o savo gyvenimo nepataiso, tas yra ar tikėjimo nustojęs, ar širdį praradęs. O, Dieve! duok man, kad jau nuo šios valandos nuolat vienu dalyku besirūpinčiau, kaip čia atgailos ašaromis apiplovus senųjų dienų klaidas, o šventais darbais nusipelnius laimingąją amžinybę! „Aš primenu sau senobės dienas ir turiu mintyje amžinuosius metus“ (ps. 76, 6).

II punktas. Nuo ko pareina žmogaus amžinybė?

1) Žmogaus amžinybė pareina visų pirma nuo jo gyvenimo. Taip moko tikėjimas: „Tuomet jis atsilygins kiekvienam, žiūrėdamas jo darbų“ (Mat. 16, 27). „Ką žmogus sėja, tai ir pjaus“ (Gal. 6, 8). Žmogaus darbai, geri ar pikti — sako šv. Bernardas — yra tai amžinybės sėkla. Žmogus barsto tą sėklą į žemę; ji nyksta jo akyse; bet kadaise, mirties valandoj, vėl atras ją, ir jinai pasiliks su žmogum per amžius. Kiekviena mintis, kuri tau pereina per galvą, kiekvienas žodis, kuris išeina iš tavo lūpų, kiekvienas darbas, kuriam padirbti gal užteko trumpos valandėlės — visa tai po kits kito įkrinta į tą plačiąją amžinybę ir, kaip ir pati amžinybė, daros neatmainoma ir amžina. Ką padarysi toje vienoje valandoje, to visi amžiai neišnaikins. Pasidavei pagundai — turi kaltybę am-

žinybėje; meldies, daliji išmaldų — turi naudos amžinybėje. Ta nuodėmė, kuri tau buvo pagaminusi valandėlę menko džiaugsmo, jeigu jos, kol dar ne per vėlu, neišdildysi, darydamas atgailą, prilips amžių amžiams prie tavo sielos ir kankins tave. Priešingai, geras darbas ar geras jausmas pagamins tau amžino džiaugsmo, negut patsai tyčiomis prarastumei nuopelną, susitepdamas nuodėme ir per jąją apleisdamas Dievą. Taip, padedant malonei, kuria tave Dievas pridengia ir stiprina, esi savo amžinybės ponas ir paskyrėjas. Iš tikrųjų, yra čia ko bijotis, bet yra ir kuo viltis. Yra ko bijotis: mano praeitis blogai pranašauja apie ateitį; taip maž tesu rūpinęsis savo išganymu ir turiu prisipažinti, jog tas visų svarbiausiasis man reikalas yra patekęs į blogas rankas. Bet, kad atsimenu, o Dieve, kaip meilingai dar ir šiandieną trauki mane prie savęs ir duodi man progos nuodėmėms nusiplauti, viltis įžengia į mano sielą, nes aiškiai matau, jog dar galiu nusipelnyti laimingą amžinybę. Gana to, kad norėčiau; o rodos man, jog jau dabar noriu.

2) Žmogaus amžinybė pareina nuo gyvenimo, kurs yra labai trumpas. Kas tai yra žmogaus amžius, jeigu sulyginsim jį su amžinybe! Davei man — sako karalius Dovidas — trumpas dienas ir metus, kuriuos galima suskaityti; todėl ir mano buvimas, kaipo niekas priešais Tave (ps. 38). Toksai buvimas, kursai turi galą, o juo labiau toksai, kurs kaipo sapnas praeina, tikrai yra niekas, sulyginus su buvimu be galo. Ant žemės dar gerai neišmanome, koks trumpas yra tas žemiškas laikas, nes stovime per arti. Bet persikelkime mintim į tą vietą, kurioje būdami veizėsime atgal į savo žemės gyvenimą po kokių keleto milijonų amžių, kuriuos būsime prabuvę laimingojoje ar nelaimingojoje amžinybėje. Koks pasirodys tuomet dabartinis mūsų

gyvenimas? Iš tiesų, toks yra jis jau šiandieną, koks mums tuomet pasirodys. Ak, pergyvenę jau tiek amžių ar tai išrinktųjų gyvenime, ar tai anoje vietoj, kurioje gyvena atmestieji, vos beatmintumėm tokį menknieki, kad kažkuomet gyvenome ant žemės, jeigu pati amžinybė ir toji laimė, arba tos kančios, kurias būsime nusipelnę, neprimintų mums, jog gyvenome ant žemės ir jog toje ar kitoje žemiškojo gyvenimo valandoje patys išsiskyrėme savo amžinybę. Tačiau ir šiandieną jau turime to dalyko liudytojų, kuriais pasitikėti verta. Paklausk tokius šventuosius, kaip šv. Antanas, šv. Ilarijonas, šv. Jeronimas ir k., ką jie dabar mano apie tą ilgą ir aštrią atgailą, kurią darė, begyvendami čionai. Ak, kaip giliai įsitikinę atsakys tau: „Mūsų dabartinis vargas, kurs yra trumpas ir lengvas, gamina mumyse kilniausią, amžiną, visa perviršijančią garbę“ (II Kor. 4, 17). „Matykite savo akimis, aš tik truputį pavargau ir radau sau daug atilsio“ (Syr. 51, 35). Paklausk ir Dievo neprietelius, ką dabar mąsto apie tą laiką, kuriuo turėjo dangų nusipelnyti, o kurį bevelijo sunaudoti tam, kad nusipelnytų nenumalšinamą gailesį, negęstančią ugnį ir amžiną pragarą. Praėjo — atsakys tau — visas gyvenimas, kaipo šešėlis; perplaukėme, lyg kad laivas per audringuosius vandenis. „Pavargome neteisybės ir prapulties kelyje ir vaikščiojome sunkiais keliais. Ką mums padėjo puikybė, arba ką mums atnešė pasididžiavimas turtais (Išm. 5, 7—8)?“ O! pervėlai susipratome! Ak, kodėl taip negalvojau, kol dar gyvenau gailestingumo karalystėje!

Kaip gi gyvai šioj valandoj jaučiu tų šv. Povilo žodžių teisingumą: Laikas yra trumpas (I Kor. 7). Bet koks brangus išrodo man tas laikas, nors toks trumpas, kad prisimenu amžinybę!

3) Amžinybė priklauso kiekvienos gyvenimo valandos. Malonė turi savo laikų ir valandų. Yra valandų, kada šviesa aiškiau prašvinta ir vėl neilgai trukus išnyksta. Yra valandų, kada Dievas lyg artinas prie žmogaus ir vėl paskui kaip ir atsitolina, prakalba į sielą ir vėl nutilsta. Dievas yra savo dovanų Viešpats, gali jų duoti, kaip ir kada tinkamas. Tačiau paprastai Jo Apvaizda suteikia ypatingų ir reikalingiausių malonių tam, kas pasidaro ištikimas pirmajai malonei; o priešingai, kas nenori paklausyti pirmųjų malonių, patsai save daro nevertą tų malonių, kurias paskiau būtų gavęs. Pamanyk, į kokį šventumą gali tave iškelti viena malonės valanda, gerai suvartota! Bet lygiai kiekviena paniekintoji malonės valanda gali tave nustumti į prapultį. Abraomas liko palaimintas už tai, kad paklausė Dievo ir buvo pasiryžęs paaukoti Jam vienatinį savo sūnų. Saulius, priešingai, liko atmestas, kadangi išmėginimo valandoje nebuvo paklusnus Dievui. O Dovidas, šv. Petras, šv. Marija Magdalietė? Koks būtų buvęs jų galas, kad nebūtų pasinaudoję malonės valanda, nuo kurios parėjo jų išganymas? Patsai net Jeruzalės miestas, nors nuo senovės buvo neištikimas Dievui, dar paskutinėje valandoje būtų galėjęs visa atitaisyti ir užsipelnyti Dievo palaiminimą, kad būtų pažinęs savo aplankymo metą, kad būtų pasinaudojęs paskutiniąja diena, kuri dar jam buvo lemta. Bet nepaklusni žydų giminė užmerkė akis, kad nematytų; priešinos iki galo malonės įkvėpimams ir graudingiems gailestingumo raginimams; praleido ir tą paskutinę valandą; tai — jos apjakimo ir pražūties priežastis. Taip vienas geras įkvėpimas, jeigu jį atstumsi, gali įstumti tave į pragarą; ir, priešingai, vienas žingsnis Dievo link gali tapti kelionės pradžia į amžinąjį gyvenimą.

O, valandą, nuo kurios pareina amžinybė! O, Viešpatie ir mano Dieve! Šiandieną jeigu išgirsiu Tavo balsą, nors jisai mane gilioj naktyj iš miego pažadintų, nors sunkiausios iš manęs aukos pareikalautų, neužkietinsiu savo širdies (ps. 94)! Bet ką aš sakau — jeigu išgirsiu? Juk jau girdėjau ir dabar aiškiai girdžiu Tavo balsą, atsiliepiantį mano sieloje... Amžinybė! amžinybė! O! kaip amžinybės akivaizdoj eina mažyn ir nyksta visi tie niekai, kuriais taip rūpinuos, kurių taip karštai geidžiu, dėl kurių tai džiaugiuos, tai vėl liūdesio kenčiu. Ak, šiandieną jau regiu, o Dieve, jog vienas tik ant žemės tėra tikras džiaugsmas — kad džiaugiuos tais daiktais, kurie veda mane į amžinąją palaimą ir gali mane išgelbėti nuo nelaimingosios amžinybės, kurią prisiminęs, visas drebu. Šiandieną jau matau, jog viena tėra ant žemės nelaimė, dėl kurios privalau liūsti, tai — užrūstinti ir prarasti Tave.

Ateik gi jau, o Jėzau, amžinųjų gerybių Karaliau! Tu mums esi prižadėjęs tas gerybes Evangelijoje, esi nupelnęs jas savo mirtimi! Tu mums duodi tų gerybių iždą šv. Komunijoje: „Kas valgo mano Kūną ir geria mano Kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą“ (Jon. 6, 55). Tu mane peni išrinktųjų duona, idant mane padarytumei amžinosios jų laimės dalyviu. O, ateik ir paimk savo valdžion mano sielą, visą mano būtybę, ir tokią padaryk su manim sandorą, kad joks daiktas ant žemės nebegalėtų manęs atitraukti nuo Tavęs! Ateik ir pastatyk mane anų šventųjų sielų eilėje, kurių mintys yra danguje, kurios, išsižadėjusios visų žemiškų ryšių, visados teveizi į amžinuosius daiktus. Ateik, Jėzau, gink ir sergėk mano sielą, kad ji patektų amžinajan gyveniman!

VII MĄSTYMAS.

Apie trejopą vaisių, gemantį iš amžinybės atminimo.

I. Išmintingumas priežaduose.
II. Tvirtumas kančiose.
III. Uolumas geruose darbuose.

I punktas. Amžinybės atminimas apšviečia, darant priežadus. Kiekvienas, kad ir mažas vargas ar sopulys, jeigu pridėsi prie jo amžinybę, pasidarys sunkus ir nepakenčiamas; o menkas džiaugsmas, jeigu būtų amžinas, įgytų begalinę vertybę. Ką gi pasakysi apie rinkinį visų sopulių, kokius tik gali įsivaizduoti? Ką pasakysi apie rinkinį visų linksmybių, kokios tik gali būti, kad dar priminsi, jog ir tos linksmybės, ir anie sopuliai yra amžini? Kas rimtai pagalvos apie tai, negali būti kad nesutiktų su šiais išmintingais šv. Grigaliaus žodžiais: „Joks atsargumas nėra per didelis ten, kur grūmoja amžinybės pavojus“. Jeigu tau rūpi pasiekti amžinąją laimę, o išvengti amžinosios nelaimės, niekados nemanysi, jog per daug esi atsargus tame dalyke, jog per daug rūpinais juo ar per daug pasidarbavai.

Tokio mokslo laikėsi visi šventieji. Šv. Povilas liepia tikintiesiems mastuoti save pačius (II Kor. 10). Šventieji taip ir darė, o supratę, jog besą sutverti amžinybei, aiškiai matė, jog joks žemės dalykas negali pritikti prie jų masto, negali jų augumo pasiekti. Ta mintis duodavo ne kartą mažutėliams didesnio proto už senus žmones. Taip šv. Teresa dar kūdikystės dienomis pasišalino nuo žmonių ir kalbėjo sau: „Amžinai laiminga būti, ar amžinai nelaiminga! išsirink, Teresa!“ Taip šv. Stanislovas Kostka paveda save visą Dievui ir vi-

siškai išsižada pasaulio; kad žmonės jį klausė, kodėl jis pasirinkęs tokį keistą (kaip jiems rodės) gyvenimą, jis atsakydavo: „Nesmi sutvertas žemiškiems, bet amžiniems daiktams“. Taip šv. Aloyzas Gonzaga kiekviename atsitikime klausdavo save patį: „Ar bus tai naudinga amžinybėje?“ Gerai pamąstyk apie tuos žodžius, o atrasi juose dvejopą pamokymą: pirma, jog pagal tikslą, kurį geidi pasiekti, pridera apsirinkti ir kelią, kurs vestų to tikslo linkon; antra, jog iš dviejų blogybių pridera išsirinkti mažesniąją, o iš dviejų gerybių — didesniąją. Pirma. Jeigu tik gerai pagalvosi apie tą tiesą, jog, ar šiaip, ar taip, privalai užsipelnyti amžinąją išrinktųjų palaimą, o išsisaugoti amžinosios atmestųjų nelaimės, turi visuose darbuose pirmiau paklausti save: „Ar naudinga bus tai amžinybėje? Kokias turiu kliūtis nugalėti? Kokių pagalbų privalau ieškoti? Kokios pagalbos tikriau nuves mane į laimingąją amžinybę? Kokios kliūtys labiau tam priešinas? Tai tik privalau branginti, tuo tik rūpintis, kas gali padėti man pasiekti laimingąją amžinybę. Prižadu atmesti tai visa, kas gali mane atitolinti nuo jos. Argi man pridera pasilikti tarp linksmybių ir pagundų? Ar ne geriau bus, kad jas pamesiu? Ar geriau man būti turtingam, ar pasidaryti neturtingam? Ar gyventi lengvai ir lepniai, ar vargingai? Ar naudingiau būtų ieškoti aukštų padėjimų ir vietų, ar kentėti paniekos?... Ar padės man tai amžinybėje?“ Antra. Kad palyginsi šį gyvenimą su amžinybe ir visas šio gyvenimo linksmybes ir nuliūdimus su amžinybės linksmybėmis ir kančiomis, patsai sveikas protas parodys tau, ką turi išsirinkti, ir tuomet tavo noras links į tą pusę, iš kurios tikies ilgesnio ir gausesnio džiaugsmo. Juk būtų labai neišmintinga, jeigu dėl linksmybių, kurios taip greitai baigias, norėtumei išsižadėti amžinųjų linksmybių ir pats save skirtumei begalinėms kančioms!

Taip, aiški šviesa trykšta iš minties apie amžinybę! Iš tos pat versmės galima pasisemti taipogi ir didelės stiprybės.

II punktas. Amžinybės atminimas suteikia stiprybės nelaimėse ir varguose. Dvejopu ginklu kovoja su žmonėmis išganymo priešas: žadindamas arba linksmybės geidimą, arba kančių baimę. Niekada žmogus nenusidėtų, kad nesitikėtų savo nuodėmingais darbais įtiksiąs geiduliams arba išsisaugosiąs kokios nemalonybės. Bet amžinybės atminimas išmokys tave palyginti džiaugsmą su džiaugsmu ir kančią su kančia, ir trumpą pasidarbavimą su amžinu užmokesniu. Nemasins tavęs trumpa linksmybė, kad ją palyginsi su amžinąja laime. Nepabijosi tokio kentėjimo, kurs greit praeina, jeigu gerai atminsi kančias, kurios neturės galo. „Kas nėra amžina, yra niekas", sako šv. Aloyzas. Ta viena mintimi, kad gerai ją įsidėsi, nugalėsi ir tu visus blogus palinkimus ir visas doros sunkenybes.

Prisimink daugybę šventųjų, kurie vien amžinybės atminimu nugalėjo visokias pagundas, nors ne kartą buvo tokiose aplinkybėse, kuriose galėjo lengvai įpulti į nuodėmes. Jie kalbėdavo sau: „Džiaugsmas trumpas, o kančia amžina. Valandėlę patenkinsiu tą savo geidulį, o už tą vieną greičiau pašėlimo, negu linksmybės valandą turėsiu verkti ir rūgoti ant savęs per visą amžinybę!" Nėra, iš tikrųjų, pagundos tokios stiprios, kurios negalėtumei nuveikti tokiomis mintimis!... O, amžinybe! o, valandėle!... Ta viena mintis pažadins tave ir naujų jėgų įpils į silpnąją tavo sielą.

Iš kur Senojo ir Naujojo Įstato šventieji gaudavo ištvermės visuose varguose? Atsako Šv. Raštas: jų viltis buvusi pilna nemirtingumo (Išm. 3). Esi skaitęs apie kankintinius, kaip jie bučiuodavo savo budelius, kaip patys duodavo savo narius visokiomis įnagėmis draskyti... Iš kur toki

stiprybė? Pirmiausia, pats V. Jėzus, be abejo, ypatingu būdu juos stiprindavo ir pats juose kariaudavo; bet ir dėl to jie būdavo tokie kantrūs, kad taip patys sau kalbėdavo: „Nors dabar kenčiu, bet veikiai pasibaigs mano kančia ir ta kančia apsaugos mane nuo amžinų kančių. Nors tas kančias turėčiau kentėti per ištisą gyvenimą, vis tai tebus lyg viena valanda, o kaip tik ta valanda pasibaigs, įeisiu į linksmybes, kurios niekada nebebaigsis. Kančia per valandą, o linksmybė per amžius.“ Krikščioniškasis gyvenimas yra taip pat bemaž kuo kankintinystė, nes krikščioniui tenka nuolat savęs išsižadinėti. Jeigu veizėtumei vien į žemiškąjį gyvenimą, našta pasirodytų tau per sunki. Bet, kad prisiminsi amžinąjį užmokesnį, nebodamas to, ką čionai regi; kad pakelsi savo mintį į dangų, kur džiaugsies per amžius: tuokart būsi pilnas džiaugsmo, apsčiai turėsi linksmybės kiekviename savo varge (II Kor. 7). Tuokart suprasi tą sakinį: „Šio laiko kentėjimai negali lygintis su būsimąja garbe (Rym. 8, 18)“. Kančių — sako šv. Bernardas — geriame čia po lašą ir ragaujame po truputį, o užmokesnis, lyg kad ramybės upė, paskandins mus savo vilnyse ir niekad nenustos bėgti.

III punktas. Amžinybės atsiminimas skatina mus dirbti gerų darbų. Iš vienos pusės, tikėjimas moko tave, jog tavo čionykščiai gerieji darbai suteiks amžinos laimės. Iš antros pusės, nežinai, kuomet pasibaigs tavo gyvenimas, o prasidės amžinybė. Aiškus tad daiktas, jog, juo geriau tai atminsi, juo labiau pamilsi gerus darbus. Atmink, mano siela — taip sau kalbėsi — jog darbuojies amžinybei. Ne kartą tave vargina nuolatinis budėjimas ir kasdienis dvasiškas darbas, kurį gauni dėl Dievo meilės dirbti. Tačiau būk geros minties, atverk savo ausį — ar negirdi iš tolo to balso, kurs tau praneša, jog Sužieduotinis atvyksta? Palauk

dar valandą — ir išvysi Jį; tada jau joks daiktas nebatskirs tavęs nuo Jo. Ten bus amžina meilė; ten bus amžina linksmybė; ten gausi užmokesnį už savo geruosius darbus ir to vien gailėsies, kad nebuvai jų padaręs daugiau...

Ne taip uoliai šykštuolis renka aukso, kaip tikinčioji siela nuopelnų. Atmena dangų, atmena amžinybę, ir meilė kaskart auga joje ir kaskart šventesnių geismų joje uždega.

Kas nesidarbuoja laimingajai amžinybei, tas dažniausiai užsidirba amžinąją nelaimę. Bet, nors ištikima siela, ir ne taip karštai darbuodamos, galėtų tikėtis išganymo, jinai, ir žinodama tai, neapsileis uolume, nes žino, jog, juo daugiau gerų darbų padarys, juo aukštesnės garbės ir palaimos ragaus amžinybėje. Už kiekvieną kančią ar pasižeminimą, už kiekvieną maldą, už kiekvieną savęs suvaldymą gali gauti užmokesnį — kad aiškiau per visą amžinybę regėsi Dievą, kad giliau džiaugsies Jį pasiekęs... „Ateina naktis“, sako Viešpats: „kuomet niekas nebegalės nieko daryti (Jon. 9, 4)“. „Todėl, kol turime laiko — moko šv. Povilas — darykime gera visiems“ (Gal. 6, 10). „Kas šykštai sėjo, šykštai ir piaus, ir kas sėja palaiminimuose, palaiminimuose ir piaus (II Kor. 9, 6)“. Prižadėk niekados neišleisti iš atminties tos tiesos, jog visas tavo gyvenimas yra nesiliaujanti kelionė tarp dviejų amžinybių; jog kiekvienas darbas gali turėti amžinų davinių; jog viskas, ką padarysi ar ką apleisi dėl savo sielos pelno, visa tai sukrausi į Dievo rankas, ir šimteriopai bus tau užmokėta; pagalios, jog, kiek kartų išgirsi laikrodį mušant, prisiminsi, kaip valandėlės nuolat bėga po kita kitos ir nesuturimai neša tave kaskart arčiau prie amžinybės.

ANTRASIS SKIRSNYS.

Kaip Dievas baudžia už nuodėmę ir tuo pat moko mus, koks tai blogas daiktas yra nuodėmė? Kas tai yra mirtingoji nuodėmė? Kokios yra jos išdavos? Apie kai kurias biauresniąsias nuodėmes: apie papiktinimą, apie šventvagiškąją Komuniją. Apie atleistinąją nuodėmę. Apie užšalimą ir apie Dievo malonių paniekinimą.

VIII MĄSTYMAS.

Apie bausmę už nuodėmę.

I. Už angelų nuodėmę.
II. Už pirmųjų tėvų nuodėmę.
III. Už kurio nors prakeiktojo nuodėmę, kurs buvo mažiau nusikaltęs, negu aš.

Pirmasis įžangos punktas. Įsivaizduok pragarą ir nesuskaitomą daugybę nepaklusniųjų angelų; įsivaizduok kartu daugybę Adomo sūnų, kurie kas valandą įkrinta pragaran.

Antrasis įžangos punktas. Maldauk Dievą, kad tų nelaimingųjų pavyzdis sukeltų tavyje doros ir gailesio.

I punktas. Bausmė už angelų nuodėmę. Pirmiausia pagarbink Dievą, kursai yra be galo šventas, kursai trokšta, kad šventi būtų tie, kurie prie

Jo artinas, ir kursai taip neapkenčia nuodėmės, jog negali žiūrėt į nedorybes (Job. 1). Pakilk minty į dangų, kur gyveno ištremtieji angelai, kad dar tebebuvo nekalti, ir klausk save, kokie buvo angelai prieš nusidėdami ir kokie pasidarė, kad nusidėjo. Apie jų prigimties gražumą ir gerumą gali mums suteikti šiokį tokį supratimą patys jų vardai: Sostai, Galybės, Kunigaikštystės ir t. t. Tartum regi juose, lyg veidrody, Dievo tobulybių atspindį. Bet štai tose gražiose dangaus dvasiose įvyko netikėta ir baisi permaina: „Mačiau šetoną, krintantį kaip žaibą iš dangaus (Luk. 10 18)". O kur krintantį? „Į amžinąją ugnį, kuri prirengta velniui ir jo angelams (Mat. 25, 41)". Ir kas taip baisiai nubaudė? Dievas, be galo išmintingas, ramus, kuriame nėra geidulių nė šešėlio; Dievas, kursai nebūtų Dievas, kad galėtų būti kuomet nors neteisingas: Dievas, be galo geras, kursai noriai duoda užmokesnio, o neapkenčia bausmės... Ir ką gi Dievas taip baisiai pabaudė? Gražiausiuosius kūrinius, kuriuos mylėjo, kaipo tobuliausius savo veikalus, kurie būtų galėję teikti Jam dideliausios garbės per amžius!...

Kad sutiktumei tokį žmogų, kursai, padaręs neapsakomos gražybės indą, įsimylėjęs jį, pagarsėjęs per jį, imtų ir sudaužytų tą gražųjį, branguji daiktą ir mestų purvynan, ką bepasakytumei? Pasakytumei: tur but, kas nors sugadino tą gražųjį indą, ir jis pasirodė biaurus savo darytojui... Taip pat angelai. Dievas buvo juos sutvėręs, kaipo garbės indus, idant būtų dangaus pažiba. Bet šit anuos gražiuosius indus palietė mirtingoji nuodėmė, ir jie ūmai persimainė į rūstybės ir paniekos indus, ir Dievas juos, sutrupinęs, įmetė pragaran...

Viešpatie! už ką taip užsirūstinai ant angelų? Kiek nuodėmių jie buvo padarę? Vieną... O kiek aš esu padaręs nedorybių! Tiesa, angelų nuodė-

mė buvo didelė, kadangi jie nusidėjo, turėdami labai apšviestą protą, o buvo gavę iš Dievo nesuskaitomų geradarybių... Tačiau ir mano kaltė yra didelė! Nusidėjo angelai, bet dar nebuvo girdėję apie tvaną, nei apie Sodomos pražūtį, nei apie Dievo Sūnaus kančią, kuri aiškiausiai parodė, kas tai yra nuodėmė. O aš apie tai visa buvau girdėjęs; net pati nelaimė, kuri ištiko piktuosius angelus, buvo man pamokymas. O geradarybių ar mažesnių aš buvau gavęs, negu angelai?! Kuriai dangaus dvasiai buvo suteikta malonė sėsti už V. Jėzaus stalo ir penėtis tikruoju Jo Kūnu ir Krauju?!... Tačiau angelams Dievas neatleido, o aš dar galiu atleidimo susilaukti! O, Jėzau! jeigu nepasinaudočiau Tavo gailestingumu, kurs rodo man išeigą iš mano nelaimingojo padėjimo, iš tikrųjų nebūčiau vertas, kad manęs pasigailėtumei!

II punktas. Bausmė už Adomo nuodėmę. Kaip puikybė išmetė iš dangaus trečiąją dalį angelų, taip pirmojo tėvo nepaklusnybė pražudė žmones. Adomas buvo viešpats visų regimųjų kūrinių ir savęs paties. Koki rami buvo jo siela! Kiek nekaltų linksmybių suteikdavo jam net jautuliai, kolei jie klausė proto! Gyveno Adomas linksmybės rojuje, ir patsai Dievas kalbėdavos su juo, kaip prietelis su prieteliu... O laimingas tas būvis buvo tik įžanga į nesulyginamai didesnę laimę, kuri buvo pažadėta Adomui, jeigu tik bus Dievui ištikimas; ir tas laimingasis gyvenimas buvo skirtas ne vienam Adomui, o ir jo vaikams ir vaikų vaikams... Bet mūsų protėvis paliko mums vien ašaras! Kaip tik puolė, tuoj krito ant jo Dievo rūstybė, o drauge ir ant visos žmonių giminės. Adomai! kas tau pasidarė? Kur gi anas teisingumas, kuriuo buvai apvilktas, kaip kokiu karaliaus rūbu? Kur dingo ana aiškioji šviesa, kuri pirmiau turėjo apšvietusi

tau protą? Kur anie gerieji tavo palinkimai?... Iš kur tas nuliūdimas, kurs pradeda varginti tavo širdį? Štai esi ištremtas ašarų pakalnėn!... Ką padarei, neklausydamas Viešpaties?!

Kad dar pats vienas Adomas būtų pasidaręs nelaimingas! Bet jis iš anksto žino, kaip brangiai visa žmonija užmokės už tai, kad turi tokį protėvį! Jis girdi, kaip nesuskaitomos eilės vaikų vaitoja po jo nuodėmės našta, kaip ant jo skundžias savo nelaimėje, kaip reikalauja iš jo savo nekaltybės, nemirtingumo ir visų tų dovanų, kurios buvo Dievo suteiktos ne tik jam, bet ir visiems jo vaikams ir vaikų vaikams.

Taip! devyni šimtai metų kančių ir karčių susigriaužimų, o paskui mirtis! Tokį tatai skaudų užmokesnį gavo Adomas už savo nuodėmę! Bet ir tos bausmės dar negana: visa jo giminė turės kentėti, verkti ir mirti su juo! Gal čia jau galas? Ne! Dar Dievas turi tapti auka, pasidaręs žmogumi — turi ašaroti, kentėti, mirti!...

Bet dabar, Viešpatie, kad jau Tavo Sūnus mirė, kad už Tavo panieką liko visiškai atlyginta, rasi bent dabar jau nebebus kentėjimo ant žemės? Arba bent nebreikės gal bijotis amžinųjų kančių? Ak! ir dabar, nors pats Dievo Sūnus yra jau atsilyginęs už žmones, vis dėlto kančių yra ant žemės, ir daugybė nelaimingųjų kas dieną krinta pragaran!... O, Dievo teisingumo paslaptie! O, baisioji nuodėmės piktybe!... Viešpatie! kad išmokčiau bent bijoti Tavęs, jeigu nemoku dar Tavęs mylėti (Šv. Augustinas)!

III punktas. Kaip Dievas pabaudė kai kuriuos prakeiktuosius, nors jie mažiau buvo nusidėję, negu aš.

Šioj valandoj aš tebesu dar prie Dievo malonių šaltinio. Kad galėčiau iš šios vietos persikelti

į pragarą, rasčiau ten ne vieną sielą, kuri rasit tuoj po pirmojo mirtingojo nusidėjimo išėjo iš šio pasaulio... Iš tikrųjų, rasčiau ten ne vieną krikščioniškąją sielą, kuri rasi per ilgus metus gyveno dievobaimingai ir jau buvo labai dora, bet gale amžiaus apsileido, prarado Dievo malonę ir įpuolė nuodėmėn, o iš nuodėmės — pragaran. Ketino jau neilgai trukus pasiimti savo užmokestį danguje, o štai dabar liko įmesta į negęstamąją ugnį ir per amžius kankinsis pragare!...

Už ką Dievas taip baisiai pabaudė tą sielą, kurią taip mylėjo, jog ne tik už ją buvo numiręs, bet dar savo nuopelnų dalyve buvo padaręs? Už vieną mirtingąjį nusidėjimą!.... O Dieve, Dieve! jau dabar, man rodos, išmanau! Jau dabar nebesistebiu, kad Tavo šventieji drebėdavo, išvydę net šešėlį nuodėmės! Jau dabar suprantu, dėl ko kiti per visą gyvenimą verkdavo už vieną vieninteli sunkų nusidėjimą... To tik nesuprantu, kad aš drįsau priešintis švenčiausiajam Tavo Majestotui! Ir kaip aš galėjau, užsipelnęs Tavo rūstybę, taip ilgai gulėti nuodėmėje!

Pabaik tą mąstymą šiomis trimis maldomis:

1. Nuoširdžiai šaukis į sopulingąją Motiną, po Sūnaus Kryžium bestovinčią, ir melsk, kad užtartų tave prie mirštančio Jėzaus, o išprašytų malonės pažinti ir apgailėti tavo nusidėjimams; kad galėtumei visa širdim pagrįžti prie Dievo ir visai išsižadėti tų blogųjų prisirišimų, kurie buvo didžiausia tavo klaidų priežastis. Sveika Marija...

2. Atsigręžk į V. Jėzų ir karštai prašyk, kad Jis paaukotų už tave Tėvui savo brangiąją kančią ir kad išprašytų tau reikiamųjų malonių, kurias tau yra jau nupelnęs, mirdamas už tave. Sukalbėk maldą „Kristaus siela“...

Pagalios, rodyk dangaus Tėvui didžiąją Jo Sūnaus auką ir prašyk dar sykį per Sūnaus Kraują ir Žaizdas tų pačių malonių. Sukalbėk „Tėve mūsų“...

IX MĄSTYMAS.

Kokios nelaimės kilsta iš mirtingosios nuodėmės.

I. Ką praradai, nusidėdamas.
II. Kaip žemai nukritai.

Pirmasis įžangos punktas. Stokis Dievo akivaizdoje, kaipo piktadarys, laukiąs Teisėjo ištarmės.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Išganytojo malonės, kad suprastumei, koki nelaiminga yra siela, kuri yra įžeidusi Dievą mirtingąja nuodėme.

I punktas. Ką praradai, nusidėdamas? Praradai Dievo malonę. Kad žinotumei, koki tai didė nelaimė! Atsitinka, kad dvarionis miršta iš nuliūdimo, praradęs karaliaus malonę, nors tai juk tėra mirtingo žmogaus malonė. Kuo gi gali pasiguosti krikščioniškoji siela, nustojusi Dievo malonės! Dievas gyveno tavy, ir buvo Jam miela tavy gyventi. „Jei kas mane myli“, sako Viešpats: „ir manoTėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir pasidarysime pas jį buveinę (Jon. 14, 23)“. „Ir mano pasigėrėjimas būti su žmonių vaikais (Priež. 8, 31)“. Dievas yra tavo jautriausias Tėvas. Tu buvai susijungęs su Juo skaidria meile... o štai nuodėmė ją sunaikino! „Nelaimingoji siela!“ šaukia šv. Augustinas: „buvai Kristaus sužieduotinė. Dievo bažnyčia, šv. Dvasios gyvenimas! O dabar, skaudu atsiminus, pražudei tas savo gražy-

bes ir vertybes; jau nebesi, kas buvai!“ Pražudei savo grožį — likai biauri ir esi juo biauresnė, juo pirmiau buvai gražesnė. Siela, tebegyvenančioji malonėje, yra Dievui labai meili ir Jis pasigėrėdamas veizi į ją. Bet mirtingoji nuodėmė užkrečia ją biauriais raupais — Dievas nepasibiaurėdamas nebgali į ją ir žvilgterėti!

Praradai savo sielos turtus, vadinas, visą jau pelnytąjį amžinąjį užmokesnį ir Dievo dovanas. Kad būtumei buvęs įgijęs visų šventųjų nuopelnus, išdalijęs tiek išmaldų, kiek jie buvo išdaliję; kad butumei buvęs tiek maldų atlikęs, tiek pasimarinimų ir aukų padaręs, kiek jie visi drauge: vis tiek viena tavo sunkioji nuodėmė išplėšė iš tavęs visus tuos neapsakomuosius turtus. „Jeigu atsisuks teisusis“, sako Viešpats: „nuo savo teisingumo ir darys nedorybes,... visos jo teisybės, kurias buvo dares, nebus paminėtos (Ezech. 18)“.

Nebegali dabar net nuopelnų pasigamintĩ. Ką darysi, nebūdamas Dievo malonėje, tai nepelnys tau amžinojo užmokesnio net trupinėlio. Nors pašvęstumei save naudingiausiems darbams, nors, jeigu tai būtų galima, visą pasaulį patrauktumei prie Dievo, nors, pagal kankintinių pavyzdį, duotumei savo kūną deginti, jeigu turi savo sąžinėje vieną tik sunkų nusidėjimą, visi tie darbai ir pasišventimai, kad ir geri savyje, kad ir dideli, jokios vertės neturi Dievo akyse! „Jei... neturėčiau meilės, aš esu niekas (I Kor. 13, 2)“. Esu tarsi nudžiūvęs medis: jis dar stovi, bet jau nebeatneša vaisių, ir gyvybės jame nebėra.

Praradai sielos gyvybę. Tavo siela, kaip tik atsitolino nuo Dievo, tuoj numirė, kaip kad kūnas miršta, išėjus iš jo sielai. Rodos tau — sako šv. Augustinas — jog tas žmogus gyvas, nes dar vaikščioja, mato ir kalba. Klysti: kas jame buvo ge-

resnis, numirė... Namai dar stovi, bet jų gyventojas jau miręs... Verki, mirus kūnui, iš kurio yra išėjusi siela, o neverki, mirus sielai, kuri guli nuodėmėje, be gyvybės, be Dievo!

II punktas. Kaip žemai puolei, nusidėdamas. Gerai pamąstyk apie tiedvi tiesas: tapai velnio kaliniu, tapai Dievo neprieteliu.

„Kas kieno nugalėtas, to jis ir vergas (II Petr. 2, 19)". Kol buvai malonėje, buvai laisvas, kaip kad laisvi yra Dievo sūnūs. Bet, kaip tik pasidavei nugalėti velniui, pasidarei jo vergu; kas tik yra tavy, visa tai yra pavesta velnio galiai. Valdo tave tirionis; sako tau eik, ir eini, daryk, ir darai. Nors jis geistų iš tavęs daikto visai nežmoniško ar nekrikščioniško, nors įsakytų tau padaryti labai biaurų darbą ar daugybę bedieviškų nusidėjimų, tu įvykdysi kiekvieną jo įsaką! Ir taip velki, nelaimingas, savo grandines; o nors vaitoji, nors patsai ant savęs rūgoji, pamesti jų neišgali. Toks tai piktojo belaisvis buvęs šv. Augustinas prieš atvirsdamas. Pamąstyk apie jo žodžius ir pasakyk, ar ne toks pat ir tavo gyvenimas: „Vaitojau — sako — sukaltas, lyg gelžiniais, gelžine savo valia. Turėjo ją neprietelis savo rankosę, iš jos nukalė man grandines ir suvaržė mane" (kn. 8, sk. 5). Rasi esi skaitęs Rymo ciesorių istorijoj apie liūdną-jį ciesoriaus Valerijono likimą: Persų karaliaus Saporo nugalėtas ir nelaisvėn paimtas, Valerijonas liko baisiai paniekintas: liepiant nuožmiajam tirioniui, turėdavo pulti ant kelių ir prisilenkti prie žemės, kad Saporas galėtų kaip ant laipsnio padėti savo koją, besėsdamas savo vežiman... Bet nusidėjėlis, guli dar didesnėje paniekoje, nes pats yra kaltas, kad kenčia tokį pažeminimą ir tokią nelaimę! Juk pats laisvai pasidavė verguvėn; pats pardavė savo laisvę ir tai dar taip pigiai!...

Sąžinė yra jam vienkart liudytoja, teisėjas, kankintoja ir neduoda jam nė vienos ramios valandėlės. Kaipo liudytoja, skundžia jį, kaipo teisėjas, pasmerkia jį, kaipo budelis, kankina jį; o kad nelaimingasis puola iš nuodėmės į nuodėmę, tad ipuola iš kančios į kančią.

Nusidėjėlis, virtęs velnio vergu, tuo pat virsta ir Dievo neprieteliu. Ar padūmojai kuomet, kas tai yra užrūstinti Visagalintį ir turėti Jį priešu?! Dievas neapkenčia visų, kurie daro neteisybę (ps. 5). „Bėda jiems", sako Viešpats per pranašą: „kad atsitrauksiu nuo jų (Oz. 8)". „Aš esu gyvas į amžius... atkeršysiu savo neprieteliams (Deut. 32, 40)!" Nedyvai užtat, kad nusidėjėlio širdis nuolat būkštauja ir yra nuolat priekaištų varginama. Nelaimingas nusidėjėlio gyvenimas, jeigu vargšas dar jaučia tuos griaužimus; bet šimtą kartų didesnė jo nelaimė, jeigu nebejaučia! Ramumas nuodėmėje tai — aiškiausias Dievo rūstybės ženklas!

O, Dieve! matau jau ir išpažįstu, kaip labai esu Tau ir sau nusikaltęs; Tau, nes pamyniau po kojų Tavo įsakus ir Tavo Sūnų iš naujo nukryžiavau; sau, nes neapkenčiau savo sielos, mylėdamas nedorybę; tikrai pašėlusi neapykanta, nes daugiau žalos padariau pats sau, negu būtų galėję padaryti visi mano neprieteliai! O, Dieve! prisipažįstu, jog buvau aklas ir sunkiai esu nusidėjęs, bet Tu atmink dar šiandieną, jog esi gailestingas! Tu patsai esi taręs, jog, nors mano siela visa paraudonuotų nuo nedorybių, Tu ją išbaltinsi kaip sniegą (Iz. 1), kad per gailesį sugrįš pas Tave. Tegu nesijuokia iš Tavęs Tavo neprieteliai ir tegu nekalba: štai nusidėjėlis, kurs vylėsi savo Dievu, o liko užgėdintas; dūmojo, būk glaudžiąsis prie tėvo, kurs jo pasigailės, o štai pakliuvo į neprietelio rankas, kurs jį pražudė. Neduok, Dieve! — Veltui apgaudinėja save sukietėjęs nusidėjėlis, būk išsi-

gelbėsiąs nuo Tavo keršto, nors ir gulėdamas nuodėmėj; bet sutrintajai ir pasižeminusiajai širdžiai Tu, Viešpatie, ištesėsi savo priežadus ir neatmesi jos. Štai dabar, Dieve, atiduodu Tau širdį, vildamos, jog jau Tavo malonė bus ją paveikusi; žvilgterėk į jos sopulį! Ne to prašau, kad sumažintumei tą gailesį; priešingai, dar labiau ją sugraudink už tai, kad driso Tave įžeisti! Bet duok jai išgirsti kartu ramybės ir atleidimo žodį! Ateik pats į mano sielą savo Sakramente ir tark bėdnajai, jog Tu esi jos išganymas, o išgirdusi, jinai nudžiugs ir garbins Tave, savo Išganytoją ir Dievą!

X MĄSTYMAS.

Kas tai yra nuodėmė Dievo akyse.

Žmonės kartais, nesuprasdami, kaip reikiant, tikėjimo dalykų, nieku laiko nuodėmę. Žemiškas žmogus mano sau, kad nuodėmė yra tik Dievo užmiršimas, o ne Dievo užrūstinimas, arba kad Dievui maž terūpi tokie užgavimai, nes Dievas juk esąs nesulyginamai aukštesnis už žmogų, ir joks žmonių nusidėjimas Jo nepasieksiąs. Didelė tai klaida. Gerai pamąstyk apie tiedvi tiesas:

1. Nusidėjimas labai išniekina Dievą.
2. Dievas labai jaučia tą išniekinimą.

Pirmasis įžangos punktas. Stokis Dievo akivaizdoj, tarsi piktadaris, grandinėmis apkaltas, kurį iš kalėjimo veda į teismą.

Antrasis įžangos punktas. Melsk iš Dievo malonės, kad suprastumei, koks begėdiškas ir biaurus daiktas yra nuodėmė, kad suvaitotumei iš gailesčio ir susigėstumei savo nuodėmių.

I punktas. Nuodėmė labai paniekina Dievą. Paklausyk, ką sako Viešpats neištikimajai sielai: „Sulaužei mano jungą, sutraukei mano ryšius ir kalbėjai: netarnausiu (Jer. 2)!“ Tais žodžiais išreikšta trejopa nuodėmės žymė: nepaklusnumas, panieka, nedėkingumas. P i r m a. Nuodėmė yra nepaklusnumas aukščiausiajai valdžiai. Patsai Dievas pagarsina savo įsakus ir aiškiai pareiškia savo norą. Kas dieną pakartoja juos kiekvienoje sąžinėje. „Tai daryk, tai tau įsakau! Nuo to susiturėk, tai tau ginu!“ O nepaklusnusis žmogus atsako Dievui (žinoma, ne žodžiais, bet noru ir darbu): „Netarnausiu Tau! Geriau tarnausiu savo geiduliams!“ Pamąstyk tiktai, koki tai neprotinga drąsa, koks neteisingumas, koki bedievystė!

Kas gi yra tas, prieš kurį pakeli tokį biaurų maištą? Yra tai Aukščiausias, Begalinis, su kuriuo palyginus, visas pasaulis yra lyg smilčių grūdelis, ir visos žmonių giminės kaip vandens lašas; yra tai Galingiausias, kurs tarė — ir atsirado visi daiktai: „Viešpats pažvelgia į žemę ir padaro, kad ji dreba; Jis prisiliečia kalnų — ir jie smilksta“ (ps. 103, 32). „Tu baisus“, Viešpatie, šaukia pranašas: „ir kas Tau priešinsis (ps. 75, 8)?“ O tu, nusidėjėli, kas esi?! Žolė, kurį suvysta; lapelis, kurį vėjas paneša (ps. 13); tavo gyvybė yra „garas, pasirodąs trumpam laikui, ir paskui išnyksiąs“ (Jok. 4, 15). Juo keistesnė yra ta tavo drąsa, kad rasi kituose dalykuose nesi toks drąsus, ir menka nelaimė tave baugina; tačiau drįsti, pakėlęs galvą, stoti priešais užrūstintąjį Dievą, kurs laiko savo rankose perkūnus, ir nedrebi, matydamas atdarą pragarą po savo kojomis!...

Padūmok, koksai tame nepaklusnume neteisingumas! Ar tai ne skriauda karaliaus valdžiai, kad valdinys kelia prieš jį maištą? Ar tai ne skriauda tėvo valdžiai, kad sūnus jam priešinas? Ko-

'ki gi tai skriauda Dievo valdžiai, kad kūrinys pakyla prieš savo Sutvėrėją! Esi labai budrus, bedabodamas savo valdžią, ir nekenti, kad kas laužytų tavo įsakymus. Ar manai, kad šventesni yra tie tavo įsakai ir ta tavo valdžia, negu įsakai ir valdžia Aukščiausiojo!

Galop, koki didelė tame nepaklusnume bedievystė! Kiekviena nuodėmė — sako šv. Bernardas — priešinas Dievo tobulybėms: rūstumas išniekina Jo malonumą, melagystė — Jo teisingumą, neapykanta — Jo meilę, paleistuvystė — Jo skaistumą. To negana — priduria tas pats šventasis — kiekviena nuodėmė, kad tai būtų galima, užmuštų Dievą! Nusidėjėlis norėtų, nors bijo pats sau prisipažinti, kad nebūtų Dievo; tuomet juk nebreikėtų bijoti, kad nepamatytų, kad nepabaustų! Ir nedorėlis, kad tik įstengtų, noriai nužudytų Dievą!

Antra. Nuodėmė yra Dievo Majestoto paniekinimas. Klausykite dangūs, o imk į ausį žeme, nes Viešpats sako: Pamilau sūnus begale meile ir išauginau juos, ir rūpinaus jais, ir paaukštinau juos, darydamas savo prigimties dalyviais. Argi neužsipelniau, kad jie mylėtų ir karščiausia širdimi garbintų mane? O jie mane paniekino (Iz. 1). Paniekinti Dievą! Kaip tai gali atsitikti, kad tuodu žodžiai sustotų greta vienas antro?! Pamąstyk, kas tai yra Dievas, o kas tai yra toksai daiktas, kurį galima išniekinti! Paniekinti Dievą tai reiškia niekam vertu daiktu palaikyti tą, kurs yra visokio šventumo pradžia ir šaltinis!... Taip tatai esi paniekinęs Aukščiausiąjį, kiek sykių kovoje su geiduliais esi jiems pasidavęs paveikti. Juk tomis valandomis turėdavai pasirinkti, kas tau brangesnis: ar Dievas, ar tavo geiduliai. Ir tu, baisu net padūmoti, pasirinkdavai verčiau kūniškąjį gėrį, negu Dievą! Juo labiau išniekinai Dievą, kadangi, kad tik būtų reikalavę žmonės ar tavo sveikata,

nebūtumei nusidėjęs. Kitais žodžiais pasakius, nusidėdavai dėl to, kad žinodavai, jog, nusidėdamas, nieko kito neužrūstinsi, vien Dievą, ir nieko kito neprarasi, vien Dievo malonę! Dievas kalbėjo tau: Duok man, mano sūnau, savo širdį (Priežod. 23); aš trokštu jos laimės. Pamąstyk, kur nueisi, jeigu pasiduosi pagundai. Suprask, ar geidžia tau gero tas, kas tave ragina manęs neklausyti! Padūmok, į kokią baisią nelaimę jis tave įstums! — Taip kalbėjo Dievas, bet veltui: velnias nugalėjo, ir tu pasirinkai panieką ir pragarą su velniu, o ne garbę ir dangų su Dievu! Taigi, ar begalėjai labiau Dievą paniekti?!

Trečia. Nuodėmė yra begalinis nedėkingumas visų didžiausiajam Geradariui. Dievas gali sakyti kiekvienai nuodėmingai sielai: „Daug tau gero padariau; ką tik gera turi, tai aš esu tau davęs. Tavo protas, valia, širdis, laisvė, pajautos, gyvybė — visa yra mano dovana. Be to, dar daviau tau savo Sūnų, o su Juo visa tau dovanojau. O tu mane paniekini ir rūstini... Ką gi aš tau pikta esu padaręs, ir už ką tu gali ant manęs pasiskųsti?! Ar už tai, kad tave sutvėriau, tu mane taip pažemini, jog labiau brangini kūrinius, negu Sutvėrėją?! Ar už tai elgies su manim, kaip su neprieteliu, kad aš tave išgelbėjau iš smarkaus neprietelio verguvės, ir nori mane už tai pabausti, kad aš tave per daug mylėjau?!“ Nuodėmingoji siela! ką gi tu Dievui atsakysi?

II punktas. Dievas labai jaučia panieką, kurios Jam suteikia nuodėmė. Dievas neapkenčia nuodėmės; ant tos tiesos, kaip ant kokio pamato, stovi visas Evangelijos mokslas, ir tam tik, galima sakyti, įsteigė Dievas krikščioniškąjį tikėjimą ir davė įsakų, ir malonių, ir priežadų, ir paskelbė bausmių, kad pareikštų žmonėms, kaip Jis be galo neapkenčia nuodėmės.

Kam ypač liko įsteigti sakramentai ir kam esti skelbiamas Dievo žodis? Tam, kad žmogų apvalytų nuo nuodėmės, ar kad jis galėtų išsisaugoti nuodėmės. Prisimink, kaip rūsčiai Dievas baudžia nuodėmę, nežiūrėdamas nusidėjėlio asmens! Kaip už nuodėmę pabaudė angelus, Adomą su visa jo gimine ir tikrąjį savo Sūnų, kada tasai, pats būdamas šventas ir atskirtas nuo nusidėjėlių (Žyd. 7), dėl žmonių išganymo prisiėmė nuodėmės panašumą! Jeigu nori dar geriau suprasti, kokia didžia rūstybe užsidega Dievas, regėdamas nuodėmę, veizėk į tiedvi paslaptis: Kalvariją ir Pragarą. Palygink tiedvi gelmes: gailestingumo gelmę, kad Jėzus numirė dėl nusidėjėlių išganymo, ir teisingumo gelmę, kad Dievas baudžia nusidėjėlį pragaru... Žinai, jog Dievas už vieną mirtingąją nuodėmę baudžia žmogų amžinuoju pragaru; bet žinai ir tai, jog tas pats Dievas buvo miręs, idant išnaikintų nuodėmes; žinai, jog Dievas labiau myli nusidėjėlį, negu Abraomas mylėjo vienatinį sūnų Izaoką: tačiau, nors Dievas tokia meile yra pamilęs nusidėjėlį, nors tiek ašarų yra dėl jo išliejęs ir savo Krauju jį atpirkęs, jeigu tik tas nusidėjėlis numirtų sunkioj nuodėmėj, Dievas jį atstumtų nuo savęs ir pražudytų amžių amžiams! O, nusidėjėli! jau nebeklausk, begu nuodėmė užrūstina Dievą; jau nebeklausk, kokią žalą daro Dievui tavo nuodėmė! Kokią žalą? Kad, tau žūnant, Dievas nustoja dalelės savo paženiminių, kančios ir mirties vaisių! Kad nustoja tavęs, nelaimingasis! O kad taip brangiai yra užmokėjęs už tave, ar manai, kad Jam toji pražūtis neskaudi? Ar manai, kad Dievui negaila įmesti pragaran sielą, kurią pats yra sutvėręs ir atpirkęs! Argi dar sakysi, jog nuodėmė yra mažas daiktas, kad žinai, jog už vieną nuodėmę begalinė Dievo širdies meilė persimaino į amžiną neapykantą!

Pulk po kojų nukryžiuotojo Išganytojo ir, prisiminęs didesniuosius viso gyvenimo nusikaltimus, pažadink savyje nuoširdų gailesį. Melsk dieviškąjį Prietelį, kad atleistų, nors tujen, kaipo nedorėlis sūnus, norėjai Jį nužudyti. Kad ir kažkokie dideli būtų tavo nusidėjimai, šaukis tik, tikrai gailėdamos, Jo pasigailėjimo, o liks atleisti, ir Geriausiasis juos užmirš!

XI MĄSTYMAS.

Apie papiktinimą.

1. Papiktinimas yra iš savo prigimties labai didis nusidėjimas.
2. Yra labai paprastas nusidėjimas.

I punktas. Papiktinimas yra iš savo prigimties labai didė nuodėmė. Lengvai tai suprasi, kad pamąstysi, visų pirmiausia, kokį bedievišką karą papiktinimas paskelbia Dievui ir Bažnyčiai, antra, kokią baisią skriaudą daro artimui, ir, pagaliau, trečia, kokią baisią atsakomybę užtraukia ant savęs tas, kas papiktinimo duoda.

P i r m a. Papiktintojas yra Dievo ir Bažnyčios neprietelis. Papiktinimas yra padrąsinimas padaryti nuodėmę ir užtat veda į prapultį. Kiekvienoje nuodėmėje yra nepaklusnumo Dievui; bet papiktintojas dar ir kitus ragina kelti maištą prieš Dievą. Kiekvienas nusidėjimas įžeidžia Dievą, bet papiktintojas, negana kad pats paniekia Dievą, dar ir per kitus tai daro. Papiktintojas, kad tik būtų galima, niekais paverstų viską, ką Dievas yra padaręs, sutverdamas, palaikydamas ir atpirkdamas žmonių giminę, nes niekais paverčia tai, ko Dievas

trokšta iš savo kūrinių, — sau garbės ir žmonėms išganymo. Kaip pavadintumei tą žmogų, kurs, pagriebęs karaliaus paveikslą, jo paties akyse sudraskytų ar sumyniotų, arba uždegtų karaliaus rūmą ir pelenais jį paverstų, arba užmuštų karaliaus sūnų paties karaliaus akivaizdoje! Pavadintumei jį mažiausiai aiškiu karaliaus neprieteliu. Papiktintojas taip pat nusikalsta aukščiausiajam dangaus ir žemės Karaliui ir tokią pat bedievišką neapykantą Jam parodo. Skaisti siela yra Dievo paveikslas, o papiktintojas įmeta ją į nuodėmės purvus ir duoda ją velniui sumynioti. Skaisti siela yra Dievo bustas, o papiktintojas griauna tą Dievo rūmą ir jo vietoje stato velnio sostą. Skaisti siela yra Dievo mylima duktė; Jėzus pirko ją sau savo kančia ir mirtimi; papiktintojas išplėšia iš Išganytojo rankų tą sielą ir užmuša ją papiktinimo akmenimi. Kad jinai išeitų iš šio pasaulio tame baisiame padėjime, į kurį atvedė ją papiktintojas, ji pražūtų, nors ir buvo Jėzaus atpirkta!

Ir Bažnyčia verkia, matydama amžinai žūvančius savo vaikus. Koki gi yra svarbiausioji tos pražūties ir sopulio priežastis? Papiktinimas. Papiktinimas, lyg žalingieji kukaliai, naikiną gerą tikėjimo sėklą, pasėtąją krikščioniškųjų tėvų kūdikio sieloje. Papiktinimas būrius žmonių traukia maištan prieš Dievą, girdamas ir platindamas klaidingų mokslų ir biaurių pasielgimų ir, vietoj suvaržytojo gyvenimo, kurį įsako Evangelija, ragindamas į palaidą, į kurį žmonės ir patys jau yra linkę. Ne taip baisus yra Bažnyčiai persekiojimas, kurs užmuša kūną, kaip persekiojimas, kurs sielą pražudo. Neronai ir Domicijonai nusiuntė į dangų tūkstančius kankintinių, o papiktintojai tūkstančius sielų yra įstūmę pragaran.

Antra. Papiktintojas yra savo artimųjų neprietelis ir tai tų ypač, kuriuos tartum labiau my-

li; baisiai jiems nusikalsta: užmuša savo artimųjų sielą. Kas buvo pirmasis žmogžudys, ir ką Šv. Raštas pažymėjo tuo baisiu vardu? Ne Kainą, bet velnią, kurs nuodėmę įvedė ant žemės, o su nuodėme — mirtį: „Jis buvo galvažudys nuo pat pradžios (Jon. 8, 44)". „Sielų užmušėjas", sako šv. Jonas Krizostomas: „yra šimtą kartų baisesnis, negu tas, kurs užmuša kūną". Paprastojo žmogžudžio lengva išsisaugoti, kad neužpultų nejučiomis; bet dvasiškasis žmogžudys paduoda tau nuodų taurėje, apipintoje gėlėmis, ir, lyg Judas, pabučiavimu išduoda tave velniui. Jeigu sunkiai nusideda artimo meilei — sako Krizostomas — kas pagriebia svetimų turtų ar nuplėšia šlovę, tai kaip gi beapvertinti nusidėjimą to žmogaus, kurs savo artimui išplėšia amžinąją laimę!

Trečia. Negana to: papiktinimas pasirodys dar baisesnė nuodėmė, kad išvysime jo padarus. Kiekviena nuodėmė, kuri liko padaryta per tavo kaltę, krinta ant tavęs; vesdamas kitą nuodėmėn, patsai nusidedi. Koki baisi prapultis atsiveria po kojomis tų žmonių, kurių bemaž kuo visas gyvenimas buvo nelyginant papiktinimo mokykla! Kaip baisiai nusikalsta tie rašytojai, kurie platina žmonėse nedoras knygas, papiktinimu, it maru, užkrečia visus ir užmuša nuodėme sielas!

Tu, tur būt, tokiu būdu nesi nieko papiktinęs, nes tokių papiktintojų yra nedaug; bet ir maži papiktinimai gali ne kartą pagaminti skaudžių padarų. Rasi iš greitumo ar neišmanymo ką nors patarei ne laiku, o štai nuodėmė, dėl tos patarties padarytoji, pasidarys daugelio kitų nuodėmių priežastimi. Rasi nuodėmė, kuria davei papiktinimo savo artimui, buvo tavo padaryta tik iš silpnybės; bet jinai gali turėti tokių padarų, kaip kad ją būtumei padaręs tyčiomis; tie, kurie nusideda, pasižiūrėję į tave, patys vėl patraukia dar kitus į nuo-

dėmę savo pavyzdžiu... kaip toli paplis papiktinimas? Ir nesakyk, jog nesitikėjai tų nelaimingųjų pasėkų; gana to, kad galėjai ir turėjai jų tikėtis. Ne veltui Išganytojas įsakė jausti. Kas užkuria ugnį, tas atsako už viską, kas sudega.

II punktas. Papiktinimas yra labai paprastas nusidėjimas ir daug yra jo rūšių.

P i r m a. Galima nusikalsti papiktinimu, net ir neturint aiškaus ir laisvo noro įstumti ir kitus nuodėmėn. Dvejopas yra papiktinimas: pirmas, kad papiktintojas turi aiškų ir tikrą norą patraukti kitus į pikta; antras, kad savo pasielgimu nenorėtumei papiktinti artimųjų, bet žinai, jog tuo žodžiu ar darbu gali duoti nuodėmei priežastį. Pirmoji papiktinimo rūšis, be abejo, yra didesnis nusidėjimas ir rečiau teatsitinka. Bet antroji yra toki paprasta, jog beveik nėra žmogaus, kurs nebūtų iš savo kaltės buvęs kitiems nusidėjimo priežastimi. Kiekviena nuodėmė — sako Tertulijonas — padarytoji kitų akyse, duoda blogo pavyzdžio tiems, kurie matė nuodėmę. Kiekvienas blogas pavyzdys yra papiktinimo nuodėmė.

A n t r a. Yra darbų, nors ne visiškai piktų, bet iš savo prigimties pavojingų ir dėl tos priežasties neskirtinų nuo papiktinimo. Padaręs tokį darbą, neišsisergėsi papiktinimo, nors ir būtumei nuoširdžiai troškęs nieko nepapiktinti. Veltui teisinies — sako šv. Jonas Krizostomas — savo geru noru: nors nenorėjai duoti papiktinimo, gana to, kad tavo artimas tavim pasipiktino. Nors tie, kurie veizi į tave, net užmerktų akis ir nepasipiktintų, tu tačiau būsi nusidėjęs, kadangi davei papiktinimo. Parengei ir padavei nuodų; nors tie, kuriems jų davei, turėtų tiek proto, kad nepriimtų jų, tačiau tai neišteisina nuodėmingos tavo neišminties.

Trečia. Pagaliau, juo esi dievobaimingesnis, juo labiau turi būti atsargus, nes žmonės stropiai dabos tavo ydas ir menkiausia tavo paklaida piktinsis. Taigi, kaip moko šv. Povilas, juo labiau reikia budėti, taip kad net pačius neprietelius priverstumėm branginti mūsų dorybes, o gėdėtis savųjų nedorybių. Didžios reikia turėti atsargos ir išminties, nes nesuskaitomos yra papiktinimo progos. Gali papiktinti žodžiu, gali papiktinti tylėjimu; gali duoti papiktinimą darbu, gali jį duoti ir apleisdamas kokį darbą; jeigu kartais nepasipriešinsi duotajam savo akivaizdoj papiktinimui, kiti gali tuomi labai pasipiktinti.

Viešpatie! ir aš taip pat, kaip kitados karalius Dovidas, be savųjų nusidėjimų, turiu dar kitų nuodėmių, už kurias turiu daryti atgailą, nuodėmių, kurių pats nepadariau, kurių tačiau priežastis buvau, duodamas papiktinimo. Atleisk man, Viešpatie, ne tik mano nuodėmes, bet ir svetimąsias! Vieną teturiu ganapadarymo kelią: duok, idant atitaisyčiau papiktinimus, kurių tapau priežastimi! Rūpinsiuos nuo šio laiko, kiek galėdamas, ir malda, ir patarimais, ir ypač geru pavyzdžiu atversti nusidėjėlius, platinti Tavo karalystę ir vesti visus prie išganymo. Teikis priimti, Viešpatie, mano gailesį ir palaiminti mano pasiketinimą, idant galėčiau, kaip kad karštai trokštu, atitaisyti, kiek galima, visą skriaudą, kurią ir Bažnyčiai, ir artimams, o ypač Tavo garbei esu padaręs.

XII MĄSTYMAS.

Apie šventvagiškąją Komuniją.

Šventvagiškoji Komunija yra toki baisi nuodėmė, jog vienas jau jos paminėjimas išgąsdina tikinčiąją sielą. Rodos, negalimas daiktas, kad žmogus pradrįstų taip išniekinti Dievą! Bet, jeigu jau Bažnyčios pradžioje, kada buvo bemaž kuo tiek šventųjų, kiek buvo krikščionių, šv. Povilas matė reikalą pareikšti savo baisią ištarmę tiems, kurie nevertai priima Komuniją, juo labiau šiandieną, kada dievobaimingumas yra sumažėjęs, galime pripažinti, jog ta nuodėmė dažnai atsitinka. Patsai jau per menkas prisirengimas (o ar tai retenybė?) lengvai gali pavirsti šventvagiškos Komunijos priežastimi. Pamąstyk, tikinčioji siela, apie tą liūdnąjį dalyką! Pamąstyk apie jį taip, kaip mąstai apie Viešpaties kančią, idant atminimas tų baisių paniekinimų, kuriuos Jėzus vien dėl tavo meilės kenčia tame Šv. Sakramente, užkurtų tavyje kas kartą karštesnės Jo meilės.

Kas tai yra neverta Komunija.

I. Yra tai nuodėmė, už visas kitas biauresnė, nes ypatingai išniekina Dievą.

II. Yra tai nuodėmė, už visas kitas kenksmingesnė, nes esti smarkiai Dievo baudžiama.

I punktas. Šventvagiškoji Komunija baisiausiai išniekina Dievą, nes užgauna tiesiog patį Dievo Asmenį. Kiekviena nuodėmė paniekina Dievą, bet ypač šventvagystė. Paniekinti karaliaus įsakus yra tai nusikaltimas; bet pakelti ranką prieš patį karalių arba jį užmušti — dar didesnis. Kad nebijojo mano tarnų, sako Evangelijoje vynuogyno sa-

vininkas: „drovėsis mano sūnaus (Mat. 21, 37)". Ak! nusivylė dangaus Šeimininkas! Jau ne tarną, bet tikrąjį Dievo Sūnų iškoneveikia šventvagis, mynioja kojomis ir nukryžiuoja, kaip kitados išniekino ir nukryžiavo Jį žydai, tik šventvagis geriau, negu anie žydai, žino, ką daraș. „Nes jei jie būtų pažinę", sako šv. Povilas „niekuomet nebūtų garbės Viešpaties prikalę ant kryžiaus (I Kor. 2, 8)"; o šventvagis, priešingai, gerai žino, ką kryžiuoja; ir dar, ant Kalvarijos Jėzus noriai atidavė savo gyvybę, nes juk tam ir buvo pasidaręs žmogum, kad savo mirtimi pagarbintų Tėvą ir žmones išganytų; o šventvagis, galima sakyti, prikala Jėzų savo širdy prie kryžiaus visiškai prieš Jo valią, nes Viešpats be galo biauris nuodėminga širdim; be to dar, ta antroji Jėzaus mirtis yra visai nenaudinga, net užtraukia didžiausių nelaimių.

A n t r a. Primink, kokioj tat vietoj ir prie kokios paslapties ta nuodėmė esti daroma. Daroma vietoje, už kurią nėra šventesnės ant žemės; daroma prie maloningiausios paslapties, kurioje gražiausiai parodė Jėzus, kaip myli žmogų; daroma tame dieviškosios meilės sakramente, kuriame žmogui priderėtų parodyti Jėzui savo didžiausią meilę ir dėkingumą, išreikšti giliausią pagarbą įžengiančiam į širdį Aukščiausiajam! Tokią tat vietą ir tokią valandą pasirenka šventvagis Dievo Sūnui paniekti, iš Jo visagalingumo pasijuokti, savo Išganytojui begėdiškai subiaurioti!

T r e č i a. Ir kas priverčia jį taip nusidėti? Rasi, koki netikėta ir didelė pagunda? Oi, ne. Su šaltu krauju, drąsiai, su visiška sąmone puola šventvagis ant Dievo gal vien dėl to, kad gėdis išpažinti nuodėmę, slėgiančią jo sąžinę; nenori suprasti, jog gėda teturi būti tik nusidėti, o daryti už savo nuodėmes atgailą yra gražus ir garbingas daiktas. Bijo

pasižeminimo, kurs jam tikros garbės suteiktų, o trokšta kito pasižeminimo — trokšta būti žemiškos garbės vergas. Ką pasakytų žmonės — kalba sau — ką apie mane manytų, kad neičiau prie Komunijos!... Nelaimingas! Kame tie žmonės, kurių taip bijai? Kodėl tačiau nepaklausi, ką pamanys ir ką pasakys apie tave angelai ir šventieji, ką pasakys Dievas, jeigu šventvagiškai priimsi Komuniją?! Iš viršaus išrodai šventas, o taip pat, kaip ir anas pirmasis Judas, pabučiavimu išduodi žmogaus Sūnų! O, veidmaini!

K e t v i r t a. Į kokį baisų kalėjimą įmeta Išganytoją, kas Jį nevertai priima, baugu ir pamąstyti! Ką pasakytum — klausia šv. Augustinas —kad kas drįstų palytėti šv. Sakramentą purvinomis rankomis? Net ir užšalęs žmogus sudrebėtų, išgirdęs apie tokį paniekinimą! Bet nesulyginamai baisiau paniekina Dievą, kas šventvagiškai priima Komuniją! Nes koksai gi purvas yra Dievui biauresnis už nuodėmę? Kas, turėdamas sąžinėje sunkią nuodėmę, drįsta eiti prie Komunijos, kurią priimant priderėtų turėti angelų skaistybę, tas tikrai išlieja V. Jėzaus kraują į biauriausią vietą. Koki gi tai biauri nedorybė! „Po kąsnelio šetonas įėjo į jį (Jon. 13, 27)", pasakyta yra apie Judą Evangelijoj. „Ak, kas tai do žmogus — šaukia šv. Kirilas Aleksandrijietis — priima į savo širdį drauge ir Kristų, ir velnią! Velnią tam, kad jo širdyje karaliautų, o Kristų, kad jo širdyj mirtį rastų! Velnią tam, kad pats visiškai pasiduotų jo valdžiai, o Kristų, kad Jį nukryžiuotų! Velnią tam, kad jį paaukštintų Kristaus vietoj, o Kristų tam, kad Jį, kaipo auką, atiduotų velniui!...

II punktas. Neverta Komunija užtraukia ant nusidėjėlio baisesnių bausmių, negu kita koki nuodėmė. Gerai pagalvok apie šiuos baisius šv. Povilo

žodžius: „Kas nors valgo tą duoną ir geria Viešpaties taurę nevertai, tas bus kaltas Viešpaties Kūnu ir Krauju (1 Kor. 11, 27)“ ir Dievui už tai atsakys! Dievas negali leisti, kad būtų niekinamas Jo Sūnus, negali palikti nepabausto tokio nuožmaus nusikaltimo. Anas dieviškasis Kraujas, išlietasis ant Kryžiaus nusidėjėliui išteisinti, dabar išsilieja ant nelaimingojo, kad pražudytų, ir, kaip pirma tasai Kraujas maldavo pasigailėjimo, taip dabar šaukia atkeršijimo. Išganytojas patiekė nusidėjėliui savo Kraujo, kad nusidėjėlis turėtų sielai vaisto, o jisai perdirbo vaistą į nuodus: „Valgo ir geria sau teismą“, sako šv. Povilas (1 Kor. 11, 29), priima savip Teisėją, ir toje patvalandoje užsirūstinęs Teisėjas paskelbia jam tą pačią ištarmę, kurią ir Judui: „Deja tam žmogui! Geriau (jam) būtų, jei jis nebūtų gimęs (Mat. 26, 24)“.

Nevertai priimtoji Komunija beveik visada apjakina ir sukietina šventvagį; jo siela visiškai užšalsta ir užmiršta Dievą ir amžinąjį gyvenimą. Šventvagis yra Dievo atmestas, o gyvena ramiai! Bet užtat mirties valandoje koks baisus jo atsibudimas! O taip jam gyvenus ir taip mirus, koki laukia jo amžinybė?! Jeigu kiekviena mirtingoji nuodėmė verta yra pragaro, tai ką besakyti apie šventvagiškąją Komuniją! Oi, pragare Išganytojo Kraujas persimainys šventvagiui į marę liepsnos, ir iš prapulties gilumos amžinai duosis girdėti tas nevilties rėksmas: „Žuvau, išdavęs teisingą Kraują!“

Atmink tą šv. Povilo graudenimą, atmink Bažnyčios įsakymą: „Teištiria žmogus pats save (1 Kor. 11, 28)!“ Rūpinkis, kad tavo siela būtų visiškai skaisti, ir plauk nuo jos menkiausią dėmę! Bet ir paskui, kad jau būsi padaręs viską, ką galėjai, dar nepasitikėk savim, bet vilkis Dievo gailestingumu! Prašyk iš Viešpaties gyvo tikėjimo ir šventos baimės, su kokia tau Jisai įsakė eiti prie šv. Komu-

nijos. „Mano šventnamyje bijokite: aš Viešpats (Lev. 26)!“ Prašyk, kad verčiau tavo akys aptemtų, liežuvis nudžiūtų ir gyvybė dingtų, negu kad kuomet nors paverstumei sau teismu ir prakeikimu tą naudingiausiąją pagalbą, kurią Išganytojas tau davė, kad lengviau galėtumei save išganyti.

Jeigu tau sąžinė neprikiša jokios sunkios kaltės, jei turi tikrai gerą norą, nesibijok, bet, pasižemines ir pažadinęs vilti, eik ir imk tą angeliškąjį valgį, kurį tau gausiai Išganytojo malonė duoda. Padaryk, ką gali; ne iš papratimo, bet su baime, pagarba ir meile priimk mieliausiojo Jėzaus Kūną, kurs šitai teikias ateiti pas tave. Jėzus sako tau: „Aš esmi, kurs pavadinau; aš liepiau prisiartinti; aš papildysiu, ko tau trūksta. Eikš, priimk mane!“

XIII MĄSTYMAS.

Apie šv. Petro puolimą. Apie to puolimo priežastis.

1. Perdaug didis savim pasitikėjimas.
2. Neatsarga.
3. Nesusipratimas.

I punktas. Šv. Petras nusidėjo, nes per daug pasitikėjo savimi. Dievo Dvasia, be kurios visa žmogaus jėga yra niekas, gyvena tik pasižeminusiose širdyse; o Petro širdis prieš išsiginsiant nebuvo pakankamai pasižeminusi, nemokėjo dar nepasitikėti savim. Kad dieviškasis Mokytojas jam pareiškė, jog jis paskiau seksiąs savo Išganytoju, bet tuo tarpu dar negalįs, Petras Jam atkirto: „Dėl ko negaliu paskui Tave eiti? Kodėl aš dabar negaliu Tavim sekti? Aš guldysiu savo gyvybę už Tave: Savo sielą už Tave padėsiu (Jon. 13, 37)!“ Kad vėl

Išganytojas pranešė savo apaštalams, jog jie visi tą pat naktį Juo pasipiktins, ir čia Petras atsiliepė: „Jei visi Tavimi pasipiktintų, aš niekuomet nepasipiktinsiu (Mat. 26, 33)“ Pagaliau, Jėzus, norėdamas išgydyti tą jo akląjį pasitikėjimą savimi, pranešė jam, kad jis pulsiąs, pranešė taip aiškiai, jog Petras būtų turėjęs iš tikrųjų išsigąsti: „Iš tikrųjų, sakau tau, šiandien, šitą naktį, gaidžiui dar nė du kartu nepragydus, tu tris kartus manęs išsiginsi (Mork. 14, 30)“. Petras drįsta priešintis paties Dievo žodžiams ir pakartoja savo priežadą: „Kad reikėtų man net ir mirti su Tavim, neišsiginsiu Tavęs!“ O, akloji viltie! Kiek tai jau kartų esi patiekusi sopulių Bažnyčiai! Kiek kartų esi išvertusi jos stiprius ir nepajudinamus ramsčius!.. Kaip gi visai nepažįsta savęs, kas per daug savim pasitiki! Per didelis pasitikėjimas savim taip apjakina žmogų, jog jis nebmato nei savo silpnumo, nei neprietelio jėgų, nei artimos nelaimės. Kalba sau: kodėl negaliu eiti į tą vietą, žvilgterėti į tą daiktą? Gerai save pažįstu: žinaus nepasiduosiąs tai pagundai! Bet prisimink šv. Petro pavyzdį; pasimokyk iš jo; suprask tą tiesą, jog dažnai pagunda esti juo stipresnė, juo silpnesnė atrodo; toje tat viršuojėje silpnybėje ir slepias jos didžiausia jėga.

Nematė apaštalų kunigaikštis, jog menka pagunda privers jį išsiginti Išganytojo. Nors žmogus būtų ir labai doras, visad dar gali paklysti ir kitus papiktinti. Tik tasai išsisaugos tokios nelaimės, kurs savimi nepasitiki. O būtinai pražus, kurs savo jėgomis pasitiki.

II punktas. Šv. Petras įpuolė nuodėmėn per apsileidimą. Kas mano esąs stiprus, tas paprastai nepasirūpina pasiieškoti pagalbos. Alyvų darže Jėzus tarė mokiniams: Sėdėkite čia, kol nueisiu ten ir melsiuos; ir patys melskitės, idant neįpultumėt į pagundą (Luk. 22). Nors Petras ką tik buvo

girdėjęs liūdną apie save pranašavimą, tačiau jo neboja ir, kada reikėtų melsti iš Dievo sustiprinimo, jisai sau miega. Kaip jis turėjo susigėsti, kad Viešpats priėjo prie jo, graudingai prikaišiodamas: Simonai, miegi! neseniai dar buvai prižadėjęs, jog būsi pasiruošęs su manim į kalėjimą ir į mirtį eiti; o dabar negalėjai jausti su manimi vienos valandos!

Galingos yra prižadėjęs mums Dievas pagalbos prieš pagundas, jeigu tiktai melsimės. Nors didelę savo gyvenimo dalį jau būtumei praleidęs nekaltybėje, tačiau, jeigu užmirštumei, jog pats per save nieko gero padaryti negali; jeigu užmirštumei stiprintis malda; jeigu mestumei mąstymą ar atlikinėtumei mąstymus blogai: veikiai patirtumei, o rasi dar ir artimą papiktindamas, kokios verksmingos yra tokio apsileidimo išdavos! Nuo maldos apleidimo lig užšalimo vienas tik žingsnis. Kaip tik siela nebšildysis prie šventos mąstymo ugnies, greitai praras visą savo galią eiti pareigoms. Jau nebejaus to švento įkvėpimo, kur gema iš mąstymų ir maldos; pirma bėgte bėgo Evangelijos keliu; dabar vos bepaeina. Nyksta dangiškųjų dalykų pamėgimas; siela prisiriša prie žemiškų ir kūniškų norų. Ir tokiu būdu veikiai pasirodo labai atsilikusi nuo dieviškojo savo Vadovo.

Bet ne čia dar galas. Sunku beapsistoti nedorybės kely, ir, kas sykį pradėjo juo eiti, eis kaskart vis toliau. Jėzus stovi savo neprietelių tarpe, išjuokiamas ir iškoneveikiamas. Petras girdi, kaip muša per veidą Jėzui ir Jam piktžodžiauja: „Pranašauk mums, Kristau, kas yra tave užgavęs (Mat. 26, 68)". Tačiau Petras ramiai sėdi ir tai dar kame, kokioje draugijoje ir ką ten veikia! Sėdėjo „su tarnais prie ugnies ir šildėsi (Mork. 14, 54)." Štai turi užšalusios sielos pavyzdį; jau yra pasirengusi

visokioms nuodėmėms, jau stovi ant prapulties kranto; dar vienas žingsnis — ir nukris į bedugnę.

III punktas. Šv. Petras paklydo per neapsimąstymą. Nors jis jau buvo tokioj dvasiškos negalios padėtyje, jog menkas vėjelis galėjo jį paversti, tačiau jisai pats dar ieško tokios progos, kokioje ir stipriausia dora nebūtų galėjusi išturėti. Kam reikėjo apaštalų kunigaikščiui eiti latrų draugijon ir susidėti su šventvagio kunigo tarnais! Negali brolautis su nedorėliais, kas nori išlikti doras. Viena iš dviejų: ar bijokis pavojų, ar tikėkis pražūties! Kur gresia pavojus, neeik tenai, rimtai nepamąstęs, ar iš tikrųjų gali ir turi ten eiti!

Išsimokyk bent iš šv. Petro nelaimės apversti sau į gera savo klaidas. Petras paklydo, bet iš savo nuodėmės išmoko pasižeminimo ir išminties. Įeik į savo širdį ir perkratyk pereituosius savo darbus. Padūmok, kokios reikia tau ateity laikytis atsargos, ir padaryk tam tikrų priežadų.

XIV MĄSTYMAS.

Dar apie šv. Petro išsigynimą.

1. Kokios buvo tos nuodėmės aplinkybės.
2. Koks didis buvo tai nusikaltimas.

Pirmasis įžangos punktas. Įsivaizduok šv. Petrą, kaip šneka su kareiviais, su aukščiausiojo kunigo tarnais, ir kaip stengiasi, kad jo nepažintų.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievo malonės, kad gerai suprastumei, jog nėra tokios didžios nuodėmės, kurios negalėtumei padaryti, ir jog kitaip negali išsisaugoti puolimo, vien tik savimi nepasikliaudamas, o budėdamas ir melsdamos.

I punktas. Kokiose aplinkybėse nusidėjo šv. Petras? Ypač perkratyk šias tris svarbiausiąsias, o pamatysi, jog beveik kiekviena tavo nuodėmė gema panašiose aplinkybėse.

Pirma. Petras išsigynė Kristaus, nors pirma aiškiai išpažino Jį esant Dievą, nors buvo stipriai Jam prižadėjęs niekada Jo neišsižadėti. Vieną kartą Išganytojas paklausė savo apaštalus: „Ką žmonės sako esant žmogaus Sūnų?“ Apaštalai pradėjo Jam pasakoti įvairius žmonių samprotavimus: „Vieni sako, kad Jis-Jonas Krikštytojas, kiti — kad Elijas, o kiti — kad Jeremijas ar vienas pranašų.“ — „Jūs gi“, tarė toliau V. Jėzus: „ką sakote mane esant?“ Petras Jam atsakė: „Tu Kristus, gyvojo Dievo Sūnus“. Kaip patiko Kristui tas gražusis išpažinimas, galima suprasti iš to aiškaus Jėzaus pagyrimo: „Palaimintas esi, Simonai, Jonos sūnau“, ir iš tų priežadų, kuriuos Viešpats Petrui už tą išpažinimą teikės padaryti: „Ir aš tau sakau, tu — Petras, ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės... Tau aš duosiu dangaus karalystės raktus (Mat. 16)“.

Kitą kartą, kad daugelis mokinių atstojo nuo Kristaus, Jis paklausė savo apaštalus, ar ir jie atstos nuo Jo. O Petras su tuo karštumu, kurs buvo ryškiausia jo būdo žymė, pasiskubino atsakyti: „Kaip gi galėtumėm atstoti nuo Tavęs, Viešpatie? Ir kur eitumėm? Pas ką galėtumėm rasti tai, ką būtumėm praradę, Tave apleisdami?! Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius; Tu mokai išganymo kelių. Tikime ir tikrai žinome, jog Tu esi Kristus, Dievo Sūnus (sulyg. Jon. 6)“. Taip tat kiekviename atsitikime rodo Petras Išganytojui karštą savo meilę ir tvirtą norą pasilikti ištikimas. Pamėgink pritaikinti tai sau, nusidėjėle siela! Ir tu esi išsigynusi Viešpaties, laužydama Jo įsakus. O kiek kartų

buvai Jam prižadėjusi ištikimai tarnauti ir mylėti Jį, iki būsi gyva!

Antra. Petras išsigynė Viešpaties, nors aiškiai pažino tiesą, nors buvo gavęs iš V. Jėzaus daug nepaprastų malonių. Petras klausės Jo pamokų, ne tik tų, kurias skelbė Viešpats visiems, bet ir tų, kurias skyrė vieniems apaštalams. Girdėjo apaštalų kunigaikštis ant Taboro kalno dangaus Tėvo balsą, apreiškiantį savo Sūnaus dievystę ir liepiantį mokiniams Jį mylėti ir klausyti Jo; ir taip giliai pergąsdino tas balsas Petrą, jog jis puolė kniupsčias ant žemės. Paskui, dar paskutinėje valandoje prieš išsiginsiant Petrui, Jėzus perspėjo, tardamas: „Budėkite ir melskitės!... Dvasia, tiesa, stropi, bet kūnas silpnas (Mat. 26, 41)". Pagalios, kaip gi galėjo taip greitai užmiršti Petras tuos karštus meilės ženklus, kuriuos jam rodydavo dieviškasis Mokytojas iki paskutinės valandos! Gal dar nebuvo jo lūpos nudžiūvusios nuo švenčiausiojo Kraujo, kurį ką tik buvo priėmęs pirmąjį sykį iš paties Išganytojo rankų.

O tu, netikinčioji siela, pasakyk, ar negavai ir tu daug panašių, maž kuo menkesnių malonių! Ar nesuteikė tau Dievas tikėjimo, mokydamas tave nuo kūdikystės ir pavesdamas tave Motinos Bažnyčios rūpesčiui! Ar nerodė tau, ką turi daryti, sąžinės balsu ir nesuskaitomais gerais pavyzdžiais ir įkvėpimais! Kiek gi kartų ir per savo tarnų lūpas, ir kitokiais būdais perspėjo tave, kad valdytumei savo geidulius! Kiek malonių, kiek gero kas dieną tau suteikdavo, traukdamas savip tavo širdį!

Trečia. Petras išsigynė Viešpaties, nors pagundą, kuri jį nugalėjo, toki silpna buvo iš pažiūros. Paprasta tarnaitė prisiartino prie jo, niekuo jo nebaugino, tik pasakė: „Ir šitas buvo draug su juo (Luk. 22)?" Kas čia buvo baisu? Argi gali pajudinti uolą menka marių vilnis? Tačiau Petro

stiprybei ir tokios pagundos gana! Jau nusigando, jau uola sujudėjo, jau virsta! Nepamąstęs, atsako: „Aš nežinau, ką tu sakai!... Aš nepažįstu to žmogaus (Mat. 26, 70—72)!“ Ir sako tai viešai ir garsiai: „Išsigynė visų akivaizdoje (Mat. 26, 70)“. Silpna siela meluoti tik moka drąsiai; gėda jai prisipažinti; tad savo kaltę uždengia drąsiu išsigynimu... Kad tai neprietelio kalavijas būtų kybojęs viršuj Petro galvos, ir tada nebūtų buvę galima jo išteisinti; bet jis būtų galėjęs bent išsikalbinėti, kad mirties baimė jam buvo atėmusi išmintį; ir jo klaida būtų buvusi pasigailėjimo verta. Bet iš tikrųjų tik atsiliepė tarnaitė — ir jau besąs nugalėtas apaštalas, kurs manė esąs nenugalimas; ir nuo vieno žodžio pavirto ta geležinė siena, ir nuo pirmojo užgavimo pavirto Bažnyčios ramstis! O, begalinė žmogaus silpnybe! O, Dieve, kas mane apgins nuo mano silpnybės? Vien Tu, Viešpatie! Tu — visa mano galybė! Jeigu tik vienai valandai paleistumei mane iš rankų, tuoj aš žūčiau ir nukrisčiau iki prapulties dugno!

II punktas. Koki didelė buvo Petro nuodėmė! Kad Petras būtų nusidėjęs tik vieną kartą, būtų buvę galima manyti, kad jis nusidėjo per užsimiršimą. Bet jis nusidėjo tris kartus. Negana jam buvo vieno išmėginimo. Puolė pirmą sykį, išėjo į priemenę, ir gaidys pragydo (Mork. 14). Kaip tat gaidys jo nepažadino! Kaip tat jam nepriminė Jėzaus pranašavimo! Ak! kiek kartų Tu, Dieve, ir man taip esi kalbėjęs ir žadinęs manyje gerų minčių ir išganomos baimės, kad Tau nusidėdavau! Girdėdavau Tavo balsą, bet nepaklausydavau! Nusigąsdavau, bet nesusilaikydavau!...

Bet štai Petras, pametęs valandėlę nuodėmės progą, vėl prie jos pagrįžta. Nėr ko stebėtis, kad puola ir antrą sykį! Antroji nuodėmė sunkesnė už pirmąją. Petras jau ne tik patvirtina, kad nepa-

žįstąs to žmogaus, bet dar neteisingai prisiekia... O trečiasis puolimas dar gilesnis: prie kreivos prisiekos prideda dar smarkių keiksmų (Mat. 26). Ir tai daro Petras! Turime čia pavyzdį, kaip nuklimpstama sukietėjiman. Po pirmos nuodėmės sąžinę apima išgąstis; nusidėsi antrąsyk — jau nebe taip bijosies. Po trečiojo puolimo jau nebesigėdėsi ir toliau jau lengvai Dievą rūstinsi.

Veizėk, pagaliau, kokioje valandoje Petras išsigina Jėzaus ir kreivai prisiekia. Valandoj, kurioje V. Jėzus labiausiai buvo reikalingas palankios širdies ir pasigailėjimo, kurioje kentėjo išjuokimų ir iškoneveikimų! Girdi Petras, kaip muša dieviškąjį Mokytoją; girdi, kaip nedorai tyčiojas iš Jo pranašavimų... O ką atsako, kad jo klausiama, ar jis nėra kartais Jėzaus šalininkas? Nesmi — sako — Jo mokinys; neinu su Juo iš vieno; nepažįstu to žmogaus, apie kurį kalbate!

Koks tai baisus ir šventvagiškas melas! Kad Petrui, tokius dalykus tarus, širdis nesprogo!... Kaip tąt jis nepamąstė ,prie ko gali atvesti jo išsigynimas tuos žmones, kurie tai regėjo! Jeigu kurie jau kiek ir tikėjo į Jėzų, argi neturėjo išnykti tas jų silpnutis tikėjimas, kada Jėzaus artimiausieji mokiniai Jį apleido, ypač, kad Petras, Jo žymiausiasis mokinys, Jo išsigynė! Aukščiausiasis kunigas Aaronas papiktino žmones, kad viešai leido garbinti aukso veršį. Bet ne mažesnis papiktinimas, kurio priežastis buvo apaštalų kunigaikštis... Bet Petras verkė tuojau už savo nusikaltimą. Ir tu kelkis kuo veikiausiai, kaip šv. Petras, iš savo nuodėmės, jeigu ir tau, kaip jam, atsitiko toki nelaimė!

Tame pat Evangelijos lakšte Jėzus stato priešais tavo akis du nepanašius pavyzdžius: matai ten, tiesa, du apaštalus, abu didelius nusidėjėlius; vienas — veidmainis Jėzaus išdavikas; antras — bailys išsi-

gynėlis; bet kaip juodu į viens antrą nepanėši! Petras, nors nusidėjo, pasitiki begaliu Viešpaties gailestingumu ir bėga, melsdamas atleidimo, prie tos Širdies, kurią taip sunkiai buvo įžeidęs. Judas, priešingai, naują ir dar gilesnę, negu pirma, žaizdą patiekia dieviškajai Jėzaus Širdžiai, pasiduodamas nusiminimui ir paniekindamas neapimamąjį gerumą, kursai ir tam išdavikui norėjo atleisti, kad tik jis būtų gailėjęsis už savo nuodėmę. — Kurį gi tų dviejų apaštalų pasirinksi pavyzdžiu?... Neapkęsk Judos nusiminimo, o su viltimi, kaip Petras, pulk prie Jėzaus kojų! Prašyk Geriausiąjį, kad žvelgtų į tave, kaip kad žvilgterėjo į savąjį apaštalą, ir atmainytų tavo širdį, kaip ir Petro, idant ir tu pradėtumei jau verkti už savo puolimus ir atgailos ašarose apsiplautum. „Kad žvilgterėsi", sako Bažnyčios giesmė: „dėmės nyksta, ir kaltė ašarose paskęsta".

XV MĄSTYMAS.

Apie mūsų pačių nuodėmes.

I. Kiek daug yra tų nuodėmių.
II. Koks jų nedorumas.
III. Koks didis jų nedorumas, ypač atsižvelgus į kaltininko menkumą.

Pirmasis įžangos punktas. Stokis Dievo akivaizdoje, kaip anie raupuotieji, kurie bėgo pas Jėzų, kad juos išgydytų, arba kaip apkaltasis piktadaris, kurį stato prieš teisėją.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievą, kad tavo širdį taip sutrintų, kaip kad tavo nuodėmių atminimas turėtų sutrinti; prašyk gausios ašarų versmės, idant galėtumei vertai apverkti savo nuodėmes.

I punktas. Kiek daug yra mano paties nuodėmių. Paklydusiųjų angelų ir pirmojo žmogaus pavyzdys parodė mums, kas tai yra nuodėmė. Pažiūrėkime dabar į ją iš arti; pamatysime, kaip atrodo nuodėmė mumyse pačiuose. Angelai, pirmieji žmonės ir ne vienas tų, kurie yra jau pragare, padarė vieną tik nuodėmę; priešais tą vieną, už kurią jie buvo smarkiai, o teisingai pabausti, pastatysiu begalę mano paties nuodėmių daugybę.

Nuodėmės kiekvienu laiku. Kūdikis dar buvau, kuo paverčiau pirmuosius proto pasireiškimus? Kuo paverčiau pirmuosius širdies jausmus? Kuo pirmuosius malonės įkvėpimus? Ar Dievui ir tik vienam Dievui pavedžiau pirmuosius laisvos valios darbus? Ak! kaip tik pradėjau išmanyti, kas tai yra nuodėmė, jau ir nusidėti pradėjau! „Buvau", kaip sako šv. Augustinas apie save: „dar mažutėlis metais, o jau didis nedorybėmis"... Jaunystėje dar sunkiau nusikalsdavau, nes jau geriau išmaniau, kokią Dievas turi teisę, kad Jį mylėčiau ir Jo klausyčiau. Kiek tada buvo piktų minčių ir geismų! Kaip nesipriešindavau jautuliams! O, jaunyste — šaukia vėl šv. Augustinas — gyvenimo žiedeli, žabangos sielai! Pagalios, kada paaugau, nors mintys ir jausmai atsimainė, bet vis pasiliko pikti. Žodžiu sakant, juk per visą mano gyvenimą, pradėjus nuo anos dienos, kad supratau, kas tai yra bloga, nebuvo laiko, nebuvo dienos, laisvos nuo apverktinų nusidėjimų, ar bent nuo menkų laisvos valios klaidų!

Nuodėmės kiekvienoje vietoje. Visų pirma, gimdytojų namuose, kur gavau pirmąsias Dievo malones, paskui, mokyklose, kur ėjau ieškoti mokslo, kaip dažnai Dievą rūstindavau! O tose vietose, kuriose ilsėdavau ir linksmindavaus, visur sugebėdavau Dievą užgauti! Pagalios, net šventose vietose, pačiuose net Dievo namuose ir paties Dievo

akyse, ir prie pat Jo aukuro (altoriaus)!... Žodžiu sakant, kiekvienoje vietoje atrandu kokį nors savo nedorybių atminimą ir tikrai galiu sušukti su šv. Augustinu: „Kame, o Dieve, kame ir kada mano siela buvo nekalta?!“ Kad prisimenu susirinkimus, kuriuose dalyvaudavau, savo užsiėmimus, kiekvienas tų daiktų primena man naujus nusidėjimus. Kad prisiminsiu Dievo įsakymus, ar rasiu bent vieną, kurio būčiau neperžengęs? Kad prisimenu įvairias pagundas, kurios yra mane užpuldinėjusios, ar daug atrandu tokių, kurias būčiau nugalėjęs? Kad perkratysiu minty visas savo sielos ir kūno jėgas, ar atrasiu tokią, kurios būčiau nesutepęs nusidėjimais? Ak, Dieve Visagalis! išpažįstu, jog esu nusidėjėlis ir didis nusidėjėlis! Jeigu už kiekvieną sunkų nusidėjimą pridera pragaran kliūti, tai kiek kartų esu nusipelnęs pragarą už tiek sunkių nuodėmių, kurių rasi ir pusės nebatmenu! Jeigu viena puikybės mintis visų gražiausiąjį angelą Liucipierių permainė į tokį baisų, jog, kaip sako šventieji, vienas į jį paveizėjimas yra baisiausia kančia, kas tad įstengs žiūrėti į sielą, kuri yra susitepusi tokia daugybe įvairiausių biaurių nuodėmių! Vienas tik lašas nuodėmės krito ant angelo, o taip baisiai sudarkė tą gražųjį Dievo kūrinį, jog iš garbės indo, kurs turėjo būti dangaus pažiba, pasidarė vertas didžiausio paniekinimo ir rūstybės indas (Rym. 9), kurį Dievas sudaužė ir į prapultį įmetė: koki gi turi būti biauri manc siela, koki smarki turi kyboti viršuj jos Dievo rūstybė, nes ant mano sielos nuodėmė ne jau lašais išsiliejo, bet apipylė visą, lyg koki upė! jeigu kiekvienas Dievo įsakų peržengimas tiek sykių paniekia Dievą, kiek yra begalinių Jo tobulybių, ir Jo širdį giliausiai sužeidžia: ak, kiek tai kartų išniekinau Jį, kiek tai sykių sužeidžiau Jo Širdį aš, kurs buvau gavęs iš Jo tiek malonių ir labiau, negu kas kitas, turėjau Jam dėkoti ir pasišvęsti Jo garbei!

Jeigu kiekviena mirtingoji nuodėmė yra nelyginant grandis, kuria pats save prikalu prie velnio, jeigu, nusidėdamas, kiekvieną kartą pats duodu savo neprieteliui valdžią, kad mane per visą amžinybę laikytų savo kaliniu, tad kokią valdžią yra dabar jau įgijęs tas smarkusis priešas ir kiek grandimis laiko mane prirakintą prie savo vežimo, jeigu iki šiol dar nesu atsiprašęs Dievo ir gavęs nuodėmių atleidimo! Pagalios, jeigu už kiekvieną savo nuodėmę esu pas Dievą tiek įsiskolinęs, jog tik įsikūnijęs Dievas savo ganapadarymu gali už tą skolą atlyginti, kad tik Avinėlio kraujas gali mano kaltę nuplauti: argi neprivalau bijoti, kad su manim neatsitiktų to, kas atsitiko su anuo skolininku, kurs liko įmestas į viduojes tamsybes, kur yra verksmas ir dantų griežimas?

II punktas. Koki yra tų mano nuodėmių nedorybė? Mano nuodėmės yra neapsakomai priešingos tam, kursai yra aukščiausia Gražybė, o užtat jos yra be galo biaurios. Nusidėdamas, kilau prieš Viešpatį! Argi galima išgalvoti didesnę nedorybę?! Nusidėdamas, iškoneveikiau visas Dievo tobulybes: paniekinau Dievo visagalingumą, nes žinojau, jog toje pat valandoje, kada Jį rūstinau, galėjo mane pražudyti, o nepabijojau; paniekinau Dievo išmintį, nes, geisdamas patenkinti savo geidulius, nelaikiaus Jo įsakymų, tokių išmintingų, naudingų, o lengvų; paniekinau Dievo šventumą ir Apvaizdą, nes padariau Ją savo paleistuvystės liudytoja... Argi tai — ne aiški bedievystė?! Nusikalsdamas, ne tik atminiau, jog Dievas visų didžiausiasis mano Geradaris, bet ir pačias Jo geradarybes blogu paverčiau, nes, ką Dievas buvo man davęs tuo tikslu, kad Jam tarnaučiau, aš tuo pasinaudojau, kad Jį užrūstinčiau! Argi tai ne biaurus nedėkingumas! Nusidėdamas, aukščiau pastačiau mirtį, negu gyvybę, pragarą, negu dangų, velnią, negu Jėzų;

apleidau geriausią Tėvą, o pasirinkau viešpačių melagį ir žmogžudį, ir visų smarkiausią kraugerį. Ar tai ne aklumas! Ak, kad galėtumei išvysti pati save, mano siela, į kokią buitį tave atvedė nedorybės, ir pamatyti nuopelnus, kurjuos praradai, pamatyti, kaip tavo grožybė persimainė į neapsakomą biaurybę, — pati savęs išsigąstumei! — Baisus yra mano nuodėmių daugumas, bet lygiai baisus jų sunkumas. Nuteisk pati save, mano siela, kaip kad tave teis tasai, kurio visi teismai yra teisybė ir tiesa, ir pasverk ant svarstyklių, kokias tai išdavas užtraukia tavo nedorybės. Pasverk skriaudą, kurią padarei Dievui, Jį paniekindama ir aukščiau už Jį statydama tą menką linksmybę, kurią tau nuodėmė žadėjo. Pasverk, kokią skriaudą padarei Bažnyčiai danguje, atimdama iš jos tą džiaugsmą, kurį jai būtumei suteikusi dievobaimingu gyvenimu. Pasverk, kokią skriaudą padarei Bažnyčiai skaistykloje, neduodama jai pagalbos ir džiaugsmo, kurį jai turėjai duoti. O kokią skriaudą padarei Bažnyčiai ant žemės, skleisdama papiktinimą nedoru gyvenimu. Padūmok, pagaliau, kokią skriaudą padarei sau pačiai: visa pragaišinai — savo vertę, ramybę, laisvę, Dievo malonę, nuopelnus ir dangų, o užtraukei ant savęs visas nelaimes... O, Dieve! kad būčiau jau atmestas ant amžių, ant visados būtų man uždaryta dangaus karalystė, su kūnu ir su siela būčiau besąs pasmerktas amžinoms kančioms!

Jeigu aš čia dabar klūpodamas ir prisimindamas nesuskaitomus savo nusidėjimus, ir turėdamas dar atdarą priešais save malonių šaltinį, kuriame dar galiu nuplauti savo nedorybes, žvilgterėsiu ten — į pragarą, — atrasiu ne vieną tokį pat, kaip aš, krikščionį, kurį Viešpats teisingai atmetė tuoj po pirmosios jo ir vienatinės mirštamosios nuodėmės. Ta siela, rasi, mažiau malonių buvo gavusi, negu aš; rasi, turėjo didžių dorybių ir ilgai gyveno

dievobaimingai. Kad mirtis būtų ją atskyrusi nuo kūno bent keletą dienų, o gal net keletą valandų anksčiau, ji būtų begyvenanti su angelais danguje, paskendusi amžinai linksmybių marėje... O dabar nelaimingoji paskandinta liepsnose, gyvena su velniais ir per visus amžius piktžodžiaus Dievui ir keiks save pačią!... Ir tai viena tik nuodėmė yra tokios nelaimės priežastis! O, Dieve! kad būtumei mane pašaukęs savo teisman anoj valandoje, kad pirmą kartą Tau nusidėjau, ir aš šiandieną būčiau bevaitojąs, prislėgtas sunkaus Tavo kerštо; tačiau, vaitodamas, turėčiau pripažinti, jog teisingai baudi: „Teisingas esi, Viešpatie, ir teisus Tavo sprendimas (ps. 118)". Koki gi didelė ir neapsakoma Tavo kantrybė, kad manęs taip ilgai laukei, nors viskas reikalavo, kad mane pražudytumei: ir tai, kad Tavo tobulybes paniekinau, ir tai, kad Tavo malonę po kojų pamyniau, ir tai, kad savo artimus papiktinau. Kaip gi tai atsitiko, kad taip ilgai laukei, kad neatėmei iš manęs gyvybės, kad suteiki dar man progos nuodėmėms apverkti ir dangui nusipelnyti! „Aš šlovinsiu Tave, Viešpatie, mano Dieve, visa savo širdimi ir garbinsiu Tavo Vardą per amžius, nes Tavo pasigailėjimas manęs didis, ir Tu išgelbi mano sielą iš giliausio pragaro (ps. 85, 12—13)".

III punktas. Mano nuodėmių nelabumas pasirodo dar didesnis, kad atsimenu, koks esu menkas. Esu žmogus, esu menkas kūrinys, esu žemės dulkė; buvau niekas, ir tik Dievo gerybė ištraukė mane iš to būvio, ir, kad Dievas manęs nuolat nepalaikytų, tuoj vėl nieku pavirsčiau; taigi, beveik galiu pasakyti: esu niekas. O kas aš esu, sulyginus su visa žmonių gimine?! O visa žmonija kas yra, sulyginus su angelais?! O angelai, sulyginus su Dievu?! Kas gi aš esu to begalinio Majestoto akyse, priešais kurį žmonės yra, kaip ne-

buvę (Iz. 40)! Ir, toksai būdamas menkas, drįsau pakilti prieš Galingiausiąjį ir atkakliai tariau Jam: veltui liepi! neklausysiu! (Dan. 5, Jer. 2). — Bet esu dar krikščionis, ir todėl mano nuodėmės turi dar labiau mane gandinti. Per Krikšto sakramentą likau pašvęstas Dievui; tapau Kristaus Kūno sąnariu ir šv. Dvasios bažnyčia; užtat kiekviena mano nuodėmė turi šventvagystės žymę, nes, kaip sako šv. Povilas, nusidėdamas, atskiriu Kristaus sąnarį nuo Jo Kūno, idant nebetarnautų šventiems daiktams, bet taptų paleistuvystės indu (I Kor. 6). Nusidėdamas, išmetu iš savo sielos šv. Dvasią ir Jos bažnyčią permainau į biaurų velnio urvą. Krikščioniškasis gyvenimas yra tai Jėzaus Kristaus gyvenimas tikinčiojoje sieloje; argi tai galimas daiktas, kad tas dieviškasis gyvenimas susitaikintų su nuodėme! Iš tiesų, padarius man tiek baisių nedorybių, argi ne dyvai, kad dar nesukilo prieš mane visi kūriniai! kad dar visi kūriniai man ir po šiai dienai tarnauja, nors aš taip paniekinau savo ir jų Sutvėrėją! Ačiu Tau, Dieve, kad taip ilgai ir taip kantriai mane vis tebelaikai ant žemės! Pasižeminęs prisipažįstu, jog esu užsipelnęs, kad nuo manęs atimtumei savo dovanas, kurias taip nevykusiai vartoju. Bet Tu, nukryžiuotasis Viešpatie, teikis pavesti už mane savo Tėvui tą kančią, kurią, mylėdamas mane, pakėlei! Šaukiuos į Tave su šv. Bernardu: „Parodyk pasigailėjimo besigailinčiajam varguoliui, kursai taip ilgai kentei nedorybes beda-rantįjį!“

Pabaik malda, kaip ir pereitajame mąstyme.

XVI MĄSTYMAS.

Apie nuodėmių versmes, t. y. apie piktus geidulius.

I. Kiekvienas piktas geidulys yra draustinas, nes veda į nuodėmę.
II. Ypač draustinas yra slaptas geidulys, nes iš jo gema sunkesnės nuodėmės.

Niekad nepasieksi to širdies skaistumo, kurio reikalauja Išganytojas iš norinčio regėti Dievą (Mat. 5), jeigu nesibiaurėsi ne tik nuodėme, bet ir tuo visu, kas yra nuodėmės priežastis. Nori, kad išsektų upelis — eik prie šaltinio, iš kurio jisai išteka, ir užversk tą šaltinį.

I punktas. Kiekvienas piktas geidulys yra draustinas, nes gali atvesti nuodėmėn. Geidulys žmogų apmonija, jam pataikauja ir jį valdo; tuo trejopu būdu veda jį nuodėmėn ir laiko liūdname nuodėmės būvyje.

P i r m a. Pikti geiduliai žmogų apjakina. Kaip debesys uždengia saulę, taip geiduliai gali užtemdyti ne tik tikėjimo, bet ir proto šviesą. Kaip iškalbingai perspėjo Kainą Abliaus nekaltumas ir giminystė! Kaip iškalbingai begėdžius senius, puolančius Zuzaną, draudė žili jų plaukai ir aukštas luomas! Kaip galingai perspėjo Judą Išganytojo meilumas ir mokslas! Kaip aiškiai perspėja ir tave tas gražusis pasaulis ir ta daugybė kūrinių, kuriuos Dievas sutvėrė, kad tau tarnautų! Kaip iškalbingai draudžia tave, tikinčioji siela, Kristaus Kryžius!... Bet, vos tik koks geidulys apsėda sielą, tuoj ją apsupa tiršta tamsuma, ir žmogus jau nebemato, kas kitiems yra aišku, kaip saulė. Kiekviena aistra gema iš nedoros savimylės; toki jau yra žmogaus prigimtis, jog, kas pasiduoda savimylei, tas nenoromis bepripažįsta, kad tame ar aname daikte būtų

kas pikta. Arba, jeigu jau negali nepripažinti, tad bent atranda išsikalbinėjimų, ar tiesiog teisinas pačia ta aistra ir kaltę primeta jos jėgai ir staigumui. Tačiau, nors taip tyčiomis užmerkia akis, vis dėlto dar mato aiškiau, negu pats norėtų, ir nusideda, nes mato blogai besielgiąs; visiškas apjakimas atsitinka labai retai. Dažniausiai palieka sielai, galima sakyti, viena akis; kad ir ūmiausiame pageidime, kad ir pusiau primerkęs tąją akį, vis dėlto žmogus mato Dievo įsaką, mato, jog jo darbas tam įsakui yra priešingas, mato bausmę, kuri skiriama yra už tą nuodėmę.

Antra. Geiduliai pataikauja žmogui ir vilbina širdį gėrių meilumu, iki pagalios ir valią į savo pusę patraukia. Nors protas priešinas ir sąžinė garsiai šaukia, ir Dievas bausme grumzdžią, visa tai per nieką! Jau nušvito vaizduotė ir rodo žmogui aną gėrį ir gražų ir meilų. Žmogus nebemąsto, kas iš to išeis — aklai eina į prapultį. — Gerai atmink, jog tikrai pulsi, jei neturi drąsos kovoti su geiduliu. Bet ir tai yra tikras daiktas, jog, jeigu tik norėsi, Dievas savo malone tau padės, ir nugalėsi savo širdį; o čia tai yra baisiausiasis tavo priešas, nes joks velnias nieko tau negalės padaryti, jeigu tik pats jam ginklo nepaduosi; jeigu nugalėsi save patį, ir velnią būsi nugalėjęs.

Trečia. Pagaliau, geiduliai valdo žmogų. Kaip tik užsileidi jiems kokiame daikte, tuoj padidėja jų galia, ir tu kaskart menkiau begali jiems priešintis; o kas dar blogiau, jiems einant stipryn, tu, priešingai, kaskart eini silpnyn. Iš pradžios pasidavei tik per didį jų užpuolimą; bet netrukus prie to prieisi, jog jau visiškai nebįstengsi priešintis ir tavo užsileidimai pavirs papročiu. Paprotys, kaip liudija vienas šventasis, kurs pats ant savęs buvo tai patyręs, suriša valią lyg kad geležinėmis gran-

dinėmis. Koki tai gėda, kad krikščionies siela pati save padaro geidulių verge! Numaldo geidulius, bet ar numaldys sąžinę? Koki nauda, kad patenkinai savo geidulius! Juk siela kankinasi, protas nerimsta ir širdis susigriaužusi! „Sielvartas ir suspaudimas kiekvieno žmogaus sielai, kurs daro pikta“, sako šv. Povilas (Rym. 2, 9). Bijokis kiekvienos aistros: matai, kur jos nuveda!

II punktas. Slaptieji geiduliai yra visų pikčiausieji, nes gali atvesti į sunkiausias nuodėmes. Dėl trejopos priežasties slepia žmogus nuo savęs ir nuo kitų savo geidulius: kad paslėptų padarytąją nuodėmę, kad toliau galėtų daryti nuodėmių, kad ramiai darytų nedorybių.

P i r m a. Aiški nuodėmė esti nekenčiama net paties nusidėjėlio, nes tuoj sąžinė jam prikaišioja, jog jis biauriai sudarkė protingąją tvarką ir sulaužė Dievo įsakymą. Jeigu tad pats kaltininkas nenoromis biaurisi savo nuodėme, juo labiau biaurisi kiti žmonės, kad ta nuodėmė aikštėn išeina. Užtat nusidėjėlis slepia savo geidulį ir prisidengia dorybe. Kas būtų galėjęs tikėti, jog Judas, kurs taip neva gailėjosi elgetų, iš tikrųjų buvo vagis! Koki gali būti vienybė tarp godumo ir gailestingumo? Tačiau ne kas kita, tik godumas kalbėjo jame tuos žodžius: „Kam tas aikvojimas? nes tai galima buvo brangiai parduoti ir duoti beturčiams“ (Mat. 26, 8—9). Dėtis doram reiškia nusidėti, jeigu žmogus apsimeta, idant apgautų kitus, idant paslėptų nuodėmę. Slepiamas geidulys, su kuriuo nekovojama, Dievo akyse yra dvailai blogas; Dievas baus už jį, kaip už pikta ir kaip už veidmainystę.

A n t r a. Slepia žmogus savo geidulį, idant ilgiau galėtų daryti nuodėmių. Aikštėje geidulys nelengvai virsta nuodėme, nes gėda ar baimė neleidžia. Bet, jeigu įstengs pasislėpti, nieko nesulai-

komas, laisvai plėsis ir atves žmogų į dideles nedorybes. Taip ir kare ne taip daug blogo padarys matomas neprietelis; bet, jeigu sugebės pasislėpti, tuomet užtikrinta nelaimė. Antai pariziejai slėpė savo pavydą ir neapykantą, dėdamies esą geri ir uolūs Mozės įstato laikytojai; po ta veidmainių skraiste laisvai sau daro piktybių ir iš palengvo prieina prie didžiausios nedorybės — užmuša Dievą!

Trečia. Pagalios, nusidėjėlis slepia savo geidulius, idant, jų nematydamas, pats galėtų ramiai daryti nedorybių. Visokių griebiasi išsikalbinėjimų ir suktybių, kad tik paslėptų nuo žmonių nedorus savo užsigeidimus. Lyg kad, pasislėpęs nuo žmonių, būtų pasislėpęs ir nuo Tavęs Viešpatie, kurs matai visa ir geriau už patį žmogų, kas dedas giliausiuose jo širdies kampuose! Lyg kad, apgavęs žmones, būtų apgavęs ir Tave, kurs nė vienos nuodėmės nepaliksi nepabaustos! Maža to; kada veidmaniškieji jo išsisukinėjimai negali paslėpti nuodėmės, tada nusikaltėlis drįsta begėdiškai meluoti. Turime tokį pavyzdį Judos elgimesi. Kad Išganytojas per paskutiniąją vakarienę pasakė savo mokiniams, jog vienas išduos Jį, tas liūdnas pranašavimas, lyg griausmas, pergandino juos visus. Dievas tai sako — taip mąsto kiekvienas — tai turi būti tiesa! Kiekvienas dreba, begu ne jam pritinka tie Viešpaties žodžiai; kiekvienas krato savo sąžinę ir nedrįsta savimi pasikliauti. Vienas tik Judas, nors gerai žino, jog jam Jėzus ištarė anuos žodžius, jokio neparodo išgąsčio ir begėdiškai, lyg kad išjuokdamas Išganytoją, klausia Jį: „Argi aš, Mokytojau (Mat. 26)?“ Apskritai sakant, kiekvienas nenuramintas geidulys turi savyje tą veidmainystės ir melagystės žymę; bet yra vienas ypač begėdiškas —neskaistybė. Melai ir suktybės, kreivos priesaikos ir šventvagystės eina to geidulio pėdomis. Nors būtų

aiškiai įrodyta kaltė, neskaistusis sakys tau: „Argi aš esmi?“ Ne kartą, idant geriau paslėptų tą biaurųjį geidulį, perdaug drąsiai apsimeta esąs nekaltas ir tuo pats save išduoda.

Karčiai verk dėl tos netvarkos, kurią tavyje padarė geiduliai. Pripažink, jog iš tos geidulių versmės kilo daugybė tavo nusidėjimų, ir gailėkis savo neišminties, kad ne tik nedžiovini tos versmės, bet dar ją gilini ir platini.

Šv. Ambroziejus šv. Petro giminaitėje, sergančioje karščiais, mato paveikslą žmogaus sielos, degančios geidulių ugnimi. „Mūsų karščiai—sako tasai šventasis —yra godumas; mūsų karščiai — kūno geiduliai; mūsų karščiai — neskaistybė; mūsų karščiai — rūstybė. Jėzus įėjo į ligonės bustą ir išgydė ją. Ir tu gali į savo namus priimti dieviškąjį Gydytoją; prašyk Jį, kad parodytų tau savo gerumą ir galingumą ir išgydytų tavo dvasios karščius, idant išgijimas būtų Jam garbė, o tau — išganymas.

XVII MĄSTYMAS.

Apie puikybę, kuri yra visų nuodėmių pradžia.

I. Dėl ko Dievas neapkenčia puikybės labiau, negu kitų nuodėmių.

II. Dėl ko ir mes ją turime neapkęsti.

Žmogus nusideda, arba norėdamas išvengti kokios blogybės, arba rasti nuodėmėje kokį gėrį. Taigi, nusidėdamas, žmogus aukščiau pastato savo gerybę, negu Dievo valią. Iš čia aišku, jog kiekvienos nuodėmės dugne yra puikybė pasislėpusi: „Netarnausiu (Jer. 2)!“ Kovok su tąja nuodėme, nes nėra nieko biauresnio už puikybę. „Puikybė yra biauri Dievo ir žmonių akyse“ (Ekl. 10).

I punktas. Dievas neapkenčia puikybės labiau už visas kitas nuodėmes dėl to, kad joki kita nuodėmė — sako šv. Augustinas — nesipriešina Dievui taip drąsiai, kaip puikybė. Puikybė nori Dievą nuo sosto numesti. Galima net pasakyti: kad ji galėtų, ji naikinte panaikintų Dievą.

Didus žmogus jau nebelaiko Dievo Dievu, aukščiausiuoju Viešpačiu; bent jo elgimasis tai parodo. Tik padūmok: puikus žmogus girias tikrais ar išgalvotais talentais, lyg kad juos turėtų iš savęs; veltui sako jam šv. Povilas: „Ką turi, ko nesi gavęs? O jei gavai, ko giries, lyg kad nebūtumei gavęs (I Kor. 4)!" Taigi toksai žmogus nelaiko Dievo tuo, kas Dievas yra, nelaiko Dievo aukščiausia ir vienatine versme, iš kurios plaukia visa laba. Puikus žmogus ne tik nepriskaito Dievui ir nepaveda Dievo garbei gerų savo žodžių ir darbų, bet dar, priešingai, viską priskaito savo garbei ir nori, kad garbintų žmonės jį vieną. Taigi, puikuolis nelaiko Dievo paskutiniuoju tikslu, dėl kurio viskas turi būti daroma. Didus žmogus nori būti nepriklausomas ir savais laiko tuos daiktus, kuriuos Dievas pavedė jam tik tam tikrą laiką valdyti. Taigi vėl, puikuolis nelaiko Dievo aukščiausiuoju Valdytoju ir viešpačių Viešpatimi, kurio yra visi dalykai. Kaip matome, puikybėje yra bedievystės ir stabmeldystės: bedievystės, nes puikus žmogus nori atimti iš Dievo Jo karališkąjį Majestotą; stabmeldystės, nes nori paimti žmonių akyse vietą, Dievo esančiąją, ir pasisavinti aukščiausiąją garbę ir meilę, kurių vienas Dievas tėra vertas! Ar supranti dabar, kodėl Dievas nekenčia puikybės labiau už visas kitas nuodėmes ir yra amžinas ir nepermaldaujamas puikybės neprietelis?

II punktas. Dėl ko ir mes turime puikybės neapkęsti? Dėl to, kad iš mūsų atima Dievo malones,

kad mūsų nuopelnus naikina, kad niekais paverčia dorybę, kad sunkių bausmių užtraukia ant mūsų.

Pirma. Puikybė atima Dievo malones. Paprastoji malonėms gauti priemonė yra malda. „Dievas yra turtingas, bet tik tiems, kurie į Jį šaukias (Deut. 32)". Puikus žmogus maž tesimeldžia ir meldžiasi blogai; užtat nenusipelno gausių Dievo malonių, Meldžiasi maž, nes nejaučia maldos reikalingumo. Ko gi jis prašytų, kad jis džiaugiasi ir gėris savimi pačiu, didžiuojas įvairiais nebūtais savo talentais! Melstis tai reiškia — išpažinti Dievui savo negalią ir niekingumą; o ar pritinka tai puikuoliui?! Jis meldžias blogai; norint gerai melstis, reikia dvasią ramiai pakelti Dievo linkon; o kaip puikuolis gali tai padaryti, kad jo sielą mėto smarkusis puikybės geidulys?!

Antra. Per puikybę nyksta nuopelnai. Puikybė tai — kirmėlė, kuri pagriaužia žolės šaknį. Kokios žmogus gaus naudos iš darbų, kad ir geriausių, jeigu juos pagimdė puikybė! Pariziejai ilgai melsdavos, pasninkaudavo, rūpestingai vykdydavo visus įstatymo liepimus; tačiau Jėzus metė jiems baisų prakeikimą. Matai iš to pavyzdžio, jog puikybė nėra lengvas geidulys; ji nebijo vargų ir triūso; priešingai, skatina veiksman. Gal tave žmonės laiko darbščiu, uoliu ir giria tave visi, kad daug gera darai. Bet... kad stosi Dievo teisman, kiek tų tavo darbų liks atmesta, kaip nenaudingų, arba stos prieš tave liudytojais, kaipo nuodėmės, nes puikybė savo nuodais buvo juos užkrėtusi!

Trečia. Puikybė niekais paverčia visą dorybę. Dorybės pamatas yra tikėjimas. Bet patsai tikėjimas gema iš pasižeminimo. Dievas apreiškia savo paslaptis mažutėliams, o uždengia jas puikiesiems (Mat. 11). Kaip gali puikuolis taip pažeminti savo protą — tikėti kokį dalyką vien dėl to, kad

Dievas taip sako! Juk puikuolis pats to dalyko neperpranta, kaip reikiant, savo galinguoju protu!

Joki dorybė negali išlikti ten, kur įsimetusi puikybė: nei kantrybė, nei ramybė, nei meilė, kuri neieško, kas yra savo, greičiau rūpinas artimo nauda ir bevelija nusileisti, negu, suardžius vienybę, nugalėti... Ir skaistybė neturi baisesnio neprietelio už puikybę, nes paskui dvasios puikybę eina kuone visada kūno puikybė ir, kaip sako šv. Jonas Krizostomas, tuščios garbės geidimas yra ugniavietė, kurioje užsidega visi piktieji geiduliai.

Ketvirta. Puikybė užtraukia ant nusidėjėlio bausmių ir nelaimių. Kaip sako šv. Petras, Dievas priešinas puikiesiems (I Petr. 55). Gerai suprask tuos žodžius, sako šv. Jonas Auksaburnis; nesakos Dievas vien neduosiąs savo malonių, bet sakos stačiai pasipriešinsiąs, stosiąs kovon su jais ir savo galia sulaužysiąs jų jėgas. Patsai tas neapsakomas šlovės troškimas, patsai geismas visad prašokti kitus, ir tos kliūtys, kurias puikuoliui kiti patiekia, ir kokie netikėti atsitikimai — visa tai labai jį vargina. Puikuolis viską atiduotų, by tik visi jį girtų, by tik niekas apie jį piktai nekalbėtų. Bet ar pasiekė tai, ko taip karštai geidė? gal bent ateity pasieks? Dievas yra taip parėdęs, kad, kuo kas nusikalsta, tuo esti ir baudžiamas (Išm. 11). Užtat puikuolis, juo labiau geidžia garbės, juo skaudžiau esti pažeminamas „Kur bus puikybė, ten bus ir nešlovė", sako šv. Raštas (Priež. 2).

Tačiau baisesnė bausmė sutiks puikuolį paskutiniojo teismo dieną, kad jį amžinai prislėgs dieviškojo atkeršijimo našta. Puikybės nuodėmė — sako šv. Grigalius — yra aiški amžinojo atmetimo žymė. Gerai perkratyk savo sąžinę!

XVIII MĄSTYMAS.

Dar apie puikybę.

I. Kiekvieną žmogų gundo puikybė.
II. Kaip reikia su ja kariauti.

Puikybė yra viena iš tų nuodėmių, kuriose kiekvienas žmogus yra pradėtas. Nuo pirmosios gyvenimo valandos nešiojame savyje puikybės daigą. Yra jinai nuodėmė ne tik paprasta, bet ir lyg kasdienė. Kas nebjaučia puikybės pagundų, tame senasis žmogus jau yra miręs.

Puikybė vikriau, negu kuri kita nuodėmė, moka pasislėpti, moka net apsimesti dorybe. Jeigu nori sužinoti, begu neviešpatauja tavyje puikybė, stropiai perkratyk širdį ir pažiūrėk, kokie yra tavo darbų tikslai. Jeigu esi kiek romus ir moki save suvaldyti, iki kas užkibina, tai dar ne ženklas, būk tu esąs pasižeminęs. Tylėti ir kantriai priimti kokį išjuokimą dar nėra būtinas pasižeminimo ženklas. Nes, jeigu dėl to kantriai iškenti tą panieką, kad matai, jog neapsiginsi, arba jog, gindamasis, dar didesnių nemalonybių susilauksi: aišku, jog anas ramumas yra tik tavo puikybės išmintingumas, ir tavo tylėjimas ne kas kita, tik savimylės sumetimas.

Puikybės geidulys iš kiekvieno daikto čiulpia sau maisto, ir dažnai tai, kas iš kitų geidulių atima jėgą, puikybei padidina. Susiturėjimu nuraminsi kūniškuosius norus; išmaldomis užgesysi godumą; darbu nuveiksi tinginį; bet būk atsargus, nes tie tavo nugalėjimai gali suteikti puikybei maisto. Puikybė, net nugalėta, yra dar pavojinga. Paveiksi ją kokiame dalyke — pati ateis pagirti tavo tvirtumo ir dorumo ir galės tokiu būdu sunaikinti tavo nuveikimo vaisių.

Puikybė puola ypač tuos, kurie aukščiau stovi malonėje ir šventume. Seniai ji yra jau parodžiusi,

ką moka, kad angelus iš dangaus išmetė; visada jos maloniausias darbas — savo nuodais užkrėsti šventas sielas. Juo esi turtingesnis, juo labiau puikybė geidžia tave apiplėšti. Juo labiau pakilsi dorybėse, sako šv. Lukėrijus, juo labiau saugokis tuščios šlovės! Pasigyrimo pagunda visur tykoja šventųjų. Dėl to tatai V. Jėzus liepdavo savo mokiniams saugotis to pavojingo ir smarkaus geidulio. Visų pirma pats numazgojo jų kojas, o paskui pamokė, jog mokinys ir tarnas nėra didesnis už savo mokytoją, jog atėjo Jisai pasaulin kitiems tarnauti, o ne tam, kad kiti Jam tarnautų; pamokė, kad nesielgtų, kaip pariziejai, kurie mėgsta pirmąsias vietas ir žmonių pagyrimą. Bet jūs — sako — nevadinkitės mokytojais (Mat. 23, 8). Kad mokiniai pagrįžo pas Jį nuo darbo, kurio dirbti juos buvo išsiuntęs, ir, džiaugdamies, papasakojo, kokių didžių daiktų padarę, Jėzus pasakė: Tuo nesidžiaukite... Regėjau velnią kaip žaibą iš dangaus bekrintantį (Luk. 10). Lyg kad būtų pasakęs: „Jūs džiaugiatės savo stebuklais; bet aš bijau, nes matau, kuo tas džiaugsmas pasibaigs". Ir vėl, kad mokiniai ginčijas savo tarpe ir klausia Jį, kurs jų pirmą vietą gaus danguje, Jėzus sako: „Jei kas nori būti pirmas, tas bus visų paskučiausias ir visų tarnas (Mork. 9, 34)". Kitą vėl kartą šaukia Jėzus pas save vaikelį, stato apaštalų tarpe ir sako: „Iš tikrųjų, sakau jums, jei jūs nesigrįšite ir nepasidarysite kaip kūdikiai, neįeisite į dangaus karalystę (Mat. 18, 3)"; Viešpats norėjo jiems vaizdžiai parodyti, kokie palankūs jie turi būti.

II punktas. Kaip reikia priešintis puikybei? Nuo tamsos nėra kitokio ginklo, vien šviesa, nei nuo melo, vien tiesa. Puikybė — sako šv. Augustinas — yra klaidingas priskaitymas sau didybės; yra tai nuodėmė, stovinčioji ant gryno melo. Puikybė taip pat išpučia dvasią, kaip vandens liga

kūną; nors taip išpūstas kūnas atrodo riebus, tačiau tas neva riebumas yra ligos žymė. Taip pat ir dvasios išsipūtimas yra menkos ir žemos sielos žymė. Ne kitaip išsigydysi nuo puikybės, vien kad mesi melą ir pasiduosi tiesai. Gerai pažink neapsakomąjį Dievo tobulumą ir savo prigimties menkumą, ir tas pažinimas privers tave garbinti Dievą, o niekinti save, nes esi paniekos vertas. Tuomet sakysi su Dovidu: „Ne mums, Viešpatie, ne mums, bet Tavo Vardui duok garbę (ps. 113, 9)“. Gerai padūmok apie savo menkumą! Įsiveizėk į kūną, koks jis negalios pilnas, kaip neilgai trukus supus karste. Įsižiūrėk į savo protą, koks jis silpnas, kiek jame tamsybės. O valia? Koks jos silpnumas! Kiek joje piktų geismų! Žvilgterėk į sąžinę: jeigu jinai prikiša tau bent vieną mirtingąją nuodėmę, kad ir vienintelę per visą gyvenimą, nebesunku tau bus sugėdinti puikybę. Ką padarei, sunkiai nusidėdamas? Puolei žemiau, negu menkiausiasis kūrinys. Pasirodei esąs nevertas amžinosios tėvynės ir pats save pasmerkei amžinoms kančioms. Pakėlei maištą prieš Tėvą ir išdavei geriausiąjį Mokytoją, kuriam buvai prisiekęs, kad būsiąs ištikimas! Esi geriausiojo Tėvo nedoras sūnus. Nukryžiavai Jėzų savo širdyj! Kokio tad vertas esi paniekinimo, jeigu bent kartą esi Dievui sunkiai nusidėjęs! O ką besakyti, jei daug kartų! Bet leiskime, jog dar niekad nesi sunkiai nusidėjęs, jog dar tebežiba tavyje pirmoji nekaltybė, kurią įgijai šv. Krikšte. Kas iš to! Dar gali sunkiai nusidėti ir pražudyti savo sielą, nes mirtis gali netikėtai užklupti tave mirtingojoj nuodėmėj, o tuomet išgirstumei prakeikimo ištarmę!.. O kiek reikia laiko, kad tai visa galėtų atsitikti? Ak! gana vienos valandos!... Kas tariasi stovįs, teveizdi, kad nepultų (I Kor. 10, 12)“.

Bet dar labiau padeda mums nugalėti puikybę dūmojimas apie V. Jėzaus paniekinimus. Iš vienos

pusės, tie pažeminimai, kuriems pasidavė Išganytojas dėl mūsų nuodėmių, geriausiai pamoko mus, jog verti esame visų paniekinimų, kurie gali mus ištikti; iš antros pusės, moko mus priimti visus paniekinimus, kaipo malonę, kurią mums Dievas suteikia, idant pasidarytumėm panašūs į mieliausiąjį Jo Sūnų. „Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies (Mat. 11, 29)".

Pagalios, ir tai bus tavo puikybei vaistas, kad gerai suprasi, koks neprotingas daiktas yra puikybė. Reikia būti bepročiui — kilti į puikybę, regint tokį savo menkumą, regint, jog žmogus yra niekas ir dar daugiau, negu niekas, nes niekas negali nusidėti! Tai viena, kad, būdamas toks menkas, esi tačiau toks puikus, turi tave pažeminti labiau, negu kas kita. Bet, jeigu manytumei, jog vienas tavo mąstymas išgydys tavo puikybę, klystumei. Vien Dievas tegali tave taip apšviesti, kad aiškiai pažintumei savo menkumą. Ir to pažinimo dar negana: dar reikia, kad Dievas užgesytų tavyje įgimtąjį širdies troškimą ieškoti garbės pas žmones net ir tuomet, kada susipranti esąs garbės nevertas. Tad melskis ir melskis. „Puikybei išgydyti," sako šv. Jonas Auksaburnis: „nėra kitokio vaisto, kaip tik malda".

XIX MĄSTYMAS.

Apie godumą. Kokios to geidulio pasėkos. Judo pavyzdys.

I. Godumas apjakina.
II. Godumas sukietina ir veda į visokias nuodėmes.
III. Godumas veda mirtin be atgailos ir amžinojon prapultin.

I punktas. Kiekvienas geidulys gimdo apjakimą; bet godumo pasėkos yra verksmingesnės, ne-

gu visų kitų geidulių. Kas geriau už Judą galėjo žinoti, jog turtai yra niekas, o laisvavališkas neturtas — gražiausia dorybė? Juk girdėjo, ką sakė Jėzus apie turtų išsižadėjimą; girdėjo, kokią smarkią atgailą įsakė daryti turtingiesiems; girdėjo, kaip, siųsdamas apaštalus Evangelijos skelbti, įsakė jiems, kad nieko neimtų su savim. Judas buvo patyręs, kaip gausiai Dievas laimina tuos, kurie vilias Jo Apvaizda. O tuomet, kad aiškiai parodė savo godumą, rūgodamas ant Magdalenos, išgirdo, jog Mokytojas giria dievobaimingą tos moteriškės dosnumą ir pranašauja, jog tasai jos darbas būsiąs garsinamas visame pasaulyje. Labiau už visas tas pamokas galėjo pamokyti Judą Išganytojo pavyzdys. Tačiau, tiek turėdamas šviesos, nelaimingasis apaštalas tiesos nematė! Prisirišimas prie pinigų taip buvo aptemdęs jo protą, kad jis nebesugebėjo pasinaudoti puikia proga ir išsiderėti gerą užmokesnį už Kristų! Žydų viršininkai taip troško nužudyti Jėzų, jog būtų užmokėję Judui už išdavimą daug daugiau, negu 30 sidabrinių.

„O, koks tai pašėlimas!“ šaukia šv. Jonas Auksaburnis: „koks biaurus apjakimas!“ Bet dar labiau nesuprantamas daiktas, kad taip pat apjakti gali krikščionies siela, nuo mažens penimoji mokslu tos Evangelijos, kuri taip smarkiai gina prisirišti prie žemės daiktų ir taip griežtai liepia per daug nesirūpinti rytojaus diena (Mat. 6). Argi krikščionis neturi to paties Išganytojo pavyzdžio, į kurį žiūrėjo Judas? Argi krikščionies nebaugina Judo apjakimo pavyzdys ir nelaiminga Judo mirtis?!

Kas čia bloga — sako ne vienas — kad kraunuos pinigų? Renku ne sau: viską paliksiu labdaringosioms įstaigoms, geriems darbams. Žodžiu sakant, tiek jis gražių daiktų padarys, kai įgys daug pinigų!... Tuo tarpu beturčiai badą kenčia; dorieji žmonės, nuliūdę, žiūri į papiktinimą, o gobšo gyvenimas praeina be gerų darbų... Bijokis to geidulio.

kurs net apaštalą perdirbo į išdaviką ir dvasios tamsybėse paskandina kiekvieną žmogų, kaip tik jį pavergia.

II punktas. Prisirišimas prie pinigų sukietina ir veda į visokias nuodėmes. Tai atsitiko Judui. Išganytojas visaip jį perspėjo, bet veltui. Jėzus pasisako mokiniams veikiai turėsiąs mirti; praneša, kad vienas apaštalas Jį išduosiąs. Visi apaštalai nusigando, tik vienas Judas ramiai klausės Jėzaus kalbos. Jėzus ketina plauti mokiniams kojas; Petras, negalėdamas pakelti tokio savo Mokytojo pasižeminimo, šaukia: „Tu man plausi kojas (Jon. 13)?!" O Judas drąsiai paduoda kojas klūpančiam Išganytojui. Alyvų darže būrys ginkluotų kareivių puola ant žemės nuo vieno Išganytojo žodžio. Jėzus stebuklingai išgydo nukirstąją vieno užpuoliko ausį. Judas mato tai visa; mato, kaip ramiai ir meiliai Viešpats priima jo pabučiavimą ir dar vadina jį prieteliu! Bet ir tai jo nepajudina. Godumas atėmė iš Judo žmonišką jausmą ir stumia jį į šventvagystės nuodėmę: „Ką man norite duoti, o aš jums Jį išduosiu." Taip Judas žūva per godumą! Parduoda pasaulio Sutvėrėją; paskiau priima šventvagiškai Komuniją, įpuola neviltin ir, pasikardamas, sklidinai pripildo savo nusidėjimų indą.

Sudrebėk, tikinčioji siela, jeigu matai savyje nors menkiausią godumo daigą. Jeigu jo iš karto neišrausi iš savo širdies, iš jo išaugs visokių blogybių. Godumo geidulys užgesys tavyje visus doruosius jausmus. Dievo meilę, tikėjimą, žmoniškumą, gėdingumą — viską paaukosi tam savo dievaičiui! „Už godų", sako šv. Raštas: „nėra nieko piktesnio... Nėra nieko neteisingesnio, kaip mylėti pinigus, nes toks (gobšas) ir savo sielą parduotų (Ekl. 10, 9—10)".

III punktas. Prisirišimas prie pinigų veda mirtin be atgailos. Godume matytis prakeikimo žymė. „Kurie nori pralobti, įpuola į pagundą ir

velnio žabangus, į daugelį nenaudingų ir žalingų pageidimų, paskandinančių žmones į prapultį ir į žuvimą (I Tim. 6, 9)." Taip sako šv. Povilas. Labai sunkus daiktas, kad žmogus, sykį atidavęs savo širdį pinigams, kuomet nors tikrai pagrįžtų prie Dievo. Teisinga tai Dievo bausmė — sako šv. Prosperas — kad, kas nenorėjo pasipriešinti godumui, kol dar šis nebuvo įsiskverbęs į širdį, paskui, jam jau pavergus širdį, pasipriešinti beveik nebegali! Kiti geiduliai, žmogui senstant, eina silpnyn; o šis, priešingai, eina stipryn. Mokykis iš Judos! Kalvarijos uolos plyšta, o jo širdis palieka kieta; dar baisiau: Judas, regis, susisgribo, neva gailis, prisipažįsta nusikaltęs, atitaiso, kaip moka, savo blogąjį darbą: sugrąžino trisdešimt sidabrinių vyriausiemsiems kunigams (Mat. 27); bet mirė be atgailos!

Mielai duok dvasiškų ir kūniškų išmaldų; taip elgdamos, susikrausi didelį iždą danguje. Labai bijok šykštumo, kurs iš viršaus gali kartais atrodyti išmintingas, bet iš tikrųjų yra velnio žabanga, paspęstoji tau pražudyti. Melskis su Dovidu: „Palenk mano širdį į savo liudijimus, o ne į godulystę (ps. 118, 36)!"

XX MĄSTYMAS.

Apie prisirišimą prie žemės linksmybių.

„Deja jums, kurie dabar juokiatės (Luk. 6, 25)!" Ką reiškia tie Išganytojo žodžiai? Pamąstykim apie juos.

I. Žemės linksmybės retai kada teapsieina be nuodėmės.
II. Nedaugelis žmonių temato jose bloga.

I punktas. Žemiškosios linksmybės retai testi be nusikaltimo, ne dėl to, kad visada būtų jau savaime nuodėmingos, bet dėl to, kad dažniausiai žmonės naudojas jomis blogai ir perdaug yra

prie jų palinkę. Daug yra žmonių, laikančių save dorais ir net dievobaimingais, kurie noriai skęsta žemės linksmybėse ir patenkina kūno geidulius. Saugotis visokių marinimųsi ir kentėjimų yra jų gyvenimo pirmiausias rūpesnis. Todėl visos jų mintys paskendusios, kaip išsireiškia šv. Bernardas, kūniškumo moksle. Pats pasakyk, ar toks linksmybių geidimas gali vadintis prideraṣ? Ar nėra jis nuodėmė?

Yra tai, v i s u p i r m a, geidimas protingos būtybės nevertas. Tavo siela pareina iš dangaus, dangui ya paskirta ir iš pačios jau prigimties veržias dangun. Pagramzdindamas ją pasaulio linksmybėse, nuslopini joje atminimą jos nežemiškosios pradžios, atitrauki nuo paskutiniojo tikslo ir įgimtąją jos kryptį palenki į klaidingąją šalį. Tai jau ir stabmeldžiai išmanė. Vienas Rymo mokslo vyras sako: „Siela veržiuos prie Dievybės. Kad mano dvasia geidžia kaskart aiškiau Dievą pažinti, kad apie Jį trokšta mąstyti — visa tai aiškiai man liudija, jog Dievybėje yra mano atilsis ir tikrasis mano gyvenimas... Aukštesnis esu už regimuosius daiktus ir aukštesniems daiktams likau sutvertas, negu palankus tarnavimas kūno jautuliams.“ Taip kalbėjo stabmeldys!

A n t r a, yra tai geidimas aklas ir aiškiai priešingas Apvaizdos valiai. Gerai įsiveizėk į tuos kelius, kuriais Dievas veda išrinktuosius į išganymą. Jeigu atrasi tokį, kurs būtų vienomis gėlėmis išklotas ir vestų nuolat per nekaltas linksmybes, eik juo, kad nori. Bet, jeigu nerasi tokio kelio, kuriame Dievo malonė nuolat neatsiųstų tau vargų ir sopulių, tuomet pripažink, jog linksmybių nevalia daryti gyvenimo tikslu ir vien jų ieškoti. Net rojuje, nors tai buvo linksmybių rojus, pirmieji žmonės turėjo darbuotis, kad atitrauktų savo širdį nuo nesveiko prisirišimo prie linksmybių. Kaip gi nusidėjėlis drįstų nuolat ieškoti linksmybių, kad ne-

buvo tai leista net nekaltajam pirmajam žmogui? Ar tai ne aiški klaida — norėti į dangų nueiti kitokiu keliu, negu tuo, kurį parodė šventieji, o visų pirma tas, kursai yra išrinktųjų Galva, mūsų Viešpats Jėzus Kristus?

Trečia, yra tai geidimas, tiesiog priešingas Kristaus religijai. Nes kaip sutaikinsi prisirišimą prie žemiškųjų linksmybių su ta religija, kuri nieko kito, galima sakyti, neliepia, vien išsižadėti savęs paties? Kas tesirūpina, kaip čia savo geidulius patenkinus, ir menkiausio vargo pakentėti nenori, ar įveiks daryti krikščioniškų atgailos darbų? Ar įstengs eiti savo pareigas? Ar mokės mąstyti apie amžinąsias tiesas? Ar galės melstis ir vertai klausyti šv. Mišių? Šv. Grigalius sako, kad žemiškųjų linksmybių geidimas, traukdamas sielą prie kūniškų daiktų, padaro ją sunkią, kai tenka eiti krikščioniškąsias pareigas.

K e t v i r t a, yra tai tuščias geidimas, nes niekados nebus pasotintas. Išsirink — sako šv. Augustinas — kokių nori linksmybių, tačiau nerasi jose to, ko ieškai. Žemiškos linksmybės yra nepilnos, nesočios ir neramios; visos yra trumpos. Kadaise Saliamonas mąstė: „Eisiu ir pasinersiu gėriuose (Ekl. 2, 1). Prisidirbsiu daržų ir sodnų, prisikasiu kudrų, susikrausiu sidabro ir aukso, stiklų ir taurių vynui įsipilti (Ekl. 2, 5)." Padaręs tai visa, baigia liūdna mintim, kuri ateis ir tavo galvon visų džiaugsmų gale: „Mačiau visuose tuštybę ir sielos prislėgimą (Ekl. 2, 11)!"

Yra tai, pagalios, negailestingas geidimas. Besilinksmindamas, užmiršti tuos, kurie nelaimingi; užsimerki, idant neišvystumei artimų vargo ir neturto, idant galėtumei kas dieną ramiai ir smagiai puotauti, kaip anas Evangelijos turtuolis, nors prie tavo vartų vargšas Lozorius badu mirtų! Ar tai krikščioniška, ar tai žmoniška, kad tesirūpini savim ir savo žaislais! Kodėl nesirūpini savo brolių

reikalais? Tu paskendęs turtuose, o jie neturi duonos! Iš tiesų, jeigu tuščių linksmybių pilnas gyvenimas yra doras, tad Evangelija nėra tiesa, ir veltui vargsta, kas ieško siaurojo kelio, kurs vienas tevedąs išganyman! Arba, jeigu tasai linksmybių kelias iš tikrųjų yra tas platusis kelias, apie kurį kalba Išganytojas, tad kur, pasakyk, tas kelias gali nuvesti?!

II punktas. Žmonės nenori matyti nuodėmės savo pasilinksminimuose. Yra dvi labai paprastos klaidos: žemiškieji žmonės mano, būk prisirišimas prie linksmybių nesąs nuodėmė, iki gemąs piktas darbas; antra, tuomet tik pripažįsta linksmybę esant nuodėmingą, kad jau yra įpuolę į biaurų nusidėjimą. Ne per vieną tik paleistuvingą darbą iškrypstama iš išganymo kelio ir einama į pragarą: kiekvienas žingsnis, vedąs į tą nuodėmę, yra jau patsai per save gilus puolimas, ir, kas nesisaugoja progos Dievui užrūstinti, jau tuo pat daiktu užrūstina Jį. Be to dar, yra daugelis kitokių nuodėmių, į kurias veda žemiškosios linksmybės. Taigi, kas tik žadina, kad nusidėtumei, kas tik drąsina ir patvirtina, kad nusidėtumei, yra jau bloga. Ir veltui išsikalbinėtumei, kaip tai ne vienas daro, kad žemiškosios linksmybės nepaliekančios tavy jokios dėmės; nes, jeigu nebūtumei prie jų perdaug, neprotingai prisirišęs, argi jų taip godžiai ieškotumei? argi jas taip karštai teisintumei ir gintumei? Neapjakink savęs! Toksai apjakimas veda į nuodėmę ir į amžinąją nelaimę. Dievas sutvėrė tave, kad Jam tarnautumei ir rūpintumeis savo sielos išganymu. Argi tad ne aiškus yra daiktas, jog gyventi linksmybėse yra priešinga Jo įgimtajai tvarkai ir per tai yra nuodėmė? Dėl to Jėzus taip grūmoja amžinu verksmu tiems, kurie dabar juokias, nors juokas per save nėra dar nuodėmė; dėl to taip be išimties apkaltina žemiškąsias linksmybes, nors yra ir nekaltų linksmybių. Apkaltino jas Viešpats

dėl to, kad žmonės nenori jose matyti nei pavojaus sielai, nei progos nuodėmei, kad nenori tikėti, jog žmogus, jas per daug pamilęs, eina stačiai į prapultį. Tiesa, gyvenant ant žemės, negalima visai atsitolinti nuo žmonių; tiesa, kad padorūs pasilinksminimai savo laiku ir su tam tikru saiku yra kiekvienam būtini. Bet tą reikalą tegu valdo krikščioniškos išminties ir susiturėjimo dvasia. Klausk tikėjimą, klausk protą, koks yra tuose daiktuose tikriausias saikas ir geriausia vieta, ir stipriai laikykis laiko, kurs tavo posilsiams yra paskirtas. Tiek tevartok žemiškųjų linksmybių, kiek jose rasi sau reikalingo ar naudingo posilsio. Žiūrėk, kad pasilinksminimuose neperpildytumei saiko, arba neduotumei kam papiktinimo, arba nerastumei sau progos nusidėti. Naudokis linksmybėmis trumpai ir šykščiai; pagalios saugokis nepadoraus prie jų prisirišimo. Taip elgdamos, savo pasilinksminimus padarysi Dievui meilius, nes bus Jam iš to garbės, o tau nuopelno.

XXI MĄSTYMAS.

Apie laiko gaišinimą.

I. Koki tai nuodėmė.
II. Kokios kitos nuodėmės gema iš jos.

I punktas. Laiko gaišinimas yra nuodėmė, pirma, dėl to, kad laikas yra labai brangus daiktas, o antra, dėl to, kad geras laiko sunaudojimas yra kiekvieno žmogaus pareiga.

Visų pirma. Laiko vertė įkainojama tuomi, ką Jėzus už laiką yra užmokėjęs, ir tuomi, ką žmogus gali pelnyti, gerai laiką sunaudodamas.

Eik ant Kalvarijos kalno, o pažinsi, kokios brangios yra tos dienos ir valandos, kurias tiek

žmonių niekais praleidžia. Laikas tai — ne tik malonė, bet pirmiausia ir reikalingiausia malonė; tai — pamatas, ant kurio laikosi visos kitos malonės. Iki kol turi dar laiko, turi maldos malonę, o per maldą gali gauti visas malones; bet, kada pasibaigs laikas, nebebus ir malonės. Taigi, kiekviena tų malonių, kurias gauni, yra Jėzaus paniekinimo vaisius ir Jo Kraujo lašas! Kaip tad turi branginti laiką, kad kiekviena jo valanda atneša tau naują malonę! Kiekviena tavo gyvenimo valanda yra Dievo Sūnaus Kraujo užmokestis (Mat. 27). Gana jau būtų brangi jinai, kad Jėzus būtų už ją užmokėjęs tik ašaromis! Bet negana buvo ašarų: gavo užmokėti baisiausia kančia ir mirtimi!

Tiktai danguje ir pragare pasirodo visa laiko vertė. Prakeiktasis moka savąją skolą kančiomis; bet niekad neišsimokės; pragaras amžinas. Jeigu nesi malonėje, ir tu turi tokią skolą. Bet gali dar ją išmokėti, kol turi laiko, nors tau jo ne daugiau beliktų, kaip viena valanda. Kad laikas pasibaigs, viskas pasibaigs. Tuomet jau nebgalėsi išmokėti savo skolos ir, kaip blogasis skolininkas, būsi įmestas į amžinąją ugnį ir niekad iš jos nebeišeisi!

O, Dieve! duok, kad gerai suprasčiau, jog amžinoji nelaimė yra amžinas nusiminimas, pareinąs iš amžino gailesio už sugaišintą laiką!

Įženk mintim į dangų ir paklausk kiekvieną išrinktąjį, už kokią kainą gavo skaistųjį garbės vainiką. „Už laiko kainą“, atsakys tau: „už laiko valandą, šventai suvartotą.“ Teisingai sako šv. Bernardas Senėniškis, jog laikas tiek vertas, kiek pats Dievas, nes, gerai vartodamas laiką, įgysi amžių amžiams patį Dievą.

Ar tad ne brangus yra laikas, nes už jį gali nusipirkti sau aukščiausiąją Gerybę, o atsipirkti nuo amžinosios nelaimės!

Antra. Kiekvienas žmogus turi būtiną pareigą vertai ir naudingai vartoti laiką, dėl to, kad

yra žmogus, dėl to, kad Dievas yra žmogaus aukščiausias valdytojas ir dėl to, kad puolusioji žmonija pasmerkta liko vargti. Kadangi iš Dievo esi ir Dievo esi, aiškus daiktas, jog turi pareigą gyventi dėl Dievo, Jam tarnauti. Bet Dievui tarnauti reiškia — dėl Dievo ir pagal Dievo norą vartoti visas jėgas, kurias tau Dievas yra davęs ir kiekvieną dieną palaiko. O kadangi esi nusidėjėlis, dar labiau privalai tą pareigą įvykdyti, negu pirmasis žmogus, kol buvo nekaltas. Jam darbas buvo meilus; tau yra bausmė ir ganadarymas. Visiems žmonėms yra skirti tie žodžiai, kuriuos Dievas tarė puolusiajam Adomui: „Savo veido prakaite tu valgysi duoną (Gen. 2, 19)." Tas tat yra „sunkusis jungas ant Adomo sūnų nuo dienos jų išėjimo iš motinos įščios iki dienos palaidojimo į visų motiną (Ekl. 46)." „Jo dienos, kaip samdininkų dienos (Job.7, 1)." „Jei kas nenori dirbti darbo", sako šv. Povilas; „tegul ir nevalgo (II Tesal. 3, 10)," arba kitais žodžiais: nevertas gyventi, kas darbo nedirba. Ak, kiek tai ant žemės yra turtingųjų, kurie taip gyvena, lyg būtų visai nežiną to Dievo įsakymo, arba, kas blogiau, kurie žino, bet nesirūpina juo, lyg kad jis neliestų jų!

II punktas. Kokios nuodėmės kilsta iš laiko gaišinimo? Įsižiūrėk, kokios yra verksmingos tinginiavimo pasėkos! Jeigu nemyli darbo, jeigu dykai praleidi laiką, tuo pat leidi visokioms pagundoms užpuldinėti ant tavęs ir visą savo gyvenimą iš vėžių išstumi. „Viso pikto išmokė tingėjimas (Ekl. 33)", sako šv. Raštas. Doras triūsas — sako šv. Jeronimas — yra širdies skydas ir ginklas; bet, kas snaudžia, tingėdamas, tas atidaro tuo duris į savo sielą visokiems geiduliams, ir lengvai įstums jį velnias į biaurias nuodėmes. Kaip piktžolės dygsta apleistoje dirvoje, taip tinginio galvoje dygsta tuščios ir nuodėmingos mintys. Veizėk, koks tyras yra upelis, iki bėga iš aukštų kalnų; bet

štai pribėgo lygumą ir nebe taip skuba — tuojau jo vanduo darosi drumzlinas. Turi tame pavyzdy tinginio dvasios paveikslą.

Kuriuo savo gyvenimo laiku Saliamonas, gudriausiasis žmogus, taip giliai puolė, ir taip jo širdis aptemo, jog, apleidęs tikrąjį Dievą, garbino dievaičius? Ne tuomet, kada statė bažnyčią Viešpačiui ir išmintingai valdė savo valstybę, bet tuo laiku, kada, paskendęs linksmybėse, pradėjo minkštai gyventi ir pasidavė tinginiui. Taip pat ir Dovydas, kol darbavosi ir kariavo, nuveikdavo levus ir lokius; bet, jam betinginiaujant, vienas žvilgsnys pagadino jį ir į nuodėmę atvedė. O Sodomos miestas kodėl paklydo, ir koki buvo jo nedorybių versmė? „Puikybė, duonos gausa, o turtų pilnybė ir jo tingėjimas (Ezech. 16, 49)", sako šv. Raštas.

Viešpatie! prisipažįstu, labai esąs nusikaltęs Tau ir sau, gaišindamas tiek laiko, kuriuo pasinaudojus, galima buvo tiek pagaminti Tau garbės, o man — nuopelnų! Koki neapsakoma Tavo kantrybė, kad iki šiol palieki mano rankose brangųjį turtą, nors aš juo blogai naudojaus! Pamokyk mane, kad bent jau dabar, karštai besidarbuodamas, atlyginčiau pragaišintąjį laiką, kaip anie Evangelijos darbininkai, paskutiniąją dienos valandą pavadintieji vynuogynan! Kad taip šventai vartočiau tas dienas, kurias man dar gyventi leisi, kad pelnyčiau atleidimą už nevykusiai praleistąsias dienas! Jau nuo šio laiko, o Dieve, geriau, negu lig šiol, gailesingai mąstysiu apie senąsias dienas, kurias pražudžiau; minėsiu baimingai amžinuosius metus (ps. 76), kurių neilgai trukus susilauksiu!

XXII MĄSTYMAS.

Dar apie laiko gaišinimą.

I. Retas kas yra laisvas nuo tos kaltės.
II. Kaip jos išsisaugojus?

I punktas. Laiko gaišinimas yra labai paprastas daiktas ir nėra beveik tokio žmogaus, kurs būtų laisvas nuo tos kaltės. Laikas gaišinamas ketveriopu būdu.

V i s ų p i r m a, darant tai, kas yra bloga. Kad nusidedi, iš pačių Dievo dovanų darai sau ginklą prieš Dievą ir Jam paniekinti suvartoji laiką, duotąjį tau tuo tikslu, kad tarnautum Dievui ir Jį mylėtum... Suskaityk, kiek savo gyvenimo dienų esi sutepęs tokiu nedėkingumu! Žmogaus gyvenimas valanda po valandos prabėga, o kiekviena valanda įkrinta amžinybėn ir perstoja buvusi laikas, bet pirmiau atsistoja Aukščiausiojo akivaizdoj ir pasako, ar gerai, ar blogai tu ja pasinaudojai. O, Dieve! kiek tai skundėjų laukia manęs Tavo teisme, nebent tatai pirmiau Tavo gailestingoji Širdis bus jau man atleidusi! Ką veiksiu, kad pavadinsi laiką liudytoju prieš mane (Jer. raud. 1)! Ką Tau pasakysiu, kad pastatysi prieš mane visas anas valandas, kurios visos nešė man naujų Tavo geradarybių, o už kurias dažniausiai niekuo neatsilygindavau, vien tingėjimu ir panieka!

A n t r a, gaišinamas laikas, nieko nedirbant. Ir nieko nedirbdamas, gali pelnyti pragarą. Jeigu mirkšti tingėjime, nepadarai to, kam tau duota liko gyvybė, nes nei Dievo negarbini, nei Jam netarnauji: tampi išsivadėjusia druska, kuri sumyniojimo verta, ir nenaudingu tarnu, kurs bus įmestas į viduojes tamsybes, ir sausu medžiu, kurs liks nukirstas ir į ugnį įmestas. Veizėk — sako šv. Bernardas — koks bus užmokesnis už nedorus darbus,

jeigu jau patsai tingėjimas užtraukia ant tinginio baisių amžinos prapultiės nelaimių! Nors kitų sunkių nuodėmių ir nepadarytumei, ką tau padės, jeigu vis tiek pelnysi prapultį, nedarydamas to, ką turi daryti?

Žinai iš Evangelijos, už ką aukščiausias Teisdaris paskelbs piktiesiems prakeikimo ištarmę: kad nedarė gerų darbų. „Alkau, o nepapenėjote manęs (Mat. 25)." Vieną kartą dievobaimingas ir mokytas kardinolas Beliarminas aplankė pavojingai sergantį vyskupą, kurs, dorai gyvenęs, skyrėsi su šiuo pasauliu. Kad lankytojas paklausė apie sveikatą, ligonis atsakė: „Ačiu Dievui! esmi ramus: gerai perkračiau visą amžių, o ypač visą savo kunigavimą, ir turiu vilties, kad tikrame gailesyje nuploviau savo nuodėmes Jėzaus Kristaus Krauju." Gerai — atsakė jam gerbtinasis svečias — kad pasirūpinai gauti nuodėmių atleidimą per Išganytojo nuopelnus. Dievas tau tikrai jas atleido. Bet, perkratinėdamas sąžinę, ar atminei apleidimo nuodėmes? Ar meldei Dievą, kad atleistų, jeigu nepadarei gerų darbų tiek, kiek galėjai ir turėjai padaryti? Tan klausiman mirštantysis, it iš gilaus miego pabudęs, sušuko: „O, Dieve! ką gi aš pasakysiu ir kas bus, jeigu panorėsi pagal savo teisybę bausti mane už nesuskaitomus gerų darbų apleidimus, už tiek patogių progų, kurias man suteikdavai, o kuriomis nenorėjau pasinaudoti!"

T r e č i a, laikas gaišinamas, dirbant ne tai, ką pareigos liepia. Atmink pamatinę tiesą, jog gyvybė tau duota tam, kad Dievą garbintumei, Jam tarnautumei; jog todėl visas laikas, kuriuo ne Dievui tarnausi, bus pražuvęs. Dievui tetarnauja tik tas, kas daro Dievo valią. Dievas yra aukščiausiasis visų žmonių Viešpats; iš Jo valios eina visi žmonių luomai ir padėjimai; dėl Dievo tad valios kiekvienas žmogus turi atlikti savo padėjimo pareigas; dėl Dievo valios kiekvienas tėvas

ar motina, ar vaikas, ar kaimynas, ar viršininkas, pagal savo paskyrimą turi daryti tai, kas jam pridera. Jeigu taip, tad pagalvok, kiek tavo gyvenime nenaudingų ir tuščiai praleistų valandų tokiems darbams, kurie, nors savaime ir labai geri, bet svetimi tavo luomui ar padėjimui ir nepridera į skaičių tavo pareigų.

Ketvirta, laikas gaišinamas, darant Dievo valią ne taip, kaip Dievas nori. Dievas liepė tau ne tik daryti tai, kas yra gera, bet ir gerai daryti. Jeigu šaltai eini savo pareigas, nesielgi gerai. Jeigu gerus darbus nedarai dėl Dievo, tai aišku, jog teklausai savo įgimtųjų palinkimų, gal dar žmonių, bet klausai ne Dievo ir esi ne Jo tarnas. Kiek yra tokių žmonių, kurie, kaip sako šv. Augustinas, eina didžiais žingsniais, tik ne keliu; kurie labai darbuojasi, o iš savo darbų jokios naudos neturės! Pagalvok, begu ir tu nesi tų žmonių tarpe, o gailėdamos prisipažink daug laiko esąs sugaišinęs!

II punktas. Kaip gerai pasinaudoti laiku?

Pirma, reikia laiką padalyti. Tai — pirmiausias dalykas, kaip moko visi dvasiškojo gyvenimo mokytojai. Šv. Bernardas sako: „Ne dieviškai, bet saviškai gyvena žmogus, jeigu gyvena, su kuo jam patinka, eina, kur jam patinka, pasilieka ten, lig kol jam patinka, žaidžia ir juokuoja susirinkimuose, kuriuose jam patinka.“ „Kiekvienam,“ sako šv. Laurynas: „reikalinga yra patartis, kad taip sutvarkytų savo darbus, kad kiekvienai valandai tektų koks užsiėmimas.“ Išsimokyk gerai padalyti laiką, o užteks jo viskam. Kas nenori taip susivaržyti, tas klaidžioja savo minčių netvarkoje, pasiduos menkiausiam ūpo užsigeidimui, jo pasiketinimai nuolat mainysis, taip jog jis pats nebežinos, ką daryti, o ko nedaryti. Dienai praėjus, ras daug tokių valandų, kurias nežinia kaip ir kam apvertė. Priešingai, jeigu laikas esti padalytas, nė valandė-

lės nebus tuščiai praleistos: darbai eina po kits kito paskirtu laiku, ir kiekvienas turi didesnį nuopelną, nes yra pašvęstas paklusnumo ir prigimties nuveikimo.

Antra, reikia atminti, kaip greitai laikas praeina ir kaip maž tėra laiko, kuriuo tikrai gali pasinaudoti. Praėjusysis laikas jau nebe tavo, ateinantysis laikas dar ne tavo. Apie būsimąjį laiką nežinai, ar jį turėsi, o kad ir žinotum, jog turėsi, tai vis dėlto tuo tarpu pasinaudoti juo negali taip pat, kaip ir praėjusiuoju laiku. Tik dabartinis laikas tavo yra; bet tas turtas tavo rankose beregint ištirpstą; vos jį gavai, o jau jo nebėra. Yra tai — sako šv. Augustinas — daiktas, labiau panašus į nieką, neg į esantį daiktą, nes ūmai praeina ir liaujasi buvęs... Tačiau koki yra tos trumpos valandėlės kaina! Ką duotų prakeiktasis už tai, kad galėtų gauti dar bent tiek laiko, kiek reikia vienam gailesio aktui sukelti! O! koksai tai apjakimas ir koksai tų žmonių pašėlimas, kuriems diena per ilga ir kuriems reikia žaislų dienai kaip nors praleisti! Šv. Bernardas nenorėjo to žodžio ir klausyti: „Pasikalbėkime, praleiskime valandą... O, taip! praleisk valandą, kurią tau gailestingasis Kūrėjas yra suteikęs atgailai daryti, atleidimui gauti, malonėms išprašyti! O, taip! praleisk tą laiką!.....

Trečia, reikia rūpintis, kad visuose veikaluose būtų nekalta ir geriausia intencija. Gera intencija suteikia neapsakomų nuopelnų kiekvienam, net ir menkiausiam darbui. Karštas noras įtikti Dievui, Jo garbę padidinti visais darbais, geismais ir mintimis pašvęs tavo laiką ir pripildys tavo dieną skaisčiausiomis dorybėmis. Tokiu būdu per vieną dieną gali atitaisyti ištisų metų pragaištį. Nesiskųsk, kad gyvenimas trumpas. Kas tik nori pašvęsti save, tas ras gana laiko net ir trumpiausiame gyvenime. Nusidėjėliui, kurs nenori keltis iš nuodėmės, gyvenimas, kad ir trum-

piausias, visada bus per ilgas; ir per tą trumpą gyvenimą pakankamai pridarys nuodėmių ir suskubs nusipelnyti pragarą!

Gerai pamąstyk apie save ir tvirtai prižadėk šventai vartoti laiką. Todėl kiekvieną dieną pradėk, visiškai pavesdamas save Dievui; prisižadėk kartkartėmis per dieną panaujinti tą pasiaukojimą; o vakarą pasikalbėk su sąžine, kaip ištvėrei tuose priežaduose, kuriuos ryto metą buvai padaręs. Prašyk Dievo pagalbos ir taip melskis šv. Bernardo žodžiais: „Priimk, Dieve, menkojo mano gyvenimo pabaigą! Tegu kiekviena jo valanda būna Tau pašvęsta! Tegu karštas noras Tau patikti padidina kiekvieno mano veiksmo vertybę! Priimk taip pat, meldžiu Tave, tą nuoširdų gailesį, kurį aukoju Tau už sugaišintąsias savo gyvenimo dienas! Širdies sutrintos ir pasižeminusios teikis, Viešpatie, nepaniekinti!“

XXIII MĄSTYMAS.

Apie Dievo malonių paniekinimą.

I. Kas tai per nuodėmė.
II. Kokių pabaudų nusipelno.

I punktas. Dievo malones apleisti savaime yra nuodėmė dėl trijų priežasčių: paniekina Dievą, kas paniekina Jo dovanas, kūrinius ar geidulius labiau brangina, negu Dievą, niekais paverčia visa, ką Kristus padarė ir iškentėjo dėl mūsų atpirkimo.

Kiek Dievas yra vertas garbės, kaipo aukščiausiasis mūsų Viešpats, tiek vertas yra garbės ir pagarbos, kaipo geriausiasis mūsų Tėvas. Kad Dievas apreiškia tau savo įsakymus, niekuo negali

išsigelbėti nuo paklusnumo. Kad ir kažkaip išsikalbinėtumei, kad įsakymai yra ne tavo jėgoms, kad per daug varžo tavo valią, jokie teisinimos nepamažins tavo nepaklusnumo nuodėmės! Jeigu taip, tai argi nenusideda tas, kas paniekia net Dievo malonę? Blogai elgies, jeigu neklausai, kad Dievas liepia, kaipo Viešpats; bet, kad patsai ieško tavęs, kaipo Tėvas, ir aukoja tau savo malones, o tu nepriimi jų, argi nesužeidi Jo mylinčios širdies? Argi pats sau tokiu Jo meilės paniekimu nepadarai sunkios skriaudos? Svyruoji ant prapultiės kranto; jau tave traukia į prapultį tavo sugedusios prigimties našta; tuo tarpu išgirsti Dievo balsą; Dievas tau ranką paduoda; o tu nė veizėti nenori ir neįsileidi į ausį saldaus Jo vadinimo, o beveliji atsigręžti prie kūrinių ir klausyti geidulių!... Argi nejunti, kaip panieki Dievo malonę, taip besielgdamas?! Reikėjo, kad Dievas prisiimtų tarno asmenį, gimtų neturte, gyventų varguose ir pažeminime ir numirtų kančiose, idant tu galėtumei gauti reikalingų tavo išganymui malonių, o tu tas malones atmeti! Tad meti šalin Jėzaus Kraują ir niekais paverti brangųjį atpirkimą!

Tikėjimas moko, jog malonė yra paniekinimo ir kančios, ir Dievo Sūnaus mirties vaisius. Iš malonės prasideda ir auga, ir tobulas pasidaro visas žmogaus nuopelnas. Malonė yra amžinosios garbės sėkla. Malonė veda į Dievo prieglobstį. Žodžiu sakant, nėra daikto, didesnio už malonę, išskyrus Dievą. Aiški iš to pasėka, jog, nors galėtum sukrauti į vieną visus iždus, kurie esti pasaulyje, nors dar pridėtum prie jų, ką tik žmogaus protas gali išgalvoti brangu ir reta: viena mažiausia malonė, vienas šv. Dvasios įkvėpimas yra turtas, neapsakomai vertesnis už visus anuos turtus!

Bet aiškiau suprasi, kokią nedorybę padaro siela, paniekusi Dievo malones, kad priminsi, jog malonė yra ne tik brangiausia dovana, bet dar

kiekvienam būtinai reikalinga. Be malonės žmogus negali įgyti jokio nuopelno amžinajam gyvenimui. Yra tai tiesa, Bažnyčios skelbiamoji ir aiškiai išreikštoji Evangelijoje. Be malonės paraginimo negalima pradėti ir įvykdyti, negalima net panorėti padaryti kokį dorybės aktą. „Dievas yra tas," sako šv. Povilas: „kurs daro jumyse ir norėti ir vykinti, kaip Jam patinka (Pilyp. 2, 13)." „Be manęs," sako Išganytojas: „nieko padaryti negalite (Jon. 15)." Be malonės neįstengtumei nei prašyti malonės, nei paruošti savo širdį malonei priimti. Pamąstyk, ką darai, kad nesirūpini ta Dievo dovana, ar net atmeti ją! Meti žemėn dangaus raktą, kuri Dievas tau paduoda. Meti talentą, kurs tiek vertas, kiek verta amžinoji garbė; kas dar blogiau — vienatinį talentą, už kurį gali įgyti amžinąją laimę! Pasakyk, ar nėra tai nesuprantamas, keistas apjakimas ir švenčiausiųjų savo reikalų nesupratimas! Pameti menką daiktelį—ir nusiraminti negali; o kad praradai malones, su kuriomis sulygintas visas auksas ir sidabras yra smėlio grūdelis (Išm. 7), nieko tuo nesirūpini ir nemanai, kad čia būtų dėl ko nuliūsti! Ar ilgai bėgsi nuo tos meilės, kuria Dievas persekioja tave! Ak! prašyk jau Dievą, kad duotų tau paklusnią širdį, idant nuo šiol dieviškoji malonės sėkla kristų geron žemėn, o išdygusi, atneštų šimteriopą vaisių!

II punktas. Už dieviškųjų malonių paniekinimą Dievas baudžia ir šiame, ir aname gyvenime.

Kad Dievas baudžia šiame gyvenime, tai yra paprastas dalykas. „Mano tauta neklausė mano balso — sako Viešpats per pranašą — ir Izraėlius nežiūrėjo manęs. Tuomet aš palikau juos jų širdies užsigeidimams, ir jie ėjo paskui savo prasimanymus (ps. 80, 12—13)." „Vaikščiokite," sako Išganytojas Evangelijoje: „kolei turite šviesos, kad tamsybė jūsų neužpultų (Jon. 12, 35)." Pilnas yra šv. Raštas tokių grūmojimų. Atrasi ten taip pat daug pavyzdžių, kad Dievas tuos grūmoji-

mus įvykdo ir tikrai baudžia už savo malonių paniekimą. Pamąstyk ypač apie tris pavyzdžius: Elio, Sauliaus ir Judos, t. y. kunigo, kurio vienatinė kaltė buvo per didis pataikavimas nedoriems sūnums, karaliaus, kurį pats Viešpats buvo išsirinkęs, ir apaštalo, kurį Jėzus buvo pasivadinęs draug su kitais; o visi trys liko atmesti ir prarado malonę dėl to, kad patys malonę atstūmė. Bet tokių pavyzdžių ir šiandieną atrasi gana daug; atrasi būrius tokių nevykusių krikščionių, kurie taip pat esti pabaudžiami; dėl to, kad jie piktai vartoja ar meta malones, Dievui leidžiant, ramiai užminga savo užšalime.

Yra tai antroji bausmė. Malonė yra meilės ženklas: Sužieduotinis stovi prie tavo širdies durų, dunksnoja ir prašosi, kad atidarytumei, kad nesigintumei priimti tas dovanas, kuriomis tave nori apipilti. Bet, jeigu Jo nepaklausysi, pagaliau nusibos Viešpačiui aukoti tau dykai savo dovanas; liausis mielaširdingai kvietęs tave prie savęs ir atsitolins. Gal tau rodos, jog tai bus neteisinga? Gal dar norėtum užmokesnio už tai, kad Jį panieki? Norėtumei, kad nesiliautų aukojęs tau savo malonių, kad tu neliaujies jas atmetinėjęs? Bus atimta karalystė nuo to, kas save daro jos nevertą. Ir patsai protas sako, jog kitaip negali būti.

Yra tai trečioji baisioji bausmė. Malonės atimtos; tai reiškia, kad pati aukščiausioji Gerybė atsitolino, kad didžiausia blogybė — nuodėmė ir pragaras — prisiartino! Nėra žmogui baisesnės nelaimės, kaip kad numiršta nemalonėje; bet ta nelaimė yra ne kitskas, tik paskutinės malonės atėmimas, tos malonės, kurią kad siela būtų dar gavusi prieš numirdama, būtų dar pagrįžusi prie Dievo.

Netekus malonės, nyksta šviesa, nusilpsta dvasios jėga, niekais nueina visos dorybės ir nyksta išganymo viltis... Bet dar nevisiškai teišnyksta, Viešpatie! Ir, kad tik norėčiau, niekad neateitų

man nusiminimo metas, nes ir šiandieną dar turiu tą Tavo priežadą, kad visuomet maloniai priimsi nusidėjėlį, tikrai pas Tave grįžtantį. Ir šioje dar valandoje suteiki man malonę, žadindamas manyje tą baimę, kurią juntu, prisiminęs, kiek tai malonių iki šiol esu paniekęs! Tegu jau jos patraukia mane pas mano Dievą! Matau jau ir išpažįstu, jog privalau branginti Tavo įkvėpimus, ir tvirtai prižadu, jog rūpestingai nuo šio laiko naudosiuos Tavo malonės talentu!

Antra. Ateinančiame gyvenime smarkus teismas laukia to, kurs, gyvendamas, niekino Dievo malones. Kam daugiau duota, tam ir didesnė meilė parodyta, todėl iš jo bus reikalaujama didesnio atsilyginimo. „Kad būčiau neatėjęs, o nekalbėjęs jiems, nebūtų turėję nuodėmės (Jon. 13)," taip skundžiasi Jėzus žydais. Ir tau teismo dieną tars Viešpats: „Mažiau būtumei besąs kaltas, kad būtumei negavęs iš manęs tiekos didžių dovanų, kurias iš meilės aukojau tau, o tu jas vėjais paleidai! Negali išsiteisinti. Be pasigailėjimo teisiu tave!"

Koki tai bus man gėda, kad ne tik teisingasis Teisėjas, bet net patys prakeiktieji pakels prieš mane savo balsą! Juk kad Viešpats daugeliui iš jų būtų padaręs tiek, kiek man!... O, kokie bus ten palyginimai! koks gailesys! koks nusiminimas! Juo lengviau man buvo užsidirbti dangų, juo baisesnis bus man tas gyvenimas, kurį pasigaminau pragare!

O, Dieve! per amžius dėkosiu Tau už šviesą, kurią man dabar suteikti teikeis! Ir tai — Tavo malonė, kad bent pažinau, kokią skriaudą pasidarau, kad atmetu Tavo malonę, kaip Tave paniekinu, kokios nelaimės ateis man už tai! Jau dabar matau, kaip rūpestingai turiu naudotis Tavo malonės valandomis ir klausyti kiekvieno malonės įkvėpimo, dėkingai priimti kiekvieną jos paraginimą ir karštai darbuotis, kad pagamintų manyje savo vai-

sių. Jau noriu, Dieve, eiti tą savo pareigą! Sustiprink mane silpną ir padėk man ištesėti!

XXIV MĄSTYMAS.

Kas tai yra atleistinoji nuodėmė?

I. Ką sako tikėjimas apie tą nuodėmę?
II. Kokios iš to mokslo gema pareigos?

Kalbame čia apie tokias nuodėmes, kurias žmogus padaro susiprasdamas, tyčiomis, neveizėdamas sąžinės perspėjimų, taip, jog gana būtų tik svarbesnio daikto, o būtų jau mirštamoji nuodėmė. Kas tokias nuodėmes nieku laikytų, pasirodytų esąs aklas; pasirodytų neišmanąs tikėjimo mokslo apie tą dalyką. Pamąstyk šiandie apie tai, kas tai yra atleistinoji nuodėmė.

Pirmasis įžangos punktas. Įsivaizduok žmogų, apaugusį biauriomis votimis, jog net geriausias prietelis vos tegali į jį veizėti.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievo malonės, kad suprastum, koki yra atleistinosios nuodėmės piktybė, ir tą nuodėmę neapkęstum taip, kaip kad yra neapkantos verta.

I punktas. Ko moko tikėjimas apie atleistinąją nuodėmę? Atleistinoji nuodėmė yra tai nusidėjimas, kurį žmogus padaro mintimi, kalba, geidimu, darbu ar Dievo įsakų apleidimu. Yra tai nuodėmė ne taip svarbi, kad žmogus per ją nustotų Dievo malonės ir taptų Dievo neprieteliu. Turime čia visas sąlygas, kurios padaro tikrąją nuodėmę; iš vienos pusės stovi Dievo įsakas, iš antros — žmogaus nepaklusnumas. Tuo skirias mirtingoji nuodėmė nuo atleistinosios, kad pirmajai reikia laisvo

noro ir svarbaus daikto, o antrojoj gali būti nevisiškai laisva valia arba mažesnės vertės daiktas. Visas skirtas gema iš laipsnio ir saiko. Ne kitoki yra atleistinosios nuodėmės nedorybė, kaip ir mirtingosios; nes abejose žmogus stato savo norą aukščiau už Dievo.

Matai, jog atleistinoji nuodėmė tikrai paniekina Dievą. Tas paniekinimas mažas, palyginus su mirtingosios nuodėmės, bet pats savyje yra be galo svarbus, nes paliečia begalinį Majestotą. Taigi, iš tikrųjų be galo paniekini Dievą, kad tik truputį rūstauji, pavydi ar nesusituri mažuose daiktuose, kada tik apkalbi ar šlovę nuplėši mažuose dalykuose, kada tik pameluoji, tuščiai pakalbi, dvasiškuose daiktuose truputį apsileidi.

II punktas. Kokios iš to mokslo gema pareigos? Atleistinoji nuodėmė rūstina Dievą. Jeigu lengvai ją darai ir padaręs nesigaili, iš tikrųjų turi bijoti, begu įvykdai pirmąjį ir didžiausiąjį įsakymą: „Mylėsi savo V. Dievą visa savo širdim, visa savo siela ir visa savo mintim"? Sakais myliš Dievą, o rūstini Jį, Jam priešinies, net ir tuose įsakuose, kuriuos labai lengva įvykdyti! Nuliūdini šv. Dvasią, pažeidi V. Jėzaus širdį! Sakysi gal, kad per tokias nuodėmes nenustoji malonės? Argi tada tik būsi paklusnus Dievui, kada trenks į tave Jo griaustinis?! Jeigu taip, pasakyk, ką tu myli: ar Dievą, ar save patį? Nuodėmė protingam kūriniui yra didžiausia nelaimė. Didė būtų nelaimė visą žmoniją pražudyti. Tačiau, kad būtų galima viena atleistinąja nuodėme tą nelaimę pašalinti, vis dėlto nevalia būtų padaryti net mažos atleistinos nuodėmės! Leiskime vieną daiktą, kurs iš tikrųjų yra negalimas: Dievas turėtų ištremti iš dangaus švenčiausiąją savo Motiną, angelus ir visus šventuosius; didė tai nelaimė; ir tą nelaimę pašalinti galėtumei viena atleistinąja nuodėme; tačiau nevalia būtų jos

padaryti! Didė būtų toki nelaimė, kurios negalėtų atitolinti nei visų žmonių ašaros, nei kankintinių kančios, nei vienuolių aštrioji atgaila, nei visi šventųjų vargai ir kentėjimai ir visa meilė, nei visi teisingųjų geri darbai, kiek jų buvo nuo pradžios ir bus iki pasaulio pabaigos. O toki tad nelaimė yra kiekviena atleistinoji nuodėmė! Nes juk atitaisyti paniekinimui, kurį Dievas per ją kenčia, maža visų anų nuopelnų ir ganadarymų, jeigu prie jų neprisidės Dievo Sūnaus ganapadarymas. Ką pasakysi apie žmogų, kurs kasdieną nusideda Dievui tokiomis nuodėmėmis, o nieko tuo nesirūpina ir ramiai sako sau, jog tai — nedidė nelaimė, nes tai— tik atleistinoji nuodėmė! Šv. Edmundas kalbėjo: „Bevelyčiau šokti į ugnį, negu tyčia padaryti nors mažiausią nuodėmę!“ „Velyčiau, jeigu tai būtų reikalinga“, sako šv. Kotryna Genujietė: „pulti į ugnį, neg mažiausią nuodėmę padaryti, ir, jeigu iš tos ugnies kitaip nebgalėčiau išsigelbėti, vien tik padarius vieną atleistinąją nuodėmę, tai geriau degčiau per amžius, o nenusidėčiau.“ O šv. Kotryna Sijėnietė sako: „Kad nemirštamoji siela numirti galėtų, numirtų, išvydus, kaip biauriai viena atleistinoji nuodėmė suteršia jos grožį.“ „Viešpatie!“ taip meldėsi palaimintasis Alfonsas Rodriguezas: „tegu verčiau kenčiu visas pragaro kančias, negu turėčiau padaryti menkiausią nuodėmę!“

Ir aš taip pat, Viešpatie, nekenčiu to, kas Tave įžeidžia, kaip neapkentė šventieji! Trokštu taip Tave pažinti ir mylėti, kaip šventieji! Pasirodyk mano sielai ir užkurk joje Tavo meilės ugnį!

XXV MĄSTYMAS.

Kokias pasėkas ir bausmes užtraukia atleistinoji nuodėmė.

I. Atleistinosios nuodėmės pasėkos.
II. Bausmės už atleistinąją nuodėmę.

Pirmasis įžangos punktas. Įsivaizduok žmogų, nuo kojų iki galvos apklotą žaizdomis; kraujas bėga; nebetoli mirtis. Arba persikelk dvasioje į skaistyklą ir pažiūrėk į sielą, kuri ugnyj moka Dievui savo skolą, nors tik mažomis nuodėmėmis tėra nusikaltusi.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievo malonės, kad suprastumei, kas tai yra atleistinoji nuodėmė, ir jos neapkęstumei.

I punktas. Kokias pasėkas turi atleistinoji nuodėmė?

Atleistinoji nuodėmė aptemdo išmintį ir užgeso žmogaus sieloje gyvojo tikėjimo šviesą. Yra jinai lyg kad mažas debesėlis tarp tavo proto ir amžinosios Tiesos. Juo dažniau nusidėsi, juo tirštyn eis tas debesys ir pagalios visiškai suturės dieviškosios Saulės spindulius; pasijusi besąs tamsybėse; tikėjimas apmirs; švenčiausieji dalykai nebdarys įspūdžio; apjaksi ir, apjakęs, užmigsi.

Atleistinoji nuodėmė silpnina valią; juk jinai yra nusileidimas kokiam geiduliui ir padidina jo smarkumą. Ką paaukosi sutvertųjų daiktų meilei, tai atimsi nuo Dievo meilės. Juo daugiau padarysi klaidų, juo daugiau uždėsi ant savęs pančių — nepadorių prisirišimų. Nedyvai, kad paskui reikiant padaryti ką gera, jausies besąs sustyręs ir negalįs. Gal turi daug gerų norų; bet ką jie tau duos, kad jų niekad neįvykdai?

Atleistinoji nuodėmė subiauroja ir pažemina tą gražiausiąjį Dievo malonės kūrinį, kursai yra siela,

apvilktoji teisingumu ir šventumu. Ta siela tampa panaši į biauriai suteptą drabužį, kurs pirmą buvo baltas ir gražus, ar į skaudulėtą veidą, kurs buvo pirmiau skaistus ir tyras. Šv. Augustinas sako, jog atleistinoji nuodėmė yra lyg biaurūs raupai, kurie, užkrėtę sielą, atstumia nuo jos dieviškąjį Sužieduotinį.

Atleistinoji nuodėmė sulaiko tave, kad nepaliptumei į aukščiausiąjį malonės laipsnį, taigi kad neužsipelnytumei aukštesnį garbės laipsnį. Kad neatstūmei pagundos, pražudei brangų nuopelną, sumažinai sau amžinosios laimės saiką; ir to nuostolio niekada nebeatitaisysi.

Atleistinoji nuodėmė mažina tėviškąją Dievo meilę, kuria Jis tave mylėjo, ir malones, kuriomis Jisai šelpia karštąsias sielas. „Tuo pačiu saiku, kokiu seikėsite — sako Išganytojas — bus jums atseikėta (Luk. 6, 38)." Kad tu esi šykštas Dievui, Dievas irgi paskųs tau savo dovanų!

Atleistinoji nuodėmė ardo sielos ramybę ir labai ją vargina. „Kas priešinas Dievui, o turi ramybės (Job. 9)?" Kas žino, begu nesi jau peržengęs tos ribos, kuri skiria atleistinąją nuo mirtingosios nuodėmės? Tikriausiai ne kartą jau buvai priėjęs prie pat tos ribos; ar tai visad lengva pažinti, kur baigiasi atleistinoji nuodėmė, o prasideda mirtingoji?

Pagaliau, atleistinoji nuodėmė veda į mirtingąją taip, kaip kad liga veda į mirtį. Aiški yra šv. Dvasios ištarmė: „Kas neteisingas mažame dalyke, tas neteisingas ir didesniame (Luk. 16, 10)." Iš kur prasidėjo anos didžiosios Kaino, Sauliaus, Judo nuodėmės? Nežymi buvo jų pradžia, o koks baisus galas! Arba toksai Liuteris kad būtų laiku nugalėjęs savy puikybės ir pavydo bekerojančius geidulius, kiek tai mažiau būtų beatsitikę pasauly nuodėmių, karų, nelaimių! Pažiūrėk dabar į tą

upę, kuri plačiai paskleidė nelaimes po įvairius kraštus; o juk pradžioj mažas tai tebuvo upelis! Jeigu nieku laikai atleistinąją nuodėmę, tikėkis labai blogų pasėkų! Tu mane panieki — sakys tau Dievas — ir aš tave panieksiu! Tu atmeti mano malones, tad atimsiu jas nuo tavęs ir atkeršysiu už mano skriaudą, leidęs tau paklysti! „Mano yra kerštas, kad jų koja paslystų (Deut. 32, 35)."

II punktas. Kaip baudžia Dievas už atleistinąsias nuodėmes? Baudžia jau ir šiame gyvenime. Mozė ir Aronas nebuvo įleisti pažadėtojon žemėn, kad truputį per maž pasitikėjo Dievu, nors tai greičiau atrodė pasižeminimas ir savimi nepasitikėjimas. Anas pranašas, kurio vardo nežinome, kurį mini trečioji Karalių knyga, nors didžių stebuklų darė, nors vienu žodžiu išvertė aukurą, karaliaus Jeroboamo pastatytąjį dievaičiams garbinti, žūna, liūtų sudraskytas, vien už tai, kad, paklausęs antro pranašo, valgė ir gėrė už jo stalo, nors Dievas buvo uždraudęs. 42 vaikus sudraskė meškos už tai, kad pašiepė Elizieju pranašą. Oza staigiai miršta už tai, kad palytėjo Sandoros Arką, nors turėjo gerą norą — kad neišvirstų... Suprask iš tų pavyzdžių, kaip Dievas veizi į atleistinąją nuodėmę! Tačiau visos tos žemiškosios bausmės yra niekas, sulyginus su tomis, kurios bus ateinančiame gyvenime!

Persikelk dvasioje į tamsų skaistyklos kalėjimą ir įsižiūrėk į tuos, kurie tenai gyvena. Yra tai išrinktosios sielos. Dievas be galo jas myli ir karštai trokšta priimti jas į dangų. Tačiau jos turi kentėti baisias ugnies kančias! Ir už ką toki smarki bausmė? Už tai, kad tose sielose esti dar kai kurios nuodėmės liekanos, o Dievas be galo nekenčia nuodėmės. Pamąstyk dabar: štai tėvas užkuria didę ugnį ir meta į ją savo sūnų; žinai, jog tai — geriausias tėvas; žinai, jog tą sūnų stipriausiai myli; ar tad ne aišku, jog sūnus yra labai nusikaltęs

O, Viešpatie! koki biauri turi Tau atrodyti atleistinoji nuodėmė, kad Tave priverčia taip smarkiai bausti sielas, kurias Tu myli taip, kaip joki žmogaus širdis neįstengia mylėti!

O dabar suskaityk, žmogau, jei gali, kiek tokių nuodėmių esi padaręs! Kiek jų dar kas dieną darai, nevaldydamas minčių ir liežuvio, nebudėdamas aplink save ir nenorėdamas susiturėti! O gal priverstas būsi sušukti su pranašu: „Mane apstojo nelaimės be skaičiaus; mano neteisybės pagavo mane, ir nebegalėjau matyti; jų daugiau, nekaip mano galvos plaukų, ir mano drąsa apleido mane (ps. 39, 13)." O, Dieve! atleisk man, o duok tą sąžinės jautrumą, kurs bijo net šešėlio nuodėmės! Žinau, jog reikia nuolat budėti apie save ir varžyti ne vieną geidulį, nors rodytųs ir nekaltas esąs. Bet žinau ir tai, kad nė viena mano auka negali susilyginti su tuo pelnu, kurį už tai gausiu, kadangi mažiau bepadarysiu nuodėmių ir išvengsiu tų nelaimingųjų pasėkų, kurias nuodėmėmis ant savęs užtraukiau.

XXVI MĄSTYMAS.

Apie užšalima.

I. Užšalimas yra peiktinas.

II. Yra pavojingas.

I punktas. Užšalęs vadinasi tas, kas miegūstai ir tingiai tarnauja Dievui, nebijos Jo rūstinti, nei labai rūpinas būti malonus Dievui, kas nesikarščiuoja dėl Dievo garbės ir nejaučia savy karšto noro daryti Dievui patinkančių darbų. Aišku, jog toki sielos padėtis nesutinka nei su didžiausiais Dievo įsakais, nei su didžiausiomis krikščionies pareigomis.

Dievo įsakymų pradžioje yra užrašytas švenčiausias ir didžiausias įsakymas: „Mylėsi savo V. Dievą visa savo širdimi"... Bet užšalęs žmogus savo gyvenimu sako Dievui, jog nelaiko Jo tiek garbės vertu, kad turėtų save varginti dėl Dievo, ir jog laimė pelnyti Dievo malonę ir regėti Viešpatį amžinojoje garbėje mažas jam rodos užmokesnis už tas aukas, kurių Dievas nuo jo geidžia... Pasakyk, ką mano apie Dievą tas, kurs taip su Juo elgias?

Didžiausios krikščionies pareigos yra sekti Kristumi, nešant savo kryžių, kryžiuojant savo kūną, išsiginant savęs paties. Bet kaip galėsi išeiti tas pareigas, gyvendamas minkštai, kūniškai ir pataikaudamas geiduliams, kad ir nebūtų jie aiškiai nedori, kaip tau kad rodos.

II punktas. Užšalimas yra pavojingas, nes grumzdžia įstumti prapultin, ypač dėl to, kad užšalęs žmogus, užmigęs klaidingoje apie save nuomonėje, nebesibijo pražūties, nors iš tikrųjų turėtų labai bijoti.

Užšalėlis monija save, manydamas esąs doras, kadangi saugojas biaurių klaidų, aiškių ir sunkių nuodėmių ir nesibijo! Greit ipuls į mirtingąją, kas nesirūpina kasdieniais paklydimais ir paprastuoju savo užšalimu Dievo tarnystėje. Kas myli Dievą, dreba net priešais nuodėmės šešėlį. „Palaimintas žmogus, kurs visada bijosi", sako šv. Raštas. Priešingai, bėda žmogui, kurs iš papročio daro menkų nuodėmių ir nesibijo! Greit ipuls į mirtingąją, kas apsipras su atleistinąja nuodėme. Nesunku iš užšalimo miego pereiti į mirties miegą, o tas perėjimas juo labiau baugus, kad neišgandina: nekrinta žmogus ūmai į tą prapultį, bet palengvėl šliaužia; užtat retai beatsitinka, kad iš jos kuomet beišliptų.

Užšalėlis mano daug gero daręs ir tais savo gerais darbais pasitiki. Iš tikrųjų, užšalimą matome esant greta su laukuoje dorybe. Anas Efezo vys-

kupas, apie kurį sako šv. Raštas, gyveno nepeiktinai. Lygiai ir anas Laodicėjos bažnyčios angelas turėjo gerų darbų. Bet tie jų dviejų darbai buvo užšalimo užkrėsti, ir todėl juodu buvo nelaimingi ir pasigailėjimo verti.

Tačiau užšalėliai užsimerkia priešais gresiantį pavojų; ramiai gyvena, nors jų laukia smarki ištarmė: „Nenaudingą tarną išmeskit laukan į tamsybes! Ten bus verksmo ir dantų griežimo (Mat. 25, 30)!“ Kuo gi jis nusipelnė prapulti? Gal laužė Dievo įstatus? Ne. Jis tik užkasė duotąjį jam talentą.... Dievas tau yra dovanojęs daugybę malonių; o tu jomis nepasinaudojai; už vien tai gali būti atmestas! Kokią nuodėmę buvo padariusios anos penkios mergaitės, kurioms Sužieduotinis atsakė jų nepažįstąs ir į vestuves įleisti negalįs? Tai tik, kad nebudėjo, kad jų širdyse meilės liepsna neskaisčiai težibėjo!

Laukuoje dorybe ir dievobaimingumu galima atrasti malonės pas žmones, bet ne pas Dievą, kurs regi širdį, o geidžia visiško Jam atsidavimo. „Prakeiktas, kas dirba Viešpaties darbą neištikimai (Jer. 48)!“ Dievas čia prakeikia ne už nedorybių darymą, ne už jokio gero nedarymą, bet už geriausius darbus, „Viešpaties darbus“, jeigu juos žmogus atlieka by kaip, šaltai.

Kas gali prisiminti be išgąsčio smarkiuosius žodžius, kuriais grumzdžia Viešpats Laodicėjos vyskupui, kad jį išmes iš savo širdies, iš savo lūpų! Koki tat biauri yra Jėzui šaltoji siela! O kaip sunku besugrįžti į Dievo širdį žmogui, kurs liko išmestas iš Viešpaties lūpų!... Jėzau, Tu be galo trokšti, kad nepražūtų net ir didžiausias nusidėjėlis. Argi tad jo nepasigailėsi? Ką jis padarė, kad tokią Tavo rūstybę užsipelnė? Gal kokiu biauriausiu nusidėjimu susitepė? Ne, sako Dievas; bet už tai jį išmetu iš savo lūpų, kad nekarštai man tarnavo, kad užšalęs yra!

O, Dieve! žinojau apie tuos Tavo žodžius, bet buvau užmiršęs! Arba, jeigu kada ir atsimindavau, tai gerai nepamąstydavau, ką jie reiškia, ir netaikindavau prie savęs... Turiu prisipažinti, jog ir aš esmi drungnas. Taigi, kaip tai galėjo būti, kad tokie Tavo grasymai nebuvo manęs jau seniau pergandinę? O, Viešpatie! meldžiu, suteik man uolumo malonės, kad karštai daryčiau atgailą, kad savęs išsiginčiau, kad save paniekčiau!

Duok man malonės, kad kiekvieną dieną labiau atsiduočiau Tau! kad nuo šiol jau gyvenčiau Tau, savęs visiškai išsižadėjęs, kaip kad tikroji meilė reikalauja!

XXVII MĄSTYMAS.

Kokiu būdu galima išsisaugoti užšalimo.

I. Malda.
II. Nusimarinimas.
III. Mąstymas.

I punktas. Užšalimas nėra neišgydoma liga; bet vienas Išganytojas teturi vaisto tai ligai išgydyti, o to vaisto reikia ieškoti Jo širdyje. „Aš tau patariu pirktis iš manęs ugnyje ištirto aukso, kad pasidarytumei turtingas, būtumei apvilktas baltais rūbais ir nepasirodytų tavo plikumo gėda; taip pat patepk akis akių tepalu, kad regėtumei (Apr. 3, 18).“ Jėzus nori, kad mes tų vaistų pirktumėm, kad melstumėmės; o Jis suteiks mums savo turtų, duos mums ugnyj išmėginto meilės aukso. Malda yra sunkus daiktas užšalusiai sielai; būtų daiktas net visai negalimas, kad malonė nepažadintų sieloje noro melstis.

Išganytojas paskelbė Laodicėjos vyskupui, „kad yra elgeta, nuogas ir aklas“; toksai yra kiekvienas

užšalęs žmogus. Elgeta yra, nes kokios gi turi vertybės amžinajam gyvenimui jo grynai žemiški darbai, kad jų nepašvenčia gera intencija nei gaivina uolumas? Nuogas yra, nes išvilktas iš tikrų dorybių, gal net iš pašvenčiamosios malonės. Pagaliau, aklas yra, nes nebemato, nei kokiame nelaimingame yra padėjime, nei kokios bausmės jam grumzdžia. Bet tegu per maldą nusiperka meilės, o pasidarys turtingas, nes, kas turi Dievą, viską turi. Meilė bus jam gražusis drabužis, kurs pridengs jo nuogumą, ir stebuklingasis tepalas, kurs išgydys jo aklumą.

Melskis, nors ir nuobodi būtų tau malda, nors ir rodytųs, būk jokios naudos negauni. Pasižemink, varu laužkis prie Dievo; to Jisai ir nori. Turime šv. Rašte gražų pavyzdį, kaip ištverminga malda išgydo net seną užšalimą. Per trejus metus džiūvo Žydų žemė; Elijas meldėsi, kad Viešpats pašalintų nelaimę; Viešpats ne tuojau išklausė jo maldos; Elijas meldėsi septynis kartus — ir štai išdžiūvėjusioji žemė gavo gausiai lietaus. Tik drąsiai turėkis, o Dievas išklausys ir tavo sudžiūvusiąją sielą suvilgys savo malonės vandenimi.

II punktas. Atstojai nuo Dievo per tai, kad pasidavei geiduliams. Sugrįši pas Dievą, kad geidulius apmarinsi. Jei nori pašalinti iš sielos užšalimą, su malda sujunk atgailą. Nebūtinai čia reikalinga aštri atgaila. Tačiau ne užšalėliui ją pakelti! Pakaks, pavyzdžiui, išsižadėti vienos kitos linksmybės. Dievas to tik geidžia, kad kaip nors save marintumei ir kokiame nors daikte nugalėtumei save. Duok Dievui — ir Jis duos tau; darbu parodyk, jogei trokšti būti Jam meilus, o Jis tau dvigubai suteiks savo malonės. „Stokis," taip sako vienas dievobaimingas rašytojas: „ženk bent vieną žingsnį, pamėgink savo jėgas ir pridėk ranką prie darbo; pridėk tik, o Dievas pabaigs."

III punktas. Mąstymas yra tikėjimo gyvybė, kaip tikėjimas — teisingojo žmogaus. Dvasiškųjų mąstymų paniekinimas veda į užšalimą. Dažnai mąstyk, koks didis yra Dievas, koki didė Jo galybė ir gerybė, koks menkas yra žmogus, koks trumpas yra gyvenimas, ilgà amžinybė; kiekviename atsitikime klausk save, ką tai padės amžinybei. Mąstyk apie du brangiausiuosius gėrius, kuriuos gauna žmogus, kad visa širdimi tarnauja Dievui, t. y. apie šventumą ir laimingumą.

Kas Dievo garbei ir dėl Dievo meilės dirba visus savo darbus, tam net menkiausieji darbai pagamina skaisčių nuopelnų; kaltas čia šventasis noras; mat, Dievas labiau į širdį veizi, negu į ranką. Tiek yra šventųjų danguje, kurie, gyvendami, turėjo paprasčiausius verslus, o per trumpą laiką daug padarė; dėl ko? jie turėjo drąsos ir uolumo.

Iš uolumo gema laimingumas jau ir šiame gyvenime, nes Jėzaus jungas yra saldus, tik ne tiems, kurie nenoriai velka jį paskui save, bet tiems, kurie iš meilės ima jį ir mylėdami nešioja.

Tai liudija mums šventieji, kurie juk patys yra visa tai patyrę. Dovydas dėkoja Dievui, kad pastatė jį plačioje vietoje ir kad todėl jis gali dabar lengvai ir laisvai eiti tuo Dievo įsakymų keliu, kurs pirma rodėsi sunkus. Negana, kad eina, bet bėgte bėga, o širdis praplinta jam nuo vilties ir džiaugsmo (ps. 30 ir 118).

Tu tai esi pažadėjęs, Dieve! „Nugalėtojui aš duosiu paslėptosios mannos (Apr. 2, 17).“ Taip! paslėpta yra manna nuo kūniškos ir aptingusios sielos! Ir aš retai tesu patyręs tos mannos saldumą; bet dabar matau, dėl ko. Nenuveikdavau savo tinginio ir geidulių; aklai jiems tarnaudavau; šalindavaus nuo dvasiškųjų mąstymų ir nešildydavau savo širdies prie maldos ugniavietės!

Bet dabar, Viešpatie, man rodai ligos priežasti, rodai taip pat, kokiais vaistais turiu gydytis. Šau-

kiuos į Tave, padėk man! Nebnoriu veltui imti Tavo malonių; noriu draug su jomis pasidarbuoti! Priimk, Dieve, menką mano auką, o duodamas naujų malonių, padaryk, kad galėčiau paaukoti Tau vertesnių aukų!

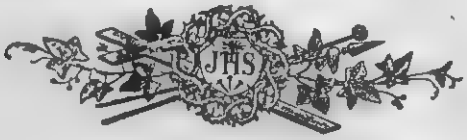

TREČIASIS SKIRSNYS.

Apie valstą nuo nuodėmių — minėjimą paskutiniųjų daiktų (mirties, teismo, pragaro).

Apie pagrįžimą prie Dievo. Apie Dievo gailestingumą.

XXVIII MĄSTYMAS.

Apie mirtį.

I. Kas tai yra mirtis.
II. Koki mirties baimė yra naudinga.

Pirmasis įžangos punktas. Stokis dvasioje prie mirštančio žmogaus lovos arba prie atidaryto karsto (grabo) ir klausyk, ko tave moko mirtis.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievo malonės, kad gerai suprastumei ir gerai įsidėtumei į širdį tas svarbias pamokas, kurias tau patiekia karstas; kad neužsimerktumei priešais šviesą, kuri trykšta iš mirties atminimo.

I punktas. Kas tai yra mirtis? Mirtis yra sielos persikėlimas iš laiko į amžinybę. Mirtyj yra aiškių ir neaiškių dalykų, suprantamų tiesų ir nesuprantamų paslapčių, apie kurias mąstyti yra labai naudinga.

Keturios yra tiesos, dėl kurių mirtis nepalieka jokios abejonės: pirma, jog mirtis būtinai ateis, nors nusidėjėlis taip labai jos bijo; antra, jog ateis veikiai; trečia, jog atskirs žmogų nuo visų žemės daiktų, palikdama jam tik gerų darbų vaisius, jeigu

jų turėjo; ketvirta, atidarys jam amžinybę laimingą ar nelaimingą.

Mirtis būtinai ateis. Taip moko tikėjimas: „Žmonėms skirta vieną sykį mirti (Žyd. 9, 27).“ Kur tik žvilgterėsi, visur išvysi mirties pėdsakų. Kiekvienas žmogus turi numirti. Būk išmintingas: iš to, kas neišvengiama, pasidaryk dorybę. Turėsi didį pelną, jeigu išmoksi pasižeminęs laukti mirties ir ją priimti, jeigu ir mirtyj įstengsi susitaikinti su Dievo valia, jeigu per gyvenimą kuo dažniausiai žadinsi savy visiško pasidavimo Dievui. Nėra dorybės, kuria labiau galėtumei išsižadėti paties savęs ir labiau pagarbinti Dievo surėdymą, kaip kad pasiryžęs esi palankiai ir noriai priimti mirtį, kaipo neatšaukiamą Dievo ištarmę.

Mirtis ateis greitai. Nes kas gi yra žmogus, nors turėtų stipriausią sveikatą? Yra tai lyg gražus pažiūrėti vaisius, iki kybo ant šakelės. Bet pasislėpęs jame kirminas griaužia jį iš vidaus. Valandai praėjus, obuolys jau ir bus nukritęs nuo medžio. Kas tai yra žmogaus gyvenimas? Gestančioji kibirkštis, menkas vėjelis, trumpam laikui pasirodęs garas (Jok. 4). O mes, pasitikėdami tuo garu, tiek darome tolimų pasiketinimų! Nešiojies mirtį už ančio, ir mirtis, nelyginant, laiko tave savo prieglobstyje, nes juk visur yra pakankamai mirties priežasčių. Iš tikrųjų, mirtis nepavėluos! (Ekl. 14).

Kas dieną ir kas valandą artinies prie mirties. Kiekvienas tavo širdies mušimas stumia tave karsto linkon... Mano siela! kodėl gi taip labai rūpinies žemės daiktais, nors ant žemės esi tik keleivė; o taip maž tesirūpini ateisiančiuoju gyvenimu, į kurį mirtis neilgai trukus nuves tave, o kurs niekada nesibaigs?!

Mirtis nutraukia visus ryšius, laikančius žmogų pririštą prie žemės: atitraukia nuo genčių, draugų ir turtų ir linksmybių; tenka viską ant visados

apleisti; tenka apleisti kūną, kurs bus įmestas duobėn ir atiduotas kirmėlėms suėsti, nors taip esti lepinamas dabar; tenka apleisti laiką ir visas progas sielai išganyti. Nieko tau mirtis nepaliks, vien tik tavo darbus ir džiaugsmą, jeigu darbai buvo geri, arba nuliūdimą, jeigu buvo blogi. „O mirtie! tavo nutarimas geras (Ekli. 41, 3).“ Mokai žmogų kaip reikiant vertinti kiekvieną dalyką ir nuraminti geidulius! Aiškiai jam parodai, jog tiesa yra, ką sako šv. Dvasia, jog „gera laikytis Dievo (ps. 72, 28)“ ir jog kas prisiriša prie kūrinio, su virstančiu išvirsta, o kas susijungia su Jėzumi, bus amžiams sustiprintas (Sekim). Ak, kodėl taip maž tesinaudojau tuo Tavo mokslu!

Mirtis atidaro amžinybę. Vieną tik kartą žmogus miršta, o koki bus mirtis, toki bus ir jo visa amžinybė. Blogą gyvenimą dar galima pataisyti paskutinėje valandoje; bet bloga mirtis yra neatitaisoma nelaimė! Jeigu numirsi Dievo malonėje, būsi išganytas; jeigu numirsi sunkioje nuodėmėje, būsi pražuvęs be pagalbos. O, mirimo valanda! Kad mokėčiau visados laikyti tave savo atminty!

Dabar pažiūrėkime į tamsiąją ir paslaptingąją mirties pusę. Mirtis ateis ir tai netrukus; bet kada, kokioje vietoje ir kokiose aplinkybėse? To nežinai. Žinai, jog netolima ta valanda, kurioje tau atsivers amžinybė; bet ar ta valanda nėra artesnė, negu patsai tikies, nežinai. Ar turėsi bent keletą dienų ar keletą valandų prisiruošti į tą baisią kelionę? Nežinai. Ar numirsi paprasta mirtim, ar staigia? Ar galėsi priimti paskutiniuosius sakramentus, ar gal negausi tos laimės?... Vis tai yra paslaptys, težinomos vienam Dievui, ir Dievas tau jų neapreikš, nes tai nėra reikalinga, o galėtų būti net kenksminga. Užtat Dievas tau duoda tą svarbų perspėjimą: „Budėkite, būkite prisirengę!“ Kiek tai kartų esi girdėjęs, jog tas liko užmuštas, tas prigėrė, tas nuo kalno krisdamas užsimušė, anas

bešokdamas galą gavo; vienas pražuvo nuo ugnies, kitas — nuo maro (Sekim.). Girdėjai, rasi, apie aną kunigą, kursai ūmai numirė klausykloje; kada ketino atleisti kito nuodėmes, pats išgirdo Aukščiausiojo teismo ištarmę! Garsusis Maldonatas po penkis kartus per dieną ruošdavosi prie mirties ir Dievo teismo; vieną rytą buvo jis atrastas negyvas lovoje, nors pirmiau nebuvo matytî jame jokio pavojingo ženklo... Iš tikrųjų, tas tik gali vadintis išmintingas, kurs kiekvienoj valandoj, kaip sako Dovidas, turi savo sielą rankose ir visada yra pasiruošęs atiduoti ją Dievui.

II punktas. Koki mirties baimė yra naudinga. Bijome mirties. Tik reikia, kad ta baimė būtų protinga ir rami. Mirtis yra bausmė už pirmąją nuodėmę. Ne tam buvo sutvertas žmogus, kad mirtų. Todėl iš pačios prigimties bijo žmogus mirti. Taigi, ne tai yra bloga, kad bijome mirti, bet tai, kad mirties bijome labiau, negu nuodėmės, kad, nors drebame pamąstę, jog veikiai galime numirti, tačiau mylime nuodėmę. „Koks apjakimas!“ šaukia vienas mokytojas: „jeigu didė yra nelaimė, kad kūnas palieka be sielos, koki gi tai yra nelaimė, kad siela pasilieka be savo Dievo!... Ir, jeigu šiurpuliai ima, veizint į žmogaus kūną, gulintį ant žemės be jausmo ir gyvybės, kaip gi baisu turi būt žiūrėti į tą dvasiškąjį lavoną, į tą vaikščiojantį karstą — į protingąją sielą, atsiskyrusią nuo Dievo, kuri tam tik bejaučia ir begyvena, idant amžinai numirtų!“ Ne mirties bijokis — sako šv. Jonas Auksaburnis — bet blogos mirties. Jeigu didžiausia yra nelaimė numirti sunkioj nuodėmėj, tai priešingai, koki tai laimė numirti be nuodėmės! Dieve! palik mums mirtį, tik nuo nuodėmės išvaduok! Pavedu savo valią Tavo valiai: nors bijo mano prigimtis mirties, tačiau prižadu noriai priimti ją iš Tavo rankų. Pasiduodu mirčiai, nes kaip protinga būtybė žinau, jog esi visų daiktų Viešpats. Mano

gyvybė ir visa mano būtybė Tavo rankoje. Pasiduodu Tavo ištarmei, nes kaip nusidėjėlis vertas esu kentėti tą bausmę, kurią man esi paskyręs. Pasiduodu Tavo ištarmei, nes kaip krikščionis noriu numirti dėl savo Išganytojo, kaip Jis mirė dėl manęs. Kad karalius numirtų dėl kalinio, kalinys laikytų laime, jeigu galėtų mirtim įvykdyti karaliaus norą ar įsakymą. Tegu tad ateina mirtis, o Dieve, kad mirtis tik gali mane išvaduoti nuo nelaimės įžeisti Tave, kad suteikia man progos paaukoti Tau visą save! Savo mirtimi pagarbinsiu amžinąją Tavo gyvybę, ir mano kaulai karste garbins savotiškai Tavo galybę! „Visi mano kaulai sakys: Viešpatie, kas Tau lygus (ps. 34, 10)?“ Ir, kaip kadaise šventasis vyras Jobas, tarsiu puvėsiams: mano tėvas esi, mano motina ir mano seserys — kirmėlėms (Job. 17). Kaip karalius Dovidas, išpažinsiu, jog mano dienos praėjo, lyg šešėlis, išdžiūvau, lyg šienas, ir išnykau, kaip garas; bet Tu, Viešpatie, esi per amžius, ir Tavo metai nepraeis (ps. 101). Su šv. Povilu sakysiu: „Mano atsiskyrimo laikas yra čia pat (II Tim. 4, 6)“, bet mano viltis Tavyje, amžių Karaliau nemirštantysis! Tau pačiam garbė ir šlovė per amžių amžius (I Timot. 1). — Sukalbėk tylomis „Kristaus siela.“

XXIX MĄSTYMAS.

Apie teisingo žmogaus ir nusidėjėlio mirtį.

I. Apie teisingo žmogaus mirtį.

II. Apie nuodėmingo žmogaus mirtį.

I punktas. Įsivaizduok bemirštantį teisų žmogų. Žiūrėk į jo nurimusį ir linksmą veidą; iš kur tas ramumas ir linksmumas? Mat, sąžinė nekalta. Dievui padedant, pradėk ir tu gyventi taip, kad ir tavo mirtis būtų toki rami ir linksma. „Tegu miršta

mano siela teisingųjų mirtim, o tegu pasidaro paskutinieji mano daiktai į jų panašūs (V Moz. 28)." Teisusis mirimo valandoje džiaugdamos mini savo praėjusįjį gyvenimą. Patyrė jame daug vargų, bet dabar po jų bepaliko vien meilus atminimas. Ką Tomas iš Kempės sako apie Išganytoją, jog visas Jo gyvenimas buvo viena kančia, galima bent iš dalies pasakyti apie kiekvieną tikrai krikščioniškąją sielą. Dėl to, kad teisus buvo anas žmogus, dėl to, kad ėjo savo Mokytojo pėdomis, per daugelį sielvartų jam reikėjo įeiti į Dievo karalystę (Darb. 14, 21). Maloningiausioji Dievo Apvaizda daug patiekė jam vargų ir priespaudų, mėgindama jo tvirtybę, kad pasiektų garbės karūną. Be tų sunkenybių, jis pats dar vargino save nusimarinimais, geisdamas būti panašus savo kantrybe į tą, kurs yra amžinas šventųjų pavyzdys. Bet štai jau pabaigė savo gyvenimą. Kokie lengvi atrodo jam praeitieji vargai, kad jis pamąsto apie atilsį, į kurį dabar eina! O kad jis būtų pasidavęs žemės linksmybėms, lepumui, kad būtų minkštai gyvenęs, kas būtų jam šiandieną iš to viso belikę? Kaip gali dabar linksmintis, kad nemylėjo žemės ir to, kas su žeme praeina! Kaip gali dabar džiaugtis, kad pasirinko kaip dalį Jėzaus kryžių ir, nebijodamas jo išviršinio sunkumo, pamilo viduojį jo saldumą! kad savo sielos dirvoje, kurią jam Dievas dirbti buvo pavedęs, uoliai darbavos, ravėjo, sodino, iki atėjo dienos galas, o su juo — atilsio metas ir užmokesnio vartojimas!

Vargai ir kentėjimas pasibaigė, bet nuopelnas pasiliko, ir teisusis, kaip sėjo verksme ir sopuliuose, taip dabar pradės rinkti vaisius džiaugdamos (ps. 125). Šventi kentėjimai, geistini vargai, per kuriuos susirinko tokį didį gerų darbų iždą!... O, taip! kada tik sunkūs tau pasirodys vargai, atmink mirties valandą!

Teisusis ramiai priima mirtį. Teisingoji siela yra toji ištikimoji Jėrozolima, kuriai Dievas prižadėjo suteikti gausios palaimos ir ramybės (Iz. 66). Ana ramybė gema iš geros sąžinės; jinai gyvenime ne kartą buvo pasaldinusi teisiajam kasdienių vargų kartybę; o dabar, paskutinėje gyvenimo valandoje, pripildo sielą džiaugsmu. Ieškojo jisai Dievo pasižeminusia širdimi; buvo paklusnus tikėjimui; rūpestingai saugojos visko, ko mirdamas būtų gailėjęsis. Nors, nežiūrint to atsargumo, ne kartą ir nusidėjo (nes kurs žmogus yra be nuodėmės?), gailesio ašaromis ir Kristaus krauju nuplovė savo kaltybes. O Dievas, kaipo atleidimo ženklą, suteikė jam naujų malonių. Pačios net nuodėmės išėjo jam ant gero: atmindamas jas, jisai niekindavo save patį, mokėdavo pateisinti artimą, būdavo kantrus ir uolus ir karštai dėkodavo Viešpačiui. „Koks geras Dievas“, kalbėdavo pats sau: „tiek esu Jam davęs priežasčių, kad manęs neapkęstų, o Jis man tokią meilę parodė! Iš tikrųjų, labiau būčiau Jį šiandieną mylėjęs, kad būčiau pirmiau gerai supratęs, koks neapsakomas yra Jo gailestingumas! Dabar tai jaučiu ir matau, taigi ir myliu Jį visomis savo jėgomis! Ieik jau, mano siela, į savo atilsį ir linksminkis ramume, atminus, jog Viešpats gerai tau padarė (ps. 114).

Buvo jo gyvenime gerų darbų, bet visą nuopelną priskaitė jis Dievo malonei, atmindamas šv. Povilo žodžius: „Dievo malone esu tai, kas esu (I Kor. 15, 10).“ Nors per visą gyvenimą tarnavo Dievui, tačiau laiko save nenaudingu tarnu (Luk. 17), nes supranta, jog nepadarė nieko daugiau, tik tai, kas priderėjo. Bet koks jam džiaugsmas, girdint sąžinės liudijimą, kad Dievo malonė nebuvo jame tuščia (I Kor. 15)! Ir Dievas stiprina jo viltį tuo pagyrimu, kurio niekad jis nemanė esąs vertas. Viešpats sako jam: Gerasai ir ištikimasai tarne! dar keletas valandėlių, o įeisi į savo Vieš-

paties linksmybę. Kad tave pakviečiau savo mokiniu, pranešiau, jog verksi ir nuliūdimo kentėsi (Jon. 16), bet vienkart pažadėjau, jog tasai nuliūdimas kuomet nors pavirs džiaugsmu, ir to džiaugsmo niekas nebatims nuo tavęs (Jon. 16). Štai dabar padarysiu, ką žadėjau: išeik iš savo kalėjimo, mylimoji siela! Jau malonė padarė tavy savo veikalą. Vargai iki šiol mano vargus; bet atėjo laikas, kad jau džiaugsies su manimi mano karalystės garbe!

Tas kryžius, į kurį miršťąs laiko įsmeigęs akis: tos maldos, kuriomis Bažnyčia drąsina jį paskutinėje kovoje; ypač paties Jėzaus atsilankymas: koks tai apstus mirimo valandoj linksmybės šaltinis teisiajai sielai! Miršta šventasis ramiai, nes pats Dievas jo vilti tvirtina. „Ramybėje aš gulsiu ir vienkart ilsėsiuos, nes Tu, Viešpatie, tobulai sutvirtinai manyje vilti (ps. 4, 9—10).“

Teisus žmogus mirimo valandoje džiaugdamos laukia amžinybės. Kaip per didelė nusidėjėlių viltis mirties valandoje dažniausiai pavirsta baisiu nusiminimu, taip, priešingai, dievobaimingas gerųjų nerimastis užleidžia vietą nepajudinamai vilčiai. Teisusis, būdamas arti mirties, gali dar turėti išgąsčio valandų, bet veikiai vėl pasistiprina ta viltim, jog jo Teisėjas yra geriausias jo prietelis. Žinau, kuo esu pasitikėjęs — taip kalba pats į save šv. Povilo žodžiais — žinau, jog į geras rankas atidaviau savo gerų darbų turtą. Dėl Tavęs kariavau, Dieve! Laikiaus Tavo uždėtųjų pareigų. Kelionę pabaigiau, išbuvau Tau ištikimas. Dabar laukiu karūnos, kokią esi pažadėjęs ištikimiesiems tarnams (Tim. 4). Kaip gi linksmai miršta tas, kurs mylėjo Dievą ir, kiek galėdamas, tąją meilę platino žmonių tarpe! Brangi tai mirtis, su kuria nesijungia joki pagrįsta baimė, o priešingai, baigiasi visoki baimė! Nes kas gali laiduoti už save, kol gyvas?

Argi sunku sutepti savo sąžinę, turint tiek įvairių pareigų! Juo labiau kas esti doras, juo bijo nuodėmės. Tiesa, jog, kol bijos, tol nepaklysta; bet koki varginga ta baimė! Mylėti Tave, Viešpatie, o be paliovos bijoti, kad Tavęs nesupykinčiau ir neatsiskirčiau nuo Tavęs!... Ateik jau, mirtie, o sunaikink manyje visus nuodėmės šaltinius ir visas jos pasėkas! Ateik ir uždaryk tą nelaimingą ir kartų gyvenimą, o atverk man vartus į amžinąją linksmybę!

Tik atmink, krikščioni: jeigu geidi numirti šventųjų mirtimi, pirma gyvenk taip, kaip gyveno šventieji! Pamąstyk, kaip gyvenai lig šiol!

II punktas. Pilna tamsos ir monų siela, paskendusioji užšalime. Bet mirimo valandoje, kuri yra lyg kad amžinosios dienos aušra, nyksta visi monai. Išvys nusidėjėlis apie save daiktus, prie kurių per daug buvo prisirišęs, o kuriuos dabar turi apleisti: išvys tą savo trumpąjį amžių, kurį turėjo pripildyti šventais darbais, o kuriame darė nenaudingus arba ir visai nedorus darbus; pagalios, išvys amžinybę, o jos angoj — Teisėjo sostą... Sopulingas atsiskyrimas, kartūs atsiminimai ir nelaimingos amžinybės vaizdas — tokie daiktai laukia užšalusiosios sielos prie mirties patalo. Argi tai ne beprotybė klaidžioti suktais keliais, idant rastumei tokį liūdną galą?!

Sopulingas atsiskyrimas. Žmogaus širdis negali gyventi be meilės: jinai arba myli Dievą, arba prisiriša prie kūrinio. Taip štai ir šis užšalėlis gyvenime buvo nuolat sau pačiam priešingas: vienaip tikėjo, o kitaip elgės; gerai išmanė, jog niekoks daiktas ant žemės negali patenkinti jo širdies, tačiau per daug mylėjo tuos daiktus ir juose ieškojo laimės. Mylėjo savo gentis ir prietelius, bet meile žemiška ir kūniška, nesirūpindamas tuo, kad jiems padėtų išganyti save, bet tesirūpindamas jų žemiškuoju būviu. Mylėjo žemės gerybes ir, jomis besi-

rūpindamas, praleido bemaž visą savo amžių. Kas do dyvai, kad nebeturėjo laiko pamąstyti apie Dievą. „Kame jūsų turtas, ten ir jūsų širdys (Luk. 12, 34);“ „nė vienas negali dviem valdovam tarnauti,“ sako Išganytojas (Mat. 6, 23). Mylėjo savo namus ir tiek daug padėjo vargo, kol juos kuo patogiausiai paruošė. Mylėjo gražias padarines ir visokius niekniekius, kuriuos paparastai mėgsta tuščios sielos... O dabar mirtis sutraukys visus tuos ryšius. Per vėlai susiprato nelaimingasis, jog labai skaudu apleisti tai, prie ko perdaug esi prisirišęs!

Kartūs atsiminimai. Jau stovi žmogus savo amžiaus gale. Koks gi trumpas atrodo prie galo net ilgiausias amžius! Dabar prisimena žmogus, jog nesunku būtų buvę dorai gyventi ir nuopelnų susikrauti! Kiek tai buvo patogių atsitikimų gerai pasielgti! Kiek paprastų savo darbų būtų galėjęs padaryti tobulai, kad tik būtų norėjęs!... Ir sako pats sau: „Kaip tai atsitiko, kad, galėdamas lengvais vargais atsidaryti laimingą amžinybę, aš bevelijau nusipelnyti baugų mirimą, o gal ir begales kančias! Pats buvau savo neprietelis! Piktasis mano kūne! niekam nevertasis mano tingėjime! kenčiu dabar už jus skaudžią bausmę, o dar kas žino, ar gana bus tos bausmės! Iš tikrųjų, geriau būtų buvę gyventi be anų menkų linksmybių, negu dabar taip liūdnai mirti!“

Primena sau dabar, kiek bloga yra padaręs, ir visai kitoniškai jam tai dabar atrodo. Baugi šviesa dabar yra apšvietusi jo sielą. Daugelis abejonių, kurias pirmiau stumdavo šalin, kaip neprotingas, dabar jau rodos netuščios buvusios. Kame pirma tematydavo nerūpestį, dabar mato nuodėmę. Dabar jam įtariami atrodo visi jo darbai: įtariami anie prekiavimai, pelnai ir uždarbiai, kuriuos stengdavos pateisinti, būk esą dori; įtariami anie prisirišimai ir neapykantos, kuriuos dažnai laikydavo savo širdy; įtariamas dvasiškųjų pareigų ėjimas, nes tai bū-

davo daroma vien iš papročio, be karštumo, be pagarbos... Apie tai pirmiau vis nepamąstydavo, paskendęs savo kasdieniuose reikaluose. Nematydavo jokios kaltės savo elgimesi, nes buvo gerokai pamiršęs Dievą, savo sielą, krikščioniškųjų pareigų svarbumą. Dabar visa tai ateina į galvą. „Dabar prisimenu", sako jisai: „kiek tai gerų priežadų esu padaręs, eidamas šv. sakramentų priimti... Prisimenu, su kokia tėviška meile Apvaizda saugojo mane, o kaip aš už tiek malonių užsimokėjau! Prisimenu tiek šventų įkvėpimų, kuriems pasipriešinau, tiek nuodėmių, kuriomis užgavau Išganytoją ir Tėvą geriausiąjį! Ir tai dar tos šventos Bažnyčios prieglobstyje, kuri, kaip jautriausioji motina, mane globojo nuo mažens!"

Bukštus žvilgterėjimas į amžinybę. Neilgai trukus bus paskirta mirštančiajam amžina buveinė... Koki ji bus: ar laiminga, ar nelaminga? Klausia savo sąžinę; o sąžinė atsako, jog gal tenai, toje nežinomoje ateityje, kentės tiek kančių ir tol, kiek ir kol šventosios sielos ragaus amžinųjų linksmybių... Koki baisi mirtis! Nors niekas tikrai nežino, ar meilės, ar neapykantos yra vertas (Ekl. 9), bet teisioji siela, mirdama, turi stiprią viltį, prisiminus Viešpaties žodžius: „Aš myliu mane mylinčius (Priež. 8)." O užšalusioji siela argi nepersigąs, atminusi, jog bus atlyginta kiekvienam pagal jo darbus (Mat. 16)? Bailiai mąsto jinai apie teismą, kurs artinas, ir norėtų iš anksto įspėti, kuo jis baigsis. Kaip mane sutiks Jėzus, kuriam taip blogai tarnavau? Kokiomis akimis žvilgterės į mane, nevertą savo mokinį, kursai, jeigu dariau ką uoliai, tai nebent tik, kad Dievą rūstinau! Ką Jam atsakysiu, kad tars man: „Duok savo užvaizdavimo apyskaitą (Luk. 16, 2)!"

Tokios mintys gąsdina užšalėlį mirties valandoj. Štai jau beveik stovi Teisėjo akivaizdoj; po

valandos išgirs ištarmę... Ak! kad dar galėtų pagrįžti atgal! Bet tai — nebegalimas daiktas!

Viena paguoda, kad Bažnyčia neapleidžia jo toje nelaimėje. Štai kunigas artinas prie mirštančiojo ir stengias nuraminti ir pastiprinti nusigandusiąją sielą, primindamas jai begalį Dievo gailestingumą. Stato priešais jo akis Nukryžiuotojo paveikslą; duoda jam Dievo vardan nuodėmių atleidimą, nors jų būtų kažkiek daug ir kažkokių baisių, by tik už jas gailis... Bet ką visa tai padės, jeigu nelaimingasis po tiek metų aklos, per didelės vilties dabar nebegali atidaryti savo širdies tikrosios vilties džiaugsmui! Ištars kunigas dieviškus žodžius, kuriais atleidžiamos nuodėmės; bet kas iš to, jeigu nusidėjėlis neturi gailesio, kaip paprastai! Kunigas atneš jam Viešpatį, idant Jį priimtų į savo širdį; bet kas iš to, jeigu jis ir tą sykį priims Švenčiausiąjį blogai, kaip seniau kad priimdinėdavo! Kas iš to, pagaliau, kad Bažnyčia meldžia jam pagalbos iš visų šventųjų ir šventu patepimu ženklina jo narius, ir jo sielai žada geresnį gyvenimą! Juk visos tos brangiosios apeigos, džiaugsmą teikiančios šventai sielai, visai priešingą pasėką padaro sieloje to žmogaus, kurs užšalęs gyveno ir lygiai šaltas miršta!

Dieve mano! Tavo malonei padedant, metu nuo savęs užšalimo jungą! Noriu taip gyventi, kad kiekviena valanda būtų ganadarymas už praėjusiąjį mano gyvenimą, o kartu taptų vilties šaltiniu mirimo valandoj. O, kaip man anoje valandoje bus brangi ta viltis! O, kaip saldu bus su ja numirti! „Marija, malonės Motina, pasigailėjimo Motina! Tu mus gink nuo priešo ir priimk mirties valandoj!“

Šaukis į Jėzų, Mariją ir Juozapą, idant išmelstų tau laimingos mirties malonę.

XXX MĄSTYMAS.

Kaip reikia prisirengti mirti. Kaip svarbu nuolat atminti mirtį.

Pirmasis įžangos punktas. Pažadink savo sielos jėgas. Įsivaizduok, jog angelas sargas sako tau, kaip kitados pranašas Izajas karaliui Ezekijui: „Sutvarkyk savo namus, nes tu mirsi ir neliksi gyvas (Iza. 38, 1)."

Antrasis įžangos punktas. Karštai prašyk Išganytoją, kad padėtų tau nuolat atminti mirtį ir gerai prie jos prisirengti.

I punktas. Kaip reikia prisirengti mirti.

1) Padaryk dabar tai, ko gal mirimo valandoje nebegalėsi. Koki bus pirmoji tavo mintis, kad suprasi, jog atėjo mirtis? Ūmai perbėgs per mintį visas tavo gyvenimas, ir išvysi jį tokį, koks iš tikrųjų buvo. Sąžinė tau aiškiai parodys, jog daugelyj tavo pasielgimų, nors žmonėms jie atrodydavo pagirtini, iš tikrųjų nieko kito nebuvo, vien veidmainystė, vien pagyrų ieškojimas. Daugelis tokių dalykų, kuriais šiandieną visai nesirūpini, tuomet pasirodys įtartini. Tie neapykantos jausmai, su kuriais kartais net eidavai prie š. Stalo, gal buvo aiškios nuodėmės? O turtų krovimas ir šykštavimas, kuriuos pridengdavai neva išmintingumo drabužiu, gal buvo tiesiog godumas? Gal bent esi tikras, jog esi padaręs gerą atgailą už nuodėmes? Gal dar prisieis būgštauti, kad tiek išpažinčių per skubiai esi atlikęs, kad tiek priežadų neištesėjęs? Pamąstyk, koks išgąstis apniks mirštantį! Juk vos keletas valandėlių bepalieka prisirengti mirti, o čia tiek dalykų reikėtų atitaisyti! O jeigu mirtis užklups netikėtai, kas tada?! Juk vargšas vos beturės laiko suprasti: jau mirštu!

Jeigu tau rūpi išganymas, veikiausiai apsidorok su sąžine, kad tau nieko neprikaišiotų baisioje valandoje! Paskirk porą—trejetą dienų tam svarbiam reikalui. Prašyk Dievą, kad suteiktų tau tikro gailesio; pasirūpink ir pats jį žadinti. Paskui apsimazgok išpažinties pirtyje, kuri gali išgydyti visas sielos negalias. Pagalios, taip sutvarkyk visus žemiškuosius reikalus, kad mirties valandoj nebreiktų jais rūpintis. Atmink, kokios brangios paskutinės gyvenimo valandos! Atmink, kaip lengvai gali dar tuomet patrumpinti sau skaistyklos kančias ir pelnyti didį užmokesnį danguje!

Kas taip prisiruošęs gyvens, neišsigąs atėjus mirčiai, bet pakels širdį Dievop ir tars: „Dieve! jau tik kelias valandėles begaliu čia tarnauti Tau ir kentėti dėl Tavęs! Neilgai trukus nebgalėsiu įgyti daugiau nuopelnų! Ak, kol dar esu gyvas, garbinu ir myliu Tave visomis jėgomis!... Mano siela! naudokis laiku, kol dar turi laiko! Geisk pažadinti tiek meilės jausmų, kiek visi šventieji yra pažadinę per visą gyvenimą! Padaryk daugiau gero tose paskutinėse valandose, negu buvai padariusi per daug metų! Iškentėk tvirtai, kaip kankintiniai, tuos paskutiniuosius ligos sopulius! Priimk mirtį iš Kūrėjo rankų, pasiduodama Jo valiai ir džiaugdamos!

Dieve! nors man tūkstantį kartų dovanotumei gyvybę, tūkstantį kartų paaukočiau ją Tau! Davei man vieną kartą ir dabar nori ją atgal atimti. Mielai atiduodu! Tegu nustoju visko, ką mylėjau ant žemės! Pasiduodu Tavo paskyrimui: tegu tampu kirmėlių lizdu, tegu dulkėmis pavirstu! Mielai priimu ir tuos sopulius, kuriuos dabar jaučiu. Žinaus esąs vertas toli didesnių ir noriai kentėčiau kuo ilgiausiai, nes tik taip begaliu dabar parodyti Tau savo meilę ir pasitaisymą. Nors meldžiu Tave, kad pasigailėtumei, tačiau pasiduodu visoms bausmėms, kurias man liepsi iškentėti ateinančiame

gyvenime, kad tik patenkinčiau begalinį Tavo teisingumą. To tik gailiuos, kad vertas esu tokių bausmių! Ačiu Tau, Dieve, už viską gera, o ypač už brangiąją tikėjimo dovaną! Stipriai tikiu į visa tai, ką Tavo Bažnyčia moko, ir tikiuos to, ko Bažnyčia liepia tikėtis. Labai gailiuos, kad perdaug neištikimai tarnavau Tau, geriausiam ir meilės verčiausiam Viešpačiui. Bet jokios nuodėmės nepasilpnins manyje vilties, nes viliuos begaliniais savo Išganytojo nuopelnais; ir, nors liūdna man, atsiminus nuodėmes, bet labiau džiaugiuos, kad Jėzus yra mano, nes Tu man Jį dovanoji ir Jis pats man save dovanojo. Jo gyvenimą, mirtį, ganapadarymą, dorybes — visa tai, kaip savo, galiu paaukoti Tau iš savo neturto!"

Bet, jeigu nori turėti tokius jausmus, kad stovėsi jau prie amžinybės durų, privalai gerai prisirengti, begyvendamas. Suprask, kaip išmintingai pasielgsi, jeigu paskirsi kiekviename mėnesy vieną dieną prisirengimui prie mirties ir tą dieną pažadinsi savy viršuj paminėtuosius aktus taip karštai, kaip kad trokštumei juos pažadinti mirdamas.

2) Padaryk dabar tai, ką mirdamas būtinai turėsi padaryti: mesk dabar laisvu noru ir pelningai tai, ką mirties valandoj mesi nenoromis ir be nuopelno. Argi tai ne gėda atidėlioti ir derėtis su Dievu, iki bus priverstas atimti tuos daiktus, kurių dabar maloniai prašo!... Palaimintas žmogus, kursai, kad jį pašauks į teismą aukščiausiasis Teisėjas, nieko jau nebeturės ant žemės, ko dar reikėtų išsižadėti! Toks žmogus žemei ir kūnui yra lyg numiręs; siela tik laukia, kuomet Dievas pavadins; ji jau atsisveikino su šiuo pasauliu, sako gražiai šv. Pranciškus Salėzas. O, kaip ramu ir saldu bus tam žmogui mirti!

Taigi, reikia iš anksto dvasiškai numirti. Didis tai ir sunkus veikalas! Bet ne sunkiausias čia daiktas išviršinių dalykų išsižadėjimas: sunkiau

yra apmarinti nepadoriuosius prigimties geidulius. Bus jau žmogus numiręs linksmybėms, šlovei, turtams, o vis dar tebegyvens sau pačiam. Melstis, atminti, jog Dievas mato, jautulius nuraminti, kryžių mylėti — tai yra keliai, vedą į dvasiškąją mirtį, kuri, kaip sako Salėzas, yra tikriausias gyvenimas.

Imkis tad darbo; nelepink kūno nei valgiu, nei drabužiu; pamilk nuošalumą; kantriai kentėk atsitolinimą nuo tų, kuriuos myli; per daug nesirūpink tuo, kaip tau sekas žemės reikalai; ką turi brangu, dažnai paaukok Dievui; mielai pasiduok Apvaizdai, kad panorės tave išmėginti vargais, liga, pažeminimu. Tuomet galėsi sakyti su šv. Povilu: „Kas dieną mirštu," ne tik dėl to, kad kas dieną silpnyn eis tavy prisirišimas prie gyvybės, bet ir dėl to, kad kaskart mažiau begeisi šlovės, kaskart mažiau bebijosi paniekinimo, kaskart labiau tavo širdis išsižadės žemiškųjų daiktų, ir net pati siela, nelyginant, atsiskirs nuo kūno. Taip gyvena visi tikrieji Išganytojo mokiniai; jų gyvenimas yra nuolatinė mirtis; iki pagalios jie atsistoja Dievo akivaizdoje, nusivilkę viską, kas žemiška, o apsirėdę Dievo meile.

Padaryk dabar tai, ką padarę džiaugsies mirties valandoj. Blogo gyvenimo atminimas tai — didžiausia mirštant kankynė. Tuomet aiškiai mato žmogus, kad gyvybę buvo gavęs dangui nusipelnyti. O jeigu to nepadarė, didžiu išgąsčiu perims jį tie žodžiai: Jau nebegalėsi būti prievaizda (Luk. 16); jau Viešpats atima nuo tavęs savo turtus, kuriuos tau buvo pavedęs. Kol gyvenai, galėjai krautis nuopelnų; dabar jau nebegalėsi! Ką šioj valandoj turi, tai turėsi amžinai; nieko daugiau nebepridėsi! Lig šiol nenorėjai dirbti savo rankomis; dabar jau nebegalėsi, nes jos bus apkaltos... Koki bus tai gėda ir koks gailesis: per Dievo teismą išvysi daug karštų krikščionių, kurie visą savo amžių šventais pripildė darbais; aukos jie Jėzui

savo vargus ir bemaž tiek gerų darbų, kiek valandėlių pergyveno ant žemės; o tu ką parodysi? O mano siela! pašalink tą nelaimę, kuri tau gresia, nelaimę juoba didesnę, kad nebeatitaisomą! Gyvenk taip, kaip gyvena šventieji, nes pati džiaugsies mirties valandoj, jeigu būsi taip gyvenusi. Ir, nors labai daug padarytumei gera, atmink, jog prie amžiaus galo dar gailėsies, kad daugiau nepadarei!

II punktas. Jei nuolat atminsi mirtį, tai susilauksi laimingos mirties. Kas atmena mirtį, nenusideda. Ekleziastikas sako: „Visuose savo darbuose atsimink savo galą — ir tu nenusidėsi per amžius (Ekli. 7, 40)." Ar gali būti malonesnis priežadas? Ir jis įvyks: pats Dievas tai sako! Tas priežadas labai svarbus; šv. Dvasia žada tau, jog išvengsi ne vienos ar kelių nuodėmių, bet visų, nors sunkiausios būtų pagundos! Tik nuolat turėk atminty mirtį!... Tas priežadas be galo brangus dėl naudos, kurią gausi: kai išsisaugosi nuodėmės, išsisaugosi viso pikto — ir niekas nebegalės atimti iš tavęs amžinosios laimės! Pagalios, tas pažadėjimas suteikia didelio džiaugsmo, nes lengvai gali įvykti: juk Dievas tiek maž tereikalauja! Privalai tik atminti mirtį! Argi tai gali būti? O, Dieve, Dieve! Kad atrasčiau malonės Tavo akyse, kad gyvenčiau šventai ir laimingai dabar ir per visus amžius, užtenka atminti vieną dalyką! O juk tai lengva: į ką tik žvilgterėsiu, visa primins man mirtį!.. Viešpatie! dabar tik supratau visai, kokie teisingi yra pranašo žodžiai, jog Tu dykai išganai savo išrinktuosius (ps. 55)!

Ir protas tai patvirtina, ko moko tikėjimas. Iš puikybės ir iš kūno geidulių, lyg iš gausių versmių, plūsta nuodėmės. Bet mirties atminimas varžo puikybę ir kitus geidulius ir silpnina juos. Niekas taip nepažemina žmogaus puikybės, kaip savo niekingumo pažinimas; o mirtis aiškiausiai parodo

mūsų niekingumą. Juo kas buvo didesnis ir galingesnis, juo garsiau, nešamas į kapus, jis liudija, jog vienas Dievas yra didis ir galingas! Lengvai nuramins savyje pagundą nepaklausyti Dievo, kas pamąstys apie tą visagalybę, priešais kurią visoks kūrinys turi pulti ant žemės. Ir kūno geidulius niekas taip nuraminti negali, kaip atminimas to laiko, kada kūnas dulkėmis pavirs. Nuraminęs savo geidulius, būsi ir nuodėmę nugalėjęs. Aiškus daiktas: kaip mirties užmiršimas būna nuodėmės priežastis, taip mirties atminimas yra geriausia pagalba, norint nuodėmės išsisaugoti.

Antra. Kas atmena mirtį, tas negulės nuodėmėj. Girdi jis sieloje balsą: Dievą padarei savo neprieteliu ir pats tapai Dievo neprieteliu. Jokios neturi teisės tikėtis ilgesnio amžiaus. Dievas gali kiekvienoj valandoj gyvybę tau atimti. Kad netikėtai dabar numirtumei, kas būtų?! Drebi tai prisiminęs. Kodėl gi atidėlioji atgailą? Jeigu jos šiandien nepadarysi, gal rytoj jau pradėsi amžinąją atgailą pragare! Negalimas daiktas, kad kas, rimtai apie tai pagalvojęs, nesikeltų iš nuodėmės!

Trečia. Mirties atminimas atitraukia nuo žemiškųjų daiktų ir duoda žmogui tą širdies laisvę, be kurios negalima susijungti su Dievu. Kokią tatai aiškią šviesą skleidžia mirtis! Kaip aiškiai parodo, jog visi žemės daiktai yra niekas! Mirtis nutraukia nuo žmonių veidmainiškąją uždangą ir parodo juos tokius, kokie yra tikrumoj. Mirtis šaukia garsiau už Saliamoną: „Niekų niekai ir viskas niekai pasaulyje!“ Niekai — turtai: kam jie gali suteikti tikros laimės? ar ilgai juos vartoja? Kas jam iš jų paliks, kad numirs? Niekai aukštas luomas ir garbė: kas atmins tave, kada išnyksi iš šio pasaulio? Juk žmonės užmiršo garsesnius už tave: pražuvo su trenksmu jų atminimas — sako Dovidas. O nors, tau mirus, žmonės ilgiau tave

atmintų, negu tu atmeni tuos, kurie prieš tave numirė, ką tai tau padės, jeigu Dievas bus tave prakeikęs, jeigu (kaip sako šv. Augustinas) būsi giriamas ten, kur tavęs nėr, o kentėsi kančias ten, kur esi? Niekai — linksmybės: greit praeina, o kas bepalieka? Iš tikrųjų, labiau džiaugsis miršt̨as, jeigu jo gyvenimas buvo vargingas ir doras. Niekai — prietelystė: mirdamas, pamatysi jos apgaulingumą ir nepatvarumą; vienas tėra neatsimainąs prietelis — Dievas; Jis savųjų niekad neapleidžia; kas Dievui buvo padovanojęs visą savo meilę, tas džiaugdamos mes šį pasaulį.

K e t v i r t a. Nuolatinis mirties atsiminimas suteikia didelės vilties, žmogui miršt̨ant. Tinginis ir neištikimas tarnas bijo Viešpaties ateinant; nedyvai: kaip gi jis žiūrės į veidą Teisėjo, kurį buvo paniekęs! Bet geras tarnas džiaugdamos laukia Viešpaties, nes vilias gausaus užmokesnio. O kas gi tai ragina teisųjį nuolat daryti gerų darbų? Gi atminimas, kad netrukus nebeturės laiko! Todėl jis rūpestingai sunaudoja kiekvieną amžiaus valandėlę. Jis kalba sau: „Ką tik gali padaryti tavo ranka, tuojau daryk, nes nei darbo, nei proto, nei išminties, nei žinojimo nebus mirusiųjų buveinėje, į kurią tu skubiniesi (Ekl. 9, 10).“

„Palaimintas tas tarnas, kurį atėjęs jo Viešpats randa taip darantį (Mat. 24, 46).“ Palaimintas, kurs nuolat minės mirties valandą ir rengsis prie jos. Ar tai jis mirs senatvėje, ar jaunystėje, ar darbo laiku, ar miego, ar tai maldoje, ar dorame pasilinksminime, ar po ilgos ligos, ar staiga — visada bus laiminga jo mirtis, o Viešpats visada pastatys jį ant visų savo gerybių (Mat. 24). Gailėkis, kad iki šiol nenaudojais tokiu lengvu būdu savo sielai išganyti. Dabar, supratęs, kokių malonių gali tau pagaminti vienas mirties atminimas, prižadėk, jog visada atminsi paskutiniuosius dalykus. Taip elgda-

mos, išgyvensi šventai ir susilauksi ramios, pilnos džiaugsmo ir laimingos mirties.

XXXI MĄSTYMAS.

Apie teismą.

Eik paskui sielą, išeinančią iš kūno, ir pažiūrėk, kas jos laukia Dievo teisme. Bus perkratinėjama, kaip jinai ėjo pareigas, kurias per Krikštą buvo prisiėmusi. Taikink tai prie savęs ir pamąstyk:

I. Ką esi gavęs per Krikštą.
II. Į ką per Krikštą esi įtikėjęs.
III. Ką per Krikštą esi prižadėjęs.

Pirmasis įžangos punktas. Persikelk dvasioj prie V. Jėzaus sosto ir mąstyk, jog tavo siela jau stovi Teisėjo akivaizdoj.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievą, kad perimtų tavę ta baime, kuri atitraukia nuo nuodėmės ir yra išminties pradžia (ps. 110).

I punktas. Ką tau davė Krikštas? Per Krikštą gavai krikščionies vardą ir vertę. O kaip ėjai didžiąsias pareigas, sujungtąsias su ta verte? Kad mirtis tave nuves į smarkųjį teismą, paklaus to tave amžinasis Teisėjas. Todėl jau šiandieną iš anksto pats save to paklausk ir nuteisk save pats

Visų pirma, ar labai branginai Krikšto malonę ir iš jos išplaukiančias malones. Nors neturėjai jokių nuopelnų, Dievas prieš amžius tave išsirinko, išvedė tave iš nieko, suteikė tau stebuklingosios tikėjimo šviesos ir paskyrė amžinosios laimės dalį. Padarė Viešpats tave savo sūnumi, broliu, dangaus karalystės paveldėtoju ir šv. Dvasios bažnyčia!

Ir ta neapsakomoji geradarybė buvo tik pradžia kitų nesuskaitomų malonių! Bet kuo Dievui atsilyginai? Ar girdi, kaip dabar tavo sąžinės gilumoj Jis sako tuos baugius žodžius, kuriuos kitados karalius Baltazaras išvydo parašytus neregimos rankos ant sienos, į kuriuos pažiūrėjus atsimainė karaliaus veidas, jo mintys pergandino jį, o keliai jo į vieną antrą daužėsi (Dan. 5). O parašyti buvo žodžiai: „Mane, Thekel, Phares," tai yra, suskaičiau, pasvėriau, atidalijau, arba geriau, tu pats, nedorėli, suskaityk, pasverk ir padalyk! Suskaityk, jeigu gali, visus įkvėpimus ir perspėjimus, kuriuos tau esu davęs, ir tas progas, kurias tau esu parengęs, idant atitraukčiau tave nuo blogo, o patraukčiau prie mano meilės! Pasverk visas tas malones ant mano kryžiaus svarstyklių! Kiekvieną tau pagaminau savo ašaromis ir krauju. Kiekviena galėjo tave atvesti į laimingą amžinybę, kad tik būtumei gerai ją suvartojęs. O tu kuo jas pavertei?! Atskirk malones, kuriomis pagal mano valią pasinaudojai, nuo tų, kurias pamynei po kojų! Duok apyskaitą ne tik tų malonių, kurias tau daviau, bet ir tų, kurias duoti norėjau, tik tu nenorėjai priimti! — Menkasis žmogeli! ką veiksi, kad Teisėjas didžiu balsu sušuks: „Duok apyskaitą!" Duok apyskaitą to laiko, kurs tau buvo suteiktas, idant atgailą darytumei, malones padaugintumei ir tarnautumei Dievui! to laiko, to brangiausio turto, kurį pragaišinai ar betingėdamas, ar darydamas visai ką kita, negu kad turėjai daryti, ar bloga darydamas! Duok apyskaitą talentų, kurie tau buvo duoti, o kuriuos arba kaip tinginis užkasei, arba kaip piktadarys bedieviškai paniekinai, arba ne pagal Dievo valią suvartojai! Duok apyskaitą tiekos apleistų ar blogai atliktų išpažinčių, komunijų, mąstymų, maldų ir t. t.! Duok apyskaitą tiek nuodėmių, nuo kurių galėjai apsaugoti artimą, tiek dorybių, kurias galėjai paplatinti!" Viešpatie! gėda apdengė man

veidą, nes mano siela pripildyta yra nedorybių, o mano gyvenimas prisiartino prie pragaro (ps. 87)!

Pagalios teks per tą teismą duoti apyskaitą gerų darbų, blogai padarytųjų. „Mano paskirtu laiku aš teisiu teisingą (ps. 74, 3)," sako Dievas. Ir mūsų teisingumas pasirodys neteisingumu, ir tai, kas darančiam rodės gryna ir aišku, Teisėjo akyse pasirodys biauru ir tamsu. Tuomet daugelis neva gerų darbų pasirodys esą blogi. Ir ne vienas, kas laikė save turtingu dorybėmis, pamatys esąs menkas ir varguolis, beturtis, aklas ir nuogas (Apreišk.). Taigi čia pažink save, idant tokios baisios klaidos nepadarytumei!

II punktas. Į ką įtikėjai per šv. Krikštą? Palygink, koks priešingas yra tavo gyvenimas tam tikėjimui, kurį per Krikštą priėmei. O juk žinai, kad ne vienu pasikrikštydinimu, bet ir dorais darbais turi parodyti savo tikėjimą! Bažnyčia, tave krikštydama, kunigo lūpomis sakė tau: „Jeigu nori įeiti gyveniman, laikyk įsakymus!" Taigi teisme bus svarstomas tavo gyvenimas. Turėjo jis sutikti su Evangelijos mokslu. Deja!... Atrasi Evangelijoje užrašytą savo atmetimo ištarmę!

Koks tat nesuprantamas žmogaus aklumas! Tiki, jog gyvenimas yra tik kelionė, ir žemė — ištrėmimo vieta; tiki, jog žemiškieji gėriai yra pragaištą ir linksmybės nepasotinančios, tačiau užmirštinai prisiriši prie žemės ir jos gerybių; nori joms viską pašvęsti: ir garbę, ir ramumą, ir išganymą. Tiki į neapimamąjį Dievo Majestotą, o negarbini jo; į begalinį Dievo teisingumą, o nebijai jo; į neapsakomąjį Dievo gerumą, o nemyli Viešpaties! Tiki, jog Aukščiausiasis yra tavo Teisėjas, visur tave matąs, o nuolat Jį rūstini! Ką gi atsakysi Viešpačiui, kad teisme vėl išgirsi tą klausimą, kursai Jo vardan buvo duotas tau per Krikštą: „Tikėjimas ką tau duoda?" Kokią naudą gavai iš

savo tikėjimo? Taigi pati brangioji Dievo dovana bus smarkiausiasis tavo skundėjas. Tu ketinai per ją įgyti išganymą; o jinai patieks tau tik smarkesnį teismą ir prakeikimą!

III punktas. Ką per Krikštą prižadėjai? Aiškiai išsižadėjai velnio, visų jo darbų ir visos jo puikybės; kitais žodžiais, prižadėjai atsiduoti ir tarnauti vienam Dievui; o Dievas už tai prižadėjo tave mylėti ir tavimi rūpintis, kaip tėvas, ir duoti tau dangų, kaip užmokesnį, jeigu būsi ištikimas tarnas. Kaip ištesėjai tą priežadą? Paklausk Angelą — Sargą, kurs buvo to iškilmingojo priežado liudytojas! Kiek tai kartų tavo amžiuje turėjo būti tavo neištvermės liudytojas! Kiek gailėjos ir verkė, matydamas, jog tu pasiduodi pagundoms, klausai nedorųjų žmonių, pasiduodi biauriems kūno geiduliams! — Aną baisią teismo dieną jokio neturėsi gynėjo; viskas tave kaltins, ir tu pats pamatysi, jog negali būti išteisintas. Kad teisinsies nežinojimu, tavo tikėjimas apkaltins, nes kitaip tikėjai, o kitaip darei. Jeigu teisinsies netikėjimu, jau už patį tą netikėjimą būsi pasmerktas, nes, kas netiki, tuo pat yra pasmerktas (Jon. 3). Kad teisinsies negalėjimu, stosis prieš tave visos malonės ir pagalbos, kurias paniekei. Jei ant sunkenybių rūgosi, pasmerks tave Kristaus žodžiai: „Mano jungas saldus, o mano našta lengva (Mat. 11, 30).“ Jeigu norėsi pasiteisint amžiumi, sveikata, pašaukimu ir k., nuo rytų ir vakarų susirinks prieš tave nesuskaitoma daugybė šventųjų ir pasmerks tave savo pavyzdžiu. Patsai tavo Angelas — Sargas iš gynėjo pasidarys kaltintoju: „Galėjai tapti šventas! Pats kaltas, kad žūsi!“ velnias rodys tau dvejas knygas: vienas — šventojo tikėjimo, o antras — tavo gyvenimo, sakydamas: „Veizėk, štai tikėjimas, o štai tavo darbai!“ Perniek jau tuomet bus maldos ir ašaros, nes bus jau praėjęs pasigailėjimo laikas!

Nebgalėsi net šauktis į Mariją, kad apgintų! Ir baisi ištarmė kris ant tavęs ir, lyg karsto viršus, užvoš tave!

Jėzau, dėl manęs nukryžiuotasis! Prie Tavo kojų glaudžiuos ir tol verksiu, kol man atleisi! Marija, Tavo užtarimo meldžiu! Juk Tu nori ir gali dar mane išgelbėti! Atmink, maloningoji, jog nuo amžių negirdėta, kad kas būtų meldęs iš Tavęs pagalbos, apgynimo, užtarimo, o būtų likęs atstumtas! Tokios vilties pilnas, einu pas Tave, Dievo ir mano Motina, po Tavo kojų puolu aš menkas nusidėjėlis. Nepaniekink, geriausioji, mano meldimo, bet maloniai išklausyk!

XXXII MĄSTYMAS.

Koki bus teisiosios sielos garbė ir laimė, ir kas laukia nusidėjėlio per paskutinįjį teismą?

I punktas. Koki bus teisiosios sielos garbė ir laimė paskutiniajame teisme? Ypač pasvarstyk šiuos keturis daiktus, kurie įvyks prieš paskutinįjį teismą: pasaulio galą, kūnų atsikėlimą, piktųjų nuo gerųjų atskyrimą ir išrinktųjų pastatymą iš Teisėjo dešinės.

Visuotinio teismo dieną pranašai vadina didžiąja Viešpaties diena; bet galima ją pavadinti taip pat šventųjų diena. Kad sudrebės ir pradės griūti pasaulio pamatai, kad nusidėjėliai, tai regėdami, bus baimės pagauti, teisingieji, priešingai, turės didžios vilties (Išm. 1 ir 5). Tuomet jų šventumas persikeis į didelį laimingumą. Pavadins juos Dievas prie savo sosto ne tam, kad juos teistų, bet kad pradžiugintų. „Eikite šia," tars jiems Aukščiausias: „mano ištikimieji tarnai! Jūs laikėtės

mano įsakų, sekėte mano pavyzdžiu, platinote mano garbę ir gynėte mano mokslą. Jūs mane garbinote, ir Aš jus pagarbinsiu viso pasaulio akyse!“ Koks gi laimingas bus atsikėlimas to žmogaus, kurs ištikimai tarnavo V. Jėzui! Koki gi linksma bus ta valanda, kada išvys save apvilktą nemirtingumu! Tuomet sušuks su šv. Povilu: „Mirtie, kame yra tavo apgalėjimas (I Kor. 15, 55)?“ Tuomet pasirodys aišku, jog ne tas tikrai mylėjo savo kūną, kas pasidavė jo geiduliams, bet tas, kas marino ir vergu darė jį (I Kor. 15). O! kaip pradžiugsi, kad užimsi savo vietą gražiajame išrinktųjų būry, juos mylėdamas ir jų mylimas, ir žinodamas, jog jau niekados nuo jų nebeatsiskirsi! Kaip džiaugsies, minėdamas žemės vargus, kurie praėjo, it sapnas! Šauksi su šventaisiais: „Saldžioji atgaila! Saldieji marinimos! šventieji vargai! koki tai laimė, kad jus mylėjau! Kas būtų buvę, kad būčiau ėjęs plačiuoju keliu, kuriuo eiti ragino įgimtieji norai! Bet Tu, mano Išganytojau ir Tėve, pasigailėjai mano sielos, išgelbėjai mane nuo prapulties! Užtat dabar Tave amžinai garbinsiu!“

Antra. Paskutiniajame teisme teisingasis nebus teisiamas, tik pats teis; nebus skundžiamas, tik Viešpats pagirs jį. Jau viskas paruošta — ir štai pasirodo Dievo Sūnus, nužengia dangaus debesyse su didžia galybe ir majestotu (Mat. 24), kaip kad pats tai apsakė. Jo žvilgterėjimas sujudina viską, ir visi, tiek nusidėjėliai, tiek išrinktieji, puola kniupšti ir garbina Jį. Sudrebėjo iš didžio džiaugsmo šventųjų susirinkimas: jie mato garbinamą savo Dievą, kurs save buvo sunaikinęs ant Kalvarijos kalno, o kurio žmonės pažinti nenorėjo! Ir kyla į aukštį linksma šventųjų ir angelų giesmė, ir garbina Avinėlį, kurs savo mirtimi viską atitaisė ir išganė (Apr. 5).

Bet klausyk, teisingoji siela, kas bus toliau. Kaip dabar tarnauji Jėzui, sekdama Juo, mielai

priimdama visus krikščioniškojo gyvenimo vargus, kantriai nešdama paskui Jį kasdieną savo kryžių, taip ir Jėzus padarys ką prižadėjęs — suteiks tau karalystę; toje karalystėje sėdėsi ant sosto ir teisi su Juo Izraėlio gimines (Luk. 22). Ta neapsakomai didė garbė teks visiems šventiesiems. Šv. Povilas sako: „Ar jūs nežinote, kad šventieji teis šį pasaulį (I Kor. 6, 2)." Teis pasaulį, nes pačiu savo pavyzdžiu privers bloguosius išpažinti, jog yra kalti, kadangi būtų galėję, kaip ir šventieji, išganyti savo sielas... Koki tai bus baimė, ištikimasis Kristaus mokiny, kad drauge su Dievo Sūnumi atsisėsi teisme tarp kilniųjų dangaus gyventojų! Linksminsis šventieji garbėje... (ps. 149, 5).

Bus girdėti ir apkaltintojo balsas, tik jis teisiųjų nepergandins. Pats Dievas bus jų gynėjas, tikriau, gyrėjas, ir visas pasaulis pritars tiems pagyrimams. Jėzus aikštėn iškels visus gražiuosius darbus, dievobaiminguosius norus ir skaisčiausiąsias dorybes, kurias Jo ištikimieji tarnai turėjo paslėpę. Jėzus visam pasauliui aiškiai parodys, jog vien tik jų gyvenimas buvo protingas, naudingas ir gražus.

Trečia. Galop, Viešpats paskelbs savo brangiesiems teismo ištarmę. Apsvarstyk kiekvieną tos ištarmės žodį. Idant geriau pajustumei jos saldumą, mąstyk, būk ir tu esąs išrinktųjų tarpe ir girdįs: „Eikite, palaimintieji mano Tėvo, imkite karalystę, kuri yra jums parengta nuo pasaulio pradžios. Buvau jus pavadinęs tikėjiman, išsižadėjiman savęs pačių dėl mano meilės. Jūs sekiojote mano pėdomis — nešėte kryžių ir kentėjote, idant jumyse būtų pagarbintas mano Tėvas, ir mano malonė duotų vaisių. Gerai tad, kad ištikimai darbavotės mano vynuogyne! Teisingai jums pridera tas gaususis užmokesnis, kurį jums buvau pažadėjęs. Dėl manęs buvote viską apleidę, net patys save. Eikite gi, o atrasite daug daugiau, ne-

gu buvote apleidę — atrasite save pačius ir visa gera su manimi! Eikite iš darbo į atilsį, iš ištrėmimo į tėvynę, iš neturto ir pažeminimo į karalystę! Viešpataukite su manimi per amžius!...“ O, laiminga valanda! O, linksmybių ir lelionės amžinybe!

II punktas. Nusidėjėlis paskutiniajame teisme. Pamąstykime, koki bus gėda ir nusiminimas nuodėmingosios sielos, kuri, nors gailestingasis Dievas viską jos išganymui padarė, pati norėjo savo pražūties. Apsvarstykime pirmiausia nusidėjėlio pašaukimą teisman. Kiek geistinas yra atsikėlimas teisingajam, tiek baisus yra jis nusidėjėliui. Kame pasiekė jį Arkangelo trimito garsas? Kūnas gulėjo karste, o siela — pragare. Bepigu būtų, kad kiekvienas galėtų pasilikti savo vietoje! Kūnas bent iki šiolei nieko nekentėjo; sielai ne taip baisus pragaras, kaip pagrįžimas į tą kūną, kurs jai buvo nuodėmių indas. Bet Viešpats liepia: Kelkitės, numirėliai, didieji ir mažieji, teisieji ir neteisieji (Tesal. 4)! Kelkitės ir jūs, mano vardo neprieteliai, mano įsakų niekintojai! Kad mano gerumas nepaveikė jūsų, eikite dabar, neškite mano rūstybės naštą! Ir turi nelaimingieji klausyti: pasipriešinti negalima, pasislėpti nėra kur!

Pasigirdus triūbos garsui, sudrebės žemė, ir karstai atsidarys. Akies mirksnyje atsikels visos žemės giminės. Iš vienų kapinių išeis išrinktieji ir atmestieji. Kaip gi susigės ir nusimins nusidėjėlis, išvydęs teisiuosius, kuriuos niekino gyvas būdamas, apvilktus dabar dieviškąja šviesa, su kūnais šviesiais, kaip saulė, lengvais, kaip žaibas, švelniais, kaip mintis, nemirtingais, kaip atsikėlusiojo Kristaus Kūnas... O tuo tarpu jo kūnas atsikėlė iš karsto kaip smirdąs ir degąs lavonas! Paklausykime šv. Rašto: „Prakeiktieji pamatę nusigąs baisiu išgąsčiu... Sakys sau vieni, gailėdamies ir dva-

sios suspaudime vaitodami: tai tie, kuriuos mes kitados laikėme apjuoka ir pasityčiojimo dalyku... Štai kaip jie paskaityti tarp Dievo vaikų ir jų dalis tarp šventųjų! Mes, neišmanėliai, laikėme jų gyvenimą beprotyste ir jų galą negarbe... Taigi mes išklydome iš tiesos kelio, mums nešvietė teisybės šviesa... Pavargome neteisybės ir prapulties kelyje!... (Sap. 5, 2—8)." Per vėlus ir baisus gailesis!

Atėjo amžinoji atsiskyrimo valanda. Iš Jėzaus dešinės — Jo prieteliai, iš kairės — Jo neprieteliai. „Išeis angelai ir atskirs piktuosius iš gerųjų tarpo (Mat. 13, 49)." O, mano siela! prie katro būrio tave priskirs!... Bet štai griausmas skelbia Dievo Sūnaus atėjimą... Štai žengia iš dangaus šviesiam debesy, it soste... Koks verksmas pasigirdo piktųjų tarpe (Mat. 24). Verkia netikėlių giminė, nedorų krikščionių giminė ir puikiųjų, ir paleistuvių giminė. Bet graudžiau už kitus verkia papiktintojų giminė! Dreba — sako šv. Raštas — išvydę Avinėlį, ir velytų kuo užsidengti, idant nematytų Jo veido. Dėl ko? Argi tas Avinėlis toks baisus? Argi tai ne tas pats Avinėlis, kurį jiems tiek kartų buvo rodžius Bažnyčia: „Štai Dievo Avinėlis, štai kurs naikina pasaulio nuodėmes?" Ak! tai — tas pats! Bet juk jie užmušė tą Avinėlį, o Jo Kraują sumyniojo! Ir Jis šiandieną eina baugus, kad teisingai pabaustų juos! Tačiau žiūrėk, nusidėjėli! Niekad dar tavo Išganytojas nebuvo pasirodęs toks didis ir toks gražus, kaip dabar! Veizėk, koks kilnus, bet kartu ir mielas Jo veidas! Ta galva, kitados erškėčiais apvainikuotoji, tas veidas, anuomet biauriai sumuštas, šiandieną taip skaidriai šviečia! Iš tikrųjų, tai yra tas gražesnysis išvaizda už žmonių sūnus, apie kurį kalba pranašas (ps. 44)! Ak — atsako atmestųjų vardan šv. Augustinas — tai tat į nusiminimą ir įstumia mus, kad regime Išganytoją, o Jo žaizdose skaitome mirties ištarmę, kad matome Jį tik valandėlę, o nebregėsime Jo per am-

žius! Kalnai, kriskite ant mūsų! Uolos, pridenkite mus! Pragare, praryk mus, kad nebmatytumėm to gražiausio, o mums sopulingiausio paveikslo (Apr. 6)!

Antra. Nusidėjėlio sugėdinimas per paskutinįjį teismą.

Aukščiausias Teisėjas „apreikš širdžių sumanymus," sako šv. Povilas. Kieno širdžių? Pirmiausia savo širdies, o paskui ir tavo sukietėjusios širdies. Ir pasirodys, jog visai teisinga yra baisioji ištarmė. Pažins nusidėjėlis V. Jėzaus širdį, kilniausią ir saldžiausią, dosnią prieteliams, o ir neprieteliams be galo maloningą ir kantrią. Ir vaitos nusidėjėlis, kad nenorėjo anksčiau tos širdies pažinti ir tos meilės suprasti!

Parodys Viešpats visam pasauliui ir tavo širdį. Prieš ilgąją savo malonių eilę pastatys ilgą tavo nuodėmių eilę ir išblaškys visas tamsybes, kuriose tyčiomis tūnojai: „apšvies paslėptuosius tamsybėse dalykus (I Kor. 4, 5)." Apšvies tavo savimylės tamsybes, apšvies veidmainiavimą, apšvies ir tas tamsybes, kurių ieškojai sau nuošalyje ir naktyje, idant nekristų ant tavęs joks įtarimas. Dabar visa pasirodys, ir tavo paslaptys niekam jau nebebus paslaptys. Kiek gal melavai, kiek gal kitokių nuodėmių padarei, kad tik paslėptumei kurį didelį nusidėjimą! Dabar visas pasaulis jį pamatys. O tu stovėsi, kaip kaltininkas, visų akivaizdoje ir išgersi iki dugno tą karčią sugėdinimo taurę. „Atidengsiu tavo gėdą," sako Viešpats: „ir parodysiu giminėms tavo nuogumą, ir išmesiu ant tavęs tavo biaurybes (Nah. 3)!" Koks pasibiaurėjimo šauksmas pakils ne tik išrinktųjų, bet ir prakeiktųjų būryj, kada atsivers pabaltintieji karstai, ir pasirodys, kiek tai biaurybių glūdi po viršuoje dorybės uždanga! Ką gi tuomet darysi, nelaimingasis! Ar turėsi drąsos išsiginti nedorybių? Ar galėsi pasi-

teisinti savo silpnumu ir pagundų stiprumu? Bet juk stovės priešais tavo akis daugybė sielų, kurios, per silpnumą paklydusios, tikra ir aštria atgaila savo klaidas atitaisė! Matysi milijonus visokio amžiaus ir luomo šventųjų, kurie tokias pat, kaip ir tu, turėjo pagundas ir geidulius, gal ir didesnius už tave, tačiau pasiekė išganymą, padedant tokioms pat malonėms, kokias ir tu gaudavai arba būtumei galėjęs gauti, kad būtumei norėjęs.

T r e č i a. Nusidėjėlio prakeikimas. — Jau krinta neatmainoma ištarmė. Visą pasaulį pašaukė Teisėjas liudytoju, kad teisingai pasmerkia tą nedėkingąją sielą, kurią iki galo šelpė savo malonėmis, o ji vis stūmė jas šalin ir nuolat laužė Dievo valią. „Eik nuo manęs, prakeiktasis, į amžiną ugnį!"... Pažiūrėk tą kartą, pirmą ir paskutinį, į mano veidą, kuriuo šventieji amžinai džiaugsis danguje! Atstok nuo savo Sutvėrėjo, menkasis kūriny, kurio aš buvau gynėjas! Atstok, nedėkingasis, kurį per daug mylėjau, bet dabar amžinai neapkęsiu! Atstok, neištikimasis verge, kuriam turėjau paruošęs gausios laimės, o dabar metu prakeikimą! Ir tu pats privertei mane tai padaryti! Kaip ta ištarmė sopulinga mano širdžiai! Visa padariau, ką galėjau, kad tik apsaugočiau tave nuo prakeikimo; bet tu iki galo atkakliai priešinais mano malonei! Atstok! Kaip gi, Viešpatie, atsitolinsiu? Juk su begaliniu troškimu veržiuos prie Tavęs, aukščiausioji Gerybe!.... Tuščias troškimas! Atstok — sako Viešpats — nepažįstu tavęs!.. O kur gi eisiu, Dieve! Į ugnį — atsako Teisėjas — į ugnį, kurį juo smarkiau tave degins, juo sunkiau esi nusikaltęs, niekindamas mano gailestingumą! Galėjai įsigyti gerųjų angelų palaimos, o tu bevelijai pasirinkti kančias, parengtąsias velniui ir jo sėbrams! Atstok!... Ar ilgam?... Amžių amžiams! Pažink dabar mano teisingumo smarkumą! Jau nebturi pagalbos! Nebėra vilties!

Taip paskelbta dvejopa ištarmė. Dievo valstybė atsiskiria nuo velnio valstybės. Išrinktieji džiaugsmingai žengia į dangų; prakeiktieji krinta į prapultį... Jau visa įvyko. Nuodėmė ir amžinoji nelaimė iš vienos, šventumas ir amžinoji laimė iš antros pusės. Išsirink, mano siela! Jeigu trokšti išganymo, turi padaryti šiuos tris daiktus:

Perkratyk visą savo amžių ir prisipažink, jog esi nusipelnęs baisųjį teismą. Melskis ir šauk: „Nusidėjęs esu, Viešpatie, per daug nusidėjęs! Bet suteik man gailesio ir padaryk, kad iki mirties ištverčiau atgailoje!

Būk sau smarkus. Jeigu pats save teisingai pasmerksi, Dievas bus tau gailestingas. Atmink šv. Povilo žodžius: „Jei mes patys save teistumėm, mes tikrai nebūtumėm teisiami (I Kor. 11, 31).“ Neklausyk savimylės išsikalbinėjimų; žinai, kaip ji palinkusi yra pataikauti geiduliams ir teisinti tinginį.

Pagalios, neteisk kitų. „Neteiskite,“ sako Viešpats: „kad nebūtumėte teisiami (Mat. 7, 1)!“ Kokiu saiku seikėsi artimui, tokiu ir Dievas tau atseikės! Būk gailestingas, kad rastumei Dievą gailestingą!

XXXIII MĄSTYMAS.

Apie pragarą.

I. Kas tai yra pragaras?
II. Už ką Dievas baudžia pragaru?

Pirmasis įžangos punktas. Įsivaizduok pragarą, kaip didį ir baisų kalėjimą, kuriame amžinai laikomi Dievo neprieteliai.

Antrasis įžangos punktas. Prašyk Dievą, idant duotų tau suprasti pragaro baisumą.

I punktas. Pragaras — kančių vieta (V Moz. 32). Visų pirma, kūno kančios. Jos yra visuotinės, smarkios ir nuolatinės.

Kiek yra blogo ir sopulių, visa tai yra pragare. Visas sopulys kris ant jo, sako Dievas (Luk. 16). Mokslo vyrai tvirtina, būk vien galvos sopulių esą tūkstančiai. Ką gi besakyti apie viso kūno sopulius? O prie tų įvairiausių ligų pridėk dar kančias, kurias gali kas nors patiekti: visokius žmonių išrastus kankinimus, geležines reples, įkaitintą geleží, verdantį aliejų ir kitas baisias priemones; paskui visus tuos sopulius surink ant vieno žmogaus galvos. Net stipriausias vyras suriks iš skausmo, kad pajus kokį didesnį sopulį! O ten, pragare, bus ne vienas sopulys, bet visi, kokie tik gali būti!

O koks tų kančių smarkumas! Šv. mokytojai sako, jog mažiausia pragaro kančia yra didesnė už tai, ką gali iškentėti ar iškentėjo visi ligonys, visi kankintiniai, visi smarkiausiai kuomet nors baustieji. Taigi ką besakyti apie visas pragaro bausmes, kartu kenčiamas! Imk pavyzdį — ugnies kančią. Jau viena mintis pergąsdina. Įsivaizduok regįs liepsnojančius namus, o tose liepsnose degančius gyvus žmones; kaip mėtosi iš skausmo, kaip jie klykla! O tai — tik žemės ugnis; tai — Dievo dovana, kuri žmonėms yra toki naudinga. Bet pragaro ugnis tam Dievo sutverta, idant būtų Jo atkeršijimo įnage. Jinai degina ne tik kūną, bet ir sielą; degina prakeiktąjį, o vienkart palaiko jį, kad amžinai jį degintų; tiek suteikia nelaimingajam jausmo, kiek pati turi galios kankinti!

Visas tas baisias kančias prakeiktasis turi kentėti nuolatai, be jokio atilsio ir palengvinimo. Šiame gyvenime didžiausiuose net sopuliuose yra per-

trūkio valandų, kuriomis sopulys ar visai nutilsta, ar bent mažiau kankina. Kai kada miegas numaldo ligonio vaitojimus. Prie lovos stovi prietelis ir paguodžia kenčiantįjį. Galų gale sergąs gali apsiversti ant kito šono, ir tai jam neva lengviau pasidaro. O ir kūnas ilgainiui apsipranta arba gyvybės nustoja; tada pasibaigia ir kančios. Bet pragare nieko tokio nėra. Ten nuolat ėda visad vienodai aštrus sopulys; niekados tenai neapmirs joks narys, neprigus prie skausmo prigimtis. Pragare nėra prietelių; yra ten tik kankintojai ir aukos, prakeiktieji ir velniai; o ir prakeiktieji yra kits kitam tiesiog kankintojai ir kipšai! Ten baisiausia nelaisvė. Turi tenai būti nelaimingasis per amžių amžius ir amžinai vaitoti, sopulingiausiai merdėdamas, o numirti negalėdamas!

Antra. Bet baisesnis dar bus pragaras sielai. Kiekviena jos galia kentės tam tikrą kančią. Išmintis nuolat kankina prakeiktąjį, prikaišiodama jam įvairiausias kaltes. Aiškiai parodo jam, koki buvo jo padėtis ant žemės, kokiame padėjime būtų galėjęs būti dangujį, o kokioj vietoj bus iš tikrųjų per amžius! Turėjo anuomet pasilinksminimų ir pasigėrėjimų, dabar teturi kančių. Anuomet, nors ne kartą patirdavo liūdesio, galėdavo pasidžiaugti geresnės ateities viltimi, ir ne vienas jį pastiprindavo pasigailėjimo žodis ir paramindavo su prieteliu pasimatymas! Dabar niekas jo nepaguodžia; iš visų pusių temato vien pašėlusią neapykantą: neapkenčia jo velniai, neapkenčia prakeiktieji, neapkenčia pats savęs ir keikia save patį, griežia dantimis ir trokšta mirties; o mirtis jo neklauso ir niekada nepaklausys! O, amžinybe! Norėtų nelaimingasis išmatuoti begalinio buvimo tolį; milijonus amžių krauna prie milijonų; ieško kančių galo; o jo nebus! Ak, jeigu baisus daiktas — amžinai kentėti, ne daug mažesnė baisenybė — žinoti, jog reikės amžinai kentėti! prakeiktieji be palio-

vos turi atminty savo būsimąsias kančias ir todėl juo labiau jaučia dabartines.

Atminties kančia bus irgi didelė. Primena sau prakeiktasis, kiek tai triūsė, kad gerai klotųs ant žemės; o kas jam iš to? Primena, kiek turėjo progų geriems darbams daryti; kodėl gi jomis nepasinaudojo? Ak, kad tuomet būčiau paklausęs įkvėpimo! Kad būčiau pasipriešinęs anai pagundai!.. Iš tikrųjų, patsai norėjau savo pražūties! Dėl tuščių linksmybių, dėl menkų pasigėrėjimų turiu dabar kęsti baisiausias, amžinas kančias!

Protas neapsakomai kankinas. Aiškiai dabar mato atmestasis savo kvailumą, aiškiai mato savo nedorumą. Mato ir Dievo Majestotą, kilnumą, skaistumą, o labiausiai — gerumą! Ak, aš nedorėlis — šaukia — kad taip nedorai elgiaus su savo geradariu! žmogžudys, kad save pražudžiau! melagis ir apgavikas, kad sulaužiau savo priesaikas! iš tiesų, maž dar ir amžino pragaro tiekai nedorybių nubausti! Viešpatie, Tu teisingas ir Tavo teismas tikras (ps. 118, 137).“

Kaip tik siela atsiskiria nuo kūno, valia nesuvaldomai pradeda veržtis prie Dievo, prie savo aukščiausiojo tikslo; geidžia Dievo, kaip ištroškęs gėrimo. Nesuturimai veržiasi prie tos aukščiausios Gerybės, dėl kurios liko sutverta. „Dievo, Dievo trokštu!“ šaukia visa savo būtybe. O Dievas palaiko to troškimo karštumą, parodęs jai per teismą begalinę savo gražybę, ir traukte traukia ją prie savęs neapsakomu savo tobulybių meilumu. Bet, kada siela galingiausiu geismu veržias prie Dievo, Jis stumia ją nuo savęs šalin, sakydamas jai amžinai: „Atstok nuo manęs, prakeiktoji!“ Koks tai nusiminimas! koks tai kankinimos!

II punktas. Pragaras yra teisinga bausmė už mirtingą nuodėmę. O kurs žmogus galėtų pasakyti, kad nesąs niekados padaręs tokios nuodėmės! Kas gali laiduoti, jog niekados nepadarys

mirtingos nuodėmės! Tiesa, atgaila yra tikriausia nusidėjėlio pagalba. Bet ir čia vėl kurs žmogus gali tikrai žinoti, begu puolęs beturės laiko ir galios padaryti reikiamąją atgailą! Užtat nėra žmogaus, kuriam negrumotų pragaras. Grumoja ir tau. Taigi, bijokis jo! Nes juk gana vienos užsimiršimo valandos, gana kad tuomet netikėtai ateitų mirtis — o pragaras liktų tavo amžinas gyvenimas! Tą gražiąją baimę turėjo visi šventieji. Taip, šv. Povilas, nors buvo pagautas dvasioje į trečiąjį dangų, tačiau bijo, kad neliktų atmestas ir neatrastų pragaro savo vargingosios kelionės gale (I Kor. 9). Taip pat ir šv. Augustinas savo pamoksluose sako: „Bijote, broliai? Ir aš taipogi bijau ir, nors rūpestingai skaitau šv. Rašto knygas, niekur nesu radęs, būk ta baimė esanti nereikalinga!" Šv. Jeronimas slepiasi girioje ir gyvena kurklių ir žvėrių draugijoje; kasdien apsipila ašaromis; paėmęs aštrų akmenį, mušas į krūtinę; kasdien jo vaitojimai girdimi girioje... Dėl ko jis darė tokią aštrią atgailą? Nes bijojau pragaro — atsako pats šventasis. Dieve mano! pačiu pragaru išgelbėk mane nuo pragaro! Tu vienas tegali tokius stebuklus daryti ir, būdamas gailestingas, noriai darai. Suteik man ašarų, duok man kančių! nesigailėk manęs šiame gyvenime, by ateinančiame nereikėtų man kęsti amžinųjų kančių!

Pamąstyk dabar, koksai gali būti tau vaisius iš to mąstymo. Izraėlitai, žemei atsivėrus ir liepsnoms prarijus Korę, Dataną ir Abironą su visais jų sėbrais, išmintingai pasielgė — bėgo iš vietos šalin, kad ir juos žemė neprarytų (IV Moz. 16). Ir tu bėk nuo nuodėmės ir nuo visko, kas veda į nuodėmę, valdyk kūno geidulius, saugokis tinginiavimo, kad nepražūtumei, kaip daugelis kad yra pražuvę! Bėk prie klausyklos, kur V. Jėzus turi rankas ištiesęs prie tavęs ir atdarą širdį... Jėzau, Jėzau! kad nereiktų man degti pragaro liepsnose.

noriu dabar degti Tavo meilės ugny! „Nuo pragaro vartų išgelbėk mus, Viešpatie!“

XXXIV MĄSTYMAS.

Apie palaidūno sūnaus pagrįžimą pas tėvą.

I. Kaip išmintingai palaidūnas sūnus svarsto savo padėjimą.
II. Kaip drąsiai vykdo savo pasiryžimą.
III. Kaip maloniai lieka tėvo priimtas.

I punktas. Palaidūnas pradeda mąstyti apie save. Tai yra pirmasis malonės žingsnis, nusidėjėliui grįžtant pas Dievą; jinai vargšui parodo, į kokią gilią prapultį yra įpuolęs ir koks yra nelaimingas. Aiški šviesa išblaško jo sielos tamsybes. Ir sako jis pats sau: „Prie ko gi aš atėjau? Ką gi aš padariau? Ką reiškia tie mano skurliai, ir biaurioji mano tarnysta, ir tas badas, kurį kenčiu? Kur pasidėjo mano turtai, laisvė ir šlovė? O kame mano tėvo namai? Argi niekad daugiau jų nebregėsiu? Argi niekad nebsugrįš tos linksmos dienos, kad mano sąžinė buvo rami?.. Dabar mano draugai yra nešvarieji gyvuliai, lova — kietoji žemė, laisvė — verksmingoji verguvė ir tėviškė — tirionio gyvenimas! O, kaip jums pavydžiu jūsų laimės, mano tėvo tarnai! Jo gerumas pralenkia kiekvieną jūsų prašymą, ir visko turite pakankamai jo namuose, o aš tuo tarpu, nors jo sūnus, mirštu čia badu!

Taip tatai malonė apšviečia paklydusią sielą, priruošdama jos pagrįžimą. Aiškiai parodo nusidėjėliui baisią nuodėmių daugybę ir didybę. Atmink — sako jam — iš kur iškritai (Apr. 2)! Atnaujina jo sieloje nekaltybės metų atminimą, kada

dar džiaugėsi nesudrumsta linksmybe... Kaip tai visa atsimainė! Į kokį paženiminą jis atėjo! Į kokį gilų skurdą įpuolė! Buvo kadaise velnio nuvelkėjas, šiandien vaitoja velnio retežiuose! Kadaise jo širdis buvo pilna dangiškų geismų... O dabar? Nebebuvo tokio biauraus paleistuvavimo, kurio būtų negeidęs, nors gerai suprato, kad tokie geismai sulygina jį su gyvuliais.

II punktas. Nusikaltėlis pradeda gėdėtis savo praeitojo amžiaus, bijoti to, kas jam grūmoja ateity, taigi žada pasitaisyti. Kelsiuos — sako — ne tam sutvertas esu, kad tokioje nešlovėje gyvenčiau; nors ir labai būtų sunku, turiu mesti bloga!... Bet kur eisi, vargše? Kas pasigailės tavęs? Eisiu pas savo tėvą. Turiu dar tėvą, kurio gerumas yra neapsakomas; pas jį rasiu pagalbos! Tiesa, perdaug esu jam nusidėjęs, esu su juo apsėjęs, kaip tikras išgama; bet vis dėlto jis — geriausias mano tėvelis! Tarsiu jam: „Tėve!“ Tas vardas sugraudins jį. Rasi iš didžio gailesio nieko daugiau pasakyti nebįstengsiu, bet mano ašaros kalbės. Jei įstengsiu suturėti ašaras, išpažinsiu visas kaltybes. Išpažinsiu, jog nebevertas esu vadintis jo sūnumi; melsiu vienos malonės — kad priimtų mane samdininku.

Vargiolis nepasitenkina vienais norais, bet tuoj pradeda juos vykinti. Meta biaurią padėtį ir eina į tėvo namus... Gražus pavyzdys! Nusidėjėlis, tikrai besigailįs, nepasiduoda abejonėms, nes abejojimas yra menko proto ir netvirtos širdies žymė, bet žadina savy didžią viltį ir drąsiai kreipias į gailestingąjį Dievą. Sako pats sau: „Užrūstinau Dievą; bet juk Jis yra mano geriausias Tėvas! Nors, kaipo nusidėjėlis, teisingai turėčiau Jo bijoti, bet dar teisingiau viliuos Jo begaliniu gailestingumu! Yra Jisai mano Teisėjas ir gali mane bausti; bet juk noriau Jisai nusikaltimus atleidžia!

Ir tu, paklydusioji siela, nenusimink, eik palaidūno sūnaus pėdomis! Visų pirma, pasižemink: pasižeminimu tiek prisiartinsi prie Dievo, kiek puikybe nuo Jo atsitolinai. Tikroji atgaila išmokina žmogų niekinti save; o kas save paniekina, savo nuolankumu ir meilumu patraukia prie savęs Dievo širdį. Ir, juo labiau pasižeminsi, juo labiau Dievas tavęs pasigailės. Nenustok vilties ir tada, kada būsi gailėjęsis, žadėjęs Dievui pasitaisyti, o paskiau iš silpnumo vėl puolęs antrą, trečią, ketvirtą sykį... Vėl kelkis, verk, dejuok, pasižemink, o Dievas tavęs neapleis. Kol nesiliausi kėlęsis, Dievas nesiliaus tave priiminėjęs. Nors, ko neleisk, Dieve, būtumei paties Dievo išsigynęs, tik pasižeminęs išpažink nuodėmę, prižadėk širdy daugiau nebenusidėti, turėk stiprų norą savo gyvenimą permainyti į geresnį, o tikrai tikėkis atleidimo! Nes niekados tavo nedorumas ir silpnumas negali būti didesnis už Dievo gailestingumą.

III punktas. Tėvas neužmiršo savo pasileidusiojo sūnaus; nuolat jį atminė. Kaip tai galėjo jį iš karto pažinti, kaip tik iš tolo pamatė, ir tai dar tokioj vargingoj padėtyj, į kurią nuodėmė ir skurdas buvo jį atvedę? Kaip tai galėjo būti, kad, išvydęs tą nusikaltėlį, jokios rūstybės neparodė, kad ūmai lyg užmiršo visą to sūnaus nedorumą, o beatminė vien jo nelaimę? Yra tai tėviškosios meilės paslaptis.

O, Dieve! kaip gi toli buvau nuo Tavęs, kaip buvau susitepęs visokiomis nedorybėmis, kad Tu man davei suprasti, jog dar mane atmeni ir teikies mane pažinti! Ir radau pas Tave ne pagiežą, bet graudų ir gausų pasigailėjimą.

Veizėkime, kas atsitiko su palaidūnu toliau. Tėvas nelaukia, kol sūnus ateis pas jį, bet pats eina pasitikti; apkabina jį ir glaudžia prie krūtinės, glamonėdamas, pradeda verkti ir bučiuoja pavargėlį. Tasai saldus, o toks nenupelnytas priėmimas dvigubai padidina veltkleidžio gailesį; šis nori

pasižeminęs išpažinti savo kalčias; bet tėvas pertraukia jo kalbą ir, atsigręžęs į tarnus, sako: „Greitai atneškite tam mano sūnui gražiuosius drabužius, kuriuos dėvėdavo anais laikais; duokite žiedą ant pirštо ir kojoms avalynę, kurią turėdavo mano namuose; iškelkite puotą; linksminkimės; kurie mane mylite, visi dalyvaukite mano džiaugsme, nes mano sūnus buvo numiręs, o štai kėlės, buvo pražuvęs, o štai atradau jį!

Nesibijok užtat, nusidėjėli! Jeigu gailies už savo nuodėmes, tai nepriims tavęs aštriai ir prikaišiodamas tavo Tėvas, kurs taip karštai trokšta, kad grįžtumei pas Jį! Sugrąžins Jis tau savo malonę ir drauge su ja visas gerybes, kurias pats buvai metęs šalin, kad Dievą rūstinai.

O tu, teisingoji siela, kuri niekad nebuvai atsitolinusi iš tėvo namų, nesielk taip, kaip vyresnysis brolis, kurs pyko už malonųjį palaidūno priėmimą: nepavydėk broliui laimės. Nieko nenustojai. Tavo brolis iš vergo tapo karaliumi, bet tavęs tuomi neišmetė iš tavo karalystės; tapo turtingas, bet tavęs tuomi nenuskriaudė. Reikia džiaugtis, nes tavo brolis buvo numiręs, o štai atgijo: atveskite nupenėtą veršį ir papiaukite, o valgykime! Artinkis, nusidėjėli, su Dievu susitaikinęs, prie Viešpaties stalo ir valgyk dieviškąjį Avinėlį, kurs naikina pasaulio nuodėmes!

Sukalbėk maldą „Kristaus siela“ ir pasakyk Jėzui, ką jaučia tavo širdis, kuri dabar pilna yra gailesio, meilės, dėkingumo.

XXXV MĄSTYMAS.

Kaip Dievas elgias su nusidėjėliu.

I. Nusidėjėlio kantriai laukia.
II. Rūpestingai ieško.
III. Džiaugdamos priima grįžtanti.

I punktas. Dievas kantriai laukia nusidėjėlio. Jeigu nori suprasti, koks didis čia pasirodo Dievo gailestingumas, žiūrėk į šiuos tris dalykus: kas tai yra nuodėmė, kaip Dievas neapkenčia jos ir kiek yra priežasčių, dėl kurių Dievas, rodos, turėtų tuojau pabausti nusidėjėlį.

Kas tai yra mirtingoji nuodėmė? Yra tai aiškus maištas prieš Dievą. Ištiesė—sako šv. Raštas—prieš Dievą savo ranką ir pasistiprino prieš Visagalintįjį (Job. 11). Kalbėjo Dievui: Eik šalin nuo mūsų! Kas gi yra Visagalis, kad Jam tarnautumėm (Job. 21)! „Patys sau kala prie kryžiaus Dievo Sūnų (Žyd. 6, 6).“ Koki gi tai drąsa! Koks Dievo išjuokimas! Koks bedieviškas ir šventvagiškas aklumas! Tačiau Dievas po kelias dešimtis metų kenčia tuos rūstybės indus, pražūties vertus, peni tuos nusidėjėlius, ant rankų nešioja ir malonėmis apipila, taip kad dorieji beveik piktinas ir skundžias Dievui: „Mano kojos kuo nepasviro, nes aš pavydėjau nedoriesiems, matydamas nusidėjėlių ramybę (ps. 72, 1).“ „Pabausk, ko miegi, Viešpatie (ps. 43, 23)?“ O tuo tarpu nedorėliai dar labiau nusideda, nieko nebijo, lyg pasididžiuodami daro nedorybes. Kadangi Dievas jiems tuoj pat nekeršija, jie, neišmanėliai, užmiršta, jog būtinai ateis atmonijimo metas! Dievas juk be galo neapkenčia nuodėmės. Nuodėmė Dievo akyse yra toks nedoras dalykas, kad tik pragare gali būti pakankamai nubausta, tik Dievo ašaromis pakankamai apverkta ir tik Dievo mirties užtenkamai atitaisyta! Suprask užtat,

koks tai didis meilės stebuklas taip ilgai kęsti nusidėjėlį! Laukia Viešpats, nenorėdamas, kad jis pražūtų, bet trokšdamas, kad per atgailą pagrįžtų prie savojo Tėvo (II Petr. 3). Kad ne tai, juk nusidėjėliai tuojau turėtų įpulti pragaran. Anot šv. Grigaliaus, visi kūriniai meldžia Dievą, kad leistų jiems atkeršyti nusidėjėliams už skriaudą, kurią šie yra padarę Dievo garbei. Leisk, Viešpatie — sako saulė — sudeginti tą piktadarį! Leisk — sako pragaras — jį praryti! Leisk — sako žemė — atsiverti po jo kojų! Bet Dievas atsako: „Palaukite! Gaila man jų! Tegu verčiau pagrįžta pas mane ir gyvena!“ Pasakyk, argi pati jau ta kantrybė ir meilė neturi galingai žadinti nusidėjėlį, kad grįžtų pas Dievą?!

II punktas. Dievas nusidėjėlio rūpestingai ieško. O, nuostabusis Dievo gailestingume! šaukia Krizostomas: žmonių santykiuose pirmąjį žingsnį į taiką daro ir turi daryti tas, kurs yra kitą supykinęs; priešingai, santykiuose žmonių su Dievu Jisai pirmasis ieško žmogaus, nors šis buvo Jam nusikaltęs! Nusidėjėlis teisingai turėtų bijoti Dievo teisybės ir laukti smarkiausių bausmių; o Dievas, priešingai, rodo jam savo gailestingumą ir stengias jį išgelbėti. Žmogus neklausė Dievo ir atsitolino nuo Jo, o Dievas, lyg pasivydamas jį, tuoj jį vadina grįžti! Užkuria nusidėjėlyj nerimastį, baimę ir kitus jausmus, galinčius atvesti paklydėlį į gera. Primena nelaimingajam, jog nežinoma yra mirties valanda, jog ateinančiame gyvenime ras kančių; primena savo geradarybes, teisingumą. Dievas ieško nusidėjėlio visur ir visada. Kas gi būtų, kad Dievas nesirūpintų mumis! Nuodėmė, nors tik vieną teturėtumėm, stotųs tarp Dievo ir mūsų lyg amžinas mūras. Mes turime gana jėgų, kad reikia nuo Dievo atsitolinti; bet, kad reikia grįžti prie Dievo, pasirodome panašūs į mažus vaikus, neturime jėgų ir begalime vien šauktis su Dovidu į Viešpatį: „Aš

klaidžioju, kaip pražuvusi avis; ieškok savo tarno (ps. 118, 176)!“ Ir Gailestingasis ieško; ir toki Jo meilė, kad joks žmogus negali suprasti! Pats Dievas stengias mums ją paaiškinti įvairiais pavyzdžiais. Sulygina save su piemeniu, kurs palieka girioje visą savo būrį, o eina ieškoti vienos avies, kuri dingo. Veizėk, kaip rūpestingai ieško; matyti, jog ji jam brangi. Bėga, lipa ant uolų, brenda per upes; neragauja atilsio, iki randa avelę; ima ją ant pečių ir neša gardan. Neišmintingoji avelė klausė vien savo geidulių; ieškojo žolės kuokštelių ir pamažėli atsitolino nuo bandos, ir galop visai paklydo. Viešpatie! ta paklydusioji avis tai — aš! Tu — mano Piemuo. Užtat be galo džiaugiuos, nes be galo gailestingas ir malonus tasai Piemuo! Toks geras ir gailestingas pasirodai visur Evangelijoje, štai kad ir sakmėje apie moteriškę, kuri, pametusi vieną grašį, užsidega žvakę, visus namus perkrečia, nesigaili vargo: taip trokšta rasti žuvusįjį pinigą (Luk. 15)! Bemaž kuo galėtų rodytis, būk Tu, Dieve, be žmogaus negalįs būti laimingas, būk Tau neužtenką visų Dievystės turtų, kad taip rūpinies paklydusiąja siela ir taip ieškai nevykusiojo kūrinio!

III punktas. Dievas džiaugdamos priima grįžtantį nusidėjėlį. Prisimink, kaip liko priimtas palaidūnas sūnus, kaip tėvas džiaugės, koks buvo pokylis! Kad ten būtumei buvęs ir regėjęs abudu sėdinčius už stalo, nebūtumei galėjęs pasakyti, katras linksmesnis — tėvas ar sūnus. Arba prisimink gerąjį piemenį: štai pagalios atrado savo avelę: veizėk, kaip džiaugias! O parnešęs ją namo, trokšta savo džiaugsmu pasidalyti su kaimynais; suvadinęs juos, sako: „Linksminkitės, nes atradau savo avį (Luk. 15).“ O, Dieve! kaip tat aiškiai rodai čia besigailinčiam nusidėjėliui visą savo gailestingumo didumą! Nors jo nusidėjimai, kaip pats sakai per pranašą, buvo Tau labai skaudūs, bet Tu,

lyg mieliausią naštą, neši jo sielą, by tik pasitikėtų Tavo pažadėjimais ir ramiai ilsėtųs ant Tavo krūtinės! Atleidi nuodėmes ir kantriai kenti silpnybes!

Taigi, nesibijok, nusidėjėli, jeigu tik gailies! Neatstums tavęs Dievas, neapleis, priims grįžtantį. Dievas mylėjo tave, kad tu Jį persekiojai; argi neapkęstų tavęs dabar, kad eini pas Jį, sutrynęs ir pažeminęs širdį?! Dievas tavęs ieškojo, kad šalinais nuo Jo; argi atstumtų tave, kad patsai ieškai pas Jį prieglaudos?! „Džiaukitės su manim, kad atradau savo avį, kuri buvo pražuvusi.“ Tokiais tat graudingais žodžiais Dievas apreiškia Tau savo meilę! Lyg kad būtų Jam laimės pribuvę, kad laimingųjų skaičius vienu didesnis pasidarė! Sulaukęs valandos, kad siela, ilgai susigriaužimų varginama, atidarė priešais Jį savo širdį, idant Jis pripildytų ją savo ramybe ir džiaugsmu, tuomet suvadina jus, šv. angelai, ir jus, garbingieji išrinktieji, kad su Juo linksmintumėtės (Luk. 15). O, šventoji atgaila! koki tu maloni ir kaip trauki mane į save!

XXXVI MĄSTYMAS.

Koks gailestingas pasirodo Dievas Atgailos sakramente.

Jeigu nori suprasti, koks didis yra Dievo gailestingumas, palygink jį su nepermaldaujamuoju teisingumu, kurs pasireikš paskutiniajame teisme; palygink laimingas išrišimo pasėkas su baisiomis prakeikimo pasėkomis. Imk du žmones, vienodai nusidėjusius, padariusius tiek pat ir tokias pat mirtingąsias nuodėmes; abudu turi netobuląjį gailesį: pirmasis miršta staiga ir eina prapultin; antrasis prieš mirdamas gauna išrišimą ir lieka išteisintas..

Juo geriau suprasi, koki tai nelaimė sutiko pirmąjį, juo giliau pajusi, kokią laimę pasiekė antrasis.

I punktas. Ta pati nuodėmė, kuri po prakeikimo ištarmės nebegali būti atleista, esti atleidžiama per sakramentališkąjį išrišimą. Anas prakeikimas, kurį Dievas baisiajame savo teisme meta prakeikiamajam, tarsi geležinėmis grandimis prikala jį prie jo nuodėmės; nuo tos valandos nusidėjėlis ir jo nusidėjimas lieka neatskiriami; niekas jau per amžius nebegalės nei išnaikinti nuodemės, nei išvaduoti nusidėjėlį. O atlikus prideramai išpažintį ir gavus išrišimą, toje pat valandoje grandys lieka sutraukytos, nusidėjėlis išvaduotas, ir nuodėmė atleista. Kaip tai turi džiaugtis krikščioniška siela, mąstydama apie žodžius „aš tave išrišu," jeigu dar nėra praradusi tikėjimą, jeigu dar atmena, kas tai yra nuodėmė!

Prieš valandą turėjai sąžinėje sunkių nuodėmių. Bet štai išpažinai jas, gailėdamasis, kad ir netobulai; bet begalinis Dievo gailestingumas priėmė tą menką gailesį kaipo pakankamą — ir toje valandoje susitaikinai su Dievu ir su savimi pačiu. Jau tavo nuodėmės nebešaukia, kad Dievas tau atmonytų. Jau jos panaikintos. „Nebeatsiminsiu tavo nuodėmių," sako Viešpats per Izaiją pranašą (Iz. 43, 25). Kunigas turi tylėjimo pareigą; ta pareiga, pagal šv. Tomo mokslą, primena ypatingą atgailos sakramento malonę, būtent: Dievas amžinu tylėjimu pridengia nuodėmes, sykį per išrišimą atleistas! O Dieve! kas gi įstengs prideramai padėkoti Tau už Tavo gerumą!

II punktas. Kaip dieviškojo teisingumo ištarmė įmeta nusidėjėlį į amžinąją ugnį, taip, priešingai, gailestingumo ištarmė išvaduoja nusidėjėlį nuo pragaro. Kaip tik krinta baisi prakeikimo ištarmė, tuoj atima iš nusidėjėlio visą galią atitaisyti nuodėmę ir atleidimą nusipelnyti. Toje pat valandoje vargšas lieka įmestas į kalėjimą, iš kurio niekad nebišeis,

nes niekad nebegalės užmokėti savo skolą. Priešingai, kaip tik atgailos sakramente susitaikinai su Dievu, tuoj pat liko tau dovanota tavo skola: esi laisvas nuo mirtingosios nuodėmės, laisvas ir nuo pragaro! O, mano siela! koki tat sunkenybė nukrito nuo tavęs! Pamąstyk, kaip džiaugias žmogus, kurs buvo pasmerktas mirti ar amžinai kalėti, kad jam pranešta, jog jis laisvas! O kas tai yra, sulyginus su ta laime, kurią pasiekia žmogus per išrišimą! Nors būtumei nusidėjęs tik vieną kartą, žinai, koks kalėjimas ir kokios kančios bus už tai! Bet nėra prapulties tiems, kurie yra Jėzuje — sako šv. Povilas (Rym. 8). Kolei gulėjai nuodėmėje, nebuvai Kristuje, nebuvai gyvas Jo dvasiškojo kūno narys; buvai lyg kad nukirsta šaka... Palaimintas išrišimas, kurs tave vėl suvienijo su Jėzumi! Koki permaina pasidarė tavy! O padarė tai vien begalinis Viešpaties gailestingumas!

III punktas. Kaip prakeikimo ištarmė atima nusidėjėliui visas gerybes ir įstumia į nevilties bedugnę, taip, priešingai, išrišimo ištarmė grąžina nusidėjėliui dvasiškąsias gerybes, kurias buvo praradęs, ir suteikia jam didelio džiaugsmo. Nėra ant žemės sielos, kurią Dievas dėl jos nuodėmių būtų visiškai apleidęs ir visas malones atėmęs. Nors ji gyvena nuodėmėje, Dievas duoda jai didžių malonių. Nėra ant žemės sielos, apie kurią būtų galima pasakyti, kad jau viską yra praradusi: pasiliko jai dar maldos malonė, kuria pasinaudodama dar gali pagrįžti pas Dievą. Užtat, nors labai sunkūs būtų jos nusidėjimai, kol gyvas tebėra žmogus, gali ir turi turėti vilties. Bet, lig tik ta siela pasirodys baisiajame teisme ir kris ant jos ta ištarmė: „Atstok nuo manęs“, tuoj tikrai galima bus apie ją pasakyti, jog viską prarado, nes ir vilties turėti nebegali! Priešingai, viską atrado ir viską išgelbėjo ta siela, kuri gerai išpažintį atliko. Mirtingoji nuodėmė buvo iš jos atėmusi grožę, vertę, nuopelnus,

pačią net galią naujų nuopelnų įsigyti, ramumą ir dvasiškąją gyvybę. Bet štai vienoj valandoj atitaisytos tos žalos. Kaip palaidūnas sūnus, buvai išmėtęs didžius turtus, išgaišinęs nuopelnų iždą, sukrautąjį gal per ilgus metus; buvai praradęs savo teisę dangų įgyti... Bet štai viskas liko tau sugrąžinta. Kaipo Lozorius, prikeltas grįžti prie savo turtų, kuriuos mirtis buvo išplėšusi. Po išrišimo esi vėl toks, koks buvai dar nepadaręs nuodėmės: esi Dievo sūnus ir prietelis; esi Jėzaus brolis ir bendratėvainis; ir vėl tavo yra dangus, ir tikrai gausi jame vietą, jeigu ištversi toje laimingoje padėtyje, į kurią tave sugrąžino atgailos malonė. Argi dabar stebėsimės, pamatę, jog labai nudžiugęs ir ramus paeina nuo klausyklos nusidėjėlis, kurs tikrai gailėjos. O, saldžiausias susivienijime! Niekad nepatyrė tavo saldumo tik tas, kurs pats nepanorėjo tos palaimos, kurią tu gimdai!

Ar supranti dabar, kokią malonę tau suteikia kunigo išrišimas? Pamąstyk, koki stebesį, koki dėkingumą, kokią meilę, koki šventą troškimą turi tavy pažadinti graudingasis Dievo gailestingumas!

XXXVII MĄSTYMAS.

Kaip reikia naudotis Atgailos sakramentu.

I. Naudokis juo dažnai.
II. Naudokis juo kuo verčiausiai.

I punktas. Ištikima siela dažnai bėga prie Atgailos sakramento, kadangi dažna išpažintis yra naudinga ir reikalinga.

Kas dieną nusidedi ir įsiskolini Dievui; argi tad ne aišku, jog turi kuo dažniausiai pasistengti, kad skola būtų atleista? Skaudu tau, kad savyje ne-

matai dvasiškosios išminties ir dieviškųjų dalykų supratimo; gal pavydi toms sieloms, kurios šiame gyvenime lyg kad regi Dievą, meldžias taip, kaip kad būtų Jo akivaizdoj, pažįsta Jėzų šv. Sakramente arba varguolio asmenyje ir Kristaus balsą girdi pamoksluose ar dvasiškame skaityme... Argi nežinai, kad visa tai — malonės, pažadėtosios skaisčioms širdims? „Palaiminti nesuteptos širdies, nes jie matys Dievą (Mat. 5, 8).“ Ir tu, jeigu nori, gali turėti skaisčią širdį. O tavo širdis bus skaisti, kad pradėsi dažniau plautis toje šv. pirtyje — Atgailos sakramente. Gal tau sunku dažnai eiti išpažinties? Iš kur pareina ta sunkenybė? kur veda? „Pareina ji,“ sako vienas dievobaimingas rašytojas: „dažnai iš piktojo monų, dažnai — iš slaptos puikybės; kai kada Dievas tuo būdu baudžia už apsileidimą Jo tarnyboje; kartais silpnas tikėjimas ją gimdo. Bet vis tiek, kurs būtų šaltinis, o tas pats dalykas... yra didė išganymui kliūtis.“ Į ką gali atvesti toks atsitolinimas nuo išpažinties? Į Dievo užmiršimą, į užšalimą, į dvasišką apjakimą ir sukietėjimą!.. O dabar prisiminkim, kokių naudų žada mums dažna išpažintis.

Kiek iki šiol iš Dievo malonės buvo ir yra Bažnyčioj šventumo, išplaukė ypač iš išpažinties, lyg iš svarbiojo savo šaltinio. Be pašvenčiamosios malonės, kuri naikina padarytąsias nuodėmes, Atgailos sakramentas pagamina veikiamąją malonę, kuri saugoja nuo būsimųjų nuodėmių. Išpažintis ragina sielą jausti, suteikia uolumo, daro sielą kas kartą skaistesnę ir tobulesnę. Kas su tikėjimu artinasi prie to sakramento, o ypač kas laiko savo pareiga dažnai eiti išpažinties, tas tikrai pajus didesnės jėgos blogiesiems geiduliams nugalėti; juo stipriau priešinsis pagundoms; juo lengviau bus jam išsižadėti žemiškųjų dalykų; juo greičiau prisiriš prie dangiškųjų ir džiaugsis tuo ramumu, apie kurį šv. Povilas sako, jog jis yra didesnis, negu kad jau-

smai gali ragauti. Be to dar, kiek tai dorybių aktų esti kiekvienoje geroje išpažintyje!

Visų pirma, toji sūnaus baimė, kurią šv. Raštas beveik kiekviename lakšte įsako: baimė, palytinčioji net išpažintąsias nuodėmes, nors turima vilties, jog jos jau atleistos. Toliau, tikėjimas, jog Dievas mato, pasitikėjimas Dievo gailestingumu, paties savęs išsigynimas, bet labiausiai — pasižeminimas, su kuriuo čia žmogus nusilenkia prie kojų sau lygaus žmogaus, išpažįsta jam savo silpnybes, priima iš jo perspėjimų ir pamokymų, kas visada yra nepakenčiamas dalykas įgimtajai žmogaus puikybei. Apmąstyk tai visa — ir suprasi, dėl ko kiekviena krikščioniškoji siela, juo karščiau nori būti geresnė, juo dažniau bėga prie Atgailos.

II punktas. Kad eini išpažinties, kuo geriausiai renkis ir rūpestingai venk kai kurių klaidų, kurias per savo silpnybę padaro ir tie, kurie dažnai lanko klausyklą. Pirmiausia, žiūrėk, kad kiekvieną išpažintį atliktumei su sutrinta ir pažeminta širdimi. Žinai, jog tai yra svarbiausia ir būtina sąlyga. Į tą dalyką labiausiai žiūrėk ir juo labiausiai pasirūpink! Kad rengies išpažintin, pirmiausiai stok su dideliausia pagarba Dievo akivaizdoj, melsk drąsos, idant mokėtumei daryti atgailą ir sau atmonyti už skriaudą, kurią esi padaręs Dievui; melsk šviesos, idant galėtumei pažinti savo nuodėmes; melsk šv. Dvasios, idant savo meilės ugnimi sudegintų tavy viską, kas Dievui nepatinka; paskui ramiai perkratyk sąžinę; jeigu kas dieną darai sąžinės apyskaitą, o gana dažnai eini išpažinties, gana bus keleto valandėlių; pagalios rimtai pasistenk pažadint karščiausią gailesį už nuodėmes, pasinaudodamas ypač tais akstinais, kurie paprastai labiausiai tave sujudina.

Pačioj išpažintyj skųsk save aiškiai ir trumpai, kad kunigas galėtų aiškiai pažinti tavo nuodėmes. Gėdą, kurią jauti, priimk kaipo labai lengvą pabau-

dą, už kurios pakentėjimą Dievas tau gausiai užmokės. Pabaigęs išpažintį, pasislėpk Jėzaus žaizdose ir ieškok jose vaisto savo žaizdoms; pasižeminęs klausyk kunigo perspėjimų; noriai priimk uždedamąjį ganapadarymą; o kad dvasiškasis tėvas jau duos išrišimą, įsivaizduok, jog Dievas, kaip tėvas savo palaidūnui sūnui, atleidžia tau kaltes.

Iš antros pusės, rūpestingai saugokis klaidų, į kurias ne kartą įpuola tie, kurie dažnai eina prie Atgailos sakramento. Kai kurie atlieka išpažintį iš papročio, nieko beveik negalvodami. Priderėtų pirmiau bent trumpai, o karštai pamąstyti, o neiti prie klausyklos, ką tik pagrįžus iš apsilankymo ar tuoj po grynai žemiškų užsiėmimų. Kiti vėl išpažįsta savo nuodėmes per daug apskritai, be tam tikro nuodėmių paženklinimo, arba savo bloguosius palinkimus ir pagundas pasako taip, kaip kad jos būtų buvę nuodėmės, ir kartais nuodėmklausis apsigaudina. Kiti dar turi paprotį sakyti net ir labai mažas nuodėmes, gal ir ne visai tyčiomis padarytas, už kurias ne labai tesigaili. Geriau būtų, kad jie trumpai, o su didesniu gailesiu išpažintų tai, kas yra svarbesnis, ką sąžinė jiems liepia greitai ir rimtai pataisyti. Yra, pagalios, ir tokių, kurie tuoj po išpažinties grįžta prie kasdienių savo triūsų ar prie kalbų, kuriose išsiblaško geros mintys. Priderėtų pirmiau gerai padėkoti Dievui už tą didžią malonę, kurią yra gavę.

Stokis dabar Dievo akivaizdoj ir pareikalauk iš savęs paties apyskaitos, ar daug naudos esi gavęs lig šiol iš to sakramento, kurs tiekai išrinktųjų dangų atidarė. Ar esi atradęs šventą, o išmintingą nuodėmklausį ir ar pasirūpinai tuo reikalu taip, kaip kad yra vertas? Ar klausai nuodėmklausio pamokinimų? Ar ėjai išpažinties dažnai, kaip kad priderėjo? Kaip rengdavais? Ar turėdavai pakankamai gyvo tikėjimo, jog tai pats Jėzus tave teisia kunigo asmenyje?

Dieve mano! prisipažįstu, jog būdavau apsileidęs. Retai teišpažindavau nuodėmes ir tai dar kaip! Be nereikėtų man kaltinti save už pačias išpažintis ir gailėtis už tas savo neva atgailas! Tegu bent nepasilieka jau tuščia ta malonė, kurią dabar suteikei nevertajam savo tarnui! Prižadu kuo dažniausiai ir kuo verčiausiai naudotis Tavo gailestingumu! Duok, Viešpatie, kad mokėčiau taip naudotis brangiuoju Atgailos sakramentu, kad mirties valandoj džiaugdamasis galėčiau minėti Tavo priežadą, jog, jeigu pats save teisiu, nebūsiu teisiamas (I Kor. 11).

XXXVIII MĄSTYMAS.

Apie šv. Petro atgailą. Jinai ragina net ir didžiausią nusidėjėlį nenustoti vilties.

I. Ko Jėzus mus moko per šv. Petro atgailą.
II. Koki didį gailestingumą parodė tame nuotykyje Kristus.

Pirmasis įžangos punktas. Prisimink šv. Petrą, kaip jis trečią kartą išsigina Kristaus. Paskui veizėk, kaip ūmai, vos tik žvilgterėjo Išganytojas, persimaino Petro veidas, ir suprask, koki įspūdį padarė dieviškasis žvilgterėjimas.

Antrasis įžangos punktas. O, Jėzau, parodyk man gailestingumo ižda, paslėptąji Tavo širdy! Nuodėmė pagamino man mirtį; bet Tu vienu žvilgterėjimu gali man gyvybę sugrąžinti! „Dieve, juk Tu vėl atgaivinsi mus (ps. 84, 7)."

I punktas. Dviejų daiktų norėjo Išganytojas, leisdamas Petrui nusidėti, o paskiau atleisdamas jam kaltę: norėjo pamokyti nusidėjėlius, kad nemestų vilties, nors ir labai didžios būtų jų nuodėmės; norėjo dar pamokyti kunigus, kad gailėtųs net ir didžiausių nusidėjėlių ir nebūtų jiems žiaurūs.

Sakmėje apie palaidūną sūnų, kurį tėvas džiaugdamasis priima, brangiais rūbais apvelka ir kuriam brangų garbės žiedą užmauna ant piršto, panaujina ir patvirtina Jėzus senąjį Dievo priežadą, jog, lig tik nusidėjėlis pradės tikrai gailėtis už savo nedorybes, Dievas jas atleis (Ezek. 33). Būtų galėjęs dar palikti abejojimas, begu tas priežadas paliečia visas nuodėmes, ir išganymo neprietelis būtų galėjęs stumti neviltin didžiausiuosius nusidėjėlius, įkalbinėdamas jiems, būk nebesą tokioms nuodėmėms atleidimo. Šitame mąstyme kaip tik ir turime tokio nusidėjėlio pavyzdį: čia regime žmogų, kurį Jėzus ypatingai mylėjo ir paaukštino: čia paklydo kunigas, apaštalas, apaštalų kunigaikštis; padarė negirdėtą nuodėmę; didį davė papiktinimą ir labai nusikalto nedėkingumu. Tačiau Jėzus iš karto jam atleido. Nuo tos valandos Petro atvirtimas šviečia lyg vilties aušrelė kiekvienam, kad ir didžiausiam nusidėjėliui ir skelbia tą linksmą tiesą, jog nėra nuodėmės tokios didės ir tokios baisios, kurios negalėtų išnaikinti tikrasis gailesis. „Tu kada nors grįžęs stiprink savo brolius (Luk. 22, 32)," tarė Viešpats Petrui. Kitais žodžiais sakant, tai reiškia: atmink, Petrai, kad savo atgailos pavyzdžiu stiprintumei silpnesniuosius už save ir vargingesniuosius brolius, idant ir jie, jeigu nusidės, niekados nenustotų atleidimo vilties (Beda).

Nuodėmėms atleisti paskyrė V. Jėzus kunigus. Kad nusidėjėliams būtų lengviau ir jaukiau artintis prie klausyklos, Jis norėjo padaryti kunigų širdis panašias į savo ir pripildyti jas jautrios ir tikrai tėviškos nusidėjėlių meilės; ir tai yra antras gražus pamokymas, kurį mums patiekė Jėzus šv. Petro išsigynime ir atvirtime. Savo apaštalui, nors apdovanotam didžia valdžia atleisti nuodėmes, leido V. Jėzus taip paklysti, kad apaštalas pats būtų reikalingas didžio atleidimo; ne kitu tikslu tai padarė, vien idant iš Petro pavyzdžio išsimokytų kunigai, kaip

lengvai ir mielai turi duoti išrišimą, jeigu tik nusidėjėlis gailėdamasis prašo, o labai saugotųs to kietumo ir aštrumo, kurs ne tiek nuodėmę naikina, kiek stumia nusidėjėlį į nevilti.

II punktas. Išganytojas didį gailestingumą parodė šv. Petro atvirtime. Prisimink Petro nuodėmės aplinkybes: prisimink, kuomet ir kame atsitiko tasai išsigynimas, ir kas buvo pats išsigynusysis. V. Jėzus išjuokiamas. Neteisingi liudytojai plėšo Jam šlovę. Neteisingi teisėjai mirti Jį pasmerkia. Nedora žmonių gauja piktžodžiauja Jam, muša Jį kumščiais, net švenčiausiąjį Veidą užgauna... Toje pat valandoje ir čia pat prie Išganytojo mylimasis mokinys, gavęs iš Jėzaus brangių pažadėjimų ir nesuskaitomų malonių, su neapykanta atstūmė nuo savęs patį net įtarimą, būk jis esąs to žmogaus mokinys ar bent pažįstąs Jį! Bet vos tik nelaimingasis trečiąjį kartą išsigynė, štai Jėzus, atkeršydamas už tą skaudžiąją skriaudą, taip žvilgterėjo į Petrą, kad jo širdis niekad nebgalės užmiršti (Luk. 22). Koks tai buvo iškalbingas žvilgterėjimas! Sakė jis Petrui: „Ir tu galėjai tokius žodžius ištarti! Nuo kurio tatai laiko manęs nebepažįsti? Gerai mane pažinai, kad tave išgelbėjau marių vilnyse! Pažinai mane, kad ant Taboro kalno sakei: Viešpatie, gera mums čia būti! O dabar, kad aš kenčiu, kad man taip būtų miela pamatyti prietelišką širdį, tu sakais manęs nebepažįstąs, gėdies manęs ir, užuot paguodęs, naują sopulį man patieki!“ Be tos viršuojės malonės, patiekia Išganytojas apaštalui viduoję malonę, gausią ir sėkmingą: pažemina Petrą, o vienkart paaukština; sugėdina, parodydamas, kokį gerą Viešpatį įžeidė; rodo jam, kokią didę padarė nuodėmę, bet vienkart įtikrina, jog bus atleista; žadina jame gailesį, bet da labiau meilę; nuliūdina jį, o vienkart palinksmina, sužeidžia, o vienkart gydo.

Išganytojo žvilgterėjimas paskelbė Petrui atleidimą. Šis, tuo žvilgterėjimu pastiprintas, įgijo vilties ir nebuvo sugėdintas. Jėzus ne tik užmiršo jo nuodėmę, bet dar paskyrė jį Bažnyčios galva, pavedė jam ganyti aveles ir avinėlius, būtent, vyskupus ir jų sūnus tikėjime. Sugrąžino Viešpats Petrui ir senąją savo meilę; po savo atsikėlimo pasirodė pirma jam, o paskiau tik kitiems apaštalams. — Čia matome Išganytojo gailestingumo pasireiškimą, už kurį aiškesnio niekur nerasime. Šaukimės ir mes, nusidėjėliai, į Jėzų, kad Jis ir mums galėtų atleisti; tai Jam bus tiesiog džiaugsmas! Klausykite, nusidėjėliai — šaukia Jisai — šitie yra mano vardai ir prievardžiai, toks būsiu ir jums, jeigu tik pas mane pagrįšite: aš esmi „gailestingas ir maloningas Viešpats, kantrus, o pilnas malonumo (ps. 102, 8)." Užtat, nors ir labai didelės būtų jūsų nuodėmės, nenustokite vilties! Jeigu tik tikrai gailėdamies pagrįšite pas mane, nebus tokių didelių nedorybių, kurios neišnyktų priešais mano meilę, lygiai kaip nėra tokios tamsos, kuri nenyktų, saulei pasirodžius. Kaip toli nuo saulėtekių iki saulėleidžių, taip jis atitolina nuo mūsų mūsų neteisybes (ps. 102, 12)."

Taip kalbi į mane, Dieve, mano sielos gilumoj! Tatai — tikri Tavo žodžiai ir ištikimas Tavo pažadėjimas! Tatai — Tavo begalinės meilės paliudijimas! Ko gi dar aš laukiu? Kodėl su didžiausia viltimi nekeliu į Tave savo gailesio vaitojimų, pasižeminusio ir gilaus meilės išpažinimo! Tu, Viešpatie, ir šiandieną dar nori atiduoti man patsai save dieviškajame savo Sakramente. Ateik ir atkeršyk nevykusiajai mano širdžiai taip, kaip atkeršijai anam apaštalui! Ateik ir taip permainyk mano širdį, kad galėčiau lygiai nuoširdžiai, kaip atvirtęs Petras, pasakyti Tau: „Viešpatie,

Tu visa žinai; Tu žinai, kad aš Tave myliu (Jon. 21, 17)."

XXXIX MĄSTYMAS.

Šv. Petro atvirtime turime tikros atgailos pavyzdį.

I. Šv. Petras apverkė savo nuodėmę.
II. Pametė ją.
III. Atitaisė ją.

I punktas. Šv. Petras atvirto, vien tik Dievo Sūnui žvilgterėjus; o Judo neatvertė nesuskaitomi perspėjimai, stipriausi ir jautriausi pamokymai. Įdomi tai, bet baisi paslaptis! Vienas darė atgailą ir pasiekė išganymą, gavęs netaip didžių pagalbų; antras mirė be atgailos ir žuvo, nors buvo gavęs didžiausių Dievo malonių! Ką tai reiškia? Mat, vienas žmogus atmeta Dievo dovanas, o kitas naudojas jomis. Šv. Petras tuoj padarė tai, ką jam malonė liepė, ir toliau ištikimai darbavosi su malone; todėl jis ir yra tikros atgailos pavyzdis.

Šv. Petras, Išganytojo žvilgterėjimu, lyg kad dangiškuoju spinduliu apšviestas, tartum iš gilaus miego atsibudo. „O, Dieve!" šaukia: „ką gi aš padariau! Liūdesio pagaminau geriausiam savo Viešpačiui! Drįsau tvirtinti, būk Jo nepažįstąs! Ir dar prisiekdamas išsigyniau! Koki tai aklybė! Koki nedorybė! Įvyko liūdnasis Viešpaties pranašavimas! Išsigyniau Jėzaus, nors taip buvau prižadėjęs Jo niekad neapleisti!" Šviesa, palietusioji Petro sielą, parodė jam, kiek daug nuodėmių yra toje vienoje jo nuodėmėje: netikėjimo, per didžio apie save manymo, apsileidimo, bedievystės, nežmoniškumo ir papiktinimo nuodėmės. Atsiminė Petras (Luk. 22). Bet ką? Ak! kad būtų, kaip Judas, atminęs tik savo nuodėmę, būtų

nusiminęs taip pat, kaip Judas. Bet Petras atsiminė visa, ką Viešpats yra pasakęs sutrintai širdžiai pastiprinti ir palinksminti. Atsiminė aną Viešpaties išsitarimą, jog Jis atėjęs dėl nusidėjėlių, o ne dėl teisingųjų. Bet labiausiai atsiminė Petras tai, ką Viešpats buvo pasakęs jam pačiam, norėdamas jį apsaugoti nuo išsigynimo nuodėmės. O, kiek tai atsiminimų sukilo Petro širdy, kad Jėzus graudingai į jį žvilgterėjo! Kiek jam paslapčių apreiškė ta tyli ir saldi Jėzaus kalba! Jau nebegali Petras ilgiau suturėti savo susigraudinimo; širdis jam plyšta iš gailesio, ir pasilieja ašaros (Luk. 22). Nekalba — sako šv. Ambraziejus — bet verkia; savo ašaromis išpažįsta nuodėmę ir rodo nuoširdų gailesį. . Ašaromis, nors lūpomis ir neprašo, nusipelno ir gauna atleidimą. Palaimintos tai ašaros, — sako šv. Leonas, — kurios turi lyg antrojo krikšto galią, išnaikina neištikimojo apaštalo kaltę ir bausmę, kurią buvo pelnęs! Dieve, suteik ir mums tokių karčių, o drauge saldžių ašarų: karčių, nes tai — gailesio ašaros; saldžių, nes tai — vilties ir dėkingumo ašaros! Tokios ašaros pasiekia Tavo sostą, numaldo Tavo teisingumą ir atneša sutrintajai širdžiai visus Tavo meilės palaiminimus.

II punktas. Šv. Petras metė savo nuodėmę, t. y. metė tai, kas buvo nuodėmės priežastis. Vos tik Dievo malonė jį palietė, jisai tuoj susiprato ir bėgo iš anos draugijos, kuri jį buvo atvedusi į tokią sunkią nuodėmę. Nors ir po pirmojo ir antrojo išsigynimo Petras atsitolindavo valandėlei nuo pagundos, bet paskui vėl pagrįždavo. Dabar jis mato, kaip brangiai primokėjo už savo neišmintį; jau savimi nebepasitiki ir eina šalin (Luk. 22). Bet pasakysi gal: argi nebūtų Petras geriau pasielgęs, kad būtų balsu išpažinęs Jėzų ir tai tuojau, ir ten pat, kur Jo pirmiau buvo išsigynęs per savo silp-

numą? Drąsiau tai būtų buvę drąsiau, bet ne pasižeminusiai! Bet — vėl sakysi — argi nepridėrėjo, kad tie, kurie buvo Petro nuodėmės liudytojai, būtų ir jo atgailos liudytojai? Bus paskiau. Š. Petro atsitolinimas yra mums pamokymas: jeigu kas papiktins savo artimus, pirmiausiai turi mesti tą vietą, kuri traukia jį nuodėmėn; nors kažkaip rodytųs reikalinga atitaisyti papiktinimą, nevalia naujoms pagundoms įduoti liepsnojantį dar geidulį ir taip, per anksti atitaisant svetimas nuodėmes, pačiam vėl įpulti nuodėmėn.

Paklausk save: kaip tai atsitinka, kad tiek tavo šventų priežadų palieka be sėkmės? Kaip tai dedas, kad, tiek kartų pasiketinęs grįžti prie Dievo, negrįžti tačiau? Mat, nepadarei to, ką Petras padarė: turėjai laikinį norą, o manei, būk tai jau esanti visiška širdies atmaina; manei, būk gana esą apsiverkti; o reikėjo eiti šalin! Kodėl nepasakei sau, kaip Petras: „Tas dalykas atvedė mane prapultin: nuo šios valandos daugiau nebveizėsiu į jį; ta draugija pasirodė esanti man pavojinga: tad jau joje nebebuvosiu! Kas per arti priėjo prie ugnies, tas užsidegs; jeigu nori žalos išvengti, stokis taip, kad liepsna tavęs nepasiektų. Dar sugrįš nuodėmėn, kas nesisaugoja priežasčių ir progų!

III punktas. Regėjai, kaip šv. Petras atitaisė savo per didę viltį nepasitikėjimu savimi. Ir tolesniame jo gyvenime atrasi gražiai susijungusią šventą baimę su nenuveikiama drąsa. Bet čia ypač pamąstyk apie tuos meilės išpažinimus, kuriais atitaisė savo tris išsigynimus.

Išganytojas po savo atsikėlimo sykį paklausė Petrą, ar jis myli savo Mokytoją labiau, negu kiti. Petras tan klausiman jau neb taip atsako, kaip pirmiau kad atsakinėdavo: jau nebepakartoja puikių savo priežadų, kuriuos darbu sulaužė, bet sako

nedrąsiai: „Viešpatie, Tu žinai, kad aš Tave myliu (Jon. 21, 15).“ Ne tik nebmano myliįs Jėzų labiau, negu kiti, bet nebedrįsta net tvirtinti, jog tikrai Jėzų myli. Kadangi Viešpats triskart tą patį davė klausimą, Petras nusiminė ir nuliūdo. Nebedręsa pasitikėti savimi. „Viešpatie — sako — Tu visa žinai; Tu žinai, kad aš Tave myliu (Jon. 21, 17).“ Tartumei kalbėtų: „ Viešpatie, rodos man, jog myliu Tave; bet nebedręsu pasitikėti savimi. Tu geriau už mane žinai, kas yra manyje. Atitaisyk klaidą, jeigu klystu, ir duok man Tavo meilės, jeigu dar jos neturiu!“ Taip kalba žmogus, tikrai besigailįs; patyręs savo silpnumą, pasitiki nebe savim, tik Dievu.

Be išsigynimo nuodėmės, šv. Petras turėjo dar kitų kalčių atitaisyti; turėjo atitaisyti nevyrišką savo baimę ir papiktinimą, kurio buvo priežastimi, ir liūdesį, kurį patiekė Jėzaus širdžiai. Buvo nusidėjęs Kajafos namuose daugelio akyse per savo netikusią baimę. Užtat dabar atsistojo per Sekmines Jeruzalės turgavietėje; atsistojo prieš nesuskaitomą minią ir pakėlė savo balsą (Darb. 2); nebesibijojo nei kalėjimo, nei plakimo, nei mirties; galiūnams ir šiaipjau žmonėms, mokytiesiems ir kunigams kište kišo į akis jų biaurią nuodėmę: „Jūs išsigynėte Šventojo ir Teisiojo... nužudėte gyvenimo Davėją (Apd. 3, 14—15).“ O, įdomūs malonės stebuklai! Tos pačios lūpos, kurios neseniai buvo nedorai išsigynusios Jėzaus, dabar sako liepsnojančius žodžius, nuo kurių susigraudina sukietėjusiųjų širdys; ir dabar tie nusidėjėliai mušasi į krūtinę, pasižeminę klausia: „Ką mes turime daryti, vyrai broliai (Apd. 2, 37)?“

Tokiu būdu, šv. Petras savo pasižeminimu ir uolumu rodo tikros atgailos pavyzdį. Maža jam, kad verkia už savo nuodėmes; nori dar daryti atgailą apaštališkais darbais. Bet ir to jam dar

negana: pabaigs jis savo atgailą, kada mirs už Kristų ant kryžiaus. Ak! tūkstantį kartų, kad tai būtų buvę galima, jis būtų atidavęs savo gyvybę už tai, kad savo visų geriausiąjį Viešpatį buvo taip smarkiai užrūstinęs! Taigi bent vargais, kančiomis ir mirtimi nori parodyti Viešpačiui, jog Jį myli. Iš tiesų, drąsiai galima pasakyti, jog nuodėmė, taip atitaisyta, pavirsta didesne garbe Dievui, džiaugsmu Bažnyčiai ir nauda pačiam nusidėjėliui! Koks gi tai įdomus Tavo gailestingumo stebuklas, Dieve, kad iš pačių mano nuodėmių vedi mane į aukštesnes dorybes! kad duodi man vilties, jog pakilsiu didžion šventybėn, kadangi didis buvau nusidėjėlis! kad per gailesio ašaras uždegi manyje meilės ir uolumo ugnį! Ak, seksiu jau tuo atgailos pavyzdžiu, kurį man rodo šv. Petras, ir rodysiu Tau savo atgailos tikrumą, traukdamas pas Tave kuo karščiausiai artimų širdis!

XL MĄSTYMAS.

Apie krikščioniškąją viltį.

I. Bijok Dievo, bet dar labiau vilkis.
II. Juo labiau bijai, juo labiau gali viltis.

I punktas. Kas atmena šv. Rašto ištarmes ir pažįsta savo širdį, tas bijo Dievo, kaip sūnus tėvo; ta baimė ne tik nesipriešina meilei, bet pati iš meilės gema ir meilę palaiko. Dievas yra toks didis, o žmogus toks neapsakomai menkas. Dievas yra toks šventas, o žmogus nuo pat gimimo toks suteptas. Tikėjimas mums parodo, kaip baisiai pasireikš Dievo teisingumas amžinybėje. Tad ir

švenčiausiasis žmogus turi bijoti, nors sąžinėje nieko blogo nejustų, nes, kol gyvas, visad, lyg pakabintas viršuj galvos kalavijas, grūmoja jam tiedvi baisios tiesos: kad gali dar prarasti Dievo malonę, kad gali numirti nelaimingoje nuodėmės padėtyje.

Taip, žmogus niekados neturi turėti beribės vilties. Bet ir tai yra tiesa, kad viltis krikščionies sieloje turi būti galingesnė už baimę. Pats Dievas yra įsakęs, kad turėtumėm vilties. Dėl Tavo įstato — sako pranašas — laukiau Tavęs, Viešpatie (ps. 129). Dievas yra davęs mums brangiausių pažadėjimų, yra padovanojęs savo meilę; Jis trokšta mums nesulyginamai daugiau gero, negu mes patys galėtumėm trokšti; savo meile Jis pralenkia mus, ieško mūsų meilės, lyg kad negalėtų būti be mūsų laimingas; ta Jo meilė yra labai didelė (Epez. 2). Suskaityk, jeigu gali, viską, ką Dievas yra padaręs, visas aukas, kurias dėl tavęs yra pakėlęs, visas kančias, kurias yra iškentėjęs, idant aiškiai parodytų tau, kaip tave myli! Žinai, jog Dievas gali tau sugrąžinti savo malonę ir priimti tave į savo garbę, jog Dievas to nori ir tai prižada, jeigu tik tu pats panorėsi priimti tą brangią dovaną; taigi ar tu neturi turėti vilties? Nors didžias pareigas Viešpats skiria tau, bet pasakyk pats, argi neduoda tau taip pat nesuskaitomų pagalbų, idant lengviau galėtumei išeiti tas pareigas? Ar neturi maldos? Ar neturi sakramentų? Tiesa, kad ne kartą atsirasi tokiose aplinkybėse, kad lengva bus kuo nusikalsti; bet, iš antros pusės, kiekvieną valandą gali atrasti progos geriems darbams padaryti ir meilės aktams pažadinti; o meilė, sako šv. Petras, uždengia nuodėmių didybę (I Petr. 4).

II punktas. Juo gilesnė bus tavo baimė, juo tikriau gali viltis. Iš dviejų pusių grūmoja žmogui pavojus, kurio tikrai turi bijoti: iš Dievo ir iš savęs paties. Turi bijoti Dievo ir Jo teisingumo:

bet dar labiau turi bijoti savęs: turi bijoti savo silpnumo, geidulių, savo nuodėmių. Bet, jeigu bijai, tad būsi atsargesnis. Nepasitikėdamas savimi, atsitrauksi nuo pavojaus. Kas bijo Dievo, tas susilaukia visagalinčio apgynimo ir esti išvaduojamas nuo viso pikto. Bet yra viena tiesa, kuria ypač pasidžiaugsi, jeigu apie ją pamąstysi. Jeigu gerai suprasi tai, ko tikėjimas tave moko apie Dievo teisingumą, pats tas teisingumas numalšins tavo baimę. Mat, jis pasireiškia pagal žmogaus nuopelnus. O juk tu gali turėti tokių nuopelnų, kad Dievo teisingumas apsireikštų tau gerumu, meile, dosnumu. Gerai žinai, jog tas teisingumas, kurį priminus, išgąstis tave perima, ne vien tik žaibus meto į nusidėjėlius: juk jis nesulyginamai noriau davinėja gausiausių užmokesnių. Būk tiktai paklusnus Dievo valiai, darbuokis tik ištikimai Dievo garbei, dorink save ir vesk, kiek įstengdamas, dorybėn kitus, o tuomet Dievo teisingumas bus tau didžiausias palinksminimas; tuomet galėsi su šv. Povilu pasakyti: „Gale man atidėtas teisybės vainikas, kurį duos man Viešpats, teisusis Teisėjas (II Tim. 4, 8).“

Taip! Dievas yra teisingas, ir dėl to tai, kadangi Jo teisingumas reikalavo verto ganapadarymo, Jo meilė davė tau Tarpininką Jėzų Kristų, kurs meldžia už tave, o niekad nemeldžia bergždžiai; davė tau Užtarėją, kurs trokšta malonės tau, o dėl savo nuopelnų tikrai jos gauna; davė tau Išganytoją, kurs užmoka už tave, kaip sako šv. Dvasia, gausų atpirkimo užmokesnį. Drįstu, Dieve, šauktis į patį Tavo teisingumą, nes, kad galiu Tau paaukoti Tavo Sūnų, kaip savo nuosavybę; kad per Jį ir su Juo galiu Tau paaukoti nuodėmingąją, bet sutrintąją savo širdį: žinau, jog būsi man gailestingas! Drįstu šauktis į Tavo teisingumą ir taip sakyti Tau: „Pabausk mane, Dieve, jeigu tai netiesa, jog

Jėzus yra nesulyginamai geresnis, negu kad aš esu blogas! Pabausk mane, jeigu tai netiesa, jog nesulyginamai labiau mėgsti savo Sūnaus šventumą, negu biauries mano nuodėmėmis. Taip patsai tavo teisingumas suteikia man džiaugsmo. „Tavyje, Viešpatie, aš turėjau vilties, tenebūsiu sugėdintas per amžius (ps. 30, 2)!“

XLI MĄSTYMAS.

Sakmė apie figos medį, arba apie vertus atgailos vaisius.

I. Jau metas pradėti atgailos vaisių nešti.
II. Kokie turi būti atgailos vaisiai?

Pirmasis įžangos punktas. Stokis mintyje Jėzaus mokinių būry ir klausyk, kaip Viešpats dukart jiems sako, jog, jeigu atgailos nedarys, visi pražus, ir tai tiesai patvirtinti papasakoja jiems sakmę apie figos medį (Luk. 13).

Antrasis įžangos punktas. Dieve! apšviesk mano protą, sutrink ir pastiprink mano širdį: viena Tavo tiesa tesugeba išsklaidyti tas tamsybes, kuriomis mano geiduliai stengias uždengti tiesą, nes jinai jiems netinka; ir tik toji galia, kuri iš Tavęs yra, tegali man padėti nuveikti mano silpnybes!

I punktas. Jau metas pradėti nešti atgailos vaisių! „Vienas žmogus turėjo figų medį, pasodintą savo vynuogyne; ir atėjo ieškoti ant jo vaisių, bet nerado.“ Po tiek vargų, kuriuos dėl tavęs pakėlė, turėjo V. Dievas, be abejo, teisę tikėtis iš tavęs tikro maldingumo ir doros vaisių. Ar rado jų? Įsivaizduok aną gražųjį figos medį: kokias stiprias

turi šakas, kokiais tankiais apsidengęs lapais! Aukštas mūras jį apsiautęs, o jo šaknys ilsisi geroje žemėje. Ko gi jam dar trūktų? Nieko. Tačiau jis stovi nevaisingas! Prisipažink pats esąs tas nevaisingasis medis. Dievas tave pasodino savo Bažnyčios sodne, prie malonių šaltinio; galėjai nuolat semtis iš neišsemiamojo gailestingumo ižđo. Dieviškasis sodno valdytojas laistė tave savo ašaromis ir krauju; nes dėl ko gi verkė Jėzus, jeigu ne dėl tavęs? O sakramentai, kuriuos priimdavai, iš kur gi turi savo galią, jeigu ne iš Jėzaus kančios ir mirties? Nuo pat tavo kūdikystės Dievas duodavo tau visokių progų, kad galėtumei daryti gera, ir kalbėdavo tau: „Štai turi mano malonių, idant eitum ir vaisių atneštum, o tavo vaisius pasiliktų (palyg. Jon. 15, 16). Veizėk, kad tau nesuėstų vaisiaus savimylės kirminas. Atmink, jog tik tai nenyksta, kas esti daroma dėl manęs.“ Taip, ačiu Tau, Dieve! Išėjęs iš motinos prieglobsties, persikėliau Tavo Bažnyčios prieglobstin. Bažnyčia, lyg antroji motina, penėjo mane pirmiau kūdikių pienu, o paskui ir stipria duona. Kaip gi rūpinais manim! Kiek brangiausių dovanų suteikei man kūdikystėje! Ir paskui, kad jau paugau, ir iki šios valandos be paliovos šelpei ir šelpi mane gausiomis savo malonėmis! O aš tuo tarpu tepagaminau tik menkų lapų, tik dorybių pavidalą, tik nevaisingų, nors gal gerų norų! O ar čia jau galas? Ar tik tuo Tau nusikaltau, kad nepatiekiau gerų darbų? Ak! neapsiėjau be blogų darbų! Buvau kenksminga atžala dvasiškajame Tavo sodne! Užšalimu ir nedėkingumu iškoneveikiau Tavo dovanas! Daviau papiktinimų, įžeisdamas Tavo garbę ir darydamas skriaudos artimui! Ir tarė Viešpats vynuogyno užvaizdai: „Štai jau treji metai, kaip ateinu ir ieškau vaisių ant šito figų medžio ir nerandu. Iškirsk tat jį! kam dar žemę užima (Luk. 13, 7)!“ Baisus

tai priekaištas ir teisinga bausmė! O, Dieve! daugiau, negu trejus metus suvadžioju Tave! Dar ir šiandieną, kad peržiūri to medžio šakas — mano protą, atmintį, valią — ir ieškai vaisių, kuriuos turėjo atnešti, nerandi jų! Argi ne vertas esu baisiosios ištarmės! Norėjai, Dieve, kad šventais darbais pripildyčiau savo gyvenimo dienas, o aš jas pripildžiau nuodėmėmis.

Bet ar jau jokios nebėra vilties, kad pasigailėtumei?.. Dar šiemet turėk kantrybės — sako Viešpačiui sodno užvaizdas. Dar tą paskutinį kartą išklausyk mano prašymo! Dar labiau pasistengsiu atitaisyti to medžio blogą prigimtį, o rasit gausiais vaisiais atsimokės Tau už savo ilgąjį nevaisingumą. Bet, jeigu ir tą kartą pasirodys tuščia mūsų viltis, tuomet mesime jį į ugnį.

Taip ir tave užtarė pas Dievą gailestingoji Marija. Koki tai laimė, kad turi danguje Motiną, kuri tave taip myli ir gali tau visko išprašyti nuo Dievo! Šv. Bernardas sako, jog viskas gera ateina žmonėms per Mariją. Taigi, kad tavęs Dievas dar nėra iškirtęs ir į ugnį įmetęs, tai padarė Marija. Jinai išvydo tavo nelaimę ir pasigailėjo tavęs: Sūnau — tarė Jėzui — pasigailėk savo tarno! Tiesa, jis yra nusipelnęs Tavo rūstybės, ir nuostabi yra Tavo kantrybė, kad jo lig šiol dar nepabaudei! Bet štai jis puolė prie manęs... Tu pats, mirdamas ant kryžiaus, esi man jį pavedęs. Negaliu jo apleisti! Jėzau, mano Sūnau! suturėk dar tą baisią ištarmę, kurios yra vertas! Leisk man dar juo pasirūpinti, o rasit pagalios pats Tavo malonių gausumas įveiks jį ir išganys!

Ir per Marijos maldą Viešpats dar davė tau laiko, kad pasitaisytumei. Garbink savo Išganytoją ir Jo geriausiąją Motiną, o neatidėliok atgailos! Naudokis Dievo malonėmis, kad paskui nebūtų per vėlu ir nepražūtumei!

II punktas. Kokie turi būti atgailos vaisiai? Kad nevaisingasis figos medis, nors ketvirtiems metams paliktas, vėl tokį pat, kaip pereitaisiais trejais metais, vaisių tebūtų atnešęs sodno savininkui, koks būtų buvęs jo likimas? Iškirtimo ištarmė jau nebebūtų buvusi atidėta. Užtat, jeigu nori, kad Dievas tau atleistų nuodėmes, daryk už jas vertą atgailą, t. y. tokią, kuri bent kiek galėtų lygintis su tavo nuodėmių didybe ir Dievo gailestingumu, kurį tau parodė; tokią atgailą, kad tavo siela mirimo valandoje galėtų būti rami ir turėtų geros vilties.

Viešpats, paaiškindamas tau, kokios tat laukia iš tavęs atgailos, sako per pranašą Ezekielį: Atsigręžkite, o darykite atgailą už visas savo nedorybes! atmeskite nuo savęs visas savo klaidas, kurias esate padarę, o pasidarykite naują širdį ir naują dvasią! Kodėl turėtumėt mirti, Izraėlio namai (Ezek. 8)? Girdi, ko Viešpats geidžia iš tavęs ir ką, Jo malonei padedant, tu gali ir turi padaryti: turi gailėtis ir biaurėtis savo nedorybėmis; turi pradėti vaikščioti naujais keliais, turi atnaujinti širdį ir protą. Per ilgai priešinais! Metas jau, metas, jeigu reikia, ranką atkirsti, akį išlupti ir, apskritai, padaryti tokią auką, kokios Dievas laukia! Metas jau būti drąsiam ir tvirtam! Melsk Viešpatį, kad sušelptų, ir šauk su Judita: Pastiprink mane, Viešpatie Dieve, toje valandoj (Jud. 13). Paskiau sakyk sau: „Tariau: dabar aš pradedu; ta permaina padaryta Aukščiausiojo dešinės (ps. 76, 11)." Pasižymėk, kuriuose dalykuose šiandieną jau nugalėsi save, darydamas įžangą į tikrai krikščioniška gyvenimą. Sukalbėk „Sveika Marija" ar „Į Tavo prieglobstį puolame," pavesdamas savo priežadus Švenčiausiosios Panelės globai.

Pirmosios dalies galas.

TURINYS.

Įžanga 5
Mąstymo būdai 15
Dvasiški mąstymai 19

Pirmasis skirsnys.

I-as mąst.: Apie žmogaus tikslą . . . 19
II-as mąst.: Apie priemones, kuriomis pasinaudojant galima paskutinįjį tikslą pasiekti, arba sielą išganyti 28
III-as mąst.: Kas tai yra krikščionis ir kaip krikščionis turi rūpintis savo išganymu. . 37
IV-as mąst.: Kaip galime tapti šventi. Apie minčių kreipimą į dieviškuosius daiktus; apie laimingas tokio elgimosi pasėkas. Koks nelaimingas yra žmogus, paskendęs žemiškose mintyse 47
V-as mąst.: Apie antrąjį dalyką, kurio nereikia pamiršti, norint šventu virsti, arba apie dvasiškąjį mąstymą 61
VI-as mąst.: Dar apie kitą būdą, naudingą šventumui pasiekti, — apie amžinybės atminimą. 65
VII-as mąst.: Apie trejopą vaisių, gemantį iš amžinybės atminimo 74

Antrasis skirsnys.

VIII-as mąst.: Apie bausmę už nuodėmę . . 79
IX-as mąst.: Kokios nelaimės kilsta iš mirtingosios nuodėmės 84
X-as mąst.: Kas tai yra nuodėmė Dievo akyse. 88
XI-as mąst.: Apie papiktinimą 93

XII-as mąst.: Apie šventvagiškąją Komuniją. . 98
XIII-as mąst.: Apie šv. Petro puolimą. Apie to puolimo priežastis 102
XIV-as mąst.: Dar apie šv. Petro išsigynimą. . 105
XV-as mąst.: Apie mūsų pačių nuodėmes . . 110
XVI-as mąst.: Apie nuodėmių versmes, t. y. apie piktus geidulius 117
XVII-as mąst.: Apie puikybę, kuri yra visų nuodėmių pradžia 121
XVIII-as mąst.: Dar apie puikybę 125
XIX-as mąst.: Apie godumą. Kokios to geidulio pasėkos. Judo pavyzdys 128
XX-as mąst. Apie prisirišimą prie žemės linksmybių 131
XXI-as mąst.: Apie laiko gaišinimą . . 135
XXII-as mąst.: Dar apie laiko gaišinimą. . . 139
XXIII-as mąst.: Apie Dievo malonių paniekinimą. 143
XXIV-as mąst.: Kas tai yra atleistinoji nuodėmė? 148
XXV-as mąst.: Kokias pasėkas ir bausmes užtraukia atleistinoji nuodėmė 151
XXVI-as mąst.: Apie užšalimą 154
XXVII-as mąst.: Kokiu būdu galima išsisaugoti užšalimo 157

Trečiasis skirsnys.

XXVIII-as mąst.: Apie mirtį 161
XXIX-as mąst.: Apie teisingo žmogaus ir nusidėjėlio mirtį 165
XXX-as mąst.: Kaip reikia prisirengti mirti. Kaip svarbu nuolat atminti mirtį 173
XXXI-as mąst.: Apie teismą 180
XXXII-as mąst.: Koki bus teisiosios sielos garbė ir laimė, ir kas laukia nusidėjėlio per paskutinįjį teismą 184
XXXIII-as mąst.: Apie pragarą 191
XXXIV-as mąst.: Apie palaidūno sūnaus pagrįžimą pas tėvą 196

XXXV-as mąst.: Kaip Dievas elgiasi su nusidėjėliu. 200
XXXVI-as mąst.: Koks gailestingas pasirodo Dievas Atgailos sakramente 203
XXXVII-as mąst.: Kaip reikia naudotis Atgailos sakramentu 206
XXXVIII-as mąst. Apie šv. Petro atgailą. Jinai ragina net ir didžiausią nusidėjėlį nenustoti vilties. 210
XXXIX-as mąst.: Šv. Petro atvirtime turime tikros atgailos pavyzdį 214
XL-as mąst.: Apie krikščioniškąją vilti . . 218
XLI-as mąst.: Sakmė apie figos medį, arba apie vertus atgailos vaisius 221